

Народна банка на Република Македонија

**Квартален извештај
октомври, 2011**

СОДРЖИНА

Вовед	3
I. Макроекономски движења	6
1.1. Меѓународно економско окружување	6
1.2. Домашна понуда	14
1.3. Агрегатна побарувачка	19
1.3.1. Лична потрошувачка	21
1.3.2. Јавна потрошувачка	22
1.3.3. Инвестициска потрошувачка	23
1.3.4. Нето извозна побарувачка	25
1.4. Вработеност и плати	26
1.5. Биланс на плаќања	29
1.5.1. Тековна сметка	29
Прилог 1: Анализа на надворешнотрговската размена на стоки и движење на номиналниот и реалниот ефективен девизен курс (НЕДК и РЕДК)	32
1.5.2. Капитална и финансиска сметка	36
1.5.3. Бруто надворешен долг	39
1.6. Инфлација	42
Прилог 2: Инфлациските очекувања на економските субјекти во Република Македонија	46
II. Монетарна политика	48
2.1. Монетарни агрегати	53
2.2. Кредитна активност	59
2.3. Каматни стапки	65
III. Пазар на капитал	69
IV. Макроекономски проекции	74
Прилог 3: Претпоставки за егзогените варијабли	75
Прилог 4: Проекции за кредитната активност на банките	79
Прилог 5: Проекции на движењата на надворешниот сектор	82
Статистички прилог	87

Вовед

Во текот на третиот квартал на 2011 година, НБРМ ја задржа основната каматна стапка непроменета на ниво од 4% и **направи промени во поставеноста на монетарниот инструмент задолжителна резерва и во макропрudentната рамка. Овие промени, чијашто примарна цел е поефикасно управување со ликвидноста од страна на банките и стимулирање на долгорочното штедење, значат и одредено олеснување на монетарните услови во земјата, што би придонесло за поповолен економски амбиент, без притоа да се загрози ценовната стабилност, стабилноста на девизниот курс, како и финансиската стабилност во земјата.** Во прилог на ваквата поставеност на монетарната политика беа најновите макроекономски движења и очекувањата за нивните движења во претстојниот период. Така, во третиот квартал годишната стапка на **инфлација оствари побрзо надолно прилагодување од очекуваното** и изнесуваше 3,6% во просек (4,4%, според јулската проекција), додека најновите расположливи информации ги потврдија оценките за претежно надолни ризици поврзани со динамиката на инфлацијата во следниот период. **Базичната инфлација се задржа на ниско ниво и во третиот квартал** и изнесуваше 1,3% во просек, на годишна основа. На девизниот пазар, во третиот квартал беа забележани релативно стабилни движења, што придонесе за раст **на девизните резерви** и нивно натамошно одржување на соодветното ниво. **Економската активност** продолжи да закрепнува и во текот на вториот квартал, при што остварениот раст на реалниот БДП беше повисок од очекувањата. Од друга страна, продлабочувањето на должничката криза во евро-зоната, **ја подигна неизвесноста околу перспективите на глобалниот економски раст на повисоко ниво, а негативните ризици се зголемија.** Ова упатуваше на потенцијално зголемена ранливост и на домашната економска активност, доведувајќи до надолна ревизија на очекуваниот економски раст за втората половина на годината. Од аспект на **надворешниот сектор**, се оценува дека политиката на „де факто“ фиксен девизен курс на денарот во однос на еврото ќе биде цврсто поткрепена од расположливоста со соодветно ниво на девизни резерви и во следниот период. **Дефицитот во тековната сметка** за 2011 година е ревидиран надолно, додека претпоставениот значителен износ на задолжување на државата и на капитални приливи се очекува дека ќе овозможи дополнително зголемување на девизните резерви и во 2012 година. **Сепак, зголемената глобална неизвесност подразбира и потенцијално зголемени ризици како за економската активност, така и за надворешниот сектор, што наметнува потреба од внимателно следење на состојбите, со цел навремено и соодветно да се прилагоди монетарната политика заради остварување на монетарните цели.**

Домашната економска активност, веќе пет квартали по ред, постојано јакне и бележи забрзување на растот, којшто во вториот квартал на 2011 година достигна повисока стапка од очекуваната, односно 5,3%. Носител на растот во вториот квартал е домашната побарувачка. Притоа, растот на *личната потрошувачка* дополнително зајакна, но тој не може во целост да се потврди со движењата кај високофреквентните показатели за личната потрошувачка, бидејќи насоките се дивергентни. *Бруто-инвестициите*, коишто во претходните три квартали беа главен двигател на растот на домашната побарувачка, во второто тримесечје забележаа пад. Сепак, остварувањата кај високофреквентните податоци упатуваат на раст на инвестициите во постојани средства, а во оваа насока е и значителната поддршка преку инвестициите на државата и засиленото кредитирање на корпоративниот сектор. Оттука, негативниот придонес на бруто-инвестициите најверојатно произлегува од намалувањето на залихите. За растот придонесе и

ИЗВОЗОТ, којшто забележа забавена динамика на раст, во услови на послаба странска побарувачка и послаб раст на цените на главните извозни производи на светските берзи. Истовремено, *УВОЗОТ* забележа значително забавување на растот, со што *НЕТО-ИЗВОЗОТ* во вториот квартал имаше позитивен придонес кон БДП. **Најновите проекции за наредниот период упатуваат на изгледи за послаб раст на домашната економија до крајот на годината, но поради подобрите остварувања од почетокот на годината, растот на БДП во 2011 година би се задржал на нивото од околу 3,5%, колку што беше очекувано и во јулската проекција. Се очекува дека забавувањето на растот ќе продолжи и во 2012 година, а реалниот БДП ќе биде повисок за околу 3%, предизвикан главно од најавените државни и странски инвестиции.** Ризиците околу проекциите за растот се претежно надолни и сè уште се поврзани со проектираната патека на странската побарувачка и светските цени, очекуваните инвестиции од странство и остварувањето на предвидените инвестиции на државата.

Во 2011 година, се очекува дека инфлацијата ќе биде пониска во однос на претходните проекции (3,9% на годишна основа), заради пониските остварувања и понискиот очекуван раст на светските цени на нафтата и храната во последниот квартал на годината. **Се очекува дека надолната траекторија кај светските цени ќе продолжи и во текот на следната година, што при истовремено послаб економски раст, ќе биде главниот фактор за натамошно забавување на домашната инфлација, за која се очекува дека ќе се сведе на ниво од околу 2%.** Се очекува дека значаен двигател на инфлацијата во следната година ќе биде зголемувањето на регулираните цени на електричната енергија и парното. Притоа, неизвесноста околу идната траекторија на светските цени и нивниот пренесен ефект врз домашните цени и натаму останува значаен фактор на ризик.

Во вториот квартал на 2011 година, вкупните кредити на квартална основа се зголемија за 3,1%, што во споредба со остварувањата од претходните два квартала (квартален раст од 2,3% и 1,2%, соодветно), укажува на зајакната кредитна поддршка на приватниот сектор од страна на банките. Сепак, во јули стапката на кредитен раст значително забави на месечна основа, додека во август кредитниот пазар стагнираше. Ваквите остварувања покажаа дека закрепнувањето на кредитната активност и натаму е ранливо и особено чувствително на новите реоценки на ризикот, при што **претпазливиот пристап на банките е сè уште главна карактеристика на кредитниот пазар, а квалитетот на кредитната побарувачка е главниот фактор којшто влијае врз обемот на кредитната активност.** Имајќи ја предвид здравоста и сигурноста на банкарскиот систем, очекувањата за натамошно јакнење на нивниот финансиски капацитет и задржувањето на претежно поволни остварувања кај економската активност, **постои простор за поголема кредитна поддршка на домашната економија во наредниот период (се очекува дека годишниот раст на кредитите и депозитите во банкарскиот сектор на крајот на 2011 година ќе изнесува околу 9%).** Се очекува дека придонес во оваа насока ќе имаат и промените коишто НБРМ ги направи кон крајот на третиот квартал на годината, во насока на умерено подобрување на монетарните услови во следниот период. Сепак, надолните ризици за кредитната активност и натаму постојат, поврзани со интензитетот на раст на глобалната и домашната економија, како фактор којшто во голема мера влијае врз согледувањата за ризикот (како кај банките, така и кај потенцијалните кредитокорисници), а со тоа и врз динамиката на кредитниот раст во наредниот период.

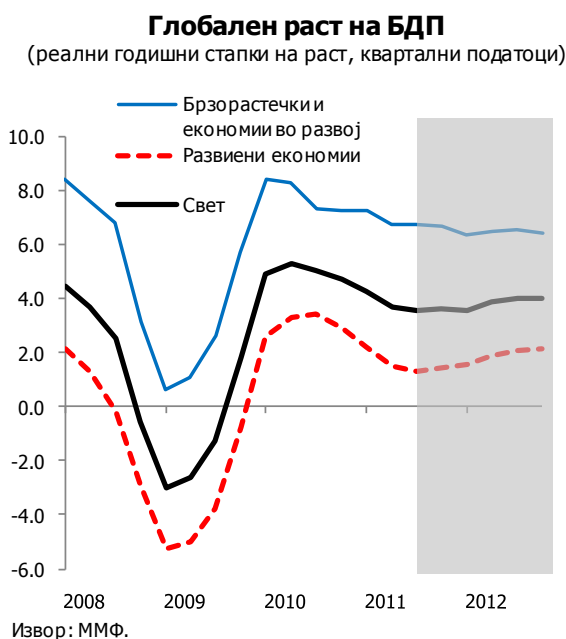
Дефицитот во тековната сметка од билансот на плаќања во вториот квартал на 2011 година оствари значително стеснување на квартална основа и се сведе на 0,9% од БДП (2,8% од БДП во претходниот квартал). Стеснувањето на дефицитот во тековната сметка во најголем дел се должи на подобреното трговско салдо, поради значително понискиот раст на увозот од извозот, како и на повисоките приливи од приватни трансфери, при сезонски поголема понуда на девизи на менувачкиот пазар. И покрај значителното стеснување на дефицитот во тековната сметка, скромните капитални нето-приливи финансираа само мал дел од него, додека преостанатиот дел беше покриен од девизните резерви. Според најновите податоци, нивото на девизните резерви на 30.09.2011 година изнесува 1.847,8 милиони евра и обезбедува соодветна покриеност на увозот на стоки и услуги од следната година. **Најновите ревизии на проекцијата за надворешниот сектор се во насока на остварување понизок дефицит во тековната сметка во 2011 година во однос на претходните очекувања (од 5,5% на 4,8% од БДП), што главно произлегува од поповолните очекувања за приливите од приватните трансфери, како најзначајна суфицитна компонента во тековната сметка. Во 2012 година, се очекува дека дефицитот во тековната сметка, како учество во БДП, ќе се задржи на нивото од 2011 година и тој во целост ќе биде покриен од приливите во капитално-финансиската сметка, овозможувајќи раст на бруто девизните резерви на годишна основа.** Ризиците секако и натаму се присутни. Имено, неизвесноста околу разрешувањето на должничката криза во евро-зоната и нејзиното влијание врз растот на Европската Унија како наш најзначаен трговски партнер, но и врз глобалниот економски раст, создаваат неизвесност за движењето на побарувачката за извоз и трговското салдо, за остварувањето на очекуваните капитални приливи за финансирање на домашната економија (вклучително и за потребите на државата), како и за движењето на светските цени. Од тие причини, внимателното следење на ризиците продолжува, со цел навремено да се реагира од страна на монетарната политика.

I. Макроекономски движења

1.1. Меѓународно економско окружување¹

Во вториот квартал дојде до значително забавување на глобалниот економски раст, најмногу заради пониските остварувања во развиените земји. Растот во евро-зоната беше значително понизок од очекувањата, што се должи на исцрпувањето на одредени привремени ефекти, порестриктивната фискална политика и на падот на довербата на домаќинствата и претпријатијата поради должничката криза и нестабилноста на финансиските пазари. За разлика од претходните оценки за привремено забавување на глобалниот раст, сега се оценува негово подолго времетраење поради фундаменталниот карактер на ограничувачките фактори, особено ниската приватна побарувачка во развиените земји, продолжените надворешни нерамнотежи и неизвесноста околу кризата во евро-зоната. Покрај надолните ревизии за растот во повеќето земји, ризиците за проекцијата се претежно негативни. Тие се најмногу поврзани со можниот понатамошен неуспех во решавањето на должничката криза во евро-зоната и нејзиното можно пренесување во банкарскиот сектор и реалната економија во поголемите земји, како и со неизвесноста околу среднорочната фискална консолидација и неповолните услови на пазарот на недвижности во САД. Најновите оценки укажуваат на стабилизирање на инфлацијата при пониски цени на енергентите и на храната.

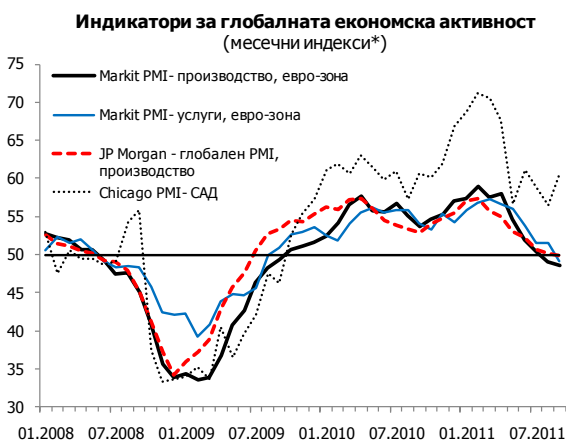

Глобалниот економски раст во вториот квартал на 2011 година изнесува 3,7% на годишна основа, што претставува значително забавување во однос на претходните остварувања (4,3% во првиот квартал), но и во однос на очекувањата. Забавувањето се должи најмногу на движењата во развиените земји, како одраз на две групи фактори. Прво, иако беа во голема мера очекувани, ефектите од нарушувањата на понудата поради природните катастрофи во Јапонија и од шоките на понудата на нафтата поради настаните на Блискиот Исток, беа посилен од очекуваните. Втората група на фактори со негативно влијание врз растот се оние од фундаментален карактер, коишто се однесуваат на слабото закрепнување на приватната побарувачка во развиените земји и нестабилноста на финансиските пазари поради должничката криза и можните проблеми на банкарскиот

¹ Анализата се заснова врз Месечниот билтен на ЕЦБ, септември и октомври, 2011 година; „Светскиот економски преглед на ММФ“, септември 2011 година; „Економскиот квартален извештај на Европската комисија за земјите-кандидати за влез во ЕУ и претпристапните земји“, октомври 2011 година; неделните извештаи на Националната банка на Грција; „Економскиот преглед за евро-зоната“ од „Рубини глобал економикс“, септември 2011 година.

сектор во развиените земји, особено во евро-зоната. Анализирани по региони, значително забавување во однос на првиот квартал беше забележано во САД и евро-зоната, додека во Јапонија дојде до умерено продлабочување на падот. Од друга страна, и покрај забавувањето во однос на првиот квартал, брзорастечките и економиите во развој и понатаму имаат релативно високи стапки на раст и кај повеќето од нив и понатаму постојат индикации за „прегревање“. Притоа, стапките на раст во Латинска Америка и понатаму се релативно високи, иако беше забележано одредено забавување поради порестриктивните макроекономски политики, послабата странска побарувачка и нестабилноста на глобалните финансиски пазари. Во азиските земји, последиците од нарушувањата на понудата поради природните катастрофи во Јапонија имаа негативен ефект врз растот, но тој се задржа на релативно високо ниво како резултат на силната домашната побарувачка во услови на висок кредитен раст и стимулативна монетарна политика. Од друга страна, закрепнувањето на економиите на земјите од Централна и Источна Европа и понатаму се должи најмногу на странската побарувачка, наспроти слабата домашна побарувачка при неповолни услови на пазарот на труд и недоволен кредитен раст.

*PMI - индексот може да заземе вредност помеѓу 0 и 100. Тој се пресметува така што го зема предвид процентот на респоденти што пријавиле подобрување на економските услови во однос на претходниот месец. Референтната вредност на индексот е 50, што укажува на непроменети економски услови. Вредноста повисока односно пониска од 50 укажува на економска експанзија, односно контракција.
Извор: Bloomberg.

Според најновите оценки², глобалниот раст до крајот на годината ќе биде блиску до остварениот во вториот квартал, одразувајќи ги очекувањата за „анемичен“ раст во развиените земји наспроти понатамошните релативно високи стапки во брзорастечките и економиите во развој. Забавувањето на растот се потврдува и со високофреквентните показатели ПМИ³. Притоа, показателите ПМИ за производство во евро-зоната и глобалниот ПМИ за производство имаат постојан пад од април оваа година, што означува помалку поволни економски движења. Во септември тие паднаа под неутралното ниво од 50 за првпат од средината на 2009 година, што укажува на економски пад. Врз основа на последните глобални економски движења и најновите оценки, **во септемвриските проекции на ММФ беше извршена надолна ревизија на проектираниот**

² Според „Светскиот економски преглед на ММФ“, септември 2011 година.

³ Индексите ПМИ (Purchasing Manager's Index - PMI) се засноваат врз анкетни истражувања на репрезентативен примерок на компании од производниот и услужниот сектор и често се користат како високофреквентни показатели за тековната и идната економската активност.

глобален раст во 2011 година, од 4,3% на 4%. Ова се должи најмногу на надолната ревизија на растот во развиените земји од 2,2% на 1,6%, при негативни ревизии за речиси сите земји, особено за САД. Од друга страна, и понатаму се очекува релативно висок раст во брзорастечките и економиите во развој (6,4% наспроти 6,6% претходно). Исто така, се оценува дека закрепнувањето ќе продолжи и во 2012 година, но со нестабилна динамика и со послабо темпо од претходните очекувања. Имено, очекуваниот глобален раст во идната година е ревидиран од 4,5% на 4%, и тој ќе биде предизвикан пред сè од проектираниот раст од 6,1% во брзорастечките и економиите во развој, наспроти релативно нискиот раст од 1,9% во развиените земји. Главни фактори коишто ќе делуваат позитивно врз глобалниот раст се брзото закрепнување на јапонската економија, падот на цените на нафтата и храната, продолжениот раст на побарувачката во брзорастечките и економиите во развој и стимулативната монетарна политика. Од друга страна, како главни ограничувачки фактори се оценуваат потрошувачката на домаќинствата, нестабилноста на финансиските пазари и фискалната консолидација. Притоа, мора да се нагласи дека овие проекции се засноваат врз релативно силни претпоставки за успешно справување со кризата во периферните земји на евро-зоната, соодветен баланс меѓу фискалниот стимул и фискалната консолидација на среден рок во САД и отсуство на ескалација на нестабилноста на глобалните пазари. Оттаму, **и покрај надолните ревизии на глобалниот раст, ризиците на основната проекција се претежно негативни и поизразени отколку во јунските проекции на ММФ.** Најзначајниот ризик и понатаму е поврзан со проблемите со јавниот долг во евро-зоната, каде што е можно активностите на носителите на политиките да бидат недоволни за справување со кризата. Од друга страна, во САД, отсуството на политички договор околу фискалната консолидација, неповолните услови на пазарот на недвижности и растот на штедењето на домаќинствата исто така претставуваат ризици за растот. Понатаму, прегревањето во брзорастечките и економиите во развој претставува ризик за финансиската стабилност, со оглед на високиот раст на кредитите и цените на недвижностите.

Глобалната инфлација во вториот квартал достигна годишна стапка од 4,4%, главно како резултат на продолжените инфлациски притисоци во

брзорастечките и економиите во развој. Годишната инфлација во овие земји изнесуваше 6,6%, наспроти 2,8% во развиените земји. Сепак, најновите оценки укажуваат на стабилизирање на инфлацијата, особено во развиените земји. Ова се должи пред сè на падот на цените на енергентите и на цените на храната, како и на негативниот произведен јаз во повеќето развиени земји. Под претпоставка за стабилизација на цените на енергентите и на храната на сегашното ниво, според проекциите на ММФ, инфлацијата во развиените земји ќе изнесува 2,6% во 2011 година и 1,4% во 2012 година. Од друга страна, проектираната инфлација во брзорастечките и земјите во развој е ревидирана нагоре, на 7,5% во оваа и 5,9% во идната година, како резултат на очекуваниот раст на базичната инфлација поради притисоците од домашната побарувачка. Ризиците за глобалната инфлација се умерено нагорни и се поврзани најмногу со можниот пренос на минатиот раст на цените на енергентите и храната во платите и инфлацијата особено во брзорастечките и економиите во развој, со оглед на нивното повисоко учество во потрошувачката во овие земји.

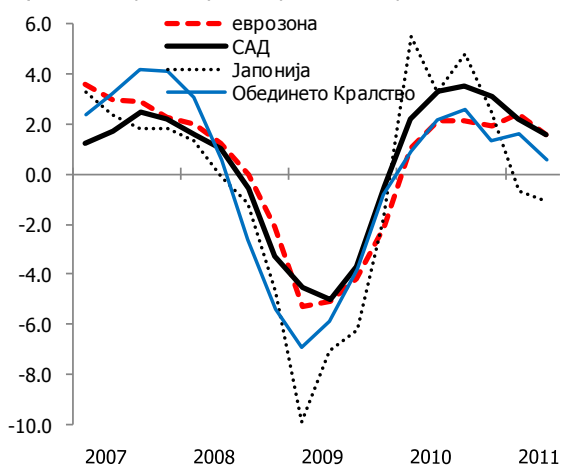
Во вториот квартал беше забележано значително забавување на растот во евро-зоната на 0,2% на квартална основа (наспроти 0,8% во првиот квартал), што доведе до забавување и на годишната стапка од 2,4% на 1,6%. Ова делумно ги одразува ефектите од глобалните фактори (нарушената понуда поради природните катастрофи во Јапонија и задоцнетите ефекти од растот на цената на нафтата). Сепак, најголем придонес врз забавувањето имаа исцрпувањето на ефектите од привремениот висок раст на градежништвото во првиот квартал, како и повлекувањето на стимулативните мерки и спроведувањето на плановите за фискална консолидација во одредени земји. Дополнителен негативен ефект имаше и падот на довербата на домаќинствата и претпријатијата поради должничката криза и нестабилноста на финансиските пазари. Оттаму, растот во вториот квартал се должи најмногу на придонесот на нето-извозот, иако беше забележана пониска стапка на раст и на извозот, и на увозот. Од друга страна, придонесот на домашната побарувачка сè уште е релативно низок. Притоа, потрошувачката на домаќинствата забележа квартален пад за

првпат по шест квартали, најмногу поради негативните движења на реалниот доход и недоволниот раст на вработеноста. Инвестициите во фиксни средства забележаа значително пониски стапки на раст во споредба со првиот квартал, при забавување на останатите инвестиции (неградежни) и пад на инвестициите во градежништвото. Понатаму, иако придонесите на јавната потрошувачка и на промената на залихите беа позитивни, тие продолжија да опаѓаат во споредба со претходните неколку квартали. **„Анемичната“ економска активност се одрази и на пазарот на труд преку задржување на стапката на невработеност на непроменето ниво од 10% во периодот мај-август од оваа година.** Притоа, се задржуваат разликите меѓу земјите-членки, со оглед на тоа што периферните земји имаат највисоки стапки на невработеност. Исто така, продолжува трендот на побрз раст на бројот на одработени часови наспроти побавното зголемување на вработеноста.

Реален раст на БДП во развиените земји

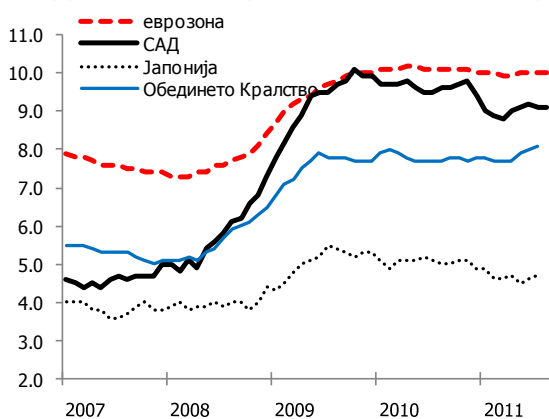
(годишни процентуални промени; квартални податоци)

Извор: Еуростат.

Стапка на невработеност во развиените економии

(процент; сезонски прилагодени; месечни податоци)

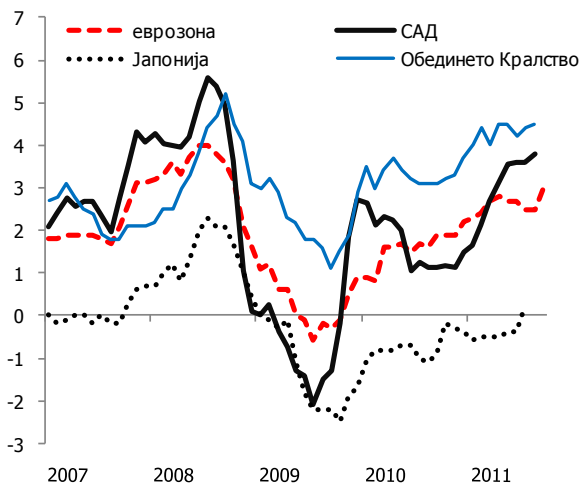
Извор: Еуростат.

Анкетите за економската активност во евро-зоната и очекувањата за „анемичен“ раст на глобалната економија упатуваат на забавување **на растот во евро-зоната до крајот на годината и релативно низок раст во текот на идната година.** Во септемвриските проекции на ММФ беше извршена значителна надолна ревизија на растот од 2% на 1,6% во 2011 година и од 1,7% на 1,1% во 2012 година, при надолни ревизии на растот кај сите поголеми земји. Притоа, пониската доверба и тешкотиите околу финансирањето поради продолжената неизвесност околу должничката криза се главен фактор за песимистичките очекувања. Во слична насока се и ревидираните септемвриски проекции на ЕЦБ, коишто укажуваат на раст меѓу 1,4% и 1,8% во 2011 година и меѓу 0,4% и 2,2% во 2012 година. Според ЕЦБ, растот до крајот на оваа година ќе се должи најмногу на нето-извозот, и во помал дел на инвестициите од претпријатијата. Понатаму, во текот на 2012 година се очекува умерено зголемување на личната потрошувачка, како и понатамошен раст на приватните инвестиции. **Според ММФ и ЕЦБ, при исклучително висока неизвесност, ризиците за проекцијата се главно надолни.** Главен ризик и понатаму е влошувањето на должничката криза и нејзиното можно проширување кон реалниот сектор во клучните земји на евро-зоната, преку поскапото и потешко финансирање на приватните инвестиции. Понатаму,

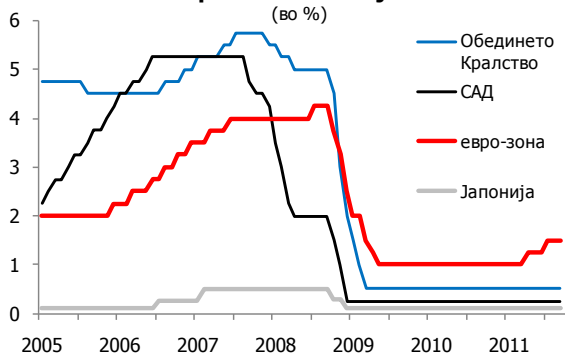
евентуалното продолжување на неуспехот во справувањето со кризата би можело да доведе до зголемена нестабилност на финансиските пазари и загрозување на банкарскиот сектор, а со тоа и до нарушување на глобалната финансиска стабилност⁴.

Стапки на инфлација во развиените земји (годишни процентуални промени; месечни податоци)

Извор: Еуростат и Национални статистички заводи.

Референтни каматни стапки во развиените земји (во %)

Извор: Централни банки.

Инфлацијата во евро-зоната во јули и август изнесуваше 2,5% на годишна основа, со што го продолжи движењето по надолната траекторија што започна во април, иако се задржа над целните 2%. Стабилизирањето на цените го одразува најмногу исцрпувањето на ефектите од растот на цените на нафтата, иако оценките укажуваат на продолжени нагорни притисоци од цените на останатите енергенти. Наспроти очекувањата за понатамошно стабилизирање, во септември дојде до значително зголемување на инфлацијата на 3%, што претставува највисока стапка од октомври 2008 година. Според септемвриските проекции на ЕЦБ, се задржува очекуваната стапка на инфлација меѓу 2,5% и 2,7% во 2011, додека проекцијата за 2012 година е ревидирана на интервал меѓу 1,2% и 2,2% (претходно меѓу 1,1% и 2,3%). Оценките на ЕЦБ укажуваат на **балансирано ризици за инфлацијата на среден рок.** Притоа, нагорните ризици се одраз на можниот повисок раст на цените на нафтата и останатите примарни производи, како и на можниот повисок раст на индиректните даноци и администрираните цени. Од друга страна, надолните ризици се поврзани со евентуалниот понизок економски раст во светот и во евро-зоната.

Централните банки на големите развиени земји продолжија да водат прилагодлива монетарна политика (accommodative monetary policy) и во третиот квартал на 2011 година. Во овој период, нивните референтни каматни стапки останаа непроменети, со исклучок на евро-зоната каде што таа беше зголемена од 1,25% на 1,5% на почетокот на јули. За разлика од претходните очекувања за понатамошно зголемување на каматната стапка на ЕЦБ, најновите оценки укажуваат на нејзино задржување на истото ниво или можно

⁴ Покрај наведените очекувања, според септемврскиот „Економски преглед за евро-зоната“ од „Рубини глобал економикс“, постои зголемен ризик од двојна рецесија (double dip) во евро-зоната до крајот на 2012 година, поради можноста за банкрот на некоја од периферните економии, остар пад на довербата или евентуална потреба за спасување на банките од страна на националните влади.

намалување, со оглед на понегативните очекувања за растот и помалите ризици за инфлацијата во евро-зоната. Проекциите за политиките на ФЕД, Банката на Јапонија и Банката на Англија и понатаму укажуваат на непроменети референтни каматни стапки. Притоа, со оглед на очекуваното продолжување на неповолните економски услови, на почетокот на август ФЕД објави задржување на каматната стапка на историски најниско ниво до средината на 2013 година. Понатаму, Банката на Швајцарија и Банката на Јапонија презедоа мерки за спречување на апрецијацијата на нивните валути и на дефлациските притисоци. Од друга страна, дел од централните банки во брзорастечките и економиите во развој продолжија со умерено зголемување на референтните стапки поради можното прегревање на нивните економии, иако оценките на ММФ укажуваат на тоа дека реалните каматни стапки сè уште се релативно ниски.

Извор: Еуростат.

Девизниот курс на еврото во однос на САД-доларот во текот на јули и август беше релативно стабилен и се задржа околу нивото достигнато во мај, коешто претставуваше највисока вредност на еврото од крајот на 2009 година. Сепак, во текот на септември дојде до позначителна депрецијација на еврото (4% во однос на просекот во август), најмногу поради неизвесноста околу должничката криза и економскиот раст во евро-зоната. Просечниот номинален девизен курс во септември изнесуваше 1,38 САД-долари за едно евро, што претставува апрецијација на еврото за 4,2% во однос на декември 2010 година.

Цени на сурова нафта и на примарни производи
(месечни податоци)

Извор: ММФ месечна база на податоци.

Просечната цена на суровата нафта од типот „брент“ во септември изнесуваше 110,9 САД-долари за барел, со што беше забележано дополнително намалување на цените по релативно високиот раст до април и претежно надолните движења, што започнаа во мај. Главен фактор за умерениот пад на цените е забавувањето на глобалната економија во вториот квартал и влошувањето на очекувањата за идната глобална економска активност. Дополнително влијание врз овие движења имаше и нестабилноста на финансиските пазари околу кризата во евро-зоната. Сепак, просечната цена на нафтата во септември беше повисока за 39,2%, отколку просекот во минатата година.

Слично како и цените на нафтата, и **цените на неенергетските примарни**

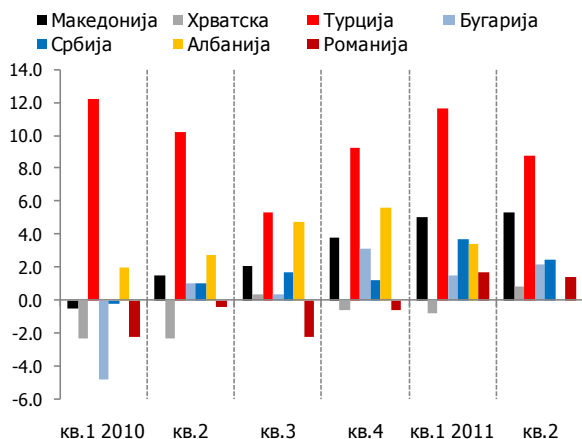

Извор: ММФ месечна база на податоци.

производи⁵ бележеа посилен раст до април и потоа имаа претежно надолна насока. Притоа, индексите на главните групи на производи во септември забележаа најниски нивоа во 2011 година и беа пониски од крајот на 2010 година. Овие движења се должат најмногу на послабата побарувачка поради забавувањето и надолните ревизии на очекувањата за глобалната економија. Иако се задржаа на значително повисоко ниво од просекот во 2010 година, цените на храната во третиот квартал забележаа квартален пад од 3,9%, за првпат од 2009 година. Ова се должи најмногу на падот на цените на пченицата, пченката, телешкото месо и маслото за јадење, наспроти високиот раст на цените на шеќерот и оризот. Цените на металите во третиот квартал беа пониски за 3,6% на квартална основа, со што се засили намалувањето што започна во претходниот квартал. Притоа, најзначаителен пад е забележан кај цените на алуминиумот, оловото, никелот и калајот.

Реален раст на БДП во земјите од регионот
(годишни процентуални промени, квартални податоци)

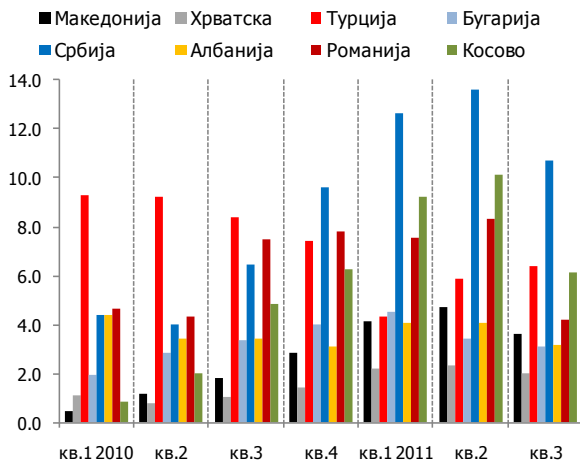
Извори: Еуростат и национални статистички заводи.

Сите земји од регионот забележаа позитивен раст на годишна основа во вториот квартал, иако кај дел од нив се присутни знаци на забавување на растот. Со оглед на ова, како и на понегативните проекции за глобалната економија, очекувањата за идните движења се генерално ревидирани надолу. Највисок раст повторно беше забележан во Турција, како резултат на исклучително силната лична и инвестициска побарувачка. Иако остварениот раст е над очекувањата, тој е сепак понизок од оној во првиот квартал, што се должи најмногу на забавувањето на глобалната економија. Во Романија беше забележан умерено понизок раст отколку во првиот квартал, при што се задржа неповолната структура каде што залихите се единствената компонента со позитивен придонес во растот. Во Бугарија дојде до засилување на растот, како резултат на личната потрошувачка и извозот, наспроти негативниот ефект од приватните инвестиции. Наспроти падот во претходниот квартал, позитивниот нето-извоз и лична побарувачка придонесоа за раст на хрватската економија во вториот квартал, и покрај постојаниот пад на инвестициите од почетокот на 2009 година. Во Србија исто така дојде до забавување на растот, при забавување на извозната побарувачка и на индустриското производство.

⁵ Ценовниот индекс на примарните производи ги вклучува: цените на храната, пијалациите, земјоделските сировини и на металите.

Стапки на инфлација во земјите од регионот (годишни процентуални промени)

Извори: Еуростат и национални статистички заводи.

Во третиот квартал дојде до забавување на годишните стапки на инфлација во сите земји на регионот, наспроти претходниот тренд на забрзување кај повеќето од нив. Во речиси сите земји овие движења се должат најмногу на цените на храната, но и на релативно ниските стапки на базична инфлација. Исклучок од ова претставува Турција, каде што во третиот квартал продолжи трендот на раст на стапката на инфлација, главно како резултат на повисоките цени на храната и на депрецијацијата на лирата. Во повеќето земји на регионот се очекува понатамошно забавување на стапките на инфлација со оглед на проекциите за забавен раст на глобалните цени на храната и на нафтата.

1.2. Домашна понуда

Со остварувањата во вториот квартал на 2011 година се заокружува непрекинат циклус од пет квартали на јакнење на домашната економска активност. Во вториот квартал на 2011 година, годишниот раст на домашното производство достигна 5,3%, а најголем индивидуален придонес во создавањето на БДП има трговијата. Индустријата, како најзначајна економска дејност, бележи благо забавување на активността, при забавен годишен раст на странската побарувачка и на цените на нашите главни извозни производи, но и понатаму се одржува во зоната на двоцифрени годишни стапки на раст. Во услови на силен инвестициски стимул од страна на државата, позначително јакнење на позитивниот придонес е забележано и кај градежништвото. Во наредниот период се очекува дека растот на домашната економија ќе забави. Имено, показателот за економската активност во евро-зоната⁶ во септември, за првпат по две години, посочува на надолно придвижување на производството во преработувачкиот сектор, што наметнува понагласени надолни ризици во следниот период, со оглед на

⁶ Анализирани според ПМИ за преработувачкиот сектор во евро-зоната (Eurozone Manufacturing Purchasing Managers' Index). Индексот е создаден од Маркит и се заснова врз резултатите од анкетно истражување коешто вклучува репрезентативен примерок од околу 3.000 фирми од преработувачката индустрија. Од аспект на националните економии, вклучени се Германија, Франција, Италија, Шпанија, Холандија, Австрија, Република Ирска и Грција коишто заедно сочинуваат околу 90% од преработувачкиот сектор на евро-зоната. Притоа, не станува збор за анкетно истражување на мислења, очекувања и сл. Поточно, прашањата се однесуваат на реални настани коишто се случиле. Со обработката на податоците се добива индекс, при што вредноста на индексот над 50 означува пораст во однос на претходниот месец, додека вредноста под 50 означува пад. Овој индекс се смета за најран показател за економските услови во евро-зоната, што се изготвува на месечна основа, а се објавува на почетокот на секој месец со податоци коишто се однесуваат на месецот што тукушто завршил. Индексот има историја на прецизно предвидување на производството на преработувачки сектор.

фактот дека домашната економија во голема мера зависи од трендовите во евро-зоната, како наш најзначаен трговски партнер. Сепак, се очекува дека структурните промени во економијата и проширувањето на нејзиниот произведен капацитет ќе придонесат за зголемување на домашниот потенцијал за раст, а со тоа и за поголема отпорност на домашната економија на влијанија од надворешни фактори.

Во второто тримесечје на 2011 година домашната економска активност забележа натамошно засилување на растот. Во услови на понагласени ризици во глобалното окружување и стагнација на странската ефективна побарувачка, растот на економијата во голема мера беше поддржан од домашната потрошувачка. Во насока на поддршка на растот делуваше и работењето на новите капацитети ориентирани кон извоз, коишто придонесоа за дополнително зголемување на обемот на производство во преработувачкиот сектор.

Економската активност во вториот квартал забележа квартален пораст (од 1,4% сезонски прилагодено), што придонесе за засилување на годишната промена (раст од 5,3%⁷). Остварувањата во вториот квартал се резултат на годишен раст на сите дејности, со исклучок на дејноста „финансиско посредување, активности со недвижен имот и други деловни и службени активности“, којашто повторно забележа негативна годишна промена. Највисок индивидуален придонес кон годишниот раст на БДП во вториот квартал од годината има трговијата, по којашто следуваат индустријата и градежништвото.

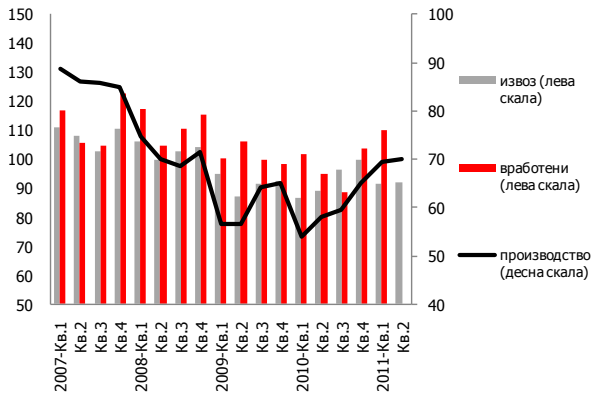
Во второто тримесечје на 2011 година, додадената вредност во индустријата забележа квартален реален раст (од 2,9% сезонски прилагодено), додека на годишна основа растот изнесува 12,8%⁸. Зголемено производство на годишна основа е забележано кај четиринаесет од вкупно дваесет и седум индустриски гранки, коишто сочинуваат околу 64% од вкупниот индекс. Ова посочува на сконцентрираност на растот во помал број гранки, на коишто отпаѓа малку поголем дел од индексот во споредба со претходното тримесечје. Најголем индивидуален позитивен придонес кон годишниот раст имаат производството на електрична опрема, на тутунски производи,

⁷ Податоците за БДП за 2010 година и 2011 година се проценети податоци на ДЗС.

⁸ Истовремено, годишниот раст кај физичкиот обем на индустриско производство во вториот квартал изнесуваше 5,3%.

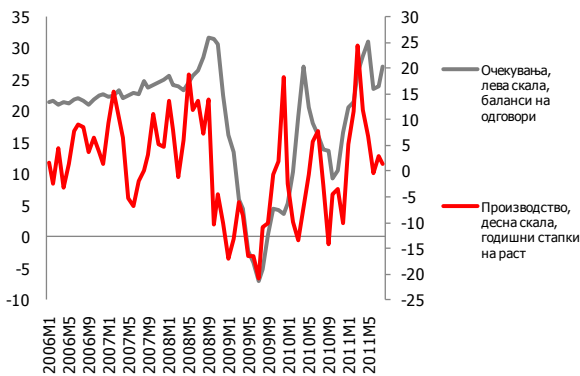

Производство и извоз на текстил и вработени во текстилна индустрија (индекси, 2006=100)

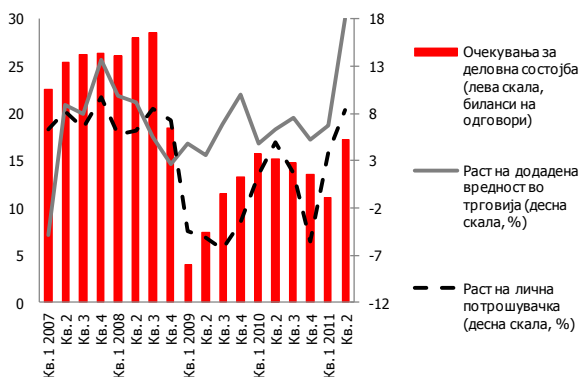
Извор: Државен завод за статистика.

Индустриско производство и очекувања на менаџерите за идно производство

Извор: Државен завод за статистика.

Трговијата, личната потрошувачка и очекувањата на раководителите

Извор: Државен завод за статистика.

како и производството на облека. Производството на електрична опрема бележи речиси трикратно зголемување, во најголем дел одразувајќи го ефектот од работењето на еден релативно нов производствен капацитет. Производството на тутунски производи бележи висок годишен раст (од 43,1%), за што веројатно има влијание и програмата за поддршка и субвенционирање на конкурентните земјоделски култури коишто имаат потенцијал за поголемо производство. Производството на облека бележи годишен раст од 26,4%, но сепак и благо квартално забавување (анализирано на сезонски прилагодена основа), што би значело и извесен застој во постепено доближување до нивото карактеристично за преткризниот период.

Во првите два месеца од третиот квартал, физичкиот обем на вкупното индустриско производство бележи годишен раст од 3,2%, што претставува натамошно забавување на растот. Анализирани по гранки, годишен раст е забележан кај дванаесет од вкупно дваесет и седум гранки, на коишто отпаѓаат околу 50% од вкупниот индекс. Забавувањето на растот во најголем дел се должи на намаленото производство во дејноста „фабрикувани метални производи, освен машини и опрема“, како и на падот на производството на електрична енергија (главно заради ремонт и модернизација на постојните капацитети). Истовремено, производството на електрична опрема и на метали се карактеризираат со најголем индивидуален позитивен придонес во вкупното индустриско производство. За следниот тримесечен период, одговорите на раководителите на индустриските капацитети⁹ упатуваат на позитивни очекувања за движењето на обемот на производството.

Додадената вредност во трговијата во второто тримесечје на 2011 година бележи квартален раст од 11,5% (сезонски прилагодено) и натамошно забрзување на годишниот раст (18%). Годишната динамика е во согласност со растот на личната потрошувачка, овозможен од поголемата кредитна поддршка на населението и задоволена главно од зголеменото домашно производство на производи за широка потрошувачка. Најновите податоци за трговијата од јули 2011 година покажуваат реален годишен пораст од 5,4% кај трговијата

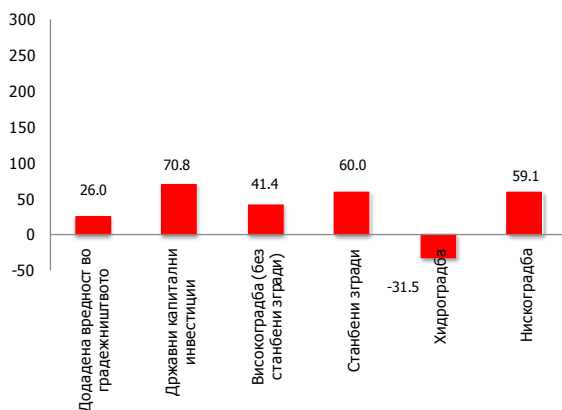
⁹ Од Анкетата за деловните тенденции во преработувачката индустрија на ДЗС од август 2011 година.

на мало и реален пад од 2,9% кај трговијата на големо.¹⁰ На можен раст на активноста во трговијата во следниот период упатува и Анкетата на раководителите на трговски субјекти. Имено, согласно со одговорите на испитаниците опфатени со Анкетата, постојат поповолни очекувања за деловната состојба на трговските претпријатија во наредниот период, што вклучува очекувања за пораст на порачките и очекувања за пораст на бројот на вработените во трговијата во наредните три до четири месеци¹¹.

Градежната активност во второто тримесечје на 2011 година забележа квартален реален пад од 4,8% (според сезонски прилагодените податоци) и висок годишен раст од 26%. Ваквите движења соодветствуваат со повисоката вредност на извршените градежни работи (реален годишен раст од 52,8%). Анализирани според структурата, со исклучок на хидроградбата којашто бележи годишно намалување, значително нагорно придвижување е забележано во доменот на нискоградбата и високоградбата. Капиталните инвестиции на државата и во вториот квартал претставуваа значаен стимул за градежната активност, со реален годишен раст од 70,8%. Последните расположливи податоци упатуваат на понатамошно одржување на позитивните трендови во градежништвото. Имено, забележани се позитивни очекувања кај раководителите во поглед на вкупните порачки, како и во поглед на бројот на вработените во градежништвото за наредниот тримесечен период¹². Резултатите од Анкетата се потврдуваат и со понатамошниот раст на вредноста на извршените градежни работи во јули 2011 година (4,4% реален годишен раст). Воедно, вредноста на издадените одобренја за градба во јули-август 2011 година бележи висок годишен раст (28,5%), во најголем дел кај високоградбата. Истовремено, во периодот јули-август, расте производството на градежни материјали¹³ (од 10,4%), додека единствено

Градежништвото во 2011-Кв.2
(реални годишни стапки на раст, во проценти)

Извор: Државен завод за статистика и Министерство за финансии.

¹⁰ Во јануари 2011 година е направена методолошка промена во прибирањето на податоците за трговијата. Притоа, променет е примерокот и опфатени се само фирмите коишто имаат регистрирано трговија како главна дејност, а не и оние коишто се регистрирани како производители и трговци.

¹¹ Од Анкетата за деловните тенденции во трговијата на мало на ДЗС за второто тримесечје на 2011 година.

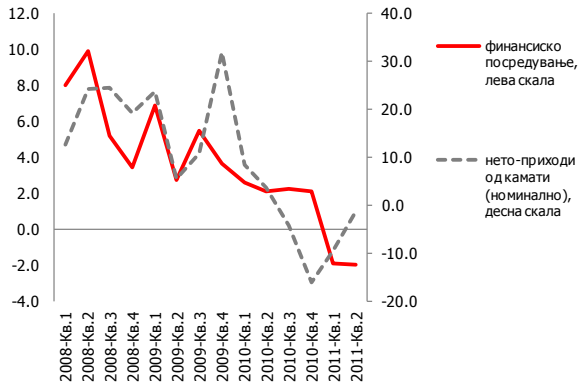
¹² Од Анкетата за деловните тенденции во градежништвото на ДЗС за второто тримесечје на 2011 година.

¹³ Производство на производи од други неметални минерали (дејност 23).

државните капитални инвестиции бележат реален годишен пад (од 15,4%)

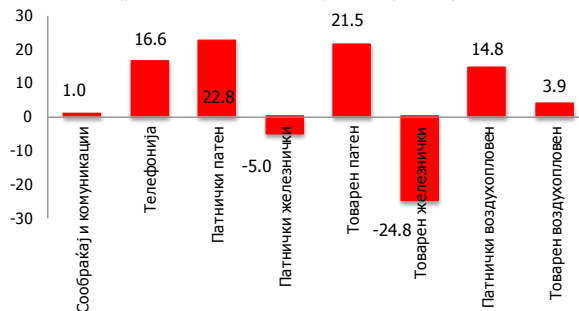
Додадена вредност во финансиско посредување и други деловни активности и нето-приходи од камати
(годишни стапки на раст, во %)

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ.

Дејноста „финансиско посредување, активности со недвижен имот и други деловни и услужни активности“ забележа надолни придвижувања и во второто тримесечје, остварувајќи мал реален квартален пад од 0,1% (сезонски прилагодено) и реален годишен пад од 2%. Во анализираниот период, негативна годишна промена со забавена динамика (од 1,3% номинално) покажуваат и остварените нето-приходи на банките од камата, како еден од показателите за финансиското посредување (коешто сочинува околу една четвртина од вкупната дејност¹⁴). Податоците за периодот јули-август 2011 година покажуваат годишен раст кај нето каматните приходи и упатуваат на можно прекинување на негативната годишна динамика кај финансиската дејност.

Сообраќајот и врските во 2011-Кв.2
(реални годишни стапки на раст, во проценти)

Извор: Државен завод за статистика.

Додадената вредност кај дејноста „сообраќај, складирање и врски“ во второто тримесечје бележи квартален пад од 2,3% (сезонски прилагодено) и годишен реален раст од 1%. Раст на годишна основа е забележан кај телекомуникациите, како и кај патниот и воздухопловниот патнички и товарен превоз, при истовремен пад на железничкиот превоз. Податоците за јули 2011 година посочуваат на годишен пораст кај телекомуникациите и кај патничкиот патен превоз, додека кај железничкиот патнички и товарен превоз е забележан пад на годишна основа. Воедно, зголеменото производство кај гранките ориентиран кон извоз, како и повисокиот вкупен извоз на стоки во јули и август 2011 година, упатуваат на очекувања за годишен пораст кај оваа дејност во третиот квартал.

Со влегувањето во третиот квартал, глобалната економија се соочува со повеќе неизвесности за разлика од претходниот период. Ова се случува во фаза кога монетарната и фискалната политика на САД и ЕУ даваат помала поткрепа на економската активност¹⁵ и во услови на сè

¹⁴ Податокот се однесува на учеството пресметано врз основа на податоци на ДЗС за БДП за 2009 година.

¹⁵ Федералните резерви на САД на крајот на јуни ја комплетираа втората фаза на политиката на квантитативно олеснување (QE2), што започна во ноември 2010 година. Показателите за економската активност во САД посочуваат на значително влошување во овој меѓупериод, односно во периодот пред Федералните резерви да започнат со третиот циклус на неконвенционални мерки од септември

поголема неизвесност околу идните економски движења, особено во периферните земји на евро-зоната. Имајќи ги предвид тековните движења на водечките показатели за евро-зоната, постои загриженост за одржливоста на економското заживување и во земјите од централна и југоисточна Европа. И покрај тоа што растот во голем дел ќе зависи од трендовите во евро-зоната, домашната економија може да покаже поголема отпорност на негативните ефекти од екстерното окружување, имајќи ги предвид структурните промени во економијата и проширувањето на нејзиниот произведен капацитет, за кои во следниот период се очекува дека ќе придонесат за дополнително зголемување на домашниот потенцијал за раст.

1.3. Агрегатна побарувачка

Во второто тримесечје на 2011 година, вкупната економска активност дополнително зајакна, задржувајќи го трендот на раст присутен во претходните четири квартали. Имено, кварталниот раст на БДП придонесе за остварување повисока стапка на годишен раст од 5,3% во вториот квартал, наспроти остварената од 5,1% во првиот квартал од годината. Притоа, годишниот раст во најголем дел произлезе од поволните остварувања кај домашната побарувачка, но и од позитивниот придонес на нето-извозот. Од аспект на одделните компоненти, личната потрошувачка оствари најголем придонес за растот. Извозот, како втора компонента со придонес кон БДП во овој квартал, бележи забавена динамика на раст, во услови на забавен годишен раст на цените на главните извозни производи на светските берзи и стагнација на растот на странската побарувачка. Од друга страна, инвестициите, коишто во претходните три квартали беа главен двигател на растот на домашната побарувачка, во второто тримесечје остварија негативен придонес, а во иста насока влијаеше и јавната потрошувачка, којашто остварува негативен придонес во растот веќе три квартали по ред. Забавената домашна и странска побарувачка доведоа до послаб раст на увозот и позитивен придонес на нето-извозот за економскиот раст. Се очекува дека растот на домашната економија ќе продолжи и во третото тримесечје на 2011 година, но со поумерена динамика, при помал позитивен придонес на домашната побарувачка и минимален негативен придонес на нето-извозот.

Бруто домашниот производ во второто тримесечје на 2011 година забележа реален раст, на квартална и на годишна основа од 1,3% (на сезонски

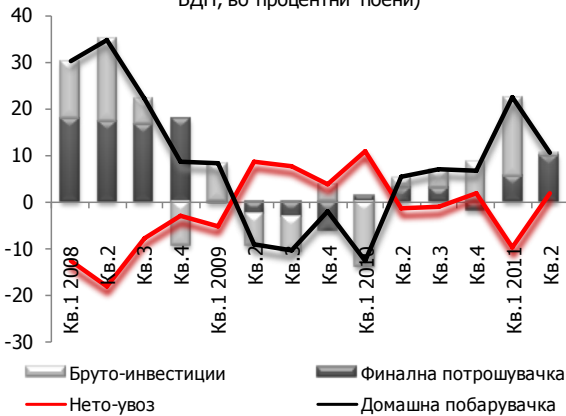

2011 година (познат како Operation Twist). Следствено, централната банка на САД изврши надолна ревизија на очекуваната стапка на заживување на економската активност за наредните квартали. Во евро-зоната, во јули, ЕЦБ изврши ново покачување на референтната каматна стапка (од 1,25% на 1,5%).

Домашна побарувачка и нето-извоз

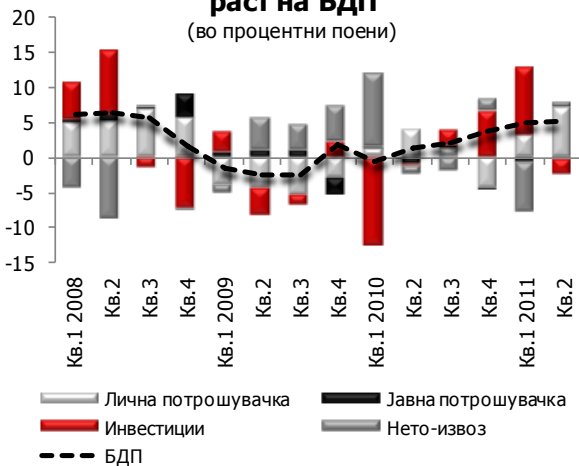
(придонеси во номиналниот годишен раст на БДП, во процентни поени)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Придонеси во реалниот годишен раст на БДП

(во процентни поени)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

прилагодена основа¹⁶) и 5,3%, соодветно. Годишниот раст е резултат пред сè на зголемената домашна побарувачка, а во помал дел и на нето-извозот. Анализирани по компоненти, личната потрошувачка има највисок позитивен придонес кон годишниот раст на БДП, со двојно повисока стапка на раст во споредба со првиот квартал од 8,4%. Извозот и понатаму има позитивен придонес кон растот, но тој е значително понизок во однос на остварениот во претходните два квартали. Забавениот раст кај странската побарувачка и кај цените на металите, согласно со зголемената неизвесност во глобалната економија, како и побавниот раст на домашното индустриско производство, доведоа до значително забавување на реалниот годишен раст на извозот којшто изнесува 8,9% (34,8% и 40%, во претходните два квартали). Наспроти високиот реален годишен раст во претходниот квартал, бруто-инвестициите во второто тримесечје забележаа пад од 7,5%. Имајќи предвид дека високофреквентните показатели упатуваат на висок раст на инвестициите во основни средства, ваквото остварување најверојатно се должи на намалувањето на залихите. Јавната потрошувачка повторно забележа реален пад, со што три квартали по ред бележи мал негативен придонес кон вкупниот економски раст. Забавениот годишен реален раст на домашната и извозната побарувачка доведоа до посилно забавување на темпото на раст на увозот, што придонесе за стеснување на трговскиот дефицит и позитивен придонес на нето-извозот.

Годишни стапки на реален раст (во %)

	2008-Кв.1	2008-Кв.2	2008-Кв.3	2008-Кв.4	2008	2009-Кв.1	2009-Кв.2	2009-Кв.3	2009-Кв.4	2009	2010-Кв.1	2010-Кв.2	2010-Кв.3	2010-Кв.4	2010	2011-Кв.1	2010-Кв.2
Лична потрошувачка	5.7	6.2	8.5	7.2	7.4	-4.4	-5.1	-6.4	-3.5	-4.7	1.5	4.9	1.7	-5.5	0.4	3.9	8.4
Јавна потрошувачка	3.0	6.4	0.8	21.4	10.6	5.1	5.9	7.5	-12.9	0.5	1.5	-5.1	2.3	-0.1	-0.4	-3.2	-0.6
Бруто инвестиции	24.6	49.9	-2.9	-19.5	5.4	19.1	-14.2	-10.3	1.9	-1.5	-47.0	-0.4	12.4	26.3	-3.7	60.1	-7.5
Извоз на стоки и услуги	-11.2	-12.5	-2.0	-2.9	-6.3	-20.9	-12.8	-12.9	-18.2	-16.2	8.4	16.4	27.2	40.0	23.4	34.8	8.9
Увоз на стоки и услуги	-0.8	4.5	-2.0	-1.6	0.8	-10.0	-15.1	-15.6	-19.5	-15.0	-13.8	12.5	24.2	22.1	10.9	36.5	4.5
Домашна потрошувачка	8.6	12.8	4.7	1.5	6.7	0.0	-5.6	-4.9	-2.6	-3.3	-8.5	2.3	3.6	1.9	-0.1	10.3	3.8
Нето-извоз*	18.7	46.6	-2.0	0.6	14.7	5.3	-18.5	-22.6	-21.6	-14.0	-37.2	6.3	15.4	-8.7	-9.8	39.6	-3.1
БДП	7.1	6.6	5.3	1.4	5.0	-1.4	-2.4	-2.1	2.0	-0.9	-0.5	1.5	2.1	3.8	1.8	5.1	5.3

* намалување на нето-извозот означува стеснување на дефицитот

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

¹⁶ Наспроти 2,3% во последниот квартал на 2010 година, на сезонски прилагодена основа.

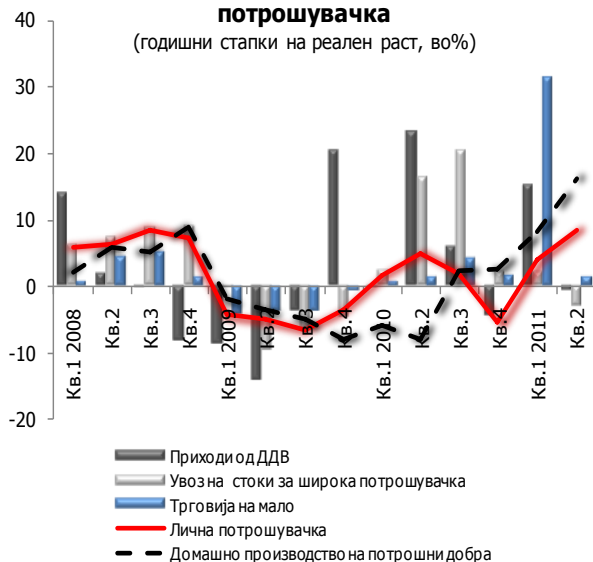

1.3.1. Лична потрошувачка

Личната потрошувачка во второто тримесечје на 2011 година забележа највисока годишна стапка на раст од последниот квартал на 2008 година, кога во домашната економија беа почувствувани првите знаци од светската криза. Притоа, на квартална основа е остварен раст од 5,9% (сезонски прилагодено), додека на годишна основа реалниот раст достигна 8,4%. Сепак, високофреквентните податоци за следење на личната потрошувачка бележат дивергентни движења и не го поткрепуваат во целост нејзиниот висок раст. Во прилог на остварениот раст на потрошувачката се единствено производството на стоки за широка потрошувачка, како и трговијата на мало (со раст којшто постепено забавува на годишна основа). Забавувањето кај трговијата најверојатно се одрази и врз приходите од ДДВ, коишто наспроти високиот раст во претходниот квартал, во второто тримесечје остварија минимален реален годишен пад. Реален годишен пад бележи и увозот на стоки за широка потрошувачка, што можеби упатува на домашно задоволување на потребите за лична потрошувачка (од домашно производство или од залихи). Дивергентни движења се забележуваат и кај изворите на финансирање на потрошувачката на домаќинствата. Постојаниот дел од доходот забележа пад на годишна основа. И покрај постепеното намалување на инфлацијата, во вториот квартал реалната плата го засили трендот на годишен пад, при намален годишен раст на бројот на вработени лица. Овие движења, дополнети со падот кај пензиите и приватните трансфери, упатуваат на годишен пад на расположливиот реален доход. Од друга страна, поволните согледувања за идниот раст на економијата и довербата во потрошувачите овозможуваат олеснување на условите за одобрување потрошувачки кредити¹⁷, при нивна зголемена побарувачка (главно долгорочни потрошувачки кредити). Оттука, и во второто тримесечје на 2011 година кредитната активност насочена кон домаќинствата продолжи да расте, претставувајќи единствен извор на финансирање на растот на потрошувачката.

За третиот квартал на 2011 година, се проценува дека личната потрошувачка

Индикативни категории и лична потрошувачка
(годишни стапки на реален раст, во%)

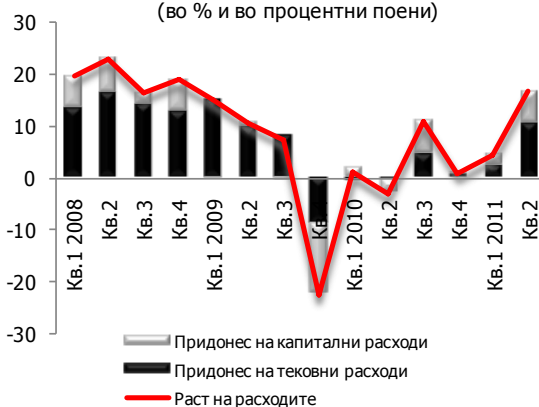
Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и НБРМ.

¹⁷ Од Анкетата за кредитната активност на НБРМ спроведена во август 2011 година.

ќе забележи мал квартален раст и натамошен висок раст на годишна основа. Најновите расположливи податоци ги потврдуваат овие очекувања. Имено, при забавена инфлација, нето-платите, коишто истовремено и номинално го забрзуваат растот, бележат забавување на реалниот годишен пад, додека пензиите на годишна основа растат. Значително забавување на реалниот годишен пад бележат и нето приватните трансфери од странство (од 12,8% во првото тримесечје на 3,2% во второто)¹⁸. Истовремено, во август 2011 година е забележано натамошно забрзување на растот на кредитирањето на домаќинствата, и покрај очекувањата на банките за непроменети услови на кредитирање и непроменета побарувачката на кредити од страна на населението во третиот квартал на 2011 година¹⁹. На натамошен раст на личната побарувачка укажуваат и дел од високофреквентните показатели. Имено, трговијата на мало бележи забрзан реален годишен раст, а годишен раст бележат и приходите од ДДВ. Раководителите во трговијата на мало исто така укажуваат на раст во третиот квартал на 2011 година, поточно имаат поповолни очекувања во поглед на порачките, бројот на вработени и особено за деловната состојба на претпријатијата²⁰. Наспроти тоа, домашното производство на стоки за широка потрошувачка бележи значително забавување на динамиката на реален раст, додека увозот на стоки за широка потрошувачка го забрзува годишниот реален пад²¹.

**Годишна промена на буџетските
расходи и придонеси на тековни и
капитални трошоци кон промената**
(во % и во процентни поени)

Извор: Министерство за финансии.

1.3.2. Јавна потрошувачка

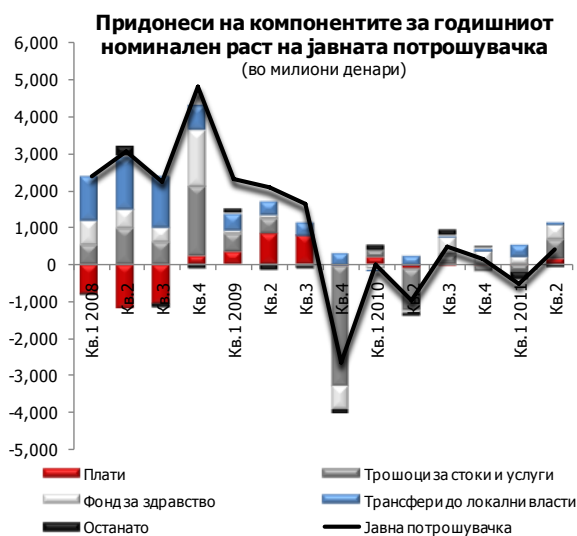
Во второто тримесечје на 2011 година, јавната потрошувачка оствари мал реален раст на квартална основа (0,4% сезонски прилагодено), што услови забавување на стапката на пад на годишна основа, којашто изнесува 0,6% (наспроти пад од 3,2% во претходниот

¹⁸ Податоците за нето-откуп на девизи на менувачки пазар, како најголема компонента во рамки на приватните трансфери, покажуваат годишен номинален раст од 13,3% во третиот квартал на 2011 година.

¹⁹ Од Анкетата за кредитната активност на НБРМ спроведена во август 2011 година.

²⁰ Од Анкетата за деловните тенденции во трговијата на мало на ДЗС спроведена во вториот квартал на 2011 година.

²¹ Податоците за домашното производство на потрошни добра, увозот на стоки за широка потрошувачка, приходите од ДДВ и кредитите на населението се заклучно со август, додека податоците за платите, приватните трансфери и трговијата на мало се заклучно со јули.

Извор: Министерство за финансии и Државен завод за статистика.

квартал). Движењето кај јавната потрошувачка во голем дел може да се објасни со трошењата поврзани со изборите на пратеници одржани во јуни 2011 година. Оттука, забавувањето на падот е резултат на позитивните поместувања кај тековните трошоци за стоки и услуги, фондот за здравство, како и кај трошоците за плати.

Согласно со остварените расходи на централната власт и фондовите, како и врз основа на планираниот буџет за 2011 година, **за третото тримесечје се проценува реален годишен пад на јавната потрошувачка.**

1.3.3. Инвестициска потрошувачка

Наспроти трендот на забрзан годишен раст, инвестициите во второто тримесечје на 2011 година забележаа висок пад на квартална основа (од 21%, сезонски прилагодено), што на годишна основа доведе до пад од 7,5%. Сепак, значителниот пад кај оваа компонента на БДП не може да се објасни преку остварувањата кај високофреквентните показатели, коишто упатуваат на висок годишен раст на инвестициите во постојани средства. Имено, вредноста на извршените градежни работи го задржаа високиот годишен реален раст од претходниот квартал, во услови на уште посилен поддршка од страна на државата. Во споредба со вториот квартал на 2010 година, странските директни инвестиции (во акционерски капитал) бележат солиден раст, којшто сепак е далеку од високиот износ остварен во претходниот квартал. Тоа покажува дека странските инвеститори сè уште имаат поволни согледувања за домашната економија и се заинтересирани за вложување во земјата. Зголемената инвестициска активност се согледува и преку зголемениот увоз на средства за работа, којшто бележи забрзан годишен раст, но и преку зголеменото домашно производство на капитални производи, коешто бележи помал, но сè уште висок раст. На пораст на инвестициите упатуваат и движењата на кредитниот пазар. Имено, во второто тримесечје, кредитната активност насочена кон корпоративниот сектор и натаму ја одржува динамиката на постепено забрзување на годишниот раст. Притоа, Анкетата за кредитната активност покажува зголемена побарувачка на кредити од страна на претпријатијата пред сè за инвестиции во залихи и обртен капитал, но и на кредити за

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРМ.

инвестиции во основни средства²², што е поволен показател којшто упатува на можноста за дополнително зголемување на потенцијалот на домашната економија. Во услови на индикации за раст на инвестициите во постојани средства при истовремено забавен раст кај вкупниот увоз, падот на бруто-инвестициите во вториот квартал најверојатно се должи на значителното намалување на залихите.

Оценките за третиот квартал на 2011 година упатуваат на непроменети инвестиции на квартална основа и нивен мал пад на годишна основа, во услови на надолен тренд кај показателите за инвестициска активност²³ и очекувањата за намалена инвестициска активност заради зголемената финансиска нестабилност во глобални рамки. Така, најновите расположливи податоци покажуваат забавена динамика на годишен раст на вредноста на извршените градежни работи, а воедно и на увозот на средства за работа и производството на капитални добра. Ваквата динамика соодветствува со годишниот пад кај државните инвестиции, додека долгорочното кредитирање на претпријатијата бележи мало забавување на растот. Притоа, побавниот раст е во согласност со понегативните согледувања на банките во поглед на условите на кредитирање. Сепак, одржувањето на солидниот раст на кредитите на претпријатијата на долг рок (реален годишен раст од 12,3%) ги потврдува очекувањата за значително зголемување на побарувачката во третиот квартал на 2011 година²⁴. Покрај тоа, висок годишен раст бележат странските директни инвестиции, како и приходите од данокот на добивка од претходниот квартал, што упатува на остварени повисоки добивки и можност за зголемување на инвестициите во идниот период. Во иста насока е и значителното годишно зголемување на вредноста на издадени одобренја во рамки на вториот квартал, при што очекувањата на раководителите во градежната дејност за третиот квартал²⁵, во поглед на вкупните

²² Од Анкетата за кредитната активност на НБРМ спроведена во август 2011 година.

²³ Податоците за извршените градежни работи и за странските директни инвестиции (во акционерски капитал) се дадени заклучно со јули, додека останатите податоци се дадени заклучно со август.

²⁴ Од Анкетата за кредитната активност на НБРМ спроведена во август 2011 година.

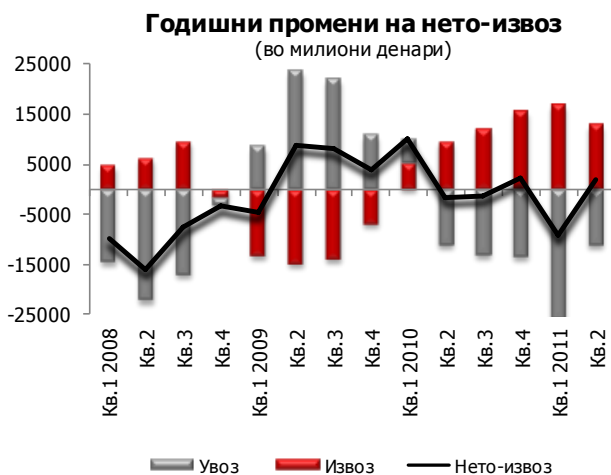
²⁵ Од Анкетата за деловните тенденции во градежништвото на ДЗС спроведена во вториот квартал на 2011 година.

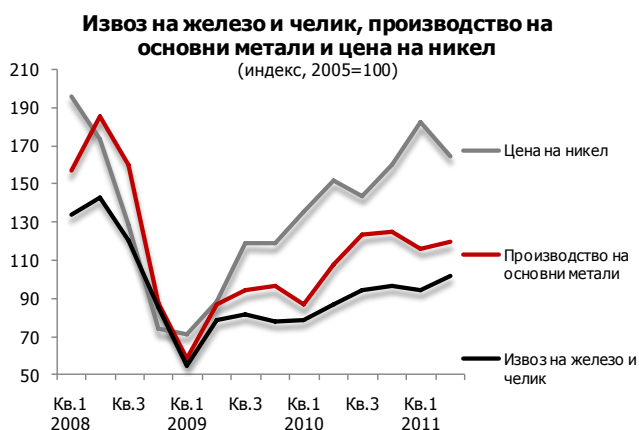
порачки и бројот на вработени, се поповолни во однос на претходниот квартал.

1.3.4. Нето извозна побарувачка

Во услови на посилен раст на извозот од увозот, во второто тримесечје на 2011 година негативниот нето-извоз се намали за 3,1%, реално и оствари позитивен придонес кон БДП. Нето-извозот бележи позитивен придонес и на квартална основа, при поголем пад кај увозот од оној на извозот.

Извор: Државен завод за статистика.

Извор: Државен завод за статистика, ММФ месечна база на податоци и пресметки на НБРМ.

Извозот на стоки и услуги во второто тримесечје на 2011 година забележа пад на квартална основа (од 7%, сезонски прилагодено), а со тоа и забавување на динамиката на реален годишен раст на 8,9% (34,8% во претходниот квартал). Забавениот раст во еден дел се должи на стагнирањето на годишниот раст на странската побарувачка наспроти малиот раст во првиот квартал, во услови на забавен раст пред сè на Германија, како најважен извозен пазар. Истовремено, забележано е забавување на растот на светските цени на металите, особено на никелот. Оттука, и домашното индустриско производство бележи забавен раст, иако искористувањето на производствени капацитети е поголемо во однос на истиот квартал на 2010 година²⁶. Оваа динамика на извозната побарувачка, при задоволување на потребите за лична потрошувачка од домашно производство²⁷ и од залихи, делуваше врз увозот на стоки и услуги. Следствено, во второто тримесечје увозот забележа пад на квартална основа (од 7,1%, сезонски прилагодено), што доведе до значително забавување на реалниот годишен раст на 4,5% (36,5% во претходниот квартал).

Најновите податоци за периодот јули-август 2011 година, покажуваат остварување на речиси идентичен номинален годишен раст на извозот и увозот на стоки од околу 15%, при што трговскиот дефицит бележи проширување за 14,6%, во споредба со истиот период од 2010 година. Притоа, високата споредбена основа, како и прогнозите за забавен раст на земјите во евро-зоната би придонесле за

²⁶ Од Анкетата за деловните тенденции во преработувачката индустрија на ДЗС од август 2011 година.

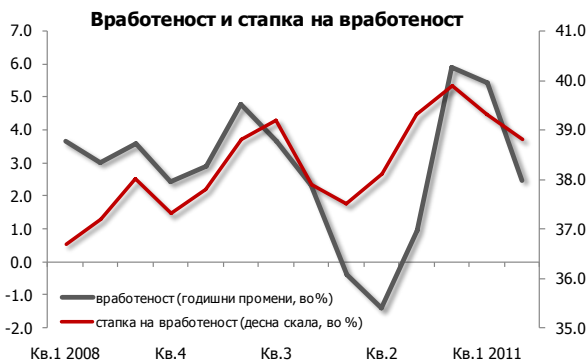
²⁷ Во вториот квартал на 2011 година, увозот на стоки за широка потрошувачка вредносно се зголеми на годишна основа за 1,6% (-3% реално), додека домашното производство бележи годишен раст од 16,4%.

продолжување на динамиката на забавен годишен раст кај извозот. Оттука, земајќи ги предвид оценките за забавување на растот на домашната и извозната побарувачка за третиот квартал на 2011 година, и кај увозот се проценува натамошно забавување на годишниот реален раст. Следствено, се оценува дека **нето-извозот ќе има негативен придонес кон годишниот раст на БДП.**

1.4. Вработеност и плати

Во вториот квартал на 2011 година е забележан умерен квартален пад на вработеноста и на стапката на активност. Сепак, во однос на истиот период од претходната година, движењата на овие категории на пазарот на трудот и натаму се во позитивната зона. Така, задржан е порастот на вработените лица којшто е придружен со умерен раст на просечните плати, повисока стапка на активност и пад на стапката на невработеност. И покрај тоа што нивото на реални плати е сè уште пониско во однос на платите исплатени во претходната година, во вториот квартал на годината дојде до намалување на нивниот квартален пад како резултат на значителното забавување на инфлацијата. Во прилог на позитивните трендови се сè уште поволните очекувања на раководителите во дел од економските сектори. Сепак, негативните квартални остварувања, два квартала по ред, дополнети со можноста за натамошна супституција на факторот труд со раст на продуктивноста, како и зголемените ризици за растот на глобалната економија, би можеле да доведат до формирање понегативни очекувања во поглед на остварувањата на пазарот на работна сила во наредниот период. Оттука, движењата на пазарот на трудот во наредниот период се оценуваат како неизвесни.

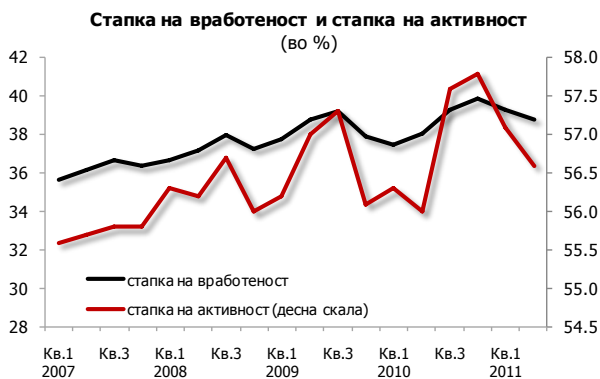
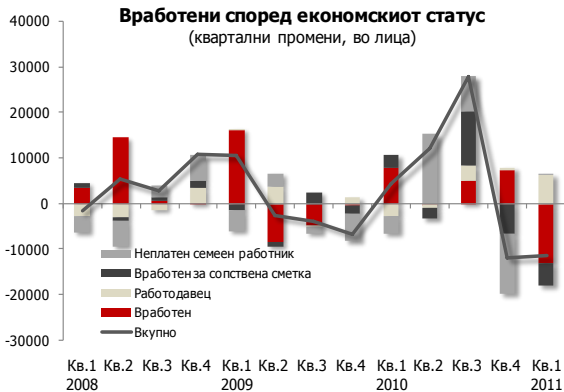

Извор: Државен завод за статистика, Анкета за работна сила.

За вториот квартал на 2011 година е карактеристичен годишен раст на бројот на вработени лица и пораст на стапката на вработеност, но со забавена динамика во однос на претходниот квартал. Годишниот раст на вработеноста во вториот квартал изнесува 2,5% (наспроти 5,5% во првиот квартал на 2011 година), при истовремено забавување на растот на стапката на вработеност (од 1,8 п.п. во првиот квартал на 0,7 п.п. во вториот квартал). **Ваквите движења во голема мера се условени од надолното прилагодување на вработеноста на квартална основа.** Анализата на кварталната динамика упатува на благ пад на вработеноста во вториот квартал на 2011 година од 1,2%²⁸, којшто, при непроменетост на вкупното работоспособно

²⁸ Анализата на кварталната динамика на вработеноста и невработеноста е направена со сезонски прилагодени податоци. Сезонско прилагодување не е направено единствено кај вкупното работоспособно население заради отсуство на сезонска динамика кај оваа серија.

Извор: Државен завод за статистика, Анкета за работна сила.

Извор: Државен завод за статистика.

население, услови стапка на вработеност од 38,8% (наспроти 39,3% колку што изнесуваше во првиот квартал). Притоа, за разлика од претходниот квартал, кога надолното прилагодување на вработеноста се објаснуваше со движењата во најпроменливите категории на вработени лица (лицата коишто работат за сопствена сметка и на неплатените семејни работници), во овој квартал, пад е забележан и кај категоријата вработени лица (квартално намалување од 2,7%)²⁹.

Слични движења во однос на претходната година се забележуваат и на страната на понудата. Имено, вкупното активно население во вториот квартал од годината е повисоко за 1,4%, во однос на истиот период од минатата година, додека стапката на активност достигна 56,6% (наспроти 56% колку што изнесуваше во вториот квартал на 2010 година). Од друга страна, пониската вработеност на квартална основа беше придружена и со пад на активното население (квартален пад од 0,7%), што упатува на постепено намалување на склоноста за работа.

При поволни придвижувања кај вработеноста и стапката на активност во однос на претходната година дојде до натамошно намалување на невработеноста. Бројот на невработени лица во вториот квартал од годината се намали за 0,9% на годишна основа, при што стапката на невработеност изнесуваше 31,3% (наспроти 32,1% во вториот квартал на 2010 година). На квартална основа невработеноста се задржа на речиси непроменето ниво во однос на претходниот квартал (мал квартален раст на бројот на невработени лица од 0,4%).

Движењата на пазарот на трудот во наредниот период тешко можат да се проценат. Утврдените позитивни ризици, нагласени во претходниот квартал, се и понатаму присутни. Прво, очекувањата на раководителите во градежништвото и во трговијата во поглед на движењето на

²⁹ Државниот завод за статистика, од јануари 2011 година, ја примени новата Национална класификација на дејностите (НКД рев. 2) за прибирање и обработка на податоците за пазарот на труд (плати и вработеност). Промената во класификациите ја оневозможува анализата на вработеноста, платите, продуктивноста и на трошоците за труд по единица производ во одделните економски дејности. Споредливи податоци по дејности според новата класификација се расположливи само за годишните промени кај платите.

вработеноста во овие сектори³⁰ се сè уште поволни. Второ, тековната економска состојба во земјата (висок раст на БДП и на личната потрошувачка во вториот квартал) упатува на можен краткотраен карактер на неповолните квартални придвижувања. **Од друга страна, високиот квартален раст на БДП во вториот квартал се објаснува со повисоката продуктивност на трудот.** Можноста за продолжувањето на ваквиот тренд во иднина би можела неповолно да се одрази врз нивото на вработеноста. Второ, зголемените негативни ризици за светската економија дополнително ја зголемуваат неизвесноста во поглед на идната економска состојба во земјата, а оттука и идните остварувања на пазарот на трудот.

Во второто тримесечје на годината, по падот во првиот квартал, забележан е умерен раст на просечните номинални плати во економијата. Номиналните нето и бруто-плати се зголемија за 1,5% и за 1,3%, на годишна основа, додека кварталниот раст изнесуваше 1%, соодветно. Умерен номинален раст, како на годишна, така и на квартална основа се забележува во поголем дел од економските дејности. Анализата на годишните промени упатува на умерен годишен раст на платите во најголем дел од дејностите, при мало намалување во дел од услужните дејности (во трговијата, туризмот дејностите со недвижен имот, административните дејности, јавната управа и во образованието). Исклучок се дејностите „други услужни дејности“ и „информации и комуникации“ каде што беше забележан висок пораст на номиналните нето-плати. Кварталните промени упатуваат на раст на платите во сите сектори, со исклучок на рударството, финансиските дејности и образованието. **Просечните реални плати сè уште се пониски во однос на истиот период од претходната година (годишен пад од околу 3% на нето и на бруто-платите, соодветно).** Сепак, во услови на забавување на инфлацијата во вториот квартал од годината, кварталниот пад на реалните нето и бруто-плати, значително се намали и се сведе на 0,4% (наспроти 4% во претходниот квартал).

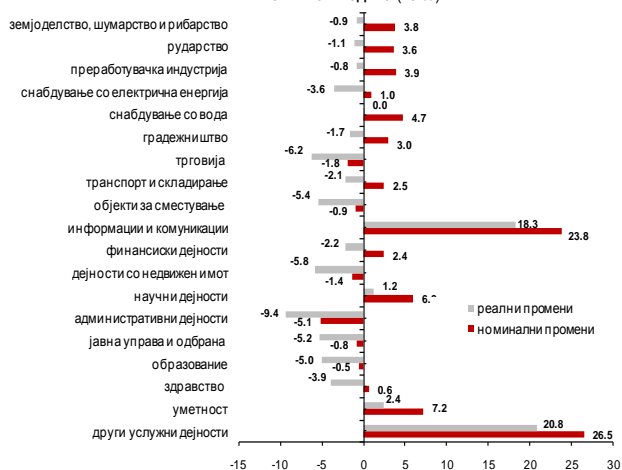
Високиот економски раст во вториот квартал во значителна мера беше поддржан од зголемената продуктивност

Просечна исплатена бруто и нето плата
(годишни номинални промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика.

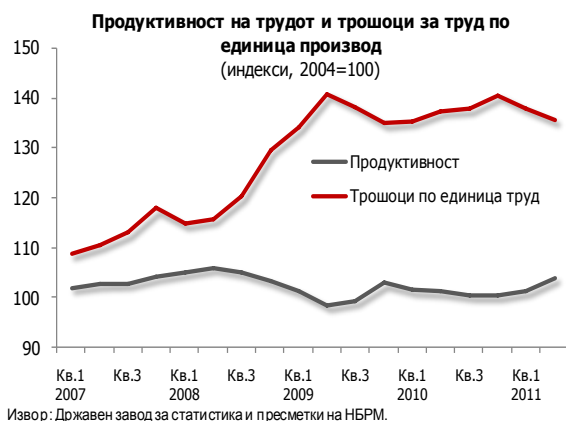
Годишни промени во просечната исплатена нето-плата по сектори
во K2. 2011 година (во %)

Извор: Државен завод за статистика.

³⁰ Извор: Државен завод за статистика, анкети за деловните тенденции во трговијата (втор квартал на 2011 година) и во градежништвото (втор квартал на 2011 година).

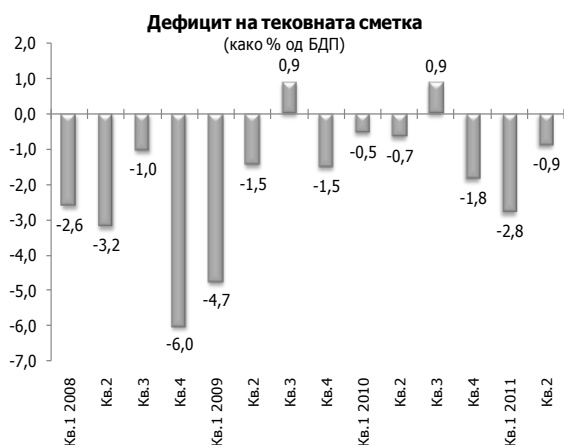

на трудот. Имено, продуктивноста на трудот е повисока за 2,7%, на годишна и за 2,6%, на квартална основа. Трендот на зголемување на продуктивноста најверојатно би продолжил и во наредниот период, имајќи предвид дека тековното ниво на продуктивност е сè уште пониско од преткризното ниво. **Поволните движења кај продуктивноста на трудот, во услови на умерен раст на бруто-платите во економијата, доведоа до намалување на трошоците за труд по единица производ.** На годишна основа, трошоците за труд по единица производ се намалија за 1,4%, додека кварталниот пад изнесуваше 1,7%.

1.5. Биланс на плаќања

Во второто тримесечје на 2011 година, дефицитот во тековната сметка значително се стесни на квартална основа, при надолна корекција на трговскиот дефицит и растечка динамика на приватните трансфери. Во однос на истиот период минатата година дојде до проширување на дефицитот коешто, и покрај подобрите остварувања кај размената на стоки и услуги со странство, пред сè се должи на пониските приливи од приватните трансфери. Притоа, во услови на постабилни очекувања на економските субјекти, пониските нето-приливи од приватните трансфери во целост ги одразуваат случувањата во 2010 година, кога согласно со постепеното исцрпување на ефектите од светската криза овие приливи значително се зголемуваа. Најновите податоци од менувачкиот пазар (за третото тримесечје на 2011 година), упатуваат на позитивна промена на оваа динамика и остварување значителни нето-приливи врз оваа основа. Во рамки на финансиската сметка на билансот на плаќања, во второто тримесечје беа забележани скромни нето-приливи, со што дефицитот на тековната сметка во голем дел беше финансиран преку девизните резерви. Пониските нето-приливи во најголем дел ги одразија отплатите на обврските на странските инвеститори кон матичните компании, како и повлекувањето на реинвестираната добивка. И покрај ваквите движења, акумулираните средства од почетокот на годината и натаму обезбедуваат доволна покриеност на увозот на стоки и услуги од наредната година со девизните резерви, тренд за кој се очекува дека ќе се задржи до крајот на 2011 година.

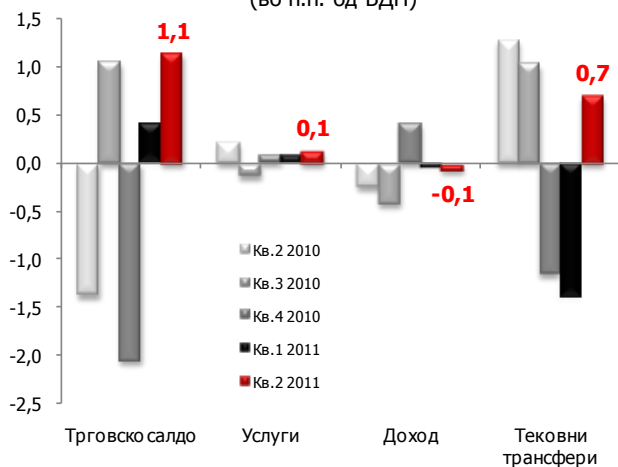

1.5.1. Тековна сметка

Во второто тримесечје на 2011 година, негативниот јаз во тековната сметка на билансот на плаќања изнесува 67,9 милиони евра, или 0,9% од БДП. На, квартална основа, дефицитот на тековната сметка забележа значително стеснување од 68% (или 1,9 п.п. од БДП). Оваа промена во најголем дел произлегува од **намалувањето на трговскиот дефицит (за 1,1 п.п. од БДП)**, но и од поволните движења кај сите останати компоненти на тековната сметка, со

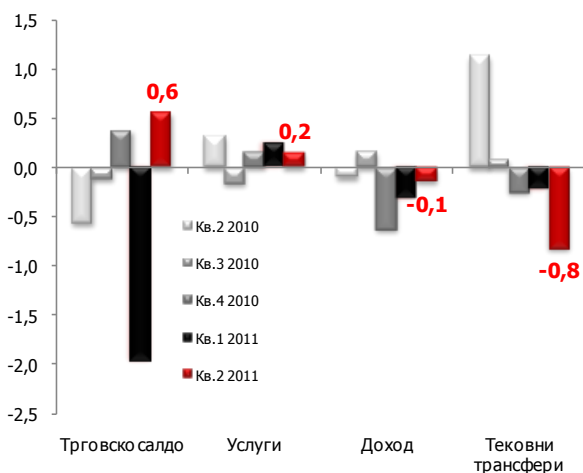

Придонес на одделните компоненти во кварталната промена на тековната сметка (во п.п. од БДП)

исклучок на доходот. Во рамките на размената на стоки со странство, стеснетиот дефицит, при задржана позитивна динамика на извозот, е резултат на значително помалиот квартален раст на увозот на стоки (од 1,5%), во однос на вообичаеното сезонско зголемување (од 16,5% во просек во периодот 2003-2010 година). Од останатите компоненти, најголем придонес за стеснувањето на дефицитот на тековната сметка имаа **тековните трансфери, коишто забележаа раст од 0,7 п.п. од БДП**, што претставува вообичаена сезонска динамика. Промената во најголем дел го одразува повисокиот нето-откуп на странска ефективна од менувачкиот пазар³¹ при двојно повисок раст на понудата во однос на побарувачката за девизи (23,4% и 11,6%, соодветно). **Суфицитот кај услугите се зголеми за 0,1 п.п. од БДП**, заради зголемениот суфицит кај посредничките услуги и остварувањето нето-приливи кај компјутерските и информациските услуги (наспроти нето-одливите забележани во првиот квартал). Од друга страна, во споредба со претходното тримесечје, **дефицитот кај доходот се зголеми за 0,1 п.п. од БДП** (главно поради повисоките обврски по камата коишто произлегуваат од меѓукомпанискиот долг).

Придонес на одделните компоненти во годишната промена на тековната сметка (во п.п. од БДП)

Извор: НБРМ.

Во споредба со истиот период минатата година, негативното салдо во тековната сметка на билансот на плаќања се продлабочи за 22,2 милиона евра и изнесува 67,9 милиони евра, наспроти дефицитот од 45,7 милиони евра во второто тримесечје на 2010 година. *Анализирано преку релативното учество во БДП, дефицитот на тековната сметка е зголемен за 0,2 п.п. и изнесува 0,9% од БДП.* Ваквите годишни поместувања се должат на помалите нето-приливи кај тековните трансфери и зголемениот дефицит кај доходот, коишто делумно беа неутрализирани од подобрите остварувања кај трговското салдо и услугите. **Тековните трансфери остварија годишен пад од 8,3% (или 0,8 п.п. од БДП)**, што во целост се должи на намалувањето на приватните трансфери во готовина, согледани преку понискиот нето-откуп на девизи од менувачкиот пазар (од 14,6%). Имајќи го предвид кварталното зголемување на овие нето-приливи, годишниот пад во целост се објаснува со високата споредбена основа од претходната година. *Најновите податоци од*

³¹ За проценка на приватните трансфери во готовина се користи нето-приливот од менувачкото работење.

менувачкиот пазар³² за третото тримесечје на 2011 година, упатуваат на поволни движења кај оваа категорија, како потврда на сè уште стабилните очекувања на економските субјекти. Имено, остварената силна квартална динамика (околу 70%) доведе до остварување раст на годишна основа (од 13,3%), и покрај високата основа од третиот квартал на 2010 година, кога беше достигнат историски највисок квартален нето-откуп на девизи. **Дефицитот кај доходот се зголеми на годишна основа (за 0,1 п.п. од БДП)**, главно како резултат на зголемените нето-одливи кај доходот од директни инвестиции. Од друга страна, **негативното салдо кај трговската сметка забележа стеснување (за 0,6 п.п. од БДП)**, како резултат на повисокиот раст на извозот од увозот на стоки (види прилог 1). **Позитивната годишна промена кај услугите (од 0,1 п.п. од БДП)** во најголем дел произлегува од зголемениот суфицит кај останатите услуги, каде што се забележани повисоки нето-приливи од комуникациски услуги (помал увоз на овие услуги, што соодветствува со растот на категоријата „сообраќај, складирање и врски“ од БДП), зголемен извоз на посреднички услуги, како и остварен суфицит кај компјутерските и информациските услуги (наспроти дефицитот забележан во истиот период од минатата година).

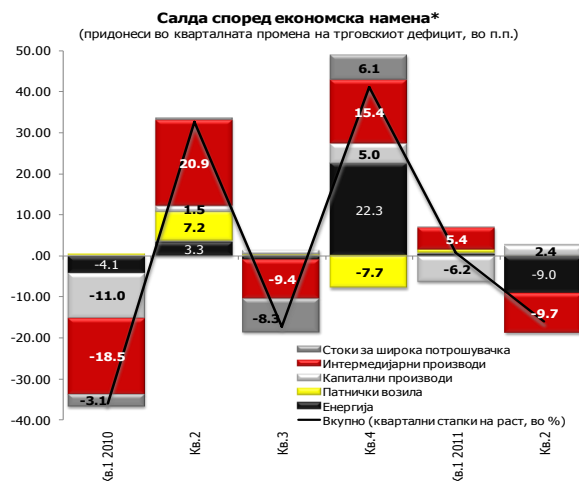
Според последните податоци од билансот на плаќања, во јули 2011 година, дефицитот на тековната сметка изнесува 7,9 милиони евра, наспроти суфицитот од 36,2 милиона евра, остварен во истиот месец од 2010 година. Оваа негативна промена во најголем дел е условена од продлабочувањето на трговскиот дефицит, како резултат на годишниот раст на увозот на стоки (12,9%), при мал пад на извозот на стоки (1,1%). **На збирна основа (јануари-јули), негативното салдо на тековната сметка достигна 287,9 милиони евра или 3,8% од БДП.** Во споредба со истиот период од 2010 година, дефицитот значително се продлабочи (за 3,1 п.п.), пред сè како резултат на проширениот трговски дефицит, при истовремено пониски нето-приливи од тековни трансфери.

³² Нето-откупот на девизи на менувачкиот пазар се користи за процена на нето откупена ефективна.

Во второто тримесечје на 2011 година, **јазот помеѓу националното штедење³³ и бруто-инвестициите се стеснува на квартална основа**, што се должи на силниот раст на штедењето, во услови на натамошен пад на инвестициите, но сепак со забавена јачина. **Анализата од аспект на бруто националниот расположлив доход (БНРД) и апсорпцијата³⁴**, во вториот квартал од годината укажува на малку повисок раст на БНРД во споредба со растот на апсорпцијата, со што може да се заклучи дека во овој период не беше создадена зголемена потреба од надворешно финансирање.

Прилог 1: Анализа на надворешнотрговската размена на стоки³⁵ и движење на номиналниот и реалниот ефективен девизен курс (НЕДК и РЕДК)

Извор: ДЗС и НБРМ.

* Негативен знак претставува влијание во насока на стеснување на дефицитот.

Во второто тримесечје на 2011 година, **извозот на стоки оствари значителен раст (од 15,7%), наспроти умерениот пораст на увозот на стоки (од 2,4%), што доведе до стеснување на трговскиот дефицит на квартална основа (за 16%)**. Спротивно на движењата во претходниот квартал³⁶, промената во најголем дел се должи на намалениот дефицит во размената на интермедијарни производи и на енергенти, додека позначително проширување забележа негативното салдо на капиталните производи. Подобреното салдо кај **интермедијарните производи³⁷** главно се должи на зголемениот суфицит кај

металопереработувачкиот сектор ориентиран кон извоз и остварениот нето-извоз на еден поголем капацитет во слободната економска зона. Имено, во второто тримесечје извозот на железо и челик достигна највисоко ниво во последните единаесет тримесечја, враќајќи се блиску до нивото од третото тримесечје на 2008 година, период пред светската економска

³³ Националното штедење претставува разлика помеѓу бруто националниот расположлив доход - БНРД и финалната потрошувачка.

³⁴ Апсорпцијата претставува збир од финалната потрошувачка и бруто-инвестициите.

³⁵ Според Методологијата за надворешнотрговска размена податоците за извозот на стоки се објавуваат на ф.о.б., а за увозот на стоки на ц.и.ф.-основа.

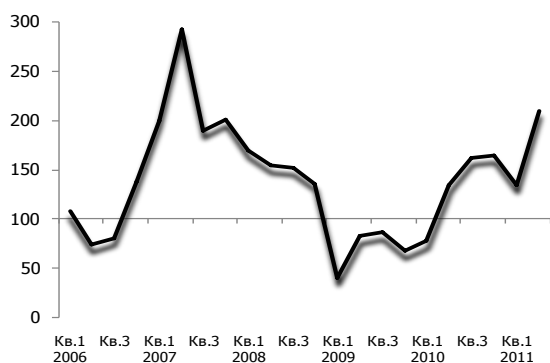
³⁶ Во првиот квартал беше забележан исклучително висок увоз на стоки, како резултат на еднократниот увозен ефект кај еден капацитет во слободната економска зона и високите светски цени на суровата нафта.

³⁷ Интермедијарните производи историски имаат најзначително учество во надворешнотрговската размена на Република Македонија, придонесувајќи подеднакво во извозот и во увозот на стоки. Во второто тримесечје нивното учество изнесуваше 52%. Од страна на увозот, намалувањето на придонесот којшто го имаат интермедијарните производи во надворешнотрговската размена е резултат на послабиот квартален увоз на обоени метали, неоргански хемиски производи и железо и челик, при пораст на увезените машини, опрема и возила.

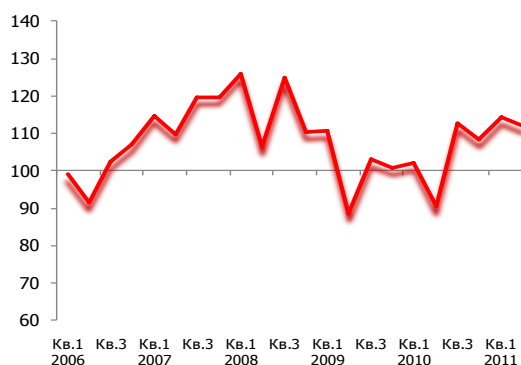

криза. Растот на извозот на железо и челик произлегува од зголемените извезени количини, но и повисоките извозни цени³⁸ (спротивно на движењата на металите на светските берзи). Истовремено, увозот на железо и челик оствари квартален пад, понатаму зголемувајќи го позитивниот јаз кај оваа група производи. Остварениот нето-извоз на еден поголем капацитет во слободната економска зона се должи на понискиот увоз на сировини (обоени метали и неоргански хемиски производи), што може да се објасни со високиот количински увоз во првиот квартал којшто делумно ги задоволи сировинските потреби и во следниот период. Позитивно влијание врз намалувањето на трговскиот дефицит имаше и стеснетото негативно салдо кај производите за храна (поради сезонски зголемениот извоз на овошје и зеленчук), спротивно на движењата на тутунот и преработките од тутун, каде што беше забележано значително намалување на страна на извозот. Кај **енергетското салдо** дојде до забрзано стеснување на дефицитот, со најголема промена забележана кај нафтата и нафтените деривати и кај електричната енергија. Ова е резултат на кварталното опаѓање на количинскиот увоз на енергентите (пред сè суровата нафта, поради ремонт на домашната рафинерија), во услови на повисоки цени на светските берзи³⁹.

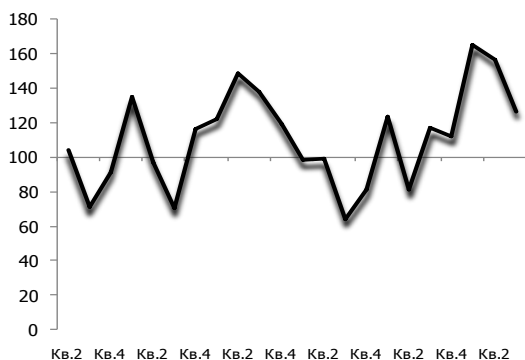
Суфицит во размената на железо и челик
(индекси, 2006=100)

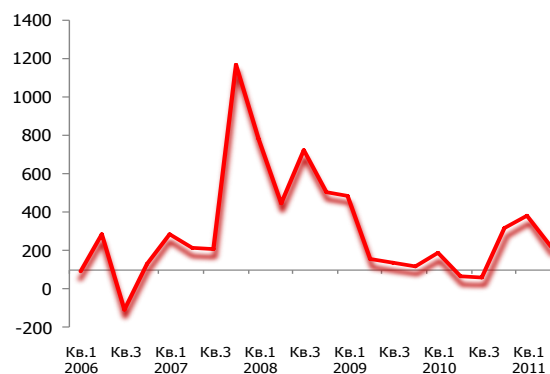
Суфицит во размената облека
(индекси, 2006=100)

Дефицит во размената на нафта и нафтени деривати
(индекси, 2006=100)

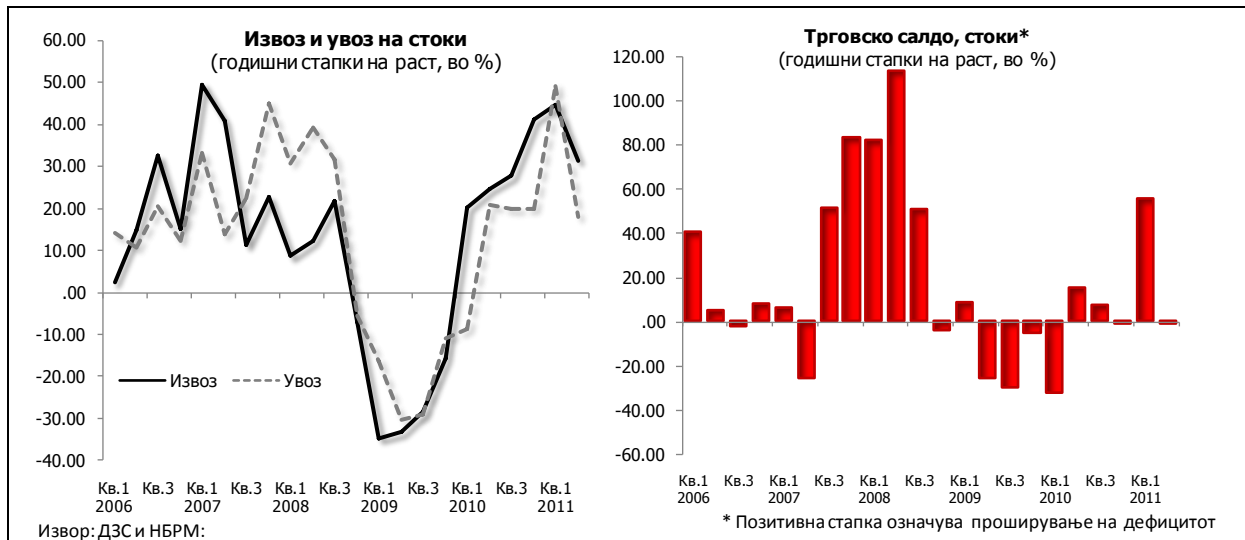

Дефицит во размената на електрична енергија
(индекси, 2006=100)

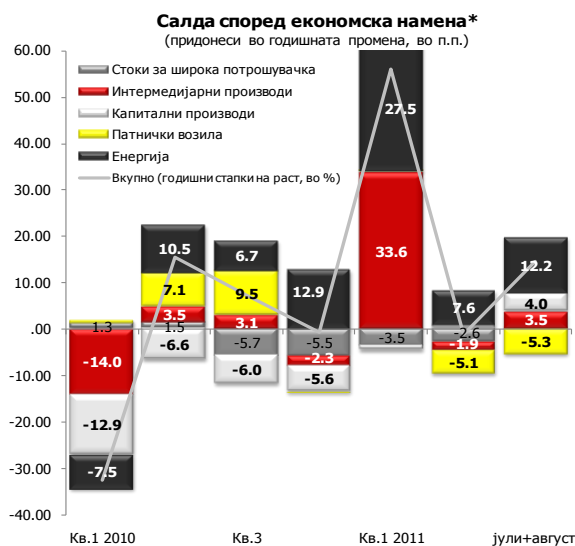

³⁸ Извозните цени на железото и челикот се имплицитни цени, добиени како сооднос од вредносниот извоз на овие производи и извезените количини.

³⁹ Редовниот ремонт на домашната рафинерија започна во втората половина на мај и траеше во текот на цел јуни, за разлика од претходната година, кога ремонтот беше спроведен во првиот квартал од 2010 година.

Анализирано на годишна основа, во второто тримесечје на 2011 година трговскиот дефицит забележа мало стеснување (од 1,1%), во услови на продолжување на трендот на високи стапки на раст на извозот на стоки (од 31,5%), при истовремен раст на увозот на стоки (од 18%). Од аспект на размената на стоки според економската намена, во најголем дел позитивните движења кај трговскиот дефицит се одраз на понискиот увоз на патнички возила, додека значителен придонес за намалувањето на негативниот трговски јаз има и зголемениот суфицит кај стоките за широка потрошувачка, како и понискиот дефицит кај интермедијарните производи. Поволната динамика кај неенергетското салдо во голема мера беше неутрализирана од страна на значителното продлабочување на енергетското салдо. Намалениот дефицит кај **патничките возила** произлегува од истекот на законските поволности при увоз на половни возила од странство. Имено, високата базна основа од увозот на возила во второто тримесечје на 2010 година, доведе до негативна годишна стапка на промена од 38,2% и силен ефект во насока на стеснување на трговскиот дефицит. Подобреното салдо на **стоките за широка потрошувачка** главно се должи на подобрите остварувања на **ТЕКСТИЛОТ**, којшто оствари значително повисоки стапки на нето-извоз на годишна основа. Малата позитивна промена во салдото на **интермедијарните производи** се

должи на позитивните движења остварени кај извозот на хемиски материи и производи, што произлегоа од остварувањата на еден поголем капацитет во слободната економска зона ориентиран кон извоз. Поради високата увозна компонента на споменатиот извоз, зголемен е и обемот на увезени обоени метали и неоргански хемиски производи (основните сировини во производството на оваа компанија). Во вториот квартал од 2011 година, суфицитот во размената на железо и челик значително се прошири поради порастот на извезените количини и повисоките цени на светските берзи. Невообичаена динамика беше остварена кај **ТУТУНОТ**, чијшто извоз во второто тримесечје опадна под извозот остварен во анализираниот период од 2010 година. Зголемениот дефицит на **енергетскиот биланс** се должи на зголемениот увоз кај

сите енергенти, при најголем придонес на електричната енергија и нафтата. Растот на индустриското производство предизвика засилена потрошувачка на електрична енергија од страна на директните корисници, што во услови на значително намалено производство, го

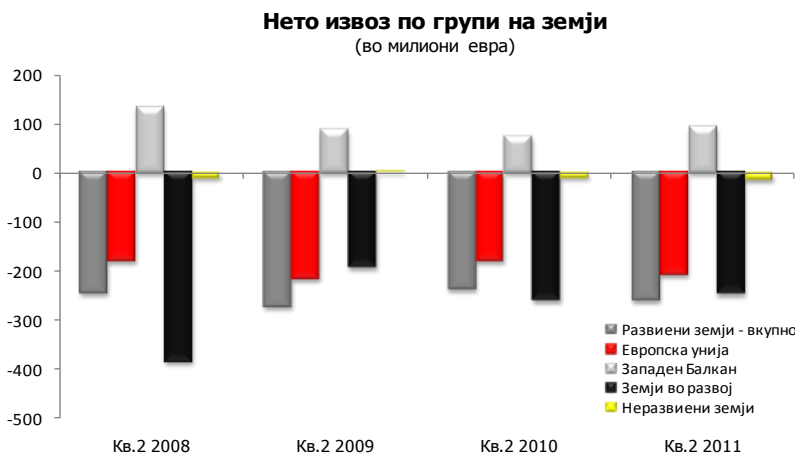

зголеми количинскиот увоз⁴⁰. Во иста насока делуваше и дефицитот во размената на нафта и нафтени деривати, каде што проширувањето во целост е последица на ценовниот раст, во услови на пониско количинско салдо во споредба со второто тримесечје од 2010 година.

Податоците од надворешнотрговската размена за јули и август укажуваат на влошување во размената кај енергијата, капиталните производи и интермедијарните производи, а подобрување е остварено само во размената со патнички возила. На годишна основа, трговскиот дефицит за овие два месеци забележа проширување од 14,6%, при речиси еднакви стапки на раст на извозот (15,2%) и на увозот (15%). Најголем придонес во зголемувањето на дефицитот има енергетското салдо, што се должи на поголемиот увоз на електрична енергија и нафта и нафтени деривати (ефект од големиот пораст на светските цени на нафтата во споредба со истиот период од претходната година, при помали увезени количини). Проширувањето на салдото кај капиталните производи е резултат на порастот на увозот на транспортна опрема, заради еднократниот увоз на автобуси од Кина во август, а поголемиот дефицит на интермедијарните производи е првенствено резултат на зголемениот увоз на обоени метали и железно и челик, при истовремен пад на извозот на тутун. Во спротивна насока делуваше подобреното салдо на хемиските материји и производи, поради извозната активност на еден од поголемите капацитети во слободната економска зона. Негативниот јаз во размената на патнички возила продолжи и понатаму да се намалува на годишна основа.

Во вториот квартал на 2011 година, **надворешнотрговската размена на Република Македонија анализирана според трговските партнери**, укажува на годишно влошување на дефицитите во размената со земјите-членки на Европската Унија и со земјите од ЕФТА, коешто целосно се надоместува од подобрените салда во размената со земјите од Западен Балкан, групата земји во развој и останатите развиени економии. Дефицитот со ЕУ бележи проширување, но со забавена динамика (од 15,3%), како резултат на повисок увоз на стоки од ЕУ, наспроти зголемениот извоз на стоки кон ЕУ, во апсолутни износи. Влошувањето на

салдото во размената со петнаесет од вкупно дваесет и седум земји-членки најсилно е изразено кај размената со Грција и Велика Британија, по што следуваат Бугарија, Шпанија, Италија и Белгија. Негативното салдо со Грција е значително проширено и на квартална и на годишна основа, што главно се должи на поголемиот увоз на нафтени масла. Забележаниот дефицит во размената со Велика

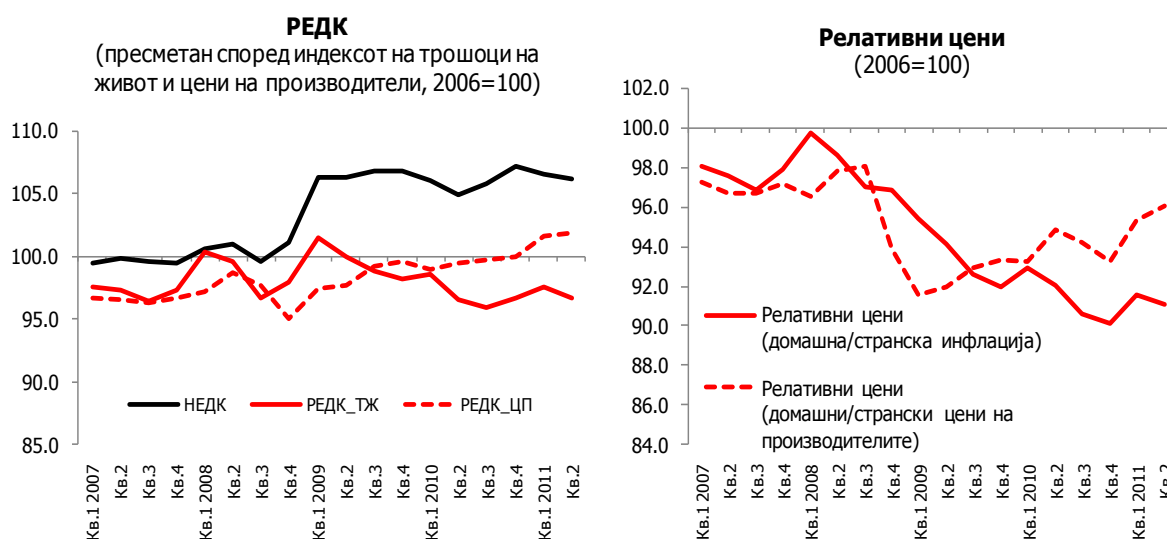
Британија и понатаму е ефект од увозот на обоени метали остварен од производствениот капацитет во индустриската зона. Од друга страна, нето-извоз беше остварен со пет земји-

⁴⁰ Согласно со месечните извештаи на МЕРСО, во второто тримесечје од 2011 година вкупното производство на електрична енергија е намалено за 13,5% на годишна основа, ефект од падот на производството на хидроенергетските центри од 53,1%. Вкупното производство е под планираното за овој период (за 19,6%), што во услови на зголемување на потрошувачката на директните корисници (од 40,1%), предизвика пораст на количинскиот увоз на МЕРСО од 307,3% на годишна основа.

членки на ЕУ, меѓу кои најзначаен е суфицитот во размената со Германија.⁴¹ Позитивните движења во размената со земјите од Западен Балкан беа производ на поголемиот извоз во Србија и Косово, додека дефицитот во размената со најзначајните трговски партнери помеѓу земјите во развој, Русија и Кина, и понатаму се проширува, но со значително намалена динамика.

Последните податоци за надворешнотрговската размена во **јули и август** покажуваат проширување на дефицитот во размената со земјите од Европската Унија, како резултат на зголемувањето на негативните салда во размената со Бугарија, Италија и Грција, додека во спротивна насока делува значително зголемениот нето-извоз во размената со Германија. Дефицитот со земјите во развој и понатаму забележува проширување (што се должи на дефицитот во размената со Турција и Кина), додека во размената со земјите од Западен Балкан е забележано намалување на позитивното салдо.

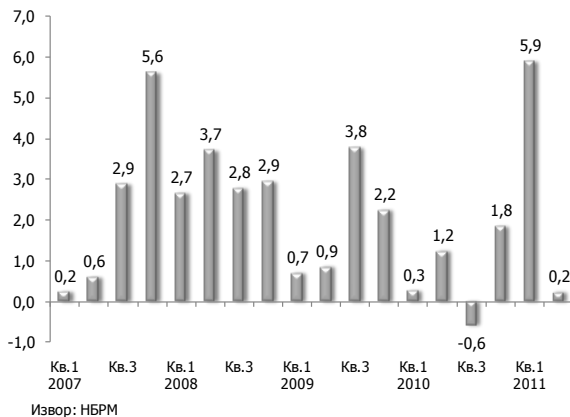
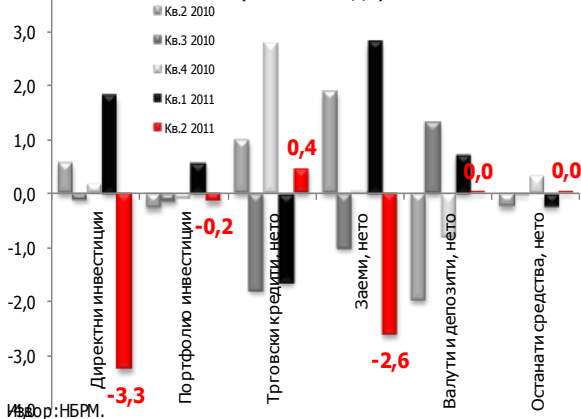
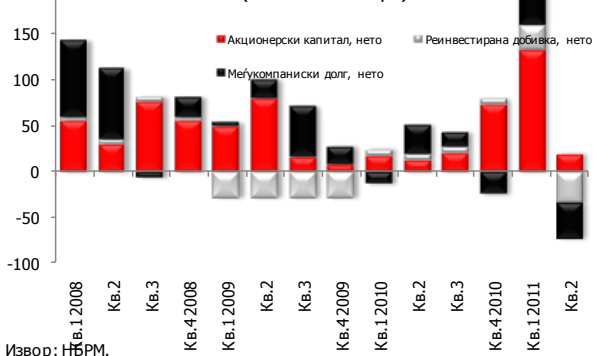
Показателите на ценовната конкурентност во вториот квартал на 2011 година даваат различни индикации за конкурентноста на домашната економија. РЕДК мерен според трошоците на животот (РЕДК-ТЖ) упатува на подобрување на конкурентноста, односно депрецира за 0,9% на квартална основа. Ваквата промена е одраз на поволниот ценовен однос (побрзиот раст на странските од домашните цени) и на депрецијацијата на НЕДК од 0,4% (заради депрецијацијата на денарот во однос на српскиот динар). Од друга страна, и покрај депрецијацијата на НЕДК, РЕДК пресметан според цените на индустриските производители (РЕДК-ЦП) забележа мала апрецијација од 0,3% во однос на претходното тримесечје, што произлегува од влошувањето на ценовниот однос, односно повисокиот раст на домашните од растот на странските цени на производителите на индустриски производи. Најновите податоци за **јули и август** (просечните индекси) покажуваат подобрена конкурентност според двата индекса. Имено, депрецијацијата на РЕДК-ТЖ и РЕДК-ЦП во однос на вториот квартал изнесува 0,7% и 0,3%, соодветно, што во услови на апрецијација на НЕДК (од 0,8%), е резултат на поволниот однос на домашните и странските цени.

1.5.2. Капитална и финансиска сметка

Во второто тримесечје на 2011 година, во капиталната и финансиска сметка се забележани нето-приливи во

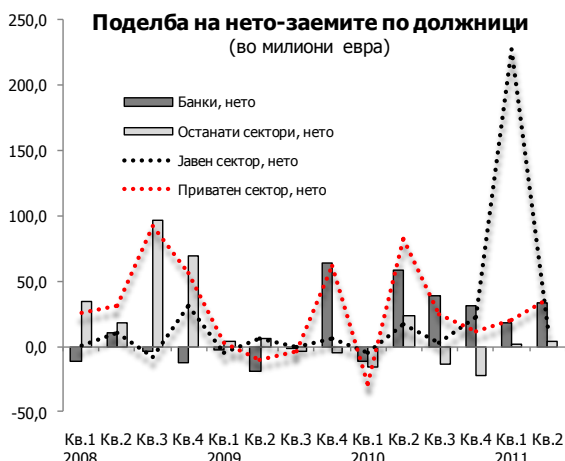
⁴¹ Во вториот квартал, извозот кон Германија порасна со годишна стапка од 98,4%.

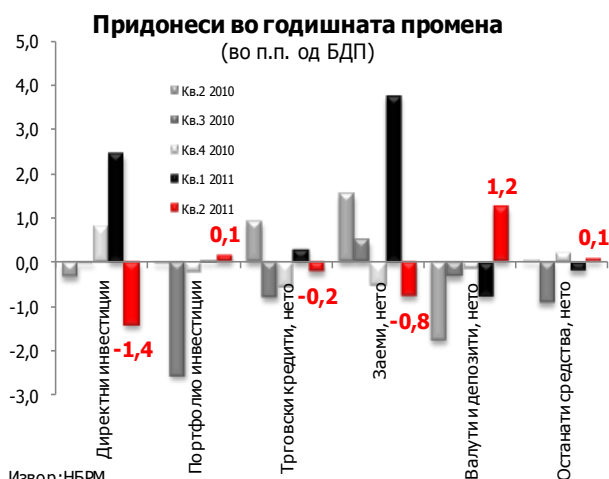
Капитална и финансиска сметка
(без официјални резерви, во % од БДП)**Придонеси во кварталната промена**
(во п.п. од БДП)**Структура на директните инвестиции, нето**
(во милиони евра)

износ од **17,5 милиони евра (или 0,2% од БДП)**. Притоа, остварените капитални нето-приливи не беа доволни за финансирање на дефицитот во тековната сметка, коешто во голем дел падна на товар на девизните резерви. Нето-приливи во капиталната и финансиска сметка беа забележани врз основа на нето-задолжување во странство, трговски кредити и останати средства, додека капитални нето-одливи бележат директните инвестиции, портфолио-инвестициите и категоријата валути и депозити.

Во споредба со претходното тримесечје, капиталните нето-приливи остварија значителен пад од 96,1% или за 5,7 п.п. од БДП. Остварената квартална динамика во најголем дел произлегува од два фактора, т.е. *остварување нето-одливи во рамките на директните инвестиции* (наспроти високите приливи од претходното тримесечје) и *пониски приливи од финансиски заеми* (заради високата споредбена основа, односно повлечените средства од кредитната линија за претпазливост (КЛП) од ММФ). **Директните инвестиции**, по исклучително високиот износ во првиот квартал, остварија нето-одливи од 53,1 милион евра (или 0,7% од БДП), или квартален пад од 3,3 п.п., што е резултат на отплатите врз основа на меѓукомпаниско задолжување и реинвестирана добивка. Истовремено, врз основа на вложувања во сопственички капитал беа забележани нето-приливи. **Нето-задолжувањето** во странство изнесува 48,8 милиони евра (или 0,6% од БДП), што претставува намалување од 2,6 п.п., на квартална основа (висока споредбена основа). Доколку се исклучи ефектот од КЛП од базната основа, нето-заемите остварија раст од 71,1% (или 0,3 п.п.), главно поради зголеменото нето-задолжување на банкарскиот сектор на краток рок (еднократен ефект од задолжувањето на една банка). Дополнителен фактор за негативната квартална промена претставуваат остварените нето-одливи кај **портфолио-инвестициите**, во споредба со малите нето-приливи остварени во претходниот квартал. Од друга страна, кај **трговските кредити** беше забележан раст на нето-обврските на квартална основа (нето-приливи од 34,1 милион евра, наспроти речиси врамнотежено салдо во претходното тримесечје). Кај **валутите и депозитите** беа забележани нешто помали нето-одливи (за 6,8%) коишто изнесуваат 24,6 милиони евра. Притоа, остварените нето-одливи во целост се остварени врз основа на повлекувањето девизни средства на

Извор: НБРМ.

Извор: НБРМ.

населението од банкарскиот систем, додека кај банките се остварени мали нето-приливи коишто главно произлегуваат од зголемувањето на девизните обврски по валути и депозити.

Капиталните нето-приливи остварија пад и на годишна основа, намалувајќи се за 79,6% или за 1 п.п. од БДП. Годишната динамика на капиталната и финансиска сметка во најголем дел се објаснува со промените кај СДИ и нето-заемите, исто како и кај кварталната промена. *Кај директните инвестиции*, падот се должи на остварувањето нето-одливи кај меѓукомпанискиот долг и реинвестираната добивка, наспроти нето-приливите од истиот период од минатата година. *Годишниот пад кај финансиските заеми* произлегува пред сè од намаленото задолжување на приватниот сектор во странство на долг рок. Истовремено, врз основа на трговски кредити беа остварени пониски нето-приливи на годишна основа. Оваа негативна промена во голем дел беше неутрализирана од страна на категоријата валути и депозити, коишто остварија пониски нето-одливи на годишна основа, заради значително понискиот износ на девизни средства на банките на нивните сметки во странство, во споредба со истиот период од минатата година. Воедно, портфолио-инвестициите забележаа пониски нето-одливи, наспроти движењата во истото тримесечје од претходната година.

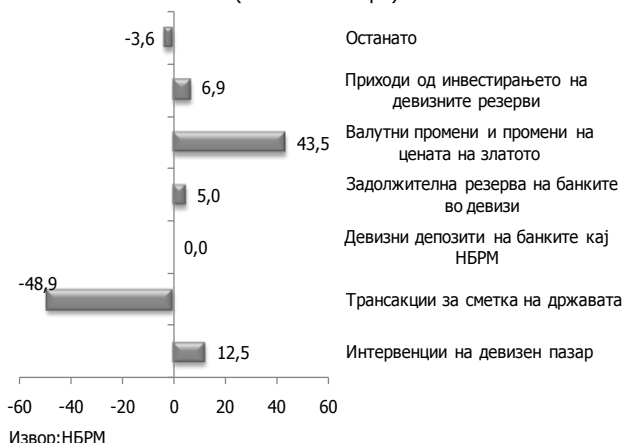
Во јули 2011 година, во капиталната и финансиска сметка се остварени нето-одливи од 42,7 милиони евра. Најголем дел од нето-одливите произлегуваат од категоријата валути и депозити (зголмениот износ на девизните средства на банките на нивните сметки во странство), потоа од портфолио-инвестициите и нето-задолжувањето, додека капитални нето-приливи се забележани кај трговските кредити и директните инвестиции. На годишна основа, ваквите движења претставуваат намалување на капиталните нето-одливи (за 22,8%), што се должи на остварувањето нето-приливи кај директните инвестиции и трговските кредити, наспроти нето-одливите забележани кај овие категории во јули 2010 година. **На збирна основа (јануари-јули), капиталните нето-приливи достигнаа 421,6 милиони евра, или 5,6% од БДП,** што во најголем дел ги одразува високите приливи врз основа на нето-заеми (КЛП) и на директни инвестиции. Во споредба со периодот јануари-јули од

претходната година, капиталните нето-приливи значително се зголемија (за 4,8 п.п.), што произлегува од повисоките нето-приливи од заеми и директни инвестиции.

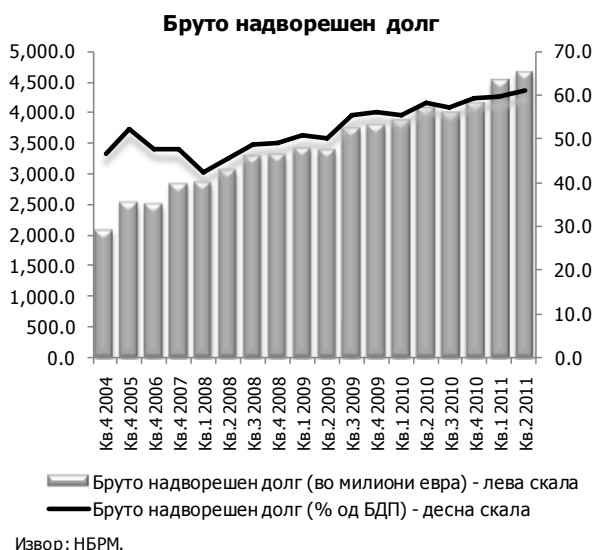
На крајот на јуни 2011 година, бруто девизните резерви го достигнаа нивото од 1.832,4 милиони евра и во однос на крајот на 2010 година се повисоки за 117,9 милиони евра, што во најголем дел се должи на повлечените средства од КЛП. Според последните расположливи податоци, состојбата на девизните резерви на 30.09.2011 година изнесува 1.847,8 милиони евра, што претставува зголемување од 15,4 милиони евра во однос на крајот на второто тримесечје. И покрај нето-одливите во трансакциите за сметка на државата, позитивната промена кај девизните резерви во најголем дел се должи на приливите остварени од интервенциите на НБРМ на девизниот пазар, приходите од инвестирањето на девизните резерви и во голем дел на позитивните валутни промени и промени во цената на златото. Притоа, нивото на девизните резерви и понатаму укажува на соодветна месечна покриеност на увозот на стоки и услуги од наредната година.

Фактори на промена на девизните резерви во третото тримесечје на 2011 година (во милиони евра)

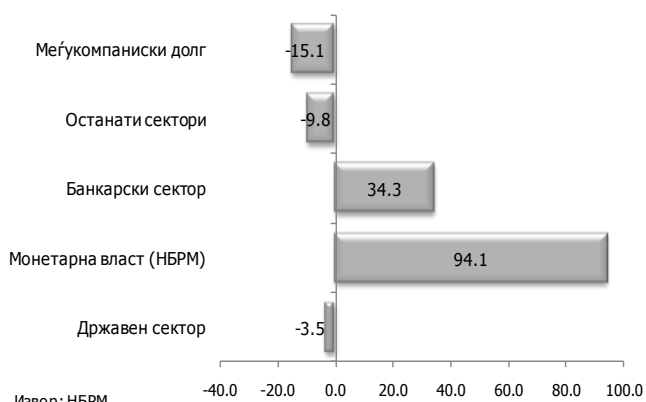

1.5.3. Бруто надворешен долг

На крајот на второто тримесечје од 2011 година, бруто надворешниот долг достигна ниво од **4.647,5 милиони евра или 61,2% од БДП**. Ова претставува квартален пораст од 124,6 милиони евра, или 2,8%, што речиси во целост се објаснува со зголемениот долг на јавниот сектор (придонес од 96,6%). Од аспект на институционалните сектори, задолжувањето речиси во целост го одразува поголемото задолжување на **монетарната власт**. Имено, во текот на второто тримесечје на 2011 година, НБРМ започна со склучување краткорочни РЕПО и обратни репо-договори⁴², коишто на бруто-основа го зголемија надворешниот долг за 118,2 милиона евра. Притоа, доколку се

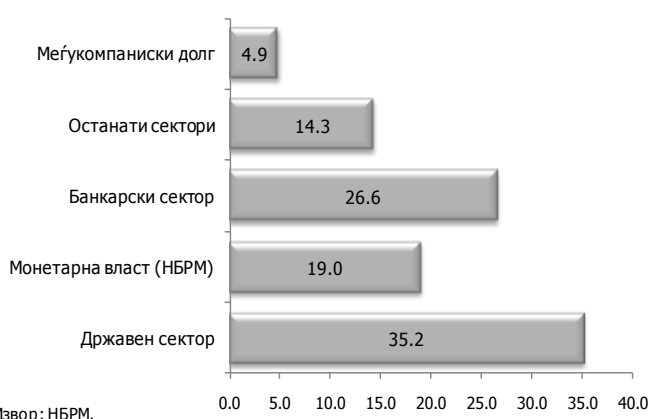
⁴² При склучувањето на репо-трансакциите, се создаваат обврски (класифицирани под категоријата заеми) коишто придонесуваат за зголемување на нивото на бруто-долгот. Истовремено, при склучувањето обратни репо-договори, создадените побарувања придонесуваат за зголемување на бруто-побарувањата. НБРМ врши истовремено врзано склучување репо и обратни репо-договори, во речиси идентични износи. Гледано во целина, бидејќи истовремено се склучуваат, на нето-основа овие трансакции имаат неутрален ефект, односно се јавуваат во речиси идентичен износ и на страната на обврските, и на страната на побарувањата, поради што не се одразуваат на вкупниот нето надворешен долг.

Придонес во кварталната промена на бруто долгот,
по сектори (во%)

Извор: НБРМ.

исклучи ефектот од репо-трансакциите врз бруто-долгот, тој на квартална основа би се зголемил за минимални 0,1%. Дополнителен фактор за растот на состојбата на долгот во споредба со претходното тримесечје се зголемените обврски на **банките** (придонес од 34,3%), коишто се однесуваат на заеми и на депозити на нерезиденти. Од друга страна, меѓукомпанискиот долг, задолжувањето на останатите сектори и на државата забележаа квартално намалување, што е спротивно движење од промената во претходниот квартал. Имено, намалените обврски кај **меѓукомпанискиот долг** произлегуваат од отплатите на заеми кон директните инвеститори, а кај **останатите сектори** од пониската задолженост врз основа на трговски кредити. Откупот на еврообврзниците од страна на домашните инвеститори придонесе за намалување на бруто-долгот на **државата**.

Од аспект на рочноста, порастот на вкупниот бруто-долг произлегува од повисокиот краткорочен долг, додека задолжувањето на долг рок придонесува за намалување на вкупниот долг.

Придонес во годишната промена на бруто долгот,
по сектори (во%)

Извор: НБРМ.

Анализирано на годишна основа, бруто надворешниот долг е зголемен за 586,7 милиони евра, или за 14,4%, што во најголем дел произлегува од зголеменото задолжување на **државата** на долг рок (со придонес од 35,2%), односно повлечените средства од кредитната линија за претпазливост (КЛП) од ММФ во првото тримесечје. Втор значаен придонес (од 26,6%) има повисоката задолженост на **банкарскиот сектор**, во облик на заеми и на раст на депозитите на нерезидентите. Што се однесува до долгорочните заеми на банките, 46,6% се однесуваат на кредитни линии од банките-мајки, а одреден дел претставуваат зголемени обврски на Македонската банка за поддршка на развојот врз основа на кредитната линија од ЕИБ за поддршка на малите и средните претпријатија. Долгот на **монетарната власт**, односно повисоките обврски на краток рок врз основа на заеми, што воедно ги одразуваат обврските по репо-трансакции, исто така придонесуваат за пораст на задолжувањето на годишна основа (придонес од 19%). Дополнителен фактор за зголемувањето на бруто надворешниот долг е и растот на задолженоста на **останатите сектори во економијата** (придонес од 14,3%), и тоа главно во форма на краткорочни трговски кредити и долгорочни заеми. Од друга страна,

задолжувањето врз основа на краткорочни заеми во рамки на овој сегмент бележи годишно намалување. **Меѓукомпанискиот долг**, исто така, придонесува за повисоката задолженост, во услови на зголемени долгорочни обврски кон директните инвеститори. Од овие обврски значителен дел се однесува на компаниите од областа на енергетиката и телекомуникациите.

Зголемувањето на долгот на јавниот сектор има поголем придонес од задолжувањето на приватниот сектор, односно објаснува 62,3% од годишниот пораст на вкупниот бруто надворешен долг. *Од аспект на рочноста*, поголем е придонесот (66,4%) на задолжувањето на долг рок.

Анализата на динамиката на показателите за солвентност на бруто надворешниот долг, мерени според методологијата на Светската банка⁴³, укажува на зголемување на задолженоста кај сите показатели на годишна основа. Притоа, оваа констатација треба да се прифати со одредена резерва, имајќи ја предвид ниската појдовна основа кај речиси сите показатели. Така, најголемо влошување од наведените показатели е забележано кај **соодносот меѓу бруто-долгот и извозот на стоки и услуги** за 10,3 п.п. Значителна негативна промена од 5,8 п.п. се јавува и кај **учеството на бруто надворешниот долг во номиналниот БДП**, коешто на крајот на второто тримесечје достигна 65,6%. Ваквото поместување кај овие два показателя се објаснува со посилен раст на бруто-долгот во однос на растот на тригодишниот просек на извозот на стоки и услуги и номиналниот БДП, соодветно. Имено, просекот е утврден врз основа на остварувањата од 2009 и 2010 година, години во коишто домашната економија, а особено извозот беа значително погодени од светската економска криза. Показателите **сервисирање на долгот/извоз на стоки и услуги** и **сервисирање на каматата/извоз на стоки и услуги** забележаа поблаго годишно влошување за 2,5 и 0,3 п.п., соодветно, што укажува на потенцијално намалена способност на домашната економија за отплата на

Показатели на надворешната задолженост	Солвентност			
	Сервисирање на камата/Извоз на стоки и услуги	Бруто долг/Извоз на стоки и услуги	Бруто долг/БДП	Сервисирање на долгот/Извоз на стоки и услуги
	во %			
31.12.2004	2.2	120.1	49.3	11.5
31.12.2005	2.3	128.5	56.3	9.7
31.12.2006	2.9	109.8	51.8	18.2
31.12.2007	2.4	102.3	53.2	16.6
31.03.2008	2.3	87.5	47.9	8.8
30.06.2008	2.3	93.6	51.2	8.8
30.09.2008	2.3	100.7	55.1	8.8
31.12.2008	2.3	101.1	55.3	8.8
31.03.2009	2.1	102.3	52.9	10.2
30.06.2009	2.1	101.1	52.2	10.2
30.09.2009	2.1	111.7	57.7	10.2
31.12.2009	2.1	113.3	58.5	10.2
31.03.2010	2.7	114.3	56.9	12.1
30.06.2010	2.7	120.1	59.8	12.1
30.09.2010	2.7	117.8	58.7	12.1
31.12.2010	2.7	122.2	60.9	12.1
31.03.2011	3.1	126.9	63.9	14.6
30.06.2011	3.1	130.4	65.6	14.6
Критериум за умерена задолженост	12 - 20%	165 - 275%	30 - 50%	18 - 30%

*Критериумот за умерена задолженост е земен според методологијата на Светска банка за изработка на показатели на задолженост, којашто подразбира користење на тригодишни подвижни просеци на БДП и извозот на стоки и услуги, како именители во пресметката на показателите. Податоците за 2011 година се според проекцијата на билансот на плаќања во октомври 2011 година.

Извор:НБРМ.

⁴³ Методологијата на Светската банка подразбира користење тригодишни подвижни просеци на БДП и на извозот на стоки и услуги и други приливи (во коишто се опфатени: приливите врз основа на доход од инвестиции, надомест од вработени и дознаки), како именители во пресметката на показателите. Оваа методологија дефинира и критериуми на задолженост, како референтни вредности за степенот на задолженост.

Показатели на надворешната задолженост	Ликвидност		
	Девизни резерви/ Краткорочен долг	Девизни резерви/ Краткорочен долг, резидуално доспевање*	Краткорочен долг/ Вкупен долг
	сооднос	сооднос	во %
31.12.2004	1.14	0.89	30.3
31.12.2005	1.67	1.04	26.7
31.12.2006	1.95	1.34	29.0
31.12.2007	1.35	1.08	39.8
31.03.2008	1.51		35.1
30.06.2008	1.39		36.4
30.09.2008	1.35		38.1
31.12.2008	1.29	0.95	35.2
31.03.2009	1.03		36.0
30.06.2009	1.07		33.2
30.09.2009	1.26		32.5
31.12.2009	1.29	0.94	32.9
31.03.2010	1.33		31.2
30.06.2010	1.32		31.9
30.09.2010	1.36		31.3
31.12.2010	1.29	0.89	32.1
31.03.2011	1.42		29.6
30.06.2011	1.23	0.87	32.1
Критериум	1.00		

Изработено во согласност со "External debt statistics: Guide for compilers and users", издаден од страна на ММФ.

*Според Greenspan-Guidotti правилото, потребно е земјата да одржува целосна покриеност на краткорочниот долг (резидуално доспевање) со девизни резерви.

Извор:НБРМ.

обврските од задолжувањето во странство. Анализата во однос на референтните вредности за степенот на задолженост покажува дека според три критериуми, РМ спаѓа во групата на помалку задолжени земји, единствено според учеството на бруто надворешниот долг во БДП таа е во групата на високо задолжени земји. Показателите за ликвидност, исто така, даваат индикации за зголемено надворешно финансирање на домашната економија. Имено, структурното учество на краткорочниот долг во вкупниот долг бележи мал пораст на годишна основа, од 0,2 п.п., а покриеноста на краткорочниот долг со девизните резерви е пониска за 6,9%. Доколку се исклучат репо-трансакциите, покриеноста на краткорочниот долг со девизните резерви е повисока за 1,1% и изнесува 1,33.

1.6. Инфлација

Во третиот квартал на 2011 година, за првпат од крајот на 2010 година се забележува значително надолно движење на нивото на потрошувачките цени на квартална основа. Намалувањето претставува комбиниран ефект од вообичаеното сезонско намалување на цените, дополнето со надолните прилагодувања на светските цени на храната и нафтата. Овие фактори, збирно, предизвикаа забавување на годишната стапка на инфлација на 3,6% во третиот квартал на 2011 година, ниво пониско од очекуваното. Долгорочната компонента на инфлацијата (базичната инфлација) и понатаму е стабилна и се задржа на речиси истото ниво од претходниот квартал од 1,3%. Квартален пад (од 1%) и годишно забавување (од 11,6% на 10,2%) е забележано и кај цените на производителите на индустриски производи. Во услови на поголем раст на продуктивноста од платите, трошоците за труд по единица производ бележат квартален и годишен пад во вториот квартал на 2011 година. Помалиот раст на цените од очекуваниот и очекувањата за пониски светски цени поврзани со послабиот раст од очекуваниот на глобалната економија, укажуваат на сè по извесно продолжување на започнатото забавување на инфлацијата во следниот период.

Потрошувачките цени забележаа значително намалување во третиот квартал на 2011 година, со што се прекина растечкиот тренд што започна од

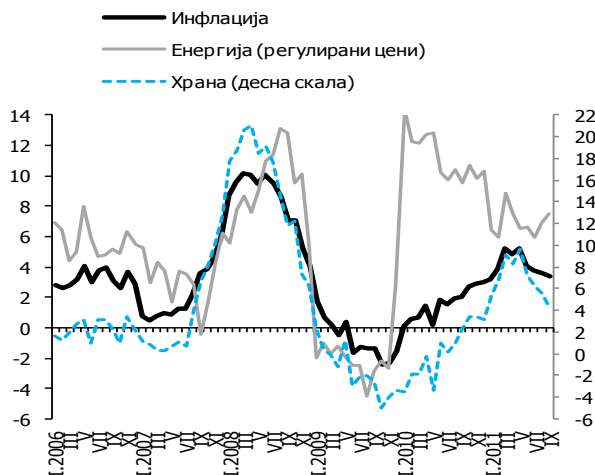

Светски цени на храна и сурова нафта

Извор: ММФ - цени на примарни производи (IMF Primary Commodity Prices).

Домашна инфлација и странска ефективна инфлација
(годишни стапки на раст, во %)

* Ефективната странска инфлација е добиена како пондеризиран збир од инфлациите во земјите најзначајни трговски партнери на РМ. Извор: ДЗС, Еуростат и пресметки на НБРМ.

Инфлација и цени на храната и енергијата
(годишни промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

последниот квартал на 2010 година. Општото ниво на цените во третиот квартал е пониско за 1,4% во однос на претходниот квартал, што претставува значителен квартален пад на цените којшто се задржува и по отстранување на сезонските ефекти од цените, типични за овој период од годината (квартален сезонски прилагоден пад од 0,2%). Падот на цените во целост се должи на сезонски пониските цени на храната од 3,8% (пад од 1,3% сезонски прилагодено), пред сè заради пониските цени на свежиот зеленчук и овошје (за 33,3% и 12,3%, соодветно), и покрај растот на цените на маснотиите и на месото. Цените на нафтените деривати имаа неутрален ефект врз вкупната инфлација во третиот квартал и покрај падот на цената на суровата нафта, што се објаснува со враќањето на акцизата на нафтените деривати по истекувањето на привремената одлука на Владата за нејзино намалување⁴⁴. Од аспект на цените на енергијата, мал позитивен придонес имаше нагорната корекција на цената на топлинската енергија⁴⁵.

Годишната стапка на инфлација забави во третиот квартал на 2011 година. Со тоа се прекина постојаната нагорна динамика на движење на цените што започна од последниот квартал на претходната година. Годишниот раст на потрошувачките цени забави на 3,6% (4,7% во претходниот квартал), што во целост се должи на понискиот годишен придонес на прехранбената компонента, при исцрпени глобални инфлациски притисоци и намалување на светските цени на основните производи. Забавување на стапките на годишен раст е забележано и кај странската ефективна инфлација, којашто во третиот квартал изнесува 4,1%, во споредба со 4,4% во претходниот квартал.

Годишниот раст на цените на храната во третиот квартал забележа големо забавување, во споредба со годишната стапка од претходниот квартал (од 8,4 на 5,4%), што соодветствува со значителната негативна квартална динамика на овие цени. Забавувањето

⁴⁴ На 10.08.2011 година се изврши враќање на претходните вредности на акцизата на бензините и дизел-горивото и на надоместокот за задолжителни нафтени резерви (намалени на 14.04 2010 година).

⁴⁵ Врз основа на одлуките на Регулаторната комисија за енергетика, цената на централното греене е зголемена за 0,5% во просек, во август 2011 година.

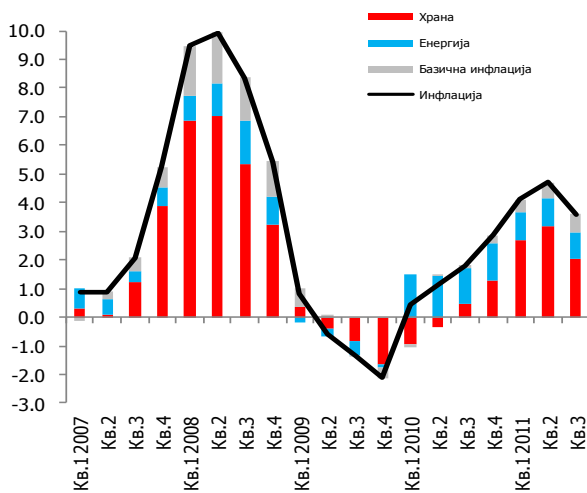

Странски ефективни* и домашни цени на храна
(индекси, 2005 = 100)

* Ефективните странски цени на храна се добиени како пондерирани збир од цените на храната во земјите што се најзначајни трговски партнери на РМ. Извор: ДЗС, Еуростат и пресметки на НБРМ.

Променлива (храна и енергија) и долгорочна компонента на инфлацијата
(придонеси кон инфлацијата, во процентни поени)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

произлегува од годишниот пад на цените на свежата храна (главно на овошјето и зеленчукот), а во помал дел и од помалиот годишен раст на цените на преработената храна (главно на маснотиите). Ваквото движење на цените на свежата храна на годишна основа може да се објасни со зголемената понуда на домашниот пазар и значително ослабената надворешна побарувачка за овие производи. Истовремено, забавување се забележува и кај годишниот раст на странските ефективни цени на храната, коишто во третиот квартал растат со стапка од 6,7%, во споредба со 8,7% во претходниот квартал. **Годишниот раст на цените на енергијата (6,8%) во третиот квартал минимално забави, во споредба со растот од претходниот квартал (6,9%).** Ваквата динамика кај цените на енергијата главно произлегува од поумерениот раст на цените на топлинската енергија (од 5,7% на 4,2%), како резултат на исцрпување на ефектот од растот на цената на централното греење во август 2010 година и помалата нагорна корекција во август оваа година во однос на претходната година. Од друга страна, кај цените на нафтените деривати се забележува умерено засилување, што е одраз на враќањето на акцизата во средината на август, во услови на забаван годишен раст на цената на суровата нафта.

Одделни категории цени (годишни промени во %)

	2007	2008	2009	2010				2010	2011		
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4		Кв.1	Кв.2	Кв.3
Индекс на потрошувачки цени - вкупно	2.3	8.3	-0.8	0.4	1.1	1.8	2.9	1.6	4.1	4.7	3.6
Храна	3.9	15.4	-1.6	-2.4	-1.0	1.2	3.3	0.3	7.1	8.4	5.4
Свежа храна	3.8	19.7	-0.6	-3.0	-2.4	0.2	1.6	-0.9	4.6	6.7	2.0
Преработена храна	4.1	12.0	-2.2	-1.9	0.4	2.0	4.7	1.3	8.5	9.9	8.4
Енергија	4.7	9.3	-2.0	12.6	11.8	9.9	10.3	11.2	7.1	6.9	6.8
Нафтни деривати	1.4	14.6	-20.9	26.0	23.5	13.1	14.6	19.3	18.4	10.9	12.0
Електрична енергија	8.0	2.6	10.8	9.9	9.8	9.8	9.9	9.8	1.8	5.4	5.4
Топлинска енергија за греење	2.2	16.0	-0.9	6.4	5.3	7.2	7.1	6.5	6.3	5.7	4.2
Храна и енергија (волатилни цени)	4.1	13.9	-1.7	1.1	2.1	3.3	5.1	2.9	7.1	8.0	5.7
Стоки	3.0	9.2	-0.8	0.6	1.4	2.0	3.5	1.9	4.5	5.4	4.4
Услуги	-0.3	5.1	-0.7	-0.2	-0.2	0.6	0.0	0.1	1.0	1.1	0.2
Базична инфлација (без храна и енергија)	0.6	2.6	0.3	-0.2	0.1	0.2	0.6	0.2	1.0	1.2	1.3
Цени на производители на индустриски производи	2.5	10.1	-7.2	7.3	10.5	8.4	8.6	8.7	13.6	11.6	10.2

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Придонеси кон инфлацијата (во п.п.)

	2007	2008	2009	2010				2010	2011		
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4		Кв.1	Кв.2	Кв.3
Индекс на потрошувачки цени - вкупно	2.3	8.3	-0.8	0.4	1.1	1.8	2.9	1.6	4.1	4.7	3.6
Храна	1.4	5.9	-0.7	-1.0	-0.4	0.4	1.3	0.1	2.7	3.2	2.0
Свежа храна	0.6	3.5	-0.1	-0.6	-0.4	0.0	0.3	-0.2	0.8	1.2	0.3
Преработена храна	0.8	2.5	-0.5	-0.4	0.1	0.4	1.0	0.3	1.7	2.0	1.8
Енергија	0.6	1.2	-0.3	1.5	1.4	1.2	1.3	1.4	0.9	0.9	0.9
Нафтени деривати	0.1	0.6	-0.9	0.7	0.7	0.4	0.5	0.6	0.6	0.4	0.4
Електрична енергија	0.5	0.2	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.1	0.4	0.4
Топлинска енергија за греење	0.1	0.5	0.0	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.1
Храна и енергија (волатилни цени)	2.0	7.1	-0.9	0.5	1.1	1.7	2.6	1.5	3.6	4.1	3.0
Базична инфлација (без храна и енергија)	0.3	1.3	0.2	-0.1	0.1	0.1	0.3	0.1	0.5	0.6	0.6

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Инфлација и базична инфлација (годишни промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Производствени цени коишто влијаат врз потрошувачките цени (индекси, 2005=100)

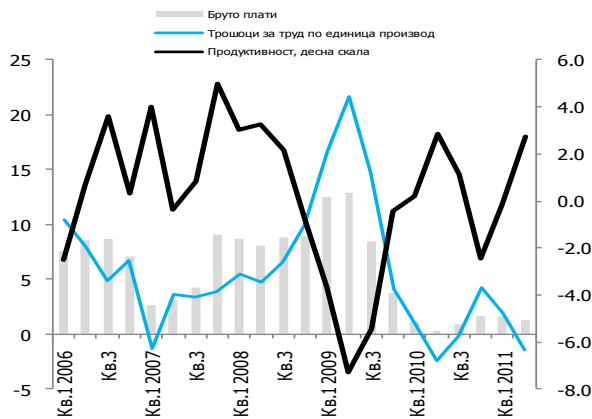

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Ценовната компонента којашто ги исклучува храната и енергијата (базичната инфлација) продолжува да бележи стабилни годишни стапки и во текот на третиот квартал на 2011 година, што упатува на тоа дека растот на домашната побарувачка засега не создава притисоци врз инфлацијата⁴⁶. Така, годишната стапка на базичната инфлација во третиот квартал изнесува 1,3% и во споредба со претходниот квартал бележи минимален раст од 0,1 процентен поен. Остварениот раст на долгорочната компонента на инфлацијата од 1,3% се објаснува со зголемените цени на средствата за хигиена, на комунално-станбените услуги и со цените на услугите во ресторани и хотели.

Цените на производителите на индустриски производи во третиот квартал забележаа квартален пад од 1,0%, со што беше прекинат постојаниот растечки тренд што започна од средината на 2009 година (според сезонски прилагодените податоци цените остануваат непроменети). Притоа, падот во најголем дел се должи на пониските продажни цени на производителите на нафтени деривати (придонес од 0,7 п.п.). **На годишна основа, во третиот квартал продолжи забавувањето на растот на цените на производителите, којшто се сведе на 10,2% (наспроти 11,6% во претходниот квартал).** Цените на нафтените деривати, прехранбените производи, електричната енергија и на основните метали и натаму во најголем дел го објаснуваат остварениот годишен пораст на производствените цени. Од аспект на производствените цени коишто влијаат врз домашната компонента на

⁴⁶ Оценките на НБРМ покажуваат дека производството сè уште е под потенцијалното ниво (негативен производен јаз).

Трошоци за труд по единица производ
(годишни стапки на раст, во %)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

инфлацијата⁴⁷, нивното ниво исто така бележи пад на квартална основа од 0,8% и забавување на годишниот раст на 12,3% (13,4% во претходниот квартал). Ваквите движења на цените упатуваат на стивнување на можните притисоци врз динамиката на потрошувачките цени во наредниот период.

Трошоците за труд по единица производ веќе втор квартал по ред бележат квартално намалување, со што во вториот квартал на 2011 година се забележува нивен пад и на годишна основа. **Се очекува дека ваквите повољни движења кај трошоците за труд по единица производ ќе се одразат со надолно влијание врз движењето на потрошувачките цени.**

До крајот на годината се очекува продолжување на забавувањето на годишниот раст на потрошувачките цени. Ваквите оценки соодветствуваат со ослабените глобални притисоци од страна на цените на суровата нафта и на храната, што е поврзано со послабиот раст на глобалната економија од очекуваниот, дополнети со надолните базни ефекти поради растот на цените од пред една година. Ризиците околу проекцијата и натаму се поврзани со неизвесноста во движењето на светските цени на храната и нафтата и нивниот пренесен ефект врз домашните цени.

Прилог 2: Инфлациските очекувања на економските субјекти во Република Македонија

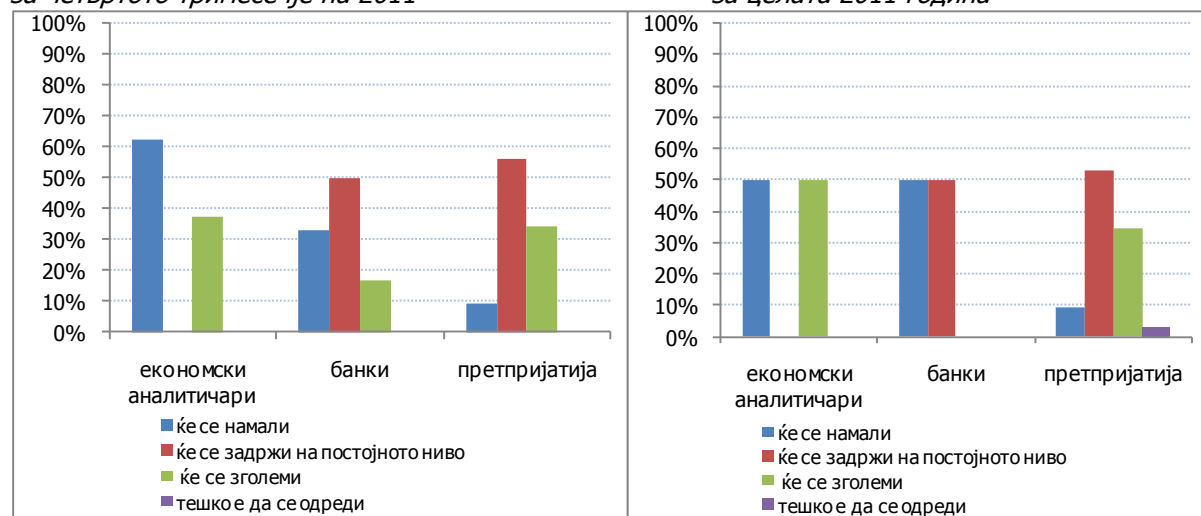
Според Анкетата за инфлациските очекувања спроведена во октомври 2011 година⁴⁸, очекувањата за инфлацијата во наредниот период упатуваат на стабилна стапка на инфлација. Имено, најголем дел од испитаниците (46%) очекуваат дека годишната стапка на инфлација на крајот на четвртото тримесечје на 2011 ќе се задржи на нивото остварено во септември 2011 година од 3,4%. Една третина од испитаниците (32%) сметаат дека инфлацијата ќе се зголеми, а помал дел (22%) очекуваат нејзино намалување. Од аспект на одделни групи испитаници, повеќе од половина (56,3%) од анкетираниите претпријатија имаат очекувања за стабилна инфлација, помал дел (34,4%) очекуваат нејзино зголемување, додека 9,4% сметаат дека инфлацијата ќе биде пониска. Најголем дел од анкетираниите банки имаат очекувања за стабилна инфлација (50%), додека една третина (33,3%) очекува намалување, а помал дел (16,7%) зголемување на стапката на инфлацијата. За разлика од банките и претпријатијата, кај аналитичарите најзастапени се очекувањата за пониска инфлација од остварената во септември (62,5%), додека 37,5% од нив очекуваат зголемување на инфлацијата. Притоа, врз основа на пондерираниите одговори на економските субјекти, очекуваната годишна стапка на инфлација во декември 2011 година изнесува околу 3,5%.

⁴⁷ Производи за широка потрошувачка (трајни и нетрајни) и енергијата.

⁴⁸ Анкетата имаше респонзивност од 63%, односно на анкетата одговорија 46 од 73 испитаници. Гледано по групи испитаници, кај банките респонзивноста е 85,7%, потоа следуваат економските аналитичари со 61,5%, а најмала респонзивност има кај претпријатијата (60,4%).

Распределба на одговорите за очекувањата за инфлацијата по групи испитаници за четвртото тримесечје на 2011

Извор: НБРМ, Анкета за инфлацииските очекувања.

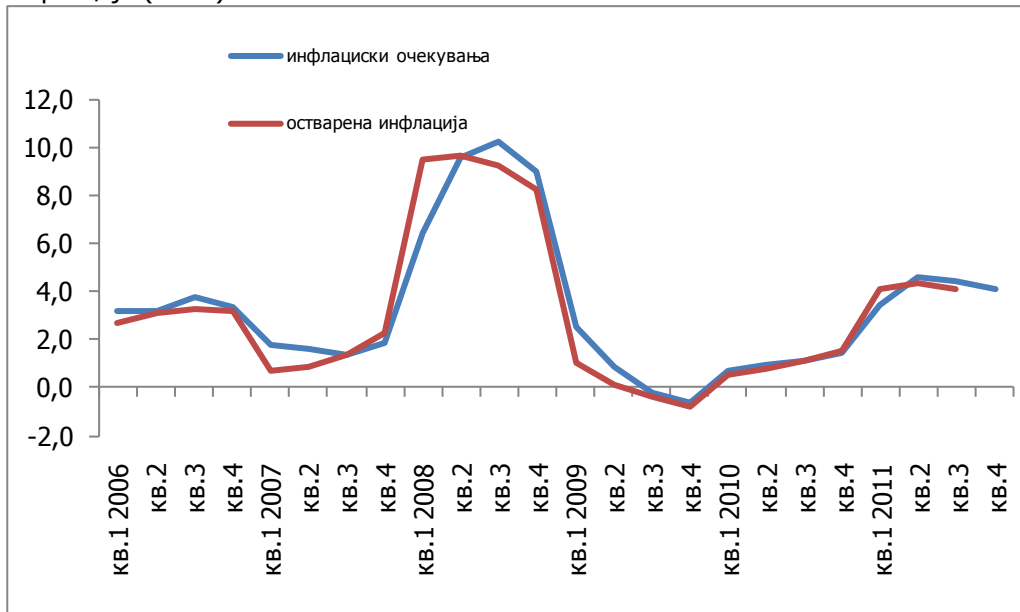
Во однос на целата 2011 година, исто така најзастапени се очекувањата за стабилност. Имено, најголем дел од испитаниците (43,5%) очекуваат дека инфлацијата ќе се задржи на просечното ниво остварено во првите три квартали од годината, додека 32,6% од испитаниците очекуваат зголемување на инфлацијата, а 21,7% нејзино намалување⁴⁹. Анализирани по групи испитаници, 53,1% од анкетираниите **претпријатија** очекуваат задржување на стапката на инфлација, додека 34,4% очекуваат нејзино зголемување, а 9,4% нејзино намалување. Очекувањата на анкетираниите **банки** се подеднакво поделени помеѓу очекувањата за стабилизирање и очекувањата за намалување на инфлацијата до крајот на годината. Исто така, половина од **аналитичарите** имаат очекувања за пониска инфлацијата до крајот на 2011 година, додека другата половина очекува зголемување на инфлацијата. *Просечната очекувана стапка на инфлација во 2011 година, врз основа на одговорите на анкетираниите економски субјекти, изнесува околу 4,1%⁵⁰, што укажува на очекувања за пониска инфлацијата во однос на претходната анкета (околу 4,4%).*

⁴⁹ Процентот којшто преостанува до 100%, во целиот тек на текстот, се однесува на испитаниците кои се изјасниле за опцијата „тешко е да се одреди“.

⁵⁰ Намалувањето на очекуваната просечна стапка на инфлација до крајот на 2011 година, во споредба со претходната анкета, се должи на повисокиот процент од анкетираниите кои се изјасниле за задржување на инфлацијата на постојното ниво (43,5% од испитаниците, наспроти 26,1% во претходната анкета).

Очекувања за просечната стапка на инфлација за целата година и остварена просечна збирна инфлација (во %)

Извор: НБРМ, Анкета за инфлациските очекувања и ДЗС.

Во однос на очекувањата за 2012 година, 34,8% од испитаниците очекуваат дека ќе се задржи стапката на инфлација од 2011 година, додека 17,4% очекуваат намалување на инфлацијата, а 15,2% нејзино зголемување⁵¹. Од страна на анкетираниите банки, половина (50%) очекуваат дека инфлацијата ќе се задржи на истото ниво, додека една третина (33,3%) очекува нејзино намалување. И од страна на анкетираниите претпријатија, очекувањата се главно за задржување на стапката на инфлација (34,4%), додека 21,9% очекуваат нејзино зголемување, а само 9,4% нејзино намалување. Единствено кај анкетираниите аналитичари е најзастапено очекувањето за пониска инфлација во 2012 година (кај 37,5% од испитаниците), додека 25% сметаат дека инфлацијата ќе биде стабилна и ќе се задржи на нивото остварено во 2011 година. Просечната стапка на инфлација во 2012 година, врз основа на одговорите на економските субјекти, би била на нивото од 2011 година, што упатува на прилагодлив карактер на очекувањата.

Одговорите во анкетата укажуваат на тоа дека должничката криза во Европа и нејзиното неповолно влијание врз странската побарувачка, надолните движења на цените на енергентите, металите и храната на светските берзи, како и надолните притисоци од страна на домашната побарувачка во најголем дел влијаеле за формирањето на инфлациските очекувања на економските субјекти.

II. Монетарна политика

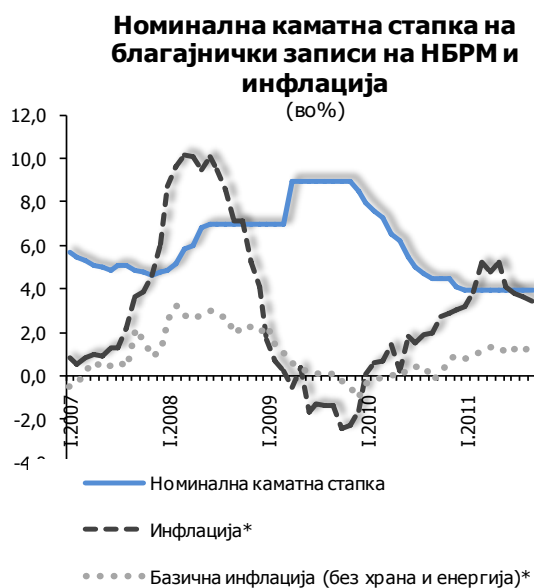
Во текот на третиот квартал на 2011 година, НБРМ ја задржа основната каматна стапка непроменета на нивото од 4% и направи промени во поставеноста на монетарниот инструмент задолжителна резерва и во макропрudentната рамка. Овие промени, чијашто примарна цел е поефикасно управување со ликвидноста од страна на банките и стимулирање на долгорочното штедење, значат и одредено олеснување на монетарните услови во земјата, што би придонесло за поповолен економски

⁵¹ 32,6% од испитаниците сметаат дека е тешко да се одреди стапката на инфлација во 2012 година.

амбиент, без притоа да се загрози ценовната стабилност, стабилноста на девизниот курс, како и финансиската стабилност во земјата. Ваквата монетарна поставеност беше поддржана од најновите макроекономски остварувања, коишто покажаа побрзо стабилизирање на инфлацијата од очекуваното во третиот квартал и релативно стабилни движења на девизниот пазар, што овозможи натамошно одржување на девизните резерви на соодветно ниво. Позитивни поместувања беа забележани и кај економскиот раст, којшто ги надмина очекувањата на НБРМ за вториот квартал. Сепак, најновата оценка на макроекономските проекции од октомври покажа потенцијално зголемена ранливост на домашната економска активност во следниот период, согласно со зголемените ризици на глобално ниво, предизвикани од продлабочувањето на должничката криза во евро-зоната. Со тоа, и ризиците врз инфлацијата дополнително се поместија на надолната страна. Од аспект на надворешниот сектор, оценките се дека политиката на „де факто“ фиксен девизен курс на денарот во однос на еврото и натаму ќе биде цврсто поткрепена со соодветно ниво на девизни резерви и во следниот период. Сепак, зголемената неизвесност подразбира и потенцијално зголемена ранливост на надворешниот сектор, наметнувајќи потреба од постојана будност и внимателно следење на состојбите од страна на НБРМ, со цел навремено и соодветно да се прилагодува монетарната политика.

Во текот на третиот квартал на 2011 година, НБРМ ја задржа основната каматна стапка непроменета на нивото од 4%. Кон крајот на кварталот, НБРМ донесе одлуки со коишто направи промени во поставеноста на монетарниот инструмент задолжителна резерва и во макропрудентната рамка, придонесувајќи за поповолни монетарни услови. Ваквата монетарна поставеност беше поддржана од најновите макроекономски остварувања и очекуваните идни трендови кај клучните макроекономски варијабли, како и оценката на ризиците во следниот период. Така, во третиот квартал беше остварена просечна годишна стапка на инфлација од 3,6%, што е под последната проекција на НБРМ (од 4,4%), укажувајќи на побрзо стабилизирање на растот на општото ценовно ниво од очекуваното. Базичната стапка на инфлација, којашто го исклучува ефектот од цените на храната и на енергијата, и натаму е стабилна и во третиот квартал изнесуваше 1,3% во просек, на годишна основа. На девизниот пазар, НБРМ во третиот квартал оствари нето-откуп на девизни средства во вкупен износ од 12,5 милиони евра, што придонесе за раст на девизните резерви на квартална основа и нивно натамошно одржување на соодветното ниво. Економската активност продолжи да закрепнува и во текот на вториот квартал, при што остварениот раст на реалниот БДП беше повисок од очекувањата. Но, со случувањата на глобален

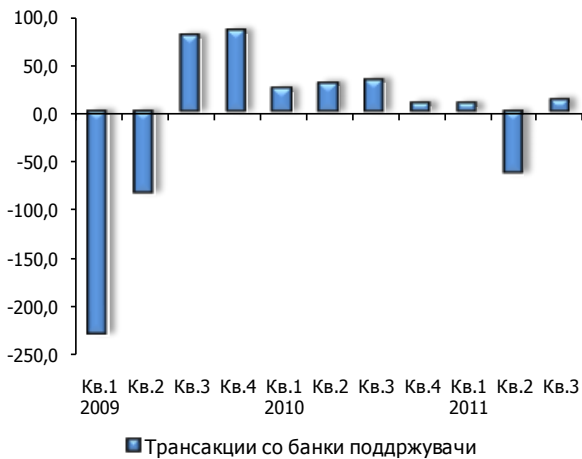

*Тековен месец во однос на истиот месец од претходната година.
Извор: ДЗС и НБРМ.

Интервенции на НБРМ на девизниот пазар (во милиони евра)

Извор: НБРМ.

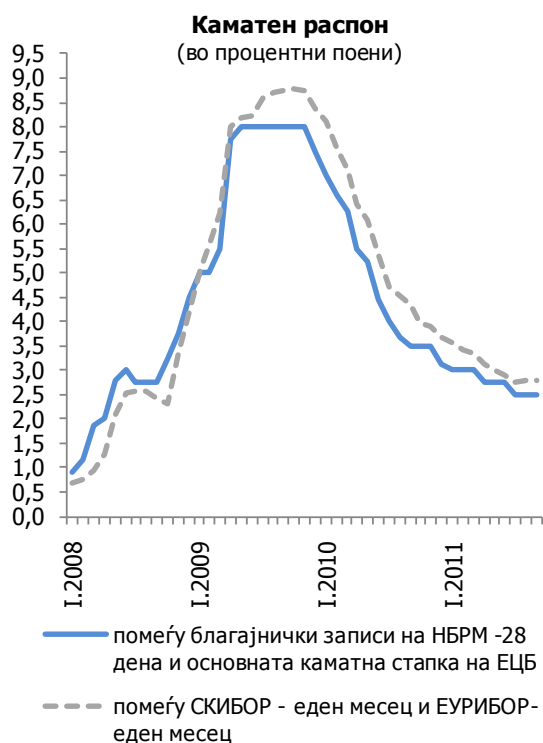
план, што следеа во текот на третиот квартал, одржливоста на оваа динамика и интензитет на економскиот раст стана понеизвесна. Имено, како резултат на продлабочувањето на должничката криза во евро-зоната, негативните ризици поврзани со глобалниот економски раст се зголемија, што подразбираше потенцијално зголемена ранливост и на домашната економска активност во втората половина на годината. Од аспект на ценовната стабилност, како крајна монетарна цел, со ваквите поместувања надолните ризици за инфлацијата дополнително се потенцираат. Од аспект на стабилноста на девизниот курс, како посредна монетарна цел, оценките се дека кредибилитетот на стратегијата на „де факто“ фиксен девизен курс сè уште е цврсто поткрепен од расположливоста со соодветно ниво на девизни резерви и во следниот период. Сепак, имајќи предвид дека зголемената глобална ризичност подразбира и потенцијално зголемена ранливост на домашниот надворешен сектор, потребата од голема претпазливост при носењето на монетарните мерки станува уште поважна. Во вакви услови, НБРМ одлучи да ја задржи основната каматна стапка непроменета. Сепак, посредно преку други мерки насочени кон поефикасно управување со ликвидноста од страна на банките и стимулирање на долгорочното штедење, се изврши и извесно олабавување на монетарните услови во земјата.

Така, на 15.09.2011 година, Советот на НБРМ донесе одлуки за промени во поставеноста на монетарниот инструмент задолжителна резерва и во макропрудентната рамка, коишто стапуваат во сила на 11.01.2012 година и на 01.10.2011 година, соодветно. Кај монетарниот инструмент задолжителна резерва⁵², главна измена е ослободувањето на банките од издвојување задолжителна резерва (примена на стапка на задолжителна резерва од 0%) за обврските на банките кон физичките лица за орочени депозити со договорна рочност над две години, како и на обврските врз основа на репо-трансакции во денари. Оваа измена има за цел да го поттикне долгорочното штедење од страна на физичките лица, како и развојот на репо-пазарот, како сегмент на пазарите на пари. Воедно, се очекува дека со измените ќе се ослободи еден дел од

⁵² За сите измени во поставеноста на монетарниот инструмент задолжителна резерва, подетално види во Одлуката за задолжителна резерва, „Службен весник на РМ“ бр. 126/2011.

средствата на банките пласирани во задолжителна резерва, што ќе значи дополнителен потенцијал на банките за кредитирање на приватниот сектор. Во рамки на макрорудентната рамка на НБРМ, измени беа направени во **Одлуката за управување со ликвидносниот ризик на банките**⁵³, со коишто се изврши извесно олабавување на условите за исполнување на пропишаното минимално ниво на ликвидност од страна на банките. Во услови на видно зајакната ликвидност на банките⁵⁴, целта е да се овозможи полесно управување со ликвидноста од страна на банките, што во одредена мера би можело да даде и позитивен импулс врз кредитниот раст и поддршка на економската активност, при истовремено натамошно одржување на стабилноста и сигурноста на банкарскиот сектор.

Извор: НБРМ, ЕЦБ (www.ecb.int) и Централната банка на Холандија (www.statistics.dnb.nl).

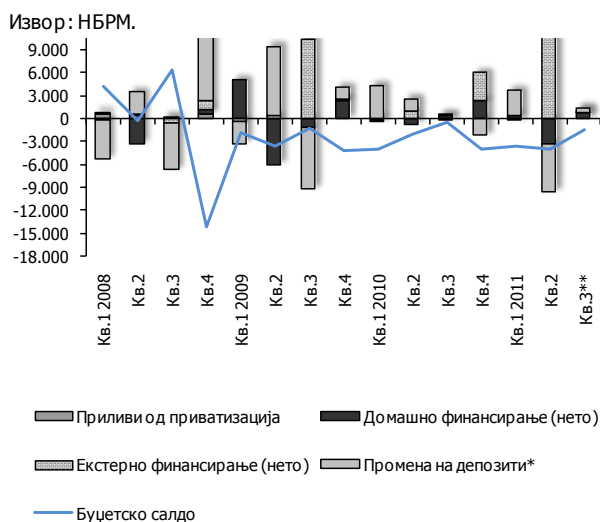
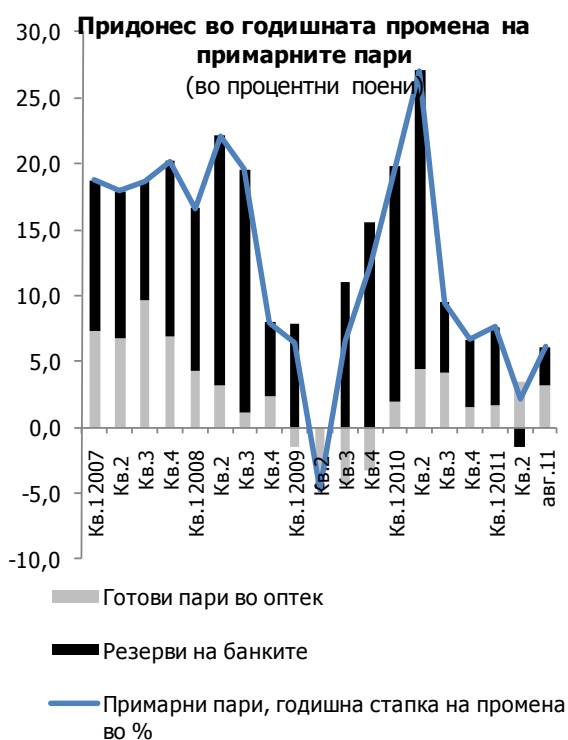
ЕЦБ во јули 2011 година изврши дополнително затегнување на монетарната политика, зголемувајќи ја основната каматна стапка за уште 0,25 процентни поени, со што таа сега изнесува 1,5%. Ваквата монетарна реакција беше објаснета со оценките за сè уште присутни нагорни ризици врз ценовната стабилност во евро-зоната. Сепак, и покрај затегнувањето, основната каматна стапка и натаму останува ниска, што укажува на натамошно задржување на прилагодливиот карактер на монетарната политика, што е во прилог на поддршка на економскиот раст. Зголемувањето на основната каматна стапка од страна на ЕЦБ, во услови на непроменета каматна стапка на НБРМ, доведе до стеснување на каматниот распон помеѓу основните каматни стапки на НБРМ и на ЕЦБ, којшто во септември 2011 година се сведе на 2,5 процентни поени, наспроти 2,75 процентни поени колку што изнесуваше во јуни. Промената во поставеноста на монетарната политика на ЕЦБ беше следена од финансиските пазари во текот на јули, кога е забележан раст на ЕУРИБОР на месечна основа. Во следните два месеци, ЕУРИБОР имаше надолен тренд, како одраз на обновените тензии на финансиските пазари во евро-зоната, поттикнати од продлабочувањето на должничката криза. На домашниот финансиски

⁵³ За измените во доменот на управување со ликвидносниот ризик на банките, подетално види во Одлуката за управувањето со ликвидносниот ризик на банките („Службен весник на РМ“ бр. 126/2011).

⁵⁴ Во првата половина на 2011 година, учеството на високоликвидната активна во вкупната актива на банките беше на историски највисоко ниво (од околу 24%).

пазар, кај СКИБОР⁵⁵ беа забележани главно стабилни движења. Во вакви услови, каматниот распон помеѓу едномесечниот СКИБОР и едномесечниот ЕУРИБОР во септември изнесуваше 2,8 процентни поени, наспроти 2,9 процентни поени во јуни. Со тоа, каматниот распон и натаму е во корист на домашните финансиски инструменти.

* Позитивна промена - повлекување депозити; негативна промена - кумулирање депозити.

** Се однесува на јули и август 2011 година.

Извор: Министерство за финансии на Република Македонија

На крајот на третиот квартал на 2011 година, сметките на банките кај НБРМ⁵⁶ беа пониски за 2.106 милиони денари на квартална основа. Притоа, во третиот квартал, банките издвојуваа 1,9% во просек над обврската за задолжителна резерва (во денари)⁵⁷, наспроти 2,1%, колку што изнесуваше просекот во вториот квартал. Во третиот квартал на 2011 година, вишокот издвоени ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва е понизок за 1,2 процентни поени, во просек, во однос на истиот период од претходната година. Во август 2011 година, годишната стапка на раст на примарните пари⁵⁸ изнесуваше 6,1%, наспроти 2,1% колку што изнесуваше на крајот на вториот квартал на 2011 година.

Од аспект на факторите што делуваат врз ликвидноста на банкарскиот сектор, во третиот квартал на 2011 година, државата делуваше во насока на повлекување ликвидни средства, со вкупен ликвидносен ефект од 1.416 милиони денари. Во тие рамки, денарските депозити на државата кај НБРМ имаа ефект во насока на повлекување ликвидни средства од 2.103 милиони денари на збирна основа во третиот квартал. Во периодот јули-август 2011 година, во Буџетот на Република Македонија (централен буџет и буџети на фондови) беше остварен дефицит од 1.493 милиони денари, којшто претежно беше финансиран од домашни извори на финансирање (емисија на државни хартии од вредност и депозити на државата кај НБРМ).

Во текот на третиот квартал на 2011 година, на аукциите на благајнички

⁵⁵ Меѓубанкарска каматна стапка за денарски депозити, пресметана од котациите на референтните банки.

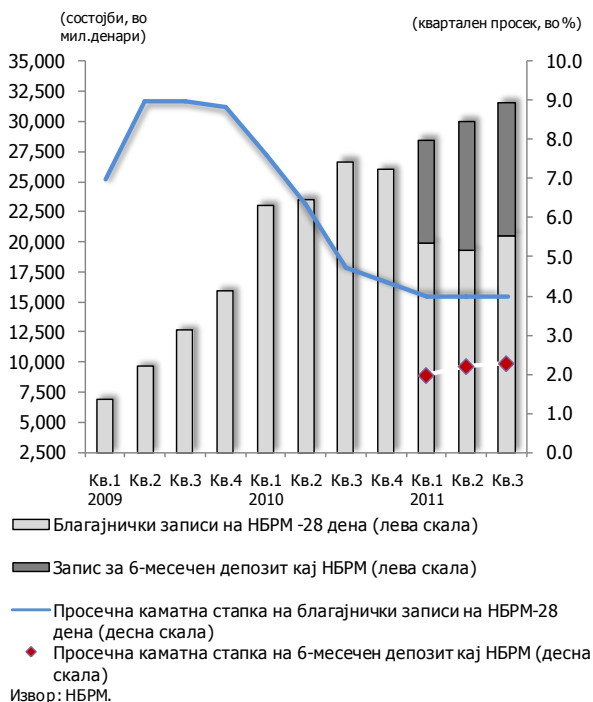
⁵⁶ Се однесува на денарски сметки на банките, коишто имаат обврска да издвојуваат задолжителна резерва.

⁵⁷ За период на одржување (исполнување) на обврската за задолжителна резерва на банките се смета периодот од 11. ден во тековниот месец до 10. ден во следниот месец.

⁵⁸ Ја вклучува и задолжителната резерва во девизи.

Монетарни инструменти на НБРМ

записи на НБРМ, банките побаруваа вкупен износ повисок за 2,4% во однос на достасаниот, при што благајничките записи на НБРМ придонесоа за повлекување ликвидност од вкупно 1.275 милиони денари. Во третиот квартал, во инструментот запис за шестмесечен депозит⁵⁹, којшто беше воведен во февруари 2011 година, банките пласираа вкупно 265 милиони денари. Со тоа, на крајот на септември 2011 година, состојбата на монетарните инструменти на НБРМ (благајнички записи на НБРМ и запис за шестмесечен депозит) изнесуваше 31.570 милиони денари, наспроти 30.030 милиони денари на крајот на јуни 2011 година, што значи дека во овој период НБРМ преку монетарните инструменти повлече дополнителна ликвидност од банкарскиот сектор во износ од 1.540 милиони денари.

Врз основа на најновите глобални и домашни макроекономски остварувања, како и оценките за следниот период и ризиците што нив ги придружуваат, може да се заклучи дека клучен предизвик за монетарната политика во следниот период ќе претставува евентуалното остварување на ризиците поврзани со должничката криза во евро-зоната. Во тој контекст, поставеноста на монетарната политика во следниот период ќе биде условена главно од случувањата на глобален план и ефектите од тие случувања врз глобалниот економски раст и глобалната финансиска стабилност, како и од нивниот интензитет и каналите на пренос во македонската економија. Во вакви услови, НБРМ ќе продолжи внимателно да ги следи состојбите, покажувајќи постојана подготвеност соодветно да реагира, со што би се овозможило натамошно остварување на монетарните цели на одржување на стабилноста на девизниот курс и на ценовната стабилност, како и на финансиската стабилност во земјата.

2.1. Монетарни агрегати

Во текот на вториот квартал на 2011 година беше забележано забрзување на стапката на квартален раст на најшироката парична маса М4. Ваквите поместувања беа предизвикани од растот на најликвидните

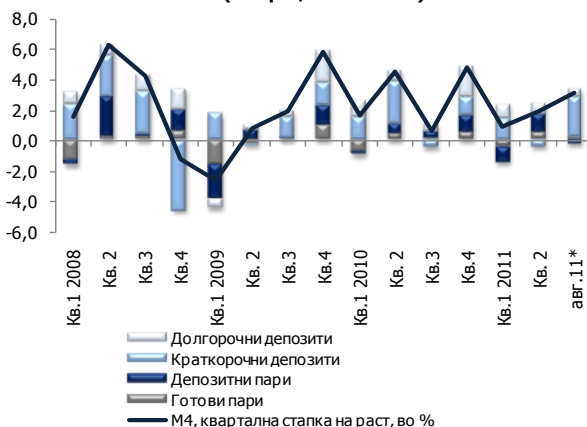
⁵⁹ За карактеристиките на новиот инструмент на НБРМ подетално види во Одлуката за запис за шестмесечен депозит кај НБРМ, „Службен весник на РМ“ бр.14/11.

компоненти на паричната маса (готовите пари во оптек и депозитните пари) што соодветствува со зајакнувањето на растот на економската активност и пред сè на растот на личната потрошувачка во вториот квартал, како фактори што придонесуваат за зголемување на побарувачката на пари за трансакциски цели. Штедењето во банкарскиот сектор продолжи да расте и во текот на вториот квартал, но со значително побавно темпо во однос на претходниот квартал. Забавувањето на растот во вториот квартал првенствено беше условено од вонреден фактор (исплата на дивиденда од страна на една голема компанија), што предизвика голем еднократен одлив од сметките на претпријатијата во април и намалување на вкупните депозити на претпријатијата на квартална основа. Дополнително влијание имаше и забавениот раст на штедењето на домаќинствата, и покрај дополнителните приливи коишто населението ги оствари врз основа на редовната априлска исплата на обврзницата за старо девизно штедење. Овие движења упатуваат на евентуални ограничувачки ефекти од зголемената потрошувачка врз капацитетот за штедење на секторот „домаќинства“, во услови на умерен раст на номиналните плати и благо влошување на условите на пазарот на труд. Во јули и август е забележано зајакнување на растот на вкупниот депозитен потенцијал, во најголем дел како резултат на остварените високи приливи на депозитните сметки на претпријатијата, додека трендот на забавување на динамиката на раст на штедењето на домаќинствата продолжи и во овие два месеци. До крајот на годината се очекува натамошно проширување на паричната маса, чијшто интензитет и натаму е условен од темпото на закрепнување на домашната економија и движењата во надворешниот сектор.

Во вториот квартал на 2011 година, најшироката парична маса М4 забележа квартален раст од 2%, двојно повисок од растот во претходниот квартал. Забрзувањето на растот на најшироката парична маса беше поддржано од позитивните остварувања во реалниот сектор од економијата во вториот квартал (согласно со зајакнатиот реален раст на БДП и пред сè на личната потрошувачка), коишто придонесоа за зголемена побарувачка на пари за трансакциски цели. Така, најтесниот и најликвиден монетарен агрегат М1 (готови пари во оптек и депозитни пари) на квартална основа се зголеми за 7,3% (наспроти сезонски условениот пад од 5,8% во претходниот квартал), придонесувајќи со 1,7 п.п. во кварталниот раст на најшироката парична маса. Вкупните депозити (без депозитните пари) имаа незначителен придонес кон растот на М4 во вториот квартал (од 0,3 п.п., наспроти 2,3 п.п во претходниот квартал), што првенствено се објаснува со присуството на вонреден фактор (исплата на дивиденда од страна на една домашна компанија кон државата и странскиот инвеститор), којшто предизвика високи еднократни одливи од депозитните сметки на претпријатијата во април. Исплатата на дивидендата се одрази преку значително

Придонес во кварталната промена на паричната маса М4 (во процентни поени)

*промена август 2011/јуни 2011 година.
Извор: НБРМ.

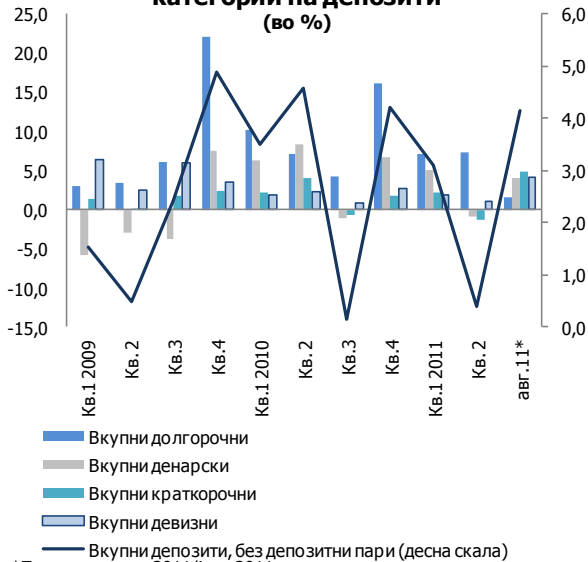

Квартална динамика на паричната маса M1

*Стапка на промена во август во однос на јуни 2011 година.
Извор: НБРМ.

Квартални промени на одделните категории на депозити (во %)

*Промена август 2011/јуни 2011 година.
Извор: НБРМ

забавување на стапката на квартален раст на вкупните депозити, но исто така придонесе и за промена на рочната и валутна структура на растот на вкупните депозити во споредба со претходниот квартал. Причината за ова е тоа што за подмирување на обврските за исплата на дивиденда беа искористени краткорочните депозити на претпријатијата, при што одливот во поголем дел беше извршен од сметките во домашна валута (со валутна клаузула).

Во вакви услови, во вториот квартал на 2011 година, вкупниот депозитен потенцијал на банките⁶⁰ на квартална основа се зголеми за 0,4%, наспроти 3,1% колку што изнесуваше растот во првиот квартал. Анализирano од аспект на рочната структура, вкупните краткорочни депозити на квартална основа се намалија за 1,3%, спротивно на растот од 2,2% во првиот квартал, кога тие придонесоа со 57% кон кварталниот раст на вкупниот депозитен потенцијал. Со тоа, растот на вкупните депозити во вториот квартал во целост беше условен од растот на долгорочните депозити, коишто на квартална основа беа повисоки за 7,3% (7,1% во претходниот квартал). Намалување беше забележано и кај вкупните денарски депозити за 0,9% на квартална основа, наспроти растот од 5,1% во првиот квартал, којшто значеше придонес од 63% на денарските депозити за растот на вкупните депозити. Девизните депозити продолжија да растат и на квартална основа беа повисоки за 1,2% (1,9% во првиот квартал). Ваквите поместувања во валутната структура на вкупните депозити доведоа до мал раст на степенот на евроизација⁶¹ до 61,8% во јуни 2011 година, наспроти 61,3% на крајот на првиот квартал.

Просечно учество во вкупните депозити*, на квартална основа, во %

	2008				2009				2010				2011		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3**
Вкупни денарски депозити	46,4	45,5	44,8	42,6	39,4	36,7	33,9	35,1	35,7	36,9	36,6	37,9	38,6	38,1	38,1
Домаќинства	28,4	26,8	25,4	25,7	22,0	19,5	19,0	19,5	21,1	22,4	24,2	25,0	25,9	26,5	25,9
Претпријатија	16,3	17,2	18,0	15,2	13,8	13,5	10,9	10,9	9,9	9,7	7,7	8,1	8,2	7,1	7,8
Вкупни девизни депозити	53,6	54,5	55,2	57,4	60,6	63,3	66,1	64,9	64,3	63,1	63,4	62,1	61,4	61,9	61,9
Домаќинства	39,8	40,5	41,3	43,5	46,9	50,9	53,3	52,3	52,2	50,0	50,3	49,2	48,9	50,1	48,8
Претпријатија	13,6	13,9	13,7	13,6	12,9	11,5	11,9	11,7	11,2	12,3	12,2	12,1	11,8	11,0	12,3
Вкупни депозити	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

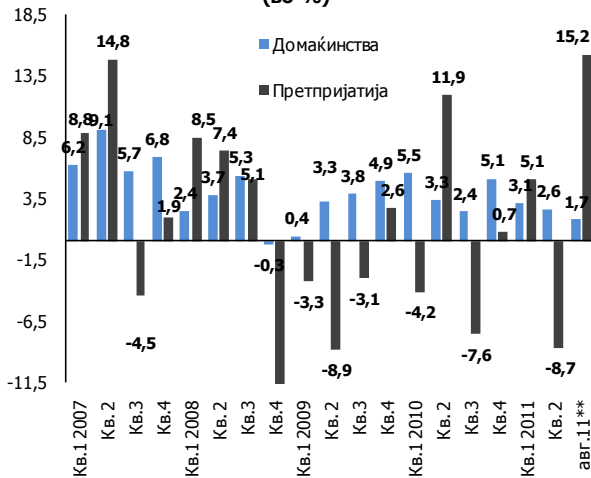
* вкупните депозити и денарските депозити не вклучуваат депозитни пари
**се однесува на јули и август 2011 година.

⁶⁰ Се однесува на вкупните депозити без депозитните пари. Доколку се вклучат депозитните пари, кварталниот раст на вкупните депозити во вториот квартал на 2011 година изнесува 1,6%, наспроти 1,4% во претходниот квартал.
⁶¹ Мерен преку учеството на девизните депозити во вкупните депозити (без депозитните пари).

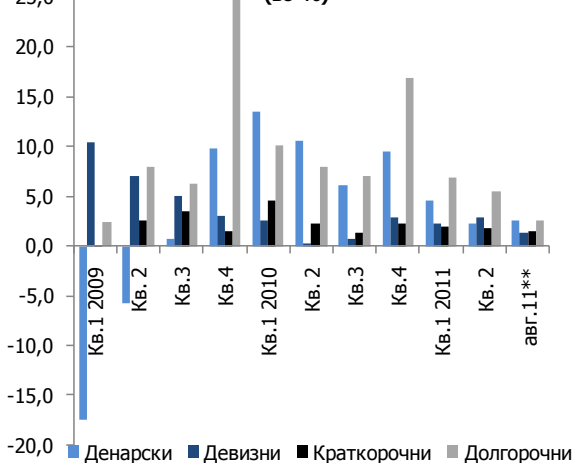
Квартални промени на депозитите* на домаќинствата и претпријатијата (во %)

*Депозитите не вклучуваат депозитни пари.

**Промена август 2011/јуни 2011 година.
Извор: НБРМ.

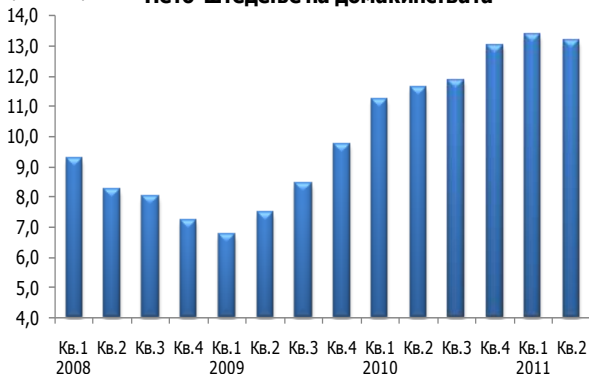
Квартални промени на одделните категории на депозити* на домаќинствата (во %)

*Денарските депозити не вклучуваат депозитни пари.

** Се однесува на промена август 2011/јуни 2011 година.
Извор: НБРМ.

Нето-штедење на домаќинствата* (% од БДП)

*Нето штедењето е претставено како разлика по меѓу вкупните депозити (без депозитни пари) и вкупните кредити на домаќинствата.
Извор: НБРМ и ДЗС.

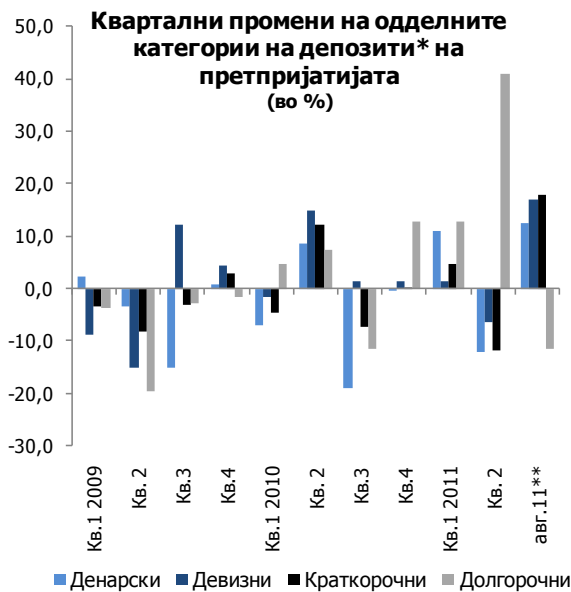
Анализирано од аспект на секторската структура, растот на вкупните депозити во вториот квартал во целост беше предизвикан од растот на новото штедење на домаќинствата, при остварен раст на вкупните депозити на домаќинствата (без депозитните пари)⁶² од 2,6% на квартална основа. Сепак, ваквата промена значеше дополнително забавување на растот на вкупните депозити на овој сектор во споредба со првиот квартал, кога беше остварена квартална стапка на раст од 3,1% (5,1% во последниот квартал на 2010 година). Во услови на остварени дополнителни приливи на сметките на домаќинствата врз основа на исплатата на редовната рата од обврзницата за старо девизно штедење во април, забавувањето на растот на вкупните депозити на домаќинствата и во вториот квартал може да упатува на ограничен капацитет за штедење на овој сектор. Во прилог на ваквата теза е фактот што во вториот квартал е забележано засилување на растот на личната потрошувачка, во услови на умерен раст на номиналните плати на квартална основа и благо влошување на условите на пазарот на труд. Истовремено, иако кредитирањето од страна на банките за потрошувачки цели во вториот квартал зајакна, сепак тој раст не е доволно силен за да обезбеди позначителна финансиска поддршка на личната потрошувачка⁶³. Оттука, за првата половина на 2011 година се забележува зафаќање поголем дел од расположливиот доход на домаќинствата за потрошувачка, на сметка на штедењето во банкарскиот сектор. Анализирано од аспект на валутната структура, како и во првиот квартал, забавување беше забележано кај кварталниот раст на депозитите во домашна валута (од 4,6% во првиот на 2,2% во вториот квартал), со што придонесот на денарските депозити кон кварталниот раст на вкупните депозити на домаќинствата во вториот квартал изнесуваше 29% (наспроти 51% во претходниот квартал). Од друга страна, растот на девизните депозити во вториот квартал забрза и на квартална основа изнесуваше 2,8% (наспроти 2,3% во првиот квартал и 2,9% во последниот квартал на 2010 година). Овие поместувања во валутната структура на депозитите на домаќинствата, во

⁶² Со вклучени депозитни пари, кварталната стапка на раст на вкупните депозити на домаќинствата во вториот квартал на 2011 година изнесува 3,2%, наспроти 2% во претходниот квартал.

⁶³ Промената на потрошувачките кредити во вториот квартал учествува со 15,6% во номиналниот раст на личната потрошувачка, на квартална основа.

еден дел веројатно претставуваат реакција на засилувањето на инфлацијата, којашто во текот на вториот квартал забележа највисок раст од започнувањето на растот на домашните цени во втората половина на 2010 година. Анализирани од рочен аспект, остварените движења кај вкупните депозити на домаќинствата во вториот квартал, во голема мера, соодветствуваат со остварувањата во кварталот пред тоа. Така, краткорочните депозити ја задржаа и умерено ја зајакнаа својата позначајна позиција во создавањето на новата депозитна база на домаќинствата, придонесувајќи со 54% во кварталниот раст на вкупните депозити на домаќинствата во вториот квартал. Кварталната стапка на раст на краткорочните депозити во вториот квартал изнесуваше 1,8% (2% во претходниот квартал), додека долгорочните депозити на квартална основа беа повисоки за 5,5% (6,9% во претходниот квартал).

*Денарските депозити не вклучуваат депозитни пари.
** Се однесува на промена август 2011/јуни 2011 година.
Извор: НБРМ.

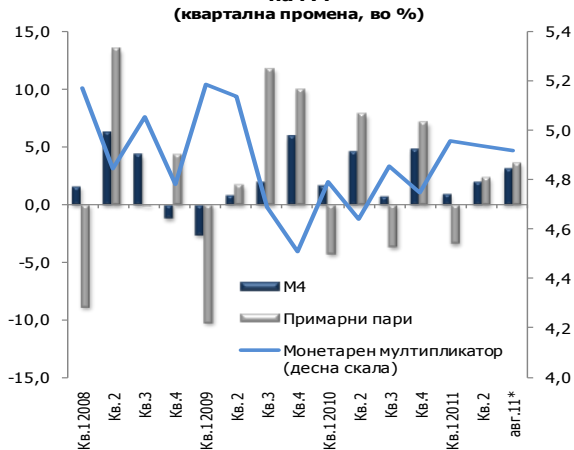
*Нето штедењето е претставено како разлика помеѓу вкупните депозити (без депозитни пари) и вкупните кредити на претпријатијата
Извор: НБРМ и ДЗС.

Во вториот квартал на 2011 година, вкупните депозити на претпријатијата беа под најголемо влијание на исплатата на дивиденда од страна на една домашна компанија кон државата и странскиот инвеститор, којашто предизвика голем еднократен одлив од краткорочните депозити на претпријатијата во април (пад на вкупните депозити на претпријатијата, без депозитните пари, од 12,1% на месечна основа). Еден дел од ефектот од овој вонреден фактор беше надоместен преку новите приливи на депозитните сметки на претпријатијата остварени во следните месеци, така што кварталната стапка на намалување на вкупните депозити на претпријатијата⁶⁴ **8,7% во вториот квартал изнесуваше (раст од 5,1% во претходниот квартал)**. Анализирани од аспект на валутната структура, денарските депозити забележаа пад за 12% на квартална основа (наспроти растот од 11% во претходниот квартал), при истовремено намалување и на депозитите во странска валута (за 6,4% на квартална основа, наспроти растот од 1,3% во претходниот квартал). Кај краткорочните депозити падот изнесуваше 11,8% (раст од 4,6% во првиот квартал), додека стапката на раст на долгорочните депозити достигна до 40,9% на квартална основа (12,7% во претходниот квартал). Сепак, учеството на долгорочните депозити во

⁶⁴ Се однесува на вкупните депозити без депозитните пари. Со вклучени депозитни пари, забележан е квартален пад од 2,8%, наспроти растот од 0,2% во претходниот квартал.

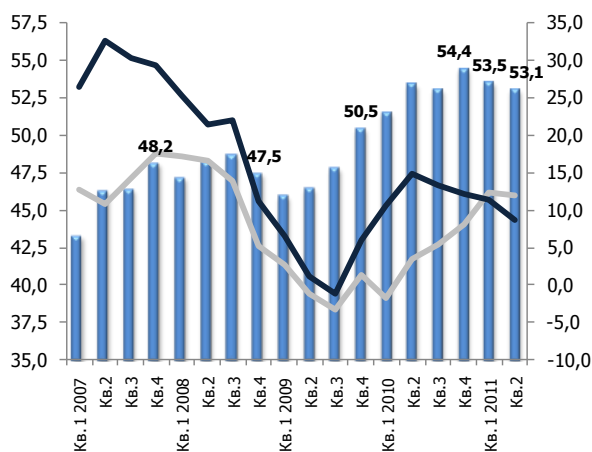

Компоненти на монетарен мултипликатор на М4

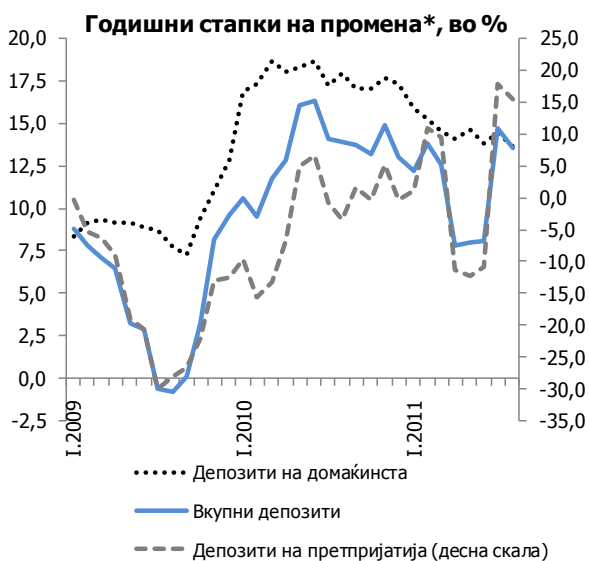

*се однесува на промена август 2011/јуни 2011 година.
Извор: НБРМ.

Парична маса М4 и номинален БДП

— Стапка на монетизација, учество на најшироката парична маса М4 во БДП, во %
— Номинален БДП, годишна стапка на промена во % (десна скала)

*Се однесува на вкупни депозити без депозитни пари.
Извор: НБРМ.

вкупните депозити на претпријатијата и натаму е мало и во јуни 2011 година изнесува 9,1%.

Растот на најшироката парична маса во вториот квартал беше остварен при монетарна мултипликација од 4,9, што е речиси на нивото од претходниот квартал, кога беше забележана вредност на монетарниот мултипликатор на најшироката парична маса М4 од 5.

Анализирано на годишна основа, растот на најшироката парична маса М4 во јуни 2011 година изнесува 8,6% (11,4% во март) и е под растот на номиналниот БДП во вториот квартал. Во вакви услови, стапката на монетизација, мерена преку учеството на паричната маса во БДП, во вториот квартал изнесува 53,1%, наспроти 53,5% во претходниот квартал. Структурната анализа на најшироката парична маса М4 покажува забавување на годишната стапка на раст на вкупните депозити (без депозитните пари⁶⁵) на 8,1% во јуни (12,6% во март), што во еден дел беше надоместено од забрзаниот раст на паричната маса М1 (10,4% во јуни, наспроти 7,5% годишен раст во март). Годишниот раст на вкупните депозити (без депозитните пари) беше предизвикан од растот на депозитите на домаќинствата од 13,8% во јуни (14,5% во март), при намалување на депозитите на претпријатијата од 10,8% на годишна основа (наспроти растот од 9,4% во март).

Најновите податоци покажуваат забрзување на растот на вкупните депозити (без депозитните пари) во текот на јули и август, при што во август во однос на крајот на вториот квартал тие беа повисоки за 4,2%. Овој раст претежно беше предизвикан од растот на депозитите на претпријатијата (со придонес од 66,3%), коишто во август 2011 година беа повисоки за 15,2%, во однос на крајот на вториот квартал. Од друга страна, растот на штедењето на домаќинствата продолжи да забавува, при што во август во однос на јуни 2011 година, вкупните депозити на домаќинствата беа повисоки за 1,7%. Најтесниот монетарен агрегат М1 во текот на јули и август бележи релативно стабилни движења. При вакви движења кај клучните компоненти, најшироката парична маса М4 во август бележи раст од 3,1% во однос на јуни 2011 година. На годишна

⁶⁵ Со вклучени депозитни пари, годишната стапка на раст на вкупните депозити во јуни изнесува 9,2%, наспроти 12,4% во март 2011 година.

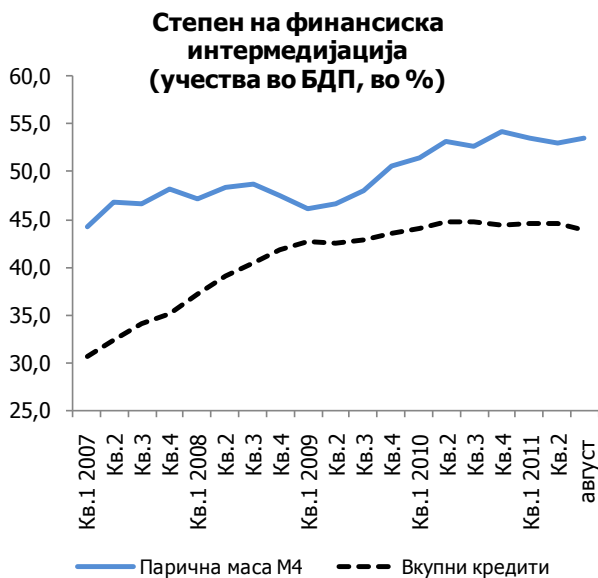
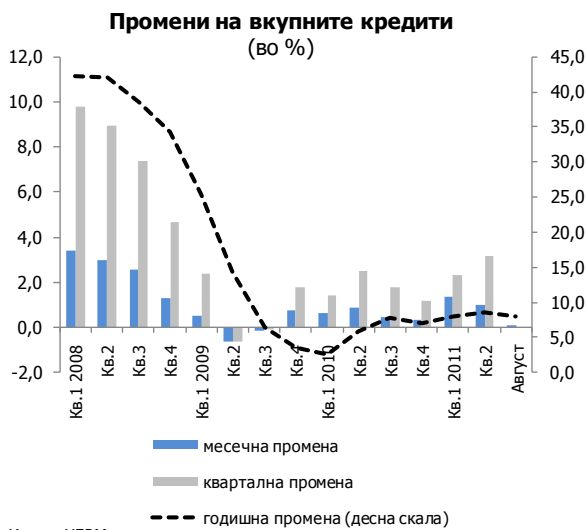

основа, најшироката парична маса M4 во август 2011 година е повисока за 12,3%, при годишен раст на вкупните депозити (без депозитните пари) и на паричната маса M1 од 13,6% и 8,2%, соодветно. Во рамки на вкупните депозити (без депозитните пари), во август 2011 година депозитите на домаќинствата и депозитите на претпријатијата беа повисоки за 13,7% и 15,5%, соодветно, на годишна основа.

Во наредниот период се очекува понатамошно проширување на паричната маса, при што интензитетот на ваквата промена во голема мера ќе биде условен од капацитетот на домашната економија за создавање дополнителен доход, односно од темпото на закрепнување на домашната економска активност. Од друга страна, согласно со стабилизирањето на растот на цените во втората половина на годината, може да се заклучи дека ризиците од инфлацијата се веќе исцрпени, што значи и намалено влијание на овој фактор врз динамиката и структурата на штедењето во банкарскиот сектор во следниот период.

2.2. Кредитна активност

Во услови на релативно поволни движења во надворешниот сектор, натамошно закрепнување на домашната економија и јакнење на финансискиот капацитет на банките, кредитните текови кон приватниот сектор продолжија да растат и во вториот квартал на 2011 година. И покрај поволните остварувања коишто упатуваа на зголемен простор за кредитната активност на банките, сепак, попрепазливиот пристап на банките сè уште претставува главна карактеристика на кредитниот пазар, а квалитетот на кредитната побарувачка и натаму е примарен фактор којшто влијае врз обемот на кредитната активност. Со оглед на тоа што кредитните одлуки на банките главно се под влијание на нивните согледувања за степенот на ризичност во економијата и на поодделните клиенти, актуализирањето на прашањето околу проблемите со глобалната економија и евентуалните ефекти врз домашната економија повторно наметна претпазливо однесување на банките и воздржаност од дополнителна кредитна изложеност. Ова особено се согледува преку остварувањата во првите два месеца на третиот квартал, имајќи предвид дека во јули кредитните текови беа речиси преполовени во однос на јуни, додека во август кредитниот пазар стагнираше. Во следниот период, согласно со очекувањата за натамошен раст на економската активност и натамошно проширување на депозитната база, се очекува дека кредитите ќе продолжат да растат. Сепак, надолните ризици за кредитната активност и натаму постојат и се главно поврзани со интензитетот на закрепнување на глобалната и домашната економија, како фактор којшто во голема мера влијае врз очекувањата како на банките, така и на потенцијалните кредитокорисници.

Кредитната активност на банките продолжи да расте и во вториот квартал на 2011 година, при што кредитните текови кон приватниот сектор се зголемија за 3,1% на квартална основа (2,3% во првиот квартал). Амбиентот во кој функционираше банкарскиот систем во текот на вториот квартал се одликуваше со релативно поволни движења во реалниот сектор и релативно поволна надворешна позиција на економијата. Од аспект на изворите за финансирање на банките, депозитната база бележеше солидни стапки на раст и во вториот квартал, а девизните обврски кон странство и понатаму растеа со посилено темпо во однос на девизните средства. Како резултат на поголемиот раст на редовните кредити⁶⁶ во однос на растот на сомнителните и спорни побарувања, се забележува подобрување кај повеќето показатели за квалитетот на кредитното портфолио⁶⁷.

И покрај засилениот раст на квартална основа, годишната анализа на кредитната активност укажува на сè уште бавна динамика на раст на кредитната активност на банките. Притоа, во јули и август, годишниот раст изнесуваше 8,7% и 7,9%, што е под очекувањата за кредитирањето во третиот квартал (од 10%). Ваквото движење укажува на поконзервативен пристап на банките кон нова кредитна изложеност којшто можно е да е поттикнат од повторното актуализирање на проблемите во евро-зоната и согледувањата на банките за постоење на повисоки ризици за домашната економија и перспективите на клиентите. На ова упатуваат и очекувањата на банките за третиот квартал, дадени во Анкетата за кредитната активност од август 2011 година, во која банките укажаа на поголема воздржаност за промена на кредитните услови, а некои од банките укажаа на можно заострување, пред сè кај корпоративниот сектор. Во услови на побавен раст на новото кредитирање во јули и август во однос на растот на сомнителните и спорните побарувања, учеството на сомнителните и спорните побарувања во вкупните кредити забележа раст.

Од аспект на валутната структура, позитивни квартални промени остварија и денарските и девизните кредити. Така, денарските кредити се зголемија за 2,7% (1,8%

⁶⁶ Вкупни кредити намалени за сомнителните и спорните побарувања и пресметаната камата.

⁶⁷ „Извештај за банкарскиот систем на Република Македонија во вториот квартал на 2011 година“, ноември 2011 година.

Извор: НБРМ.

во претходниот квартал), а девизните за 4,1% (3,9% во претходниот квартал). Како и во претходниот квартал, поголем дел (околу 65%) од кредитните текови кон приватниот сектор беше во денари. За разлика од движењата во вториот квартал, во јули и август кредитирањето беше во целост пласирано во девизи, при пад на денарските кредити во двата месеца. Како резултат на ваквите движења, годишниот раст на денарските кредити забави (од 4,8% во јуни на 2,7% во август). Следствено, годишниот раст на девизните кредити беше посилен и во август изнесуваше 25,2% (20,9% во јуни).

Од аспект на рочната структура⁶⁸, долгорочните кредити и понатаму се главен двигател на новото кредитирање на квартална основа. Притоа, нивниот квартален раст изнесуваше 4% (2,8% во претходниот квартал), а растеа и краткорочните кредити (од 0,6% во првиот квартал на 1,2%). На годишна основа, трендот на негативни годишни промени кај краткорочните кредити, којшто започна во декември 2010 година, продолжи и во периодот април-август 2011 година, при натамошно засилување на растот на долгорочните кредити.

Вкупни кредити							
	квартален раст на вкупните кредити (%)	придонес во кварталниот раст на вкупните кредити, во п.п.					
		домаќинства	претпријатија	краткорочни	долгорочни	денарски	девизни
Кв.1 2008	9.8	4.2	5.6	4.1	5.2	8.8	1.0
Кв.2	8.9	4.2	4.7	2.9	5.6	7.1	1.9
Кв.3	7.4	3.2	4.1	2.9	4.2	5.0	2.3
Кв.4	4.7	1.6	3.1	1.0	3.2	4.5	0.1
Кв.1 2009	2.4	1.2	1.2	0.8	0.6	1.9	0.5
Кв.2	-0.6	0.3	-0.9	-0.5	-1.2	0.0	-0.6
Кв.3	-0.1	0.1	-0.1	-0.8	-0.2	0.1	-0.2
Кв.4	1.8	-0.2	2.0	-0.1	2.0	1.2	0.6
Кв.1 2010	1.4	0.0	1.4	0.4	0.1	0.7	0.7
Кв.2	2.5	1.1	1.4	0.5	1.5	0.9	1.6
Кв.3	1.8	0.7	1.2	-0.2	1.2	1.4	0.4
Кв.4	1.2	0.2	1.0	-0.9	3.4	-1.1	2.3
Кв.1 2011	2.3	0.6	1.7	0.2	1.8	1.3	1.0
Кв.2	3.0	1.3	1.7	0.3	2.5	2.0	1.1

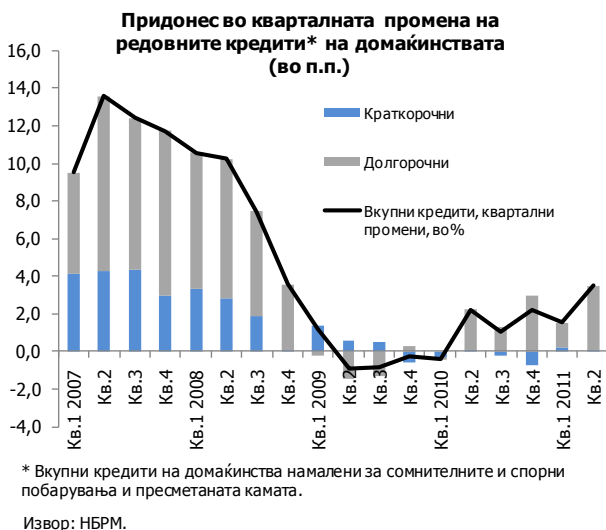
Од аспект на секторската структура, новото кредитирање насочено кон домаќинствата беше двојно поголемо во споредба со претходниот квартал, при непроменета динамика на раст на корпоративните кредити. Како резултат на тоа, придонесот на кредитите на

⁶⁸ Од рочната анализа на кредитите се исклучени сомнителните и спорните побарувања и пресметаната камата.

домаќинствата во растот на вкупните кредити се зголеми, од 25,5% во првиот квартал, на 42,3% во вториот квартал на 2011 година. Кварталната стапка на раст на овие кредити изнесуваше 3,3% (1,5% во претходниот квартал). Притоа, редовните кредити растеа со позасилена динамика, во однос на растот на сомнителните и спорните побарувања, што придонесе за намалување на учеството на сомнителните и спорните побарувања во вкупните кредити на овој пазарен сегмент. И Анкетата за кредитната активност укажува на тоа дека согледувањата на банките во однос на ризиците поврзани со овој пазарен сегмент постепено се намалуваат, а во оваа насока делуваат очекувањата за економската состојба во земјата и кредитната способност на клиентите. Дополнителен фактор е и зголемената конкуренција, што упатува на можно враќање на банките кон поголема активност на овој кредитен сегмент.

Од аспект на валутата, забрзаниот раст на кредитите на домаќинствата во најголем дел (80,7%) произлегува од денарското кредитирање (коешто оствари раст од 2,9%, наспроти 1% во претходниот квартал). Истовремено, растот на девизните кредити се одржа речиси на истото ниво како и во претходниот квартал и изнесуваше 8,8%. **Од аспект на рочноста**, посилен раст имаа долгорочните кредити (4,5% наспроти 1,8% во претходниот квартал), додека растот на краткорочните кредити беше доста умерен и изнесуваше 0,3% (0,7% во претходниот квартал).

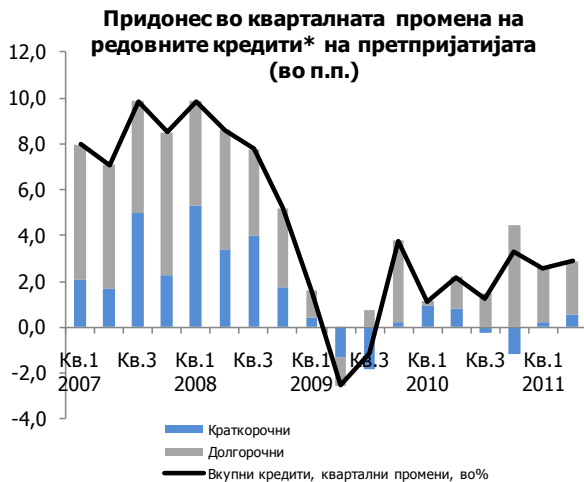

Што се однесува до динамиката на **одделните типови кредити на домаќинствата**, растот во вториот квартал во најголем дел се однесуваше на потрошувачките кредити (остварен раст од 6,4% и придонес од 65%), што придонесе за поддршка на силниот квартален раст на личната потрошувачка. Натомошен, двојно поголем раст во однос на првиот квартал, бележат и станбените кредити (од 4,4%). Согласно со резултатите од Анкетата за кредитната активност, како фактори со позитивно дејство врз побарувачката се јавуваат зголемената доверба и заштедите на населението, како и зголеменото трошење на трајни добра, кај побарувачката за потрошувачки кредити. Истовремено, натамошен, но забавен квартален раст од 3,8% бележат и негативните салда на тековните сметки. Од останатите категории,

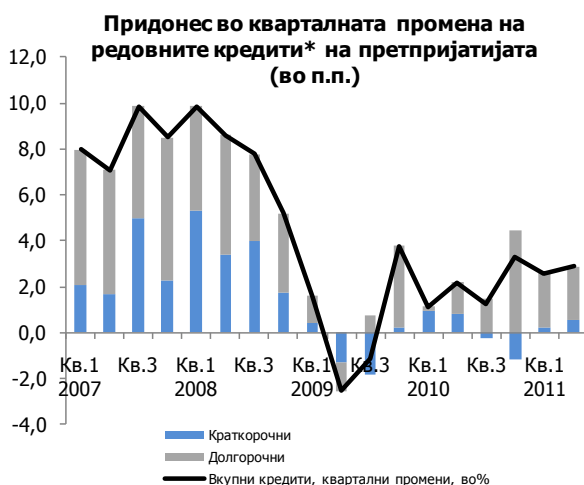
автомобилските кредити продолжија да паѓаат со стапка од 4,9%, а промената кај кредитните картички и натаму е негативна, но поумерена. Во наредниот период, најголем дел од банките, согласно со Анкетата за кредитната активност, очекуваат одржување на тековните услови за одобрување кредити и непроменета кредитна побарувачка.

Анализираните квартални движења кај поодделните категории кредити на домаќинствата се отсликаа и **на годишно ниво**. Притоа, стапката на раст на вкупните кредити на домаќинствата во август изнесуваше 7,5% (7% во јуни и 6,6% во март). Од аспект на валутата, и денарските и девизните кредити следат нагорен тренд на движење. Од аспект на рочноста, непрекинат раст во анализираниот период имаа долгорочните кредити, додека краткорочните кредити и понатаму се одржуваат во негативната зона на промени.

* Вкупни кредити на претпријатијата намалени за сомнителните и спорни побарувања и пресметаната камата.

Извор: НБРМ.

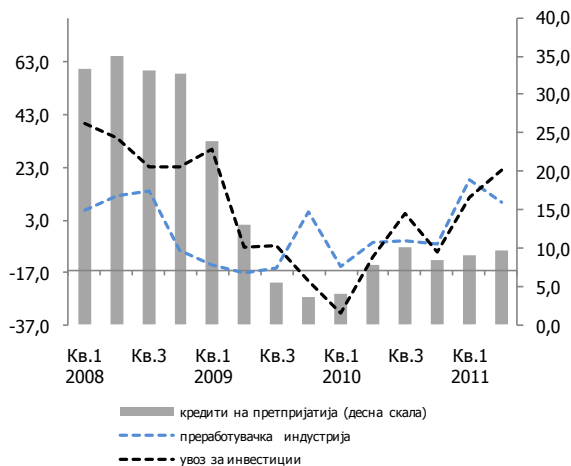
* Вкупни кредити на претпријатијата намалени за сомнителните и спорни побарувања и пресметаната камата.

Извор: НБРМ.

Кредитната поддршка за корпоративниот сектор во вториот квартал на годината продолжи да расте, со истата јачина како и во претходниот квартал. Следствено, стапката на раст на квартална основа се задржа на нивото од претходниот квартал и изнесуваше 2,9%. Притоа, непроменето беше и учеството на сомнителните и спорни побарувања во вкупните корпоративни кредити. Одржувањето стабилна квартална стапка на раст упатува на внимателен пристап на банките во однос на кредитната активност кон овој сектор, и покрај релативно поволните макроекономски движења. Согласно со Анкетата за кредитната активност во вториот квартал, воздржаноста од посилно кредитирање и олеснување на кредитните услови на претпријатијата произлегува од очекувањата на банките за економската состојба на земјата, перспективите на одделни клиенти, како и ризикот од неостварување на обезбедувањето. Согласно со одговорите, овие фактори придонесуваат за непроменетост и заострување на кредитните услови. **Од аспект на валутата**, како и во претходниот квартал, новото кредитирање е речиси подеднакво распределено во денари и во девизи (со малку повисок придонес на денарските кредити од 53,7%). Следствено, и кварталните стапки на раст на денарските и девизните кредити се задржаа речиси непроменети и изнесуваа 2,5% и 3,5%, соодветно. **Од аспект на рочноста**, најголем придонес во растот и понатаму имаат долгорочните кредити (со раст од 3,5% и

Кредити на претпријатија и економска активност (годишна промена, во %)

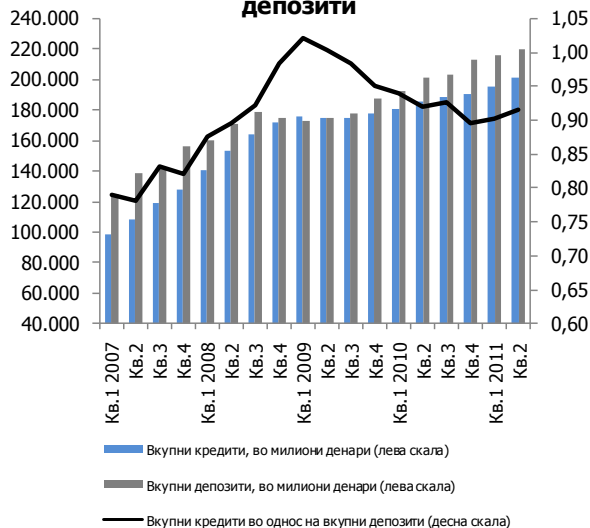

*Увоз за инвестиции вклучува увоз на производи за инвестиции и транспортна опрема, делови и додатна опрема.
Извор: НБРМ.

придонес од 71,8%). Сепак, за одбележување е и растот на краткорочните кредити, коишто се зголемија за 1,7% (0,5% во претходниот квартал), што е во согласност со резултатите од Анкетата за кредитната активност во која поголемата потреба за обртен капитал е еден од факторите за зголемена побарувачка.

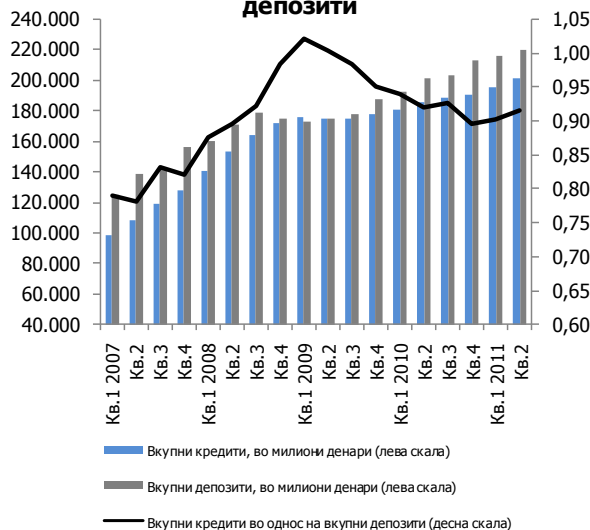
Движењата на **годишна основа** укажуваат дека во просек, годишниот раст на корпоративните кредити во вториот квартал е повисок во однос на претходниот квартал, и покрај месечните осцилации во јачината на растот. Сепак, во споредба со просекот од втората половина на 2010 година (9,1%), годишниот раст во текот на првите осум месеци на 2011 година е понизок и изнесува 8,8% во просек. Од аспект на валутата, девизните кредити и натаму растат со двоцифрени стапки на раст, наспроти бавниот раст на денарските кредити. Притоа, во август 2011 година, денарските кредити забележаа умерен пад од 0,1%. Од аспект на рочноста, непрекинат раст во анализираниот период имаа долгорочните кредити, додека краткорочните кредити продолжија да паѓаат.

Сооднос на вкупните кредити и депозити

Извор: НБРМ.

Сооднос на вкупните кредити и депозити

Извор: НБРМ.

Општо гледано, во вториот квартал на годината, кредитниот пазар се одликуваше со релативно позитивни движења. Показателот на покриеност на кредитите со депозити умерено порасна (на 91,5% во просек за вториот квартал, од 90% во првиот квартал), што упатува на подобрена искористеност на растечкиот депозитен потенцијал на банките. Сепак, во јули и август кредитната активност забави и е под проекциите за третиот квартал, укажувајќи на можни промени во согледувањата за ризиците од страна на банките. Ова веројатно во најголем дел ја одразува зголемената неизвесност во поглед на случувањата во еврозоната, поради што од претпазливи причини банките делуваат повоздржано во поглед на поголема кредитна изложеност. Сепак, **здравоста и сигурноста на банкарскиот систем, како и очекувањата за натамошен реален раст на домашната економија и постојан раст на депозитниот потенцијал, несомнено покажуваат дека постои простор за посилна кредитна активност на банките во наредниот период.** Се очекува дека придонес во оваа насока ќе имаат и промените коишто НБРМ ги донесе во текот на третиот квартал на годината⁶⁹. Во секој случај,

⁶⁹ Кон крајот на третиот квартал, НБРМ донесе одлуки со коишто направи промени во поставеноста на монетарниот

согледувањата на банките за степенот на ризик, општата економска состојба и финансиската кондиција на приватниот сектор и понатаму ќе бидат основни фактори од кои ќе зависи динамиката на кредитен раст во наредниот период.

2.3. Каматни стапки

Во периодот април-август 2011 година, каматна политика на банките не претрпе позначителни промени. Движењата кај активните и пасивните каматни стапки на банките упатуваат на побавно надолно поместување во однос на претходниот период, што соодветствува со главно повоздржаната кредитна политика на банките во анализираниот период, заради актуализирањето на прашањето околу проблемите во евро-зоната и потенцијалните негативни ефекти врз домашната економија. Поконзервативниот пристап на банките е воочлив и кај каматната стапка на новоодобрените кредити којашто, наспроти надолниот тренд на движење забележан од март 2010 година до април 2011 година, во анализираниот период забележа мало нагорно придвижување. Очекувањата за каматната политика на банките и во следниот период во голема мера ќе зависат од квалитетот на домашната кредитна побарувачка, но и од економските случувања во глобални рамки.

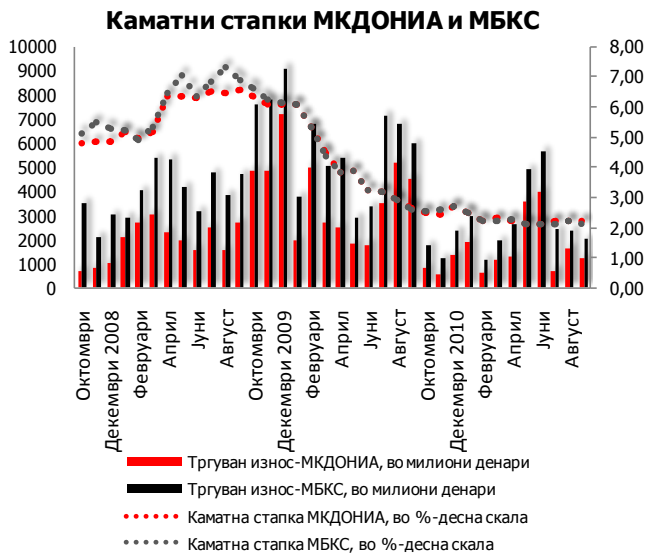
Извор: Народна банка на Република Македонија

Амбиентот во кој се спроведуваше монетарната политика и во третиот квартал на 2011 година беше релативно поволен. Општото ниво на цени бележеше пад на месечна основа, додека на годишно ниво, инфлацијата забавуваше со побрзо темпо во однос на очекувањата. Девизните резерви се одржуваа на соодветно ниво, при релативно поволни движења во надворешниот сектор и малку побрзо закрепнување на домашната економија. Сепак, неизвесноста околу траењето и евентуалната ескалација на проблемите во евро-зоната наметна потреба од внимателност во поставеноста на монетарната политика. Како резултат на овие движења, **во текот на третиот квартал, НБРМ го задржа истото ниво на основната каматна стапка од 4%.**

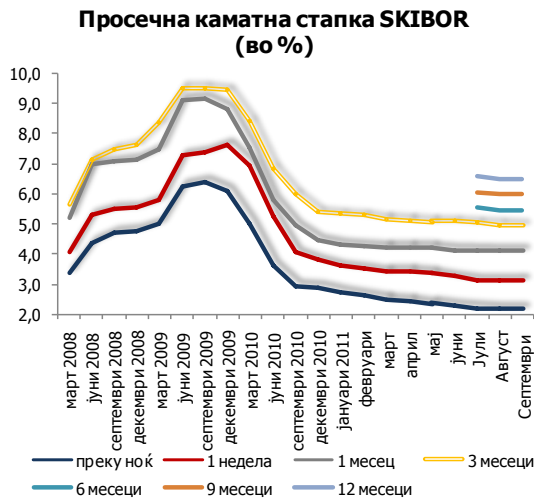
И покрај непроменетата основна каматна стапка, во третиот квартал на 2011 година **меѓубанкарската каматна стапка (МБКС)**⁷⁰ следеше нагорен тренд (со исклучок на септември), наспроти надолниот тренд во

инструмент задолжителна резерва (подетално види во Одлука за задолжителна резерва, „Службен весник на РМ“ бр. 126/2011) и во макропрудентната регулатива во чии рамки се извршија и измени во доменот на управувањето со ликвидносниот ризик на банките (подетално види во Одлуката за управувањето со ликвидносниот ризик на банките, „Службен весник на РМ“ бр. 126/2011).

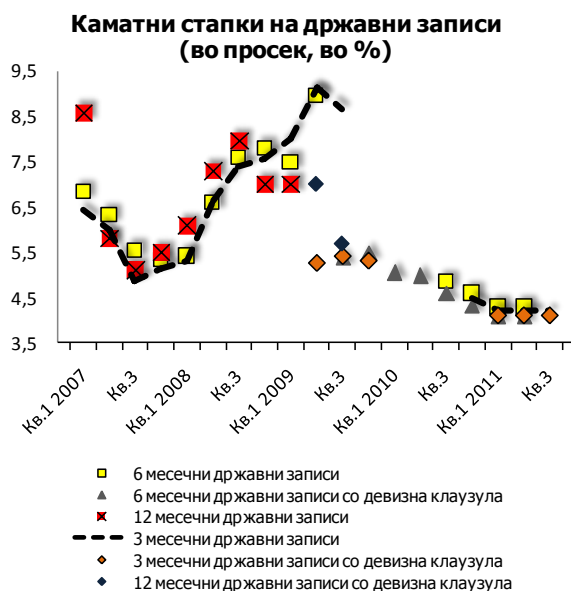
⁷⁰ МБКС - просечна каматна стапка на меѓубанкарскиот пазар на пари.

Извор: Народна банка на Република Македонија

Извор: Народна банка на Република Македонија

Извор: Народна банка на Република Македонија

првите два квартала на годината. Во септември, оваа каматна стапка изнесуваше 2,19% (2,1% во јуни). Во иста насока се движеше и **меѓубанкарската каматна стапка за склучени трансакции преку ноќ (МКДОНИА)**, којашто во септември изнесуваше 2,17% (2,09% во јуни). Обратен тренд на движење е карактеристичен за **котираната меѓубанкарска каматна стапка на пазарот на депозити (СКИБОР)**, којашто продолжи умерено да се намалува кај сите рочности⁷¹.

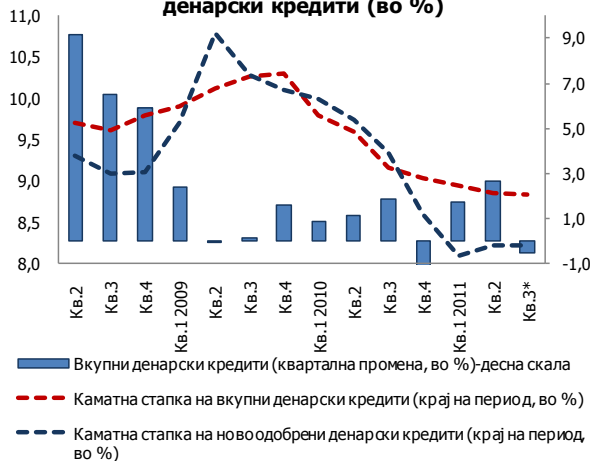
На аукциите на државни хартии од вредност одржани, како и досега, по принципот „тендер со износи и фиксна каматна стапка“, обемот на понудата на државни хартии од вредност во третиот квартал беше поголем за 17,1%, во однос на претходниот квартал. Притоа, каматните стапки на понудените типови хартии од вредност се задржаа на нивоата од претходниот квартал, а интересот за овие хартии од вредност и натаму е висок, со степен на остварување на понудениот износ од 90% (91% во претходниот квартал). Притоа, каматните стапки на понудените државни записи, со рочност од три месеци во денари, на три месеци со девизна клаузула и на шест месеци во денари со девизна клаузула изнесуваа 4,20%, 4,10% и 4,10%, соодветно. Дополнително, на пазарот на државни хартии од вредност во септември беа понудени и државни обврзници во денари и во денари со девизна клаузула со рочност од пет години⁷², чишто каматни стапки изнесуваа 5,70% и 5,50%, соодветно.

Пондерираната каматна стапка на вкупните денарски кредити во вториот квартал на 2011 година се намали за 0,1 п.п. и изнесуваше 8,9% во просек. Во јули и август, таа изнесуваше 8,8% и 8,9%, соодветно. **Бавното темпо на промена на активните каматни стапки укажува на внимателен пристап на банките при ширењето на кредитната активност и намалувањето на цената на кредитите.** На ваков пристап упатуваат и одговорите на

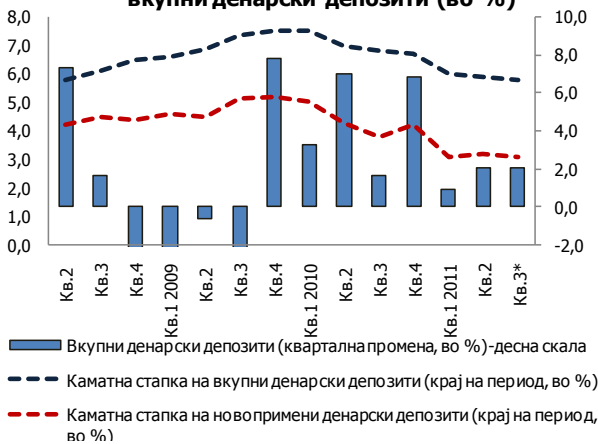
⁷¹ Од јули банките започнаа да котираат каматни стапки за продавање на депозити - СКИБОР со подолги рочности, и тоа од шест, девет и дванаесет месеци. Во јули, каматните стапки СКИБОР за овие рочности изнесуваа 5,55%, 6,05% и 6,60%, соодветно, додека во септември тие изнесуваа 5,47%, 5,98%, 6,47%, соодветно.

⁷² Последната аукција на државни обврзници пред аукцијата во септември 2011 година беше на 24.02.2009 година, кога беа тргувани државни обврзници во денари со каматна стапка од 8,5% и рочност од две години.

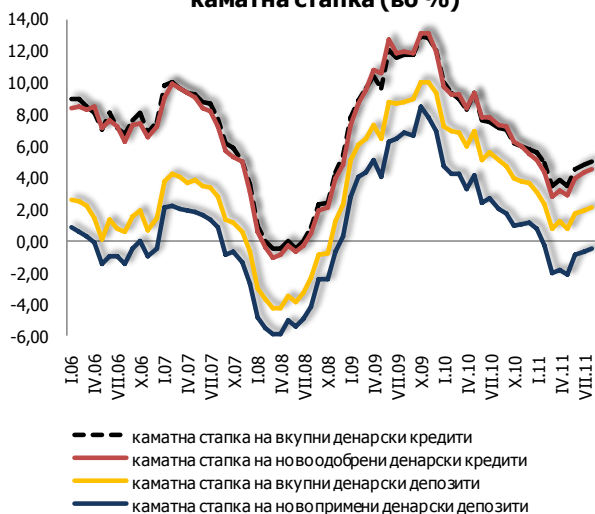

Активна денарска каматна стапка и вкупни денарски кредити (во %)

* Се однесува на јули и август
Извор: Народна банка на Република Македонија

Пасивна денарска каматна стапка и вкупни денарски депозити (во %)

* Се однесува на јули и август
Извор: Народна банка на Република Македонија

Реална активна и пасивна денарска каматна стапка (во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија

најголем дел од банките коишто укажуваат дека очекувањата за економската состојба и ризикот од неостварување на обезбедувањето⁷³ се фактори коишто го попречуваат олеснувањето на кредитните услови (пред сè кај корпоративниот сектор). Повнимателниот пристап на банките во овој поглед е воочлив и кај **каматната стапка на новоодобрени денарски кредити**⁷⁴, којашто во мај 2011 година порасна за 0,1 процентен поен и со тоа го прекина надолниот тренд на движење што започна од март 2010 година. По промената во мај, оваа каматна стапка го задржа мајското ниво (8,2%), со исклучок на јули, кога дополнително порасна за 0,1 процентен поен.

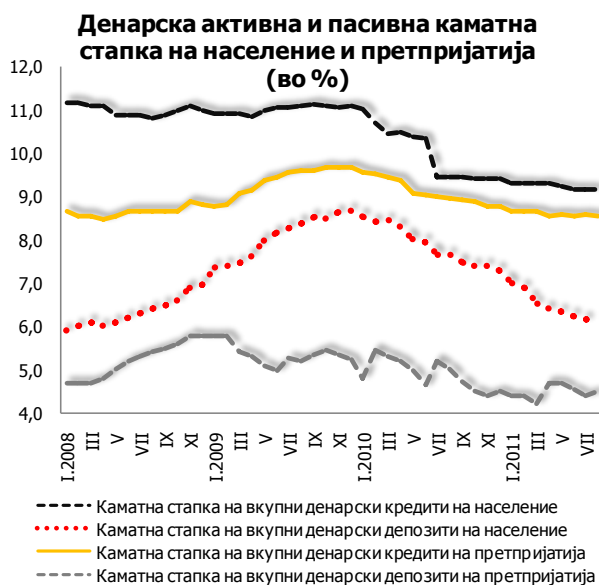
Умерено надолно поместување во анализириот период имаа и пасивните каматни стапки. Во просек за вториот квартал, денарската пасивна каматна стапка изнесуваше 6% и беше пониска за 0,2 п.п. во однос на првиот квартал. Во текот на јули и август, оваа каматна стапка дополнително се намали и се сведе на 5,8%. Кај **каматната стапка на новопримените денарски депозити**, надолниот тренд што започна од крајот на 2010 година се задржа до април (кога оваа камата се сведе на 2,9%), по што следеше раст до 3,2% во јули. Во август оваа каматна стапка повторно се намали и изнесуваше 3,1%.

Во поглед на поодделните сектори, кај секторот „население“ е забележано посилно надолно прилагодување на пасивните каматни стапки, во споредба со активните каматни стапки. Така, *активната пондерирана каматна стапка на вкупните денарски кредити кај овој сектор од почетокот на 2011 година* беше доста стабилна и по намалувањето во мај на 9,2% (9,3% во првите четири месеци), не забележа промени до август 2011 година. Како резултат на ваквите движења, кварталната промена на оваа каматна стапка беше мала и изнесуваше 0,1 п.п. Од друга страна, *пондерираната каматна стапка на вкупните денарски депозити* на секторот „население“ се намали за 0,5 п.п. во просек за вториот квартал, следејќи постојан надолен тренд до јуни, по што во наредните два месеца таа не забележа промени и

⁷³ Анкета за кредитната активност-август 2011 година.

⁷⁴ Промените на каматните стапки на новоодобрени кредити и на новопримените депозити се понагласени бидејќи врз нив влијае типот на кредити или депозити, коишто во текот на соодветниот месец биле најзастапени, а тие може значително да се разликуваат од претходната структура на кредити и депозити.

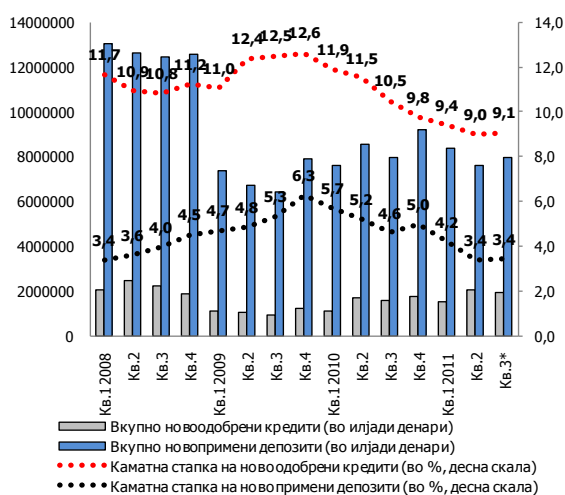

Извор: Народна банка на Република Македонија

изнесуваше 6,2% (6,3% во просек за вториот квартал). Поумерените промени кај активните каматни стапки кај секторот „население“ се во согласност со Анкетата за кредитната активност за вториот квартал на 2011 година во која банките главно укажуваат на непроменети каматни стапки за овој пазарен сегмент. Констатацијата за поголеми прилагодувања кај пасивната во однос на активната каматна стапка се потврдува и кај новоодобрените кредити и новопримените депозити. Така, *пондерираната каматна стапка на новоодобрените денарски кредити* се намали за 0,4 п.п., во просек, во вториот квартал и изнесуваше 9%, додека падот на *каматната стапка на новопримените денарски депозити* изнесуваше 0,8 п.п и таа изнесуваше 3,4%. По надолните придвижувања во текот на вториот квартал, во јули и август каматната стапка на новоодобрените денарски кредити умерено порасна и изнесуваше 9,1%. Кај новопримените депозити, каматната стапка изнесуваше 3,4% и 3,5%, соодветно во јули и август.

Новоодобени кредити и новопримени депозити на население и нивните каматни стапки (во просек)

*се однесува на јули и август

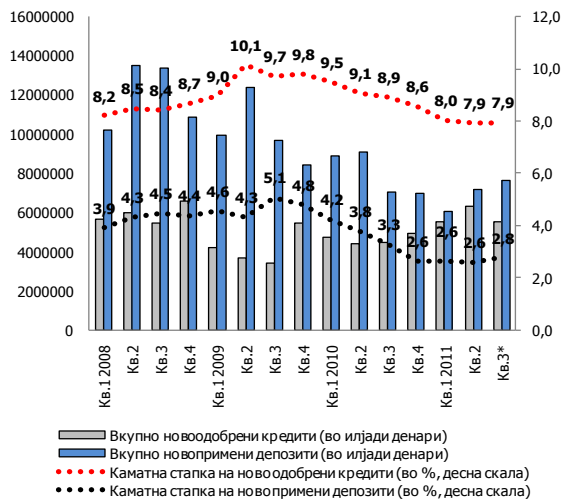
Извор: Народна банка на Република Македонија

За разлика од надолниот тренд на движење и кај активните и кај пасивните каматни стапки на населението, **кај претпријатијата се забележува умерен пад на активните камати, при пораст на приносите на денарските депозити.** Така, во вториот квартал на годината, *пондерираните каматни стапки на вкупните и новоодобрените кредити* се намалија за 0,1 п.п. во просек, во споредба со просекот од вториот квартал, и изнесуваа 8,6% и 7,9%, соодветно, што укажува на натамошно поумерено прилагодување на каматите кај овој сектор во споредба со секторот „население“, пред сè кај новоодобрените кредити. Во јули и август каматата на вкупните денарски кредити беше на нивото на просекот за вториот квартал, додека каматата на новите кредити изнесуваше 8% и 7,9%, соодветно. Умерените промени кај претпријатијата се резултат на претпазливото и повоздржано однесување на банките, во услови кога согледувањата на банките за економската состојба во целина и поодделно на конкретни претпријатија⁷⁵, укажуваат на сè уште релативно повисоко ниво на ризик поврзан со овој сектор. Од друга страна, кај пондерираните *каматни стапки на вкупните и новопримените денарски депозити*, и покрај месечните осцилации, е забележан нагорен тренд. Така, во вториот квартал, овие камати

⁷⁵ Анкета за кредитната активност на банките, август 2011 година.

Новоодобрени кредити и новопримени депозити на претпријатијата и нивните каматни стапки (во просек)

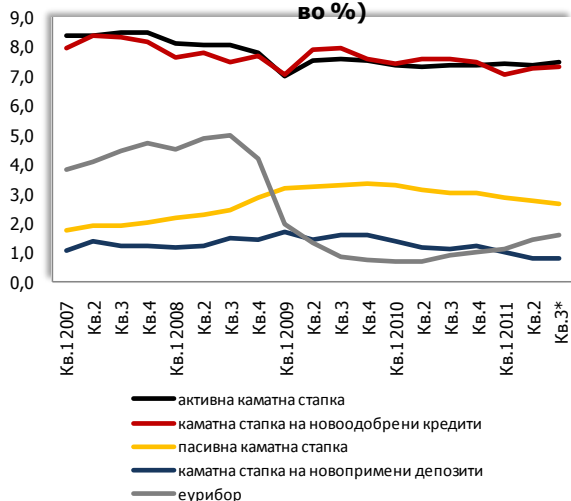

*се однесува на јули и август
Извор: Народна банка на Република Македонија

изнесуваа 4,6% и 2,7%, во просек, соодветно (4,3% и 2,6%, соодветно, во првиот квартал на 2011 година). Во јули и август, каматната стапка на вкупните депозити изнесуваше 4,4% и 4,5%, а каматната стапка на новопримените депозити изнесуваше 2,9% и 2,6%, соодветно.

И во вториот квартал на 2011 година, пондерираниот каматна стапка на вкупните девизни кредити се одржуваше на непроменето ниво од 7,4%. Во јули, оваа каматна стапка за првпат од јуни 2010 година забележа умерен раст за 0,1 п.п., но во август повторно се врати на 7,4%. Меѓутоа, за разлика од првите три месеци, позабележливо зголемување со месечни осцилации во двете насоки се забележува кај **каматната стапка на новоодобрениот девизни кредити** којашто во вториот квартал изнесуваше 7,3% во просек (7% во просек во првиот квартал, со карактеристичен надолен тренд на движење). Во јули и август, таа се задржа на просекот од вториот квартал. Кај пасивните каматни стапки, движењето кај **каматната стапка на вкупните девизни депозити** беше стабилно и во текот на целиот квартал таа изнесуваше 2,8% (2,9% во просек во првиот квартал). Во јули и август оваа камата изнесуваше 2,7%. Од друга страна, по падот во април за 0,2 п.п., каматната стапка на новопримените девизни депозити остана непроменета за целиот анализиран период на нивото од 0,8% (1% во просек во првиот квартал).

Каматна стапка на девизни кредити и депозити и меѓународна тримесечна каматна стапка Еурибор (квартален просек, во %)

*Се однесува на јули и август
Извор: Народна банка на Република Македонија

Во следниот период, се очекува дека каматната политика на банките ќе биде условена од повеќе фактори, меѓу кои од примарно значење се нивните согледувања за квалитетот на кредитната побарувачка, макроекономскиот амбиент во земјата, но и во глобалната економија (којшто како фактор на ризик добива сè поголема тежина), како и растот на депозитната база, којашто е примарен извор за финансирање на кредитната активност на домашните банки.

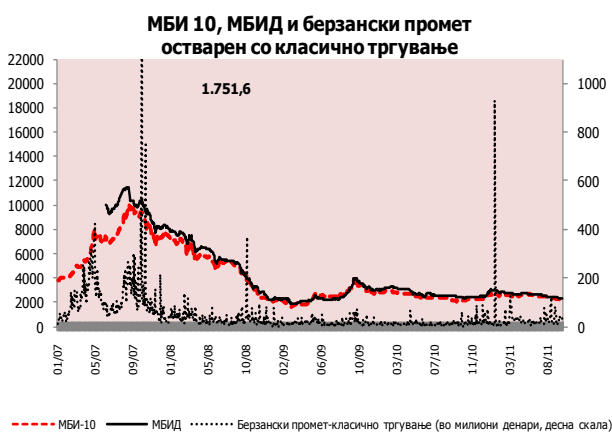
III. Пазар на капитал

Во второто тримесечје од годината, вкупниот берзански промет забележа квартално зголемување главно како резултат на блок-трансакциите⁷⁶, додека прометот преку класично тргување забележа пад

⁷⁶ Во текот на анализираниот период се случува три позначајни блок-трансакции, од кои две блок-трансакции се случува на 6. и 7. април 2011 со обичните акции на „Извозна и кредитна банка“ АД Скопје, при што беа тргувани 38.337 обични акции во вкупна вредност од 1.506

предизвикан од намалениот промет на обврзници. Во услови на зголемен промет врз основа на акции, македонскиот берзански индекс на крајот на второто тримесечје забележа раст од 0,9%. Сепак, овие трендови беа прекинати во третиот квартал од годината, кога беше остварено значително квартално намалување на вкупниот берзански промет, што доведе до надолно поместување на берзанските индекси. Во однос на очекувањата, повторното актуализирање на прашањето за решавање на должничката криза кај земјите од евро-зоната ја зголемува неизвесноста што може да делува врз зголемена одбивност кон ризик кај домашните и странските инвеститори. Евентуалната воздржаност на инвеститорите заради овие причини потенцијално би можело да доведе до стагнација и надолни трендови кај прометот на берзата и вредноста на берзанските индекси во наредниот период.

Во вториот квартал на 2011 година вкупниот берзански промет на пазарот на капитал продолжи да се зголемува, но со намален интензитет во споредба со претходниот квартал. Притоа, остварен е минимален пораст на македонскиот берзански индекс (МБИ-10), додека индексот на јавно поседувани друштва (МБИД) се намали на квартална основа. Во текот на април и мај, МБИ-10 бележеше постојано нагорно поместување достигнувајќи ја највисоката вредност на 31. мај 2011 година, додека до крајот на јуни се одликува со тренд на постепено опаѓање. Во споредба со крајот на март 2011 година, МБИ-10 се постави на ниво повисоко за 0,9%. Вредноста на МБИД во текот на второто тримесечје постојано се намалуваше, со исклучок на одредени периоди на стагнација и раст, при што забележа квартален пад од 5,2%.

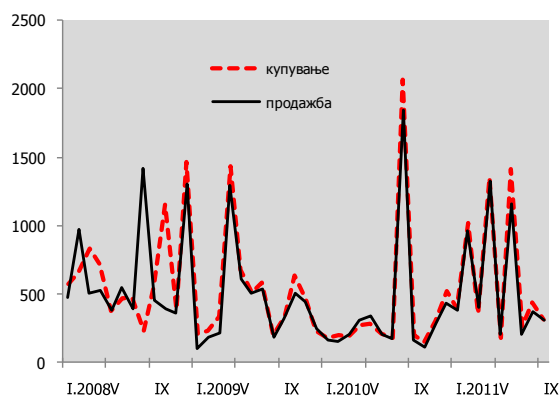

Во текот на второто тримесечје на 2011 година, регионалните берзански индекси бележат квартален пад. Тоа се должи на намалениот промет на пазарите на капитал, што соодветствува со зголемената одбивност кон ризик од страна на домашните и странските инвеститори предизвикана од повторното актуализирање на должничката криза во Грција и кај периферните земји-членки на евро-зоната, особено изразено од јуни наваму. Согледувањата за зголемен ризик на инвеститорите беа најочигледни кај земјите од регионот коишто се членки на Европската Унија и евро-зоната, при што највисок квартален пад на берзанските индекси е забележан кај

милиони денари. Трета позначајна блок-трансакција се случи на 7. јуни при што беа тргувани 228.165 обични акции на „Тутунска банка“ АД Скопје со вкупна вредност од 1.444 милиони денари. Така, вкупниот промет врз основа на овие три блок-трансакции изнесува 2.950,2, односно 73,9% од вкупниот остварен берзански промет.

Трансакции на резидентите
(во милиони денари)

љубљанскиот СБИТОР од 9,8%, софискиот СОФИКС и букурешкиот БЕТ од 7,1%, соодветно. Дополнителен фактор којшто придонесе за намалување на регионалните берзански индекси и берзански промет е забавеното закрепнување на економиите од регионот и на евро-зоната. Имено, поголем број на земјите од регионот во текот на вториот квартал на годината остварија пониски годишни и квартални стапки на раст на БДП во споредба со првото тримесечје на годината. Послаби економски остварувања во однос на претходните очекувања се забележани и во Германија и Франција, при што проценките за раст на БДП кај овие земји беа надолно ревидирани.

Во второто тримесечје на годината, вкупниот берзански промет (вклучувајќи ги блок-трансакциите и државниот сегмент) изнесува 3.991 милион денари и е повисок за 69,4% на квартална основа. Ваквиот пораст на вкупниот промет на македонската берза во најголем дел се должи на склучени три блок-трансакции во вкупна вредност од 2.950,2 милиона денари, коишто претставуваа 95,6% од вредноста на вкупните остварени блок-трансакции, или 73,9% од вкупниот остварен берзански промет. Прометот врз основа на класично тргување забележа квартален пад од 3%, како резултат на падот на прометот со обврзници од 15,5%, додека тргувањето со акции оствари умерен раст за 6,1%. Воедно, на почетокот на јуни 2011 година, **Комисијата за хартии од вредност издаде согласност за воведување поддржувачи на пазарот на капитал** и се очекува дека тоа ќе придонесе за зголемување на обемот на тргувањето, длабочината на пазарот на капитал и ликвидноста на хартиите од вредност. Согласно со измените и дополнувањата на Правилата за тргување на Македонската берза, поддржувач на пазарот на капитал може да биде секоја брокерска куќа и овластена банка којашто има овластување за тргување во свое име и за своја сметка и има склучено договор со берзата за поддржување на пазарот на капитал. Заклучно со крајот на јуни 2011 година, договор со берзата за поддржување на пазарот на капитал имаат склучено пет комерцијални банки и една брокерска куќа.

Во периодот април-јуни 2011 година, прометот на Македонската берза произлегува од активноста за вложување на домашните инвеститори, во услови

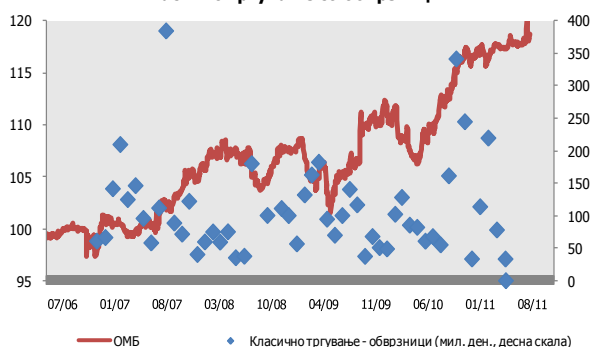

кога нерезидентите остварија значително повисока нето-продажба во споредба со претходниот квартал. Обемот на нето продадени хартии од вредност од страна на странските инвеститори е значително повисок и изнесува 251,7 милиони денари, наспроти 27,2 милиони денари во претходниот квартал⁷⁷. Притоа, учеството на странските инвеститори во вкупната главница на друштвата на 30.06.2011 година е речиси непроменето и изнесуваше 25,1%, додека учеството во вкупната номинална вредност на обврзниците се намали и изнесуваше 1,7% наспроти 2,3% на крајот на март 2011 година⁷⁸.

Трендот на намалување на вкупниот остварен промет со обврзници на официјалниот пазар на Берзата што започна од почетокот на 2011 година, продолжи и во второто тримесечје на годината, но со забавена динамика. Во анализираниот период, вкупниот промет со обврзници изнесуваше 330,9 милиони денари, што претставува квартален пад од 15,5%. Најзастапени во вкупниот промет на обврзници беа обврзниците за денационализација од третата, шестата и петата емисија со учества од 27,7%, 26,7% и 15,7% соодветно, во вкупниот промет со обврзници. Во рамки на кварталот, ОМБ е на речиси непроменето ниво во споредба со претходниот квартал (минимален раст од 0,1%).

Во текот на вториот квартал на 2011 година, на пазарот преку шалтер беа остварени вкупно четири трансакции со државни записи во вкупна вредност од 425 милиони денари, од кои три трансакции со државни записи со рочност до еден месец во номинална вредност од 405 милиони денари и една трансакција со државни записи со рочност од три до шест месеци во номинална вредност од 20 милиони денари. Воедно, на пазарот преку шалтер беше остварена и една трансакција со благајнички записи со номинална вредност од 250 милиони денари. Кај останатите сегменти од пазарот преку шалтер (државни записи со рочност од

Индекс на обврзниците на Македонската берза (ОМБ) и класично тргување со обврзници

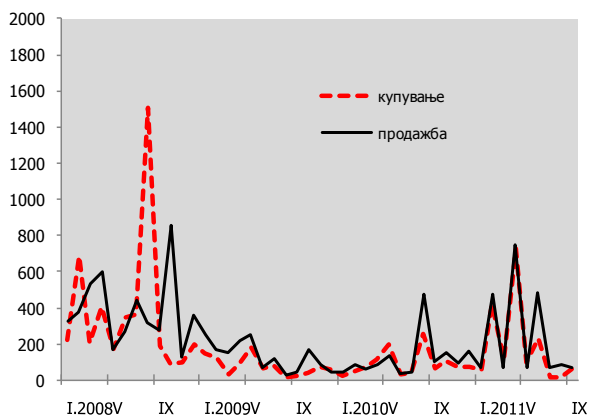
⁷⁷ Овие информации за првото тримесечје на 2011 година се засноваат врз основа на официјалните податоци објавени во месечниот статистички билтен на „Македонска берза“ АД Скопје за јануари, февруари и март 2011 година и не ја вклучуваат трансакцијата од јавната понуда на хартии од вредност од страна на „Комерцијална банка“ АД Скопје. Доколку се вклучи и јавната понуда за хартии од вредност од страна на „Комерцијална банка“ АД Скопје, тогаш во текот на првото тримесечје на годината нерезидентите остварија нето-откуп на хартии од вредност во износ од 741,8 милиони денари.

⁷⁸ Извор: ЦДХВ.

над една година и државни обврзници), не беше остварена ниту една трансакција.

Трансакции на нерезидентите
(во милиони денари)

Во третото тримесечје на 2011 година, вкупниот берзански промет и берзанските индекси (со исклучок на ОМБ) забележаа пад. Вкупниот берзански промет се намали значително на квартална основа за 79,3%, што се должи на падот на прометот на речиси сите пазарни сегменти на берзата. Најголем квартален пад од 98,3% е забележан кај остварените блок-трансакции, со оглед на високата споредбена основа од претходниот квартал. Прометот остварен врз основа на класично тргување исто така забележа пад од 21,4% што во целост произлегува од намалениот промет врз основа на акции од 34%, додека прометот врз основа на обврзници е речиси непроменет (раст од 0,4%). Во согласност со намалувањето на вкупно остварениот промет врз основа на акции, македонскиот берзански индекс МБИ-10 и индексот на јавно поседувани друштва МБИД во текот на третиот квартал постојано се намалуваа, при што на крајот на септември 2011 година се поставија на ниво пониско за 16,6% и 11,7% во споредба со крајот на јуни 2011 година. За разлика од нив индексот ОМБ се зголеми за 1,2%.

На аукцијата одржана на 27.09.2011 година, Министерството за финансии издаде петгодишни постојани државни обврзници⁷⁹. Овие обврзници претставуваат нови инструменти на примарниот пазар на капитал со потенцијал во иднина да го зголемат секундарното тргување со хартии од вредност на слободниот сегмент⁸⁰ на Берзата. Во текот на периодот јули-септември 2011 година, продолжи трендот на продажба на хартии од вредност од страна на странските инвеститори, но со намален интензитетот во споредба со претходниот квартал. Странските инвеститори во текот на третото тримесечје продадоа хартии од вредност во износ од 129,6 милиони денари, наспроти 251,7 милиони денари во второто тримесечје.

Повторното актуализирање на должничката криза во Грција и нејзиното проширување во останатите земји-членки на евро-зоната (Шпанија, Португалија и Италија), коешто доведе до намалувањето на

⁷⁹ Без девизна клаузула во износ од 517 милиони денари и каматна стапка од 5,7%, како и со евро-клаузула во износ од 360,74 милиони денари и каматна стапка од 5,5%.

⁸⁰ Не се котирани на Берзата и не влегуваат во структурата на индексот ОМБ.

нивните кредитни оценки во текот на третиот квартал на 2011 година, се фактори коишто може да придонесат за зголемена одбивност кон ризик за инвестирање во земјата и во регионот. Дополнителна причина којашто може да придонесе за намалување на склоностите за инвестирање на пазарот на капитал во земјава се и очекувањата за постепено забавување на растот на домашната економија и на економиите од регионот, поттикнати од забавената странска побарувачка, согласно со последните надолни ревизии на стапките на раст на земјите од евро-зоната. Овие фактори во иднина би можеле неповолно да се одразат на прометот на Македонската берза.

IV. Макроекономски проекции

Високото ниво на економски раст продолжи и во вториот квартал од годината со стапка на раст на реалниот БДП од 5,3%. Попозитивните движења во првата половина на годината доведоа до нагорна ревизија на очекуваниот раст во третото тромесечје од 2,7% на 3,5% на годишна основа. За разлика од претходните проекции, се оценува дека потрошувачката на домаќинствата е главен двигател на растот, што е во согласност со досегашните остварувања. Од друга страна, придонесот на бруто-инвестициите во третиот квартал е негативен, што веројатно го одразува намалувањето на залихите, со оглед на позитивните индикации за главните категории на инвестициите во основни средства. Сепак, во четвртиот квартал се очекува забавување на економската активност, при стапка на раст од 0,7% на годишна основа. Структурата на растот е во голем дел условена од споредбената основа и укажува на негативен придонес на инвестициите и нето-извозот, при позитивен придонес на личната потрошувачка. Следствено, проекцијата за растот на БДП во 2011 година е речиси непроменета и изнесува 3,6%, што при влошен глобален амбиент ги одразува подобрите остварувања во првата половина од годината. Се очекува дека растот во 2012 година ќе забави и ќе изнесува 3%, предизвикан од инвестициската, а во помала мера и од личната потрошувачка. Ризиците за растот и понатаму се претежно надолни и се поврзани со можното продлабочување на кризата во евро-зоната. Побавниот раст на странските цени во однос на претходните очекувања услови стапка на инфлација од 3,6% во третиот квартал, наспроти претходно проектираната стапка од 4,4% на годишна основа. Се оценува дека ваквите движења ќе продолжат до крајот на годината, што услови надолна корекција на просечната стапка на инфлација за 2011 година од 4,5% на 3,9%. За 2012 година се очекува натамошно забавување на инфлацијата, односно таа би изнесувала околу 2%, во просек. Ризиците за проекцијата на инфлацијата се однесуваат на евентуално подлабок пад на странските цени и понизок економски раст од очекуваниот, од една, и евентуално повисоки регулирани цени на електричната енергија и парното, од друга страна.

Во вториот квартал, стапката на раст на бруто домашниот производ од 5,3% беше повисока од претходните

очекувања за раст од 4,3% на годишна основа. Притоа, споредбата на проектираните (јулска проекција) со официјалните податоци, упатува на значителни отстапувања во структурата на растот. Имено, наспроти очекувањата дека инвестициите ќе бидат главен фактор на растот, остварувањата покажуваат нивен негативен придонес. Притоа, овие остварувања не се во согласност со движењата кај индикативните категории на инвестициите⁸¹ и кај изворите на нивно финансирање коишто упатуваат на висок раст на инвестициите во основни средства. Оттука, негативниот придонес на бруто-инвестициите во растот единствено би можел да се објасни преку намалувањето на залихите. Од друга страна, не се остварија очекувањата за непроменета лична потрошувачка⁸² на годишна основа, односно беше забележан висок раст на оваа компонента, што во отсуство на јасна поддршка на растот преку високофреквентните показатели, веројатно претставува одраз на поповолни согледувања на домаќинствата. Според официјалните податоци, придонесот на нето-извозот беше позитивен, наспроти претходните очекувања за значително негативно влијание на оваа компонента. Главна причина за отстапувањето е понискиот раст на увозот.

Прилог 3: Претпоставки за егзогените варијабли⁸³

Во второто тримесечје на 2011 година, **странската ефективна побарувачка⁸⁴** е на речиси непроменето ниво на годишна основа (минимален раст за 0,1%), што претставува надолно отстапување во однос на јулската проекција кога беше проектиран раст од 0,8%. Надолното отстапување речиси целосно произлегува од подлабокиот пад на Грција во однос на очекуваниот. Сепак, се очекува раст на странската побарувачка во текот на втората половина на годината и во текот на 2012 година, но со побавно темпо во споредба со јулските претпоставки. Во втората половина на 2011 година се очекува просечен годишен раст од 0,6%, додека просечната стапка на раст за целата 2011 година ќе изнесува 0,4%, наспроти јулските проценки за раст од 1,1% и 1%, соодветно. Ваквите надолни поместувања се должат на пониските остварувања во текот на првата половина на 2011 година, но и на надолните ревизии на проектираните стапки на раст од страна на „Консензус форкаст“ за втората половина на 2011 година кај најголемиот дел од земјите кои ја сочинуваат странската ефективна побарувачка. „Анемични“ движења се очекуваат и во 2012 година, при што растот на

⁸¹ Повеќе детали за остварувањата на високофреквентните податоци и очекувањата за нивното влијание врз расходните компоненти на БДП за третиот квартал на 2011 година има во делот 1.3. Агрегатна побарувачка.

⁸² Повеќе детали за остварувањата на високофреквентните податоци и очекувањата за нивното влијание врз расходните компоненти на БДП за третиот квартал на 2011 година има во делот 1.3. Агрегатна побарувачка.

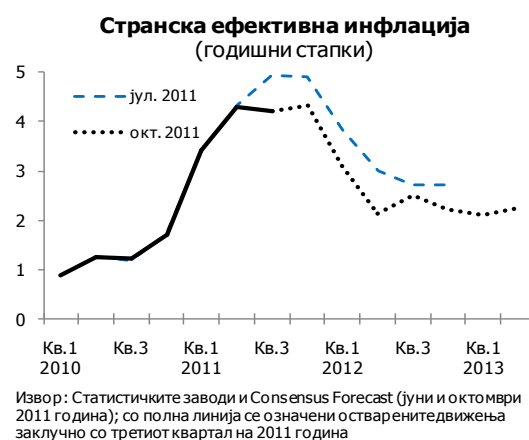
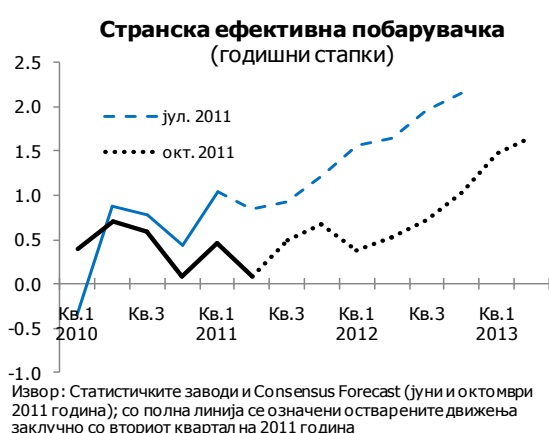
⁸³ Како извори на историските податоци за странската побарувачка, за странската инфлација и за курсот САД-долар/евро се користи ЕУРОСТАТ и државните статистички заводи на земјите, а за цените на нафтата се користи Агенцијата за информации за енергетиката (ЕИА) на САД. Проекциите на странската побарувачка, на странската инфлација и на девизниот курс на САД-доларот се засноваат на „Консензус форкаст“, додека проекциите на цените на нафтата се засноваат на проекциите на „Блумберг“.

⁸⁴ Овој показател се пресметува како збир од пондерираните индекси на БДП на најзначајните земји-увозници од Република Македонија, преку нормализираното учество на овие земји во извозот во периодот 2006-2009 година. Во пресметката на овој показател се вклучени следниве земји: Германија, Грција, Италија, Холандија, Белгија, Шпанија, Србија, Хрватска и Бугарија.

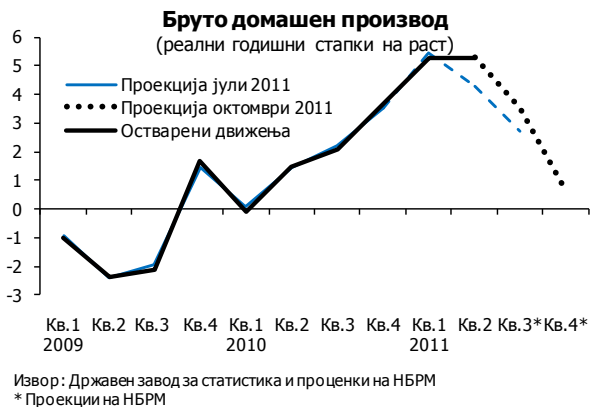
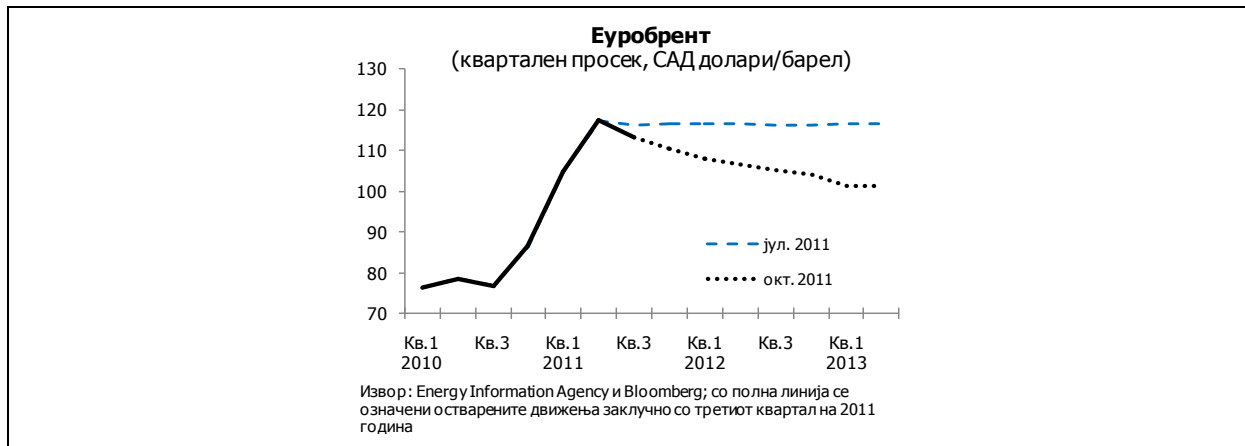
странската ефективна побарувачка е ревидиран на 0,7%, наспроти претходно проектираниот раст од 1,8%.

Во третиот квартал на 2011 година, **странската ефективна инфлација**⁸⁵ изнесуваше 4,2% на годишна основа и е на непроменето ниво во споредба со претходниот квартал (минимално забавување за 0,1 п.п.). Ова претставува негативно отстапување во однос на очекуваниот раст од 4,9% според јулската проекција. Ваквото отстапување на динамиката на раст на ценовното ниво најмногу се должи на пониската увезена инфлација од Србија. Во четвртото тримесечје на 2011 година се очекува дека странската ефективна инфлација ќе се задржи на слично ниво како и во тековниот квартал, односно се очекува дека таа ќе достигне 4,3%, што претставува надолно отстапување во споредба со јулските претпоставки кога се очекуваше раст од 4,9%. Во согласност со остварувањата за странската ефективна инфлација, како и очекувањата за задржување на странската инфлација на истото ниво во последниот квартал на годината, се оценува дека просечната странска инфлација за 2011 година ќе достигне 4,1%, наспроти јулските проценки за раст од 4,4%. Во текот на 2012 година се очекува дека странската ефективна инфлација ќе забави и ќе изнесува 2,5%.

Во третото тримесечје на 2011 година, **просечната цена на нафтата** се зголеми за 47,5% на годишна основа и достигна 113,3 САД-долари за барел. Ваквиот ценовен пораст на суровата нафта на светските берзи беше понизок од претпоставката користена во јулската проекција, според која се очекуваше годишен раст на цените на нафтата од 51,4%. Се очекува дека цените на нафтата во четвртиот квартал на 2011 годината малку ќе се намалат и ќе изнесуваат околу 110,4 САД-долари за барел, наспроти претпоставките од претходната проекција од 116,7 САД долари за барел. Со оглед на пониските остварувања кај цените на нафтата во третиот квартал и пониските очекувани цени за нафтата во последниот квартал на годината, цената на нафтата за 2011 година ќе изнесува 111,5 САД-долари за барел, во просек, односно ќе се зголеми за 40,3% на годишна основа, за разлика од јулската проценка кога се очекуваше просечен ценовен раст од 43,2% во 2011 година. Во текот на 2012 година се очекува дека цените на нафтата ќе продолжат да се намалуваат, при што просечната годишна цена на нафтата би изнесувала 106 САД-долари за барел, што претставува намалување за 4,9% на годишна основа.

⁸⁵ Овој показател се пресметува како збир од пондерираниите ценовни индекси на најзначајните земји-извозници на производи за широка потрошувачка во Република Македонија, преку нормализираното учество на овие земји во увозот во периодот 2006-2009 година. Во пресметката на овој показател се вклучени Бугарија, Германија, Грција, Франција, Италија, Австрија, Словенија, Хрватска, САД и Србија.

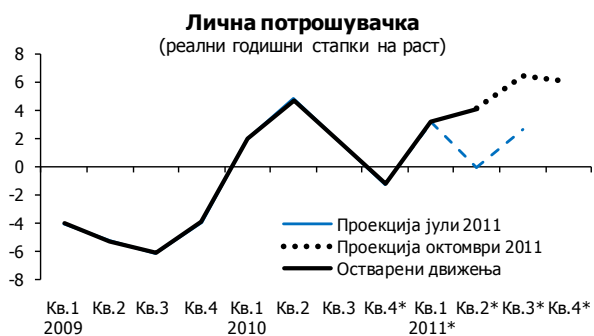

Продолжениот ефект од исклучително позитивните движења во првата половина на годината условува **нагорна ревизија на оценетиот раст во третиот квартал на 3,5% на годишна основа, наспроти очекуваниот раст од 2,7% во јулските проекции**. Сепак, ова претставува надолна ревизија на растот на квартална основа од 0 на -0,6%, што се должи на значително попозитивните остварувања во вториот квартал. Анализирани по компоненти, ревизијата на годишната стапка на раст во третиот квартал се должи главно на повисокиот позитивен придонес на домашната, како и на помалку негативниот придонес на нето извозната побарувачка. **Личната потрошувачка ќе има значително попозитивен придонес во растот (очекуван раст од 6,4% на годишна основа, наспроти 2,6% во претходните проекции)**. Притоа, се оценува дека ќе се задржат позитивните согледувања на домаќинствата, како значаен фактор за продолжувањето на силното закрепнување на личната потрошувачката што започна на почетокот на 2011 година, при истовремено умерено забрзување на кредитната поддршка од банкарскиот сектор. Позитивен ефект врз нагорната ревизија имаат значително поповолните очекувања за приватните трансфери до крајот на годината, како и очекувањата за понизок пад на платите. Наспроти проектираниот раст од 6,7% во јулските проекции, **се очекува дека бруто-инвестициите во третиот квартал ќе забележат реален годишен пад од 1,9%, што претпоставува натамошно намалување на залихите**. Согласно со досегашните остварувања и планираниот буџет, се оценува дека **јавната потрошувачка ќе забележи реален пад од 2,8% на годишна основа, наспроти претходните очекувања за**

умерен раст од 0,3%. Понатаму, **придонесот на нето-извозот во растот во третиот квартал ќе биде помалку негативен од претходните очекувања.** Имено, умерено пониската странска побарувачка и послабата ценовна конкурентност во третиот квартал условија **ревизија на реалниот годишен раст на извозот на 2% (наспроти 2,6% во јулските проекции).** Понискиот раст на извозот и продолжените негативни движења на инвестициите доведоа до **надолна ревизија на оценетиот реален годишен раст на увозот од 3,3% на 2,4%.** Притоа, овие очекувања се условени од оценката дека задоволувањето на повисоката лична потрошувачка ќе продолжи да се остварува преку намалување на залихите и на тој начин нема да предизвика притисоци врз увозната побарувачка.

Се очекува дека годишниот раст на БДП значително ќе забави во четвртиот квартал и да изнесува 0,7%. Забавувањето на годишниот раст во однос на претходните движења е одраз на значително понискиот позитивен придонес на домашната побарувачка, при очекуван висок пад на инвестициската активност, како и на повисокиот негативен придонес на нето-извозот. На квартална основа се очекува раст од 0,7%.

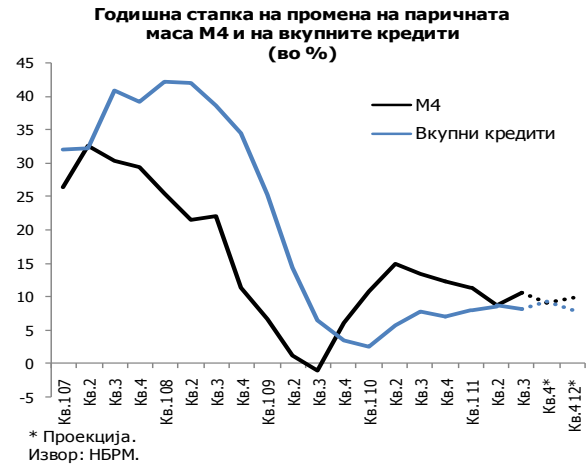

Извор: Државен завод за статистика и проценки на НБРМ
* Проценки и проекции на НБРМ

Во четвртиот квартал на годината се очекува продолжување на високиот годишен раст на личната потрошувачка, којшто во последните три месеци на годината се проектира на 6%. Повисоката потрошувачка би била најмногу финансирана од дополнителните приливи на населението, односно преку очекуваниот годишен раст на приватните трансфери, но и преку поголемо задолжување на домаќинствата. Од друга страна, се очекува дека постојаната компонента на реалниот расположлив доход на домаќинствата ќе се намали во услови на натамошни неповолни движења кај реалните плати и вработеноста. **Во споредба со претходниот квартал, личната потрошувачка би била пониска за 0,5%.**

Прилог 4: Проекции за кредитната активност на банките

Во текот на третиот квартал на 2011 година, вкупната понуда на пари во економијата продолжи да се зголемува, но со побавно темпо во однос на очекувањата. Така, годишната стапка на раст на најшироката парична маса М4 во септември 2011 година изнесуваше 10,5%, што е под јулската проекција којашто предвидуваше годишен раст на најшироката парична маса од 11,9% за крајот на третиот квартал. Имајќи го предвид отстапувањето во третиот квартал, како и очекувањата за малку послаб економски раст во четвртиот квартал, во споредба со јулската проекција, најновите оценки се дека динамиката на раст на најшироката парична маса до крајот на 2011 година ќе биде малку послаба во однос на претходно очекуваната. **Така, на крајот на 2011 година се очекува дека годишната стапка на раст на паричната маса М4 ќе изнесува 9%, наспроти 11,4% во јулската проекција.**

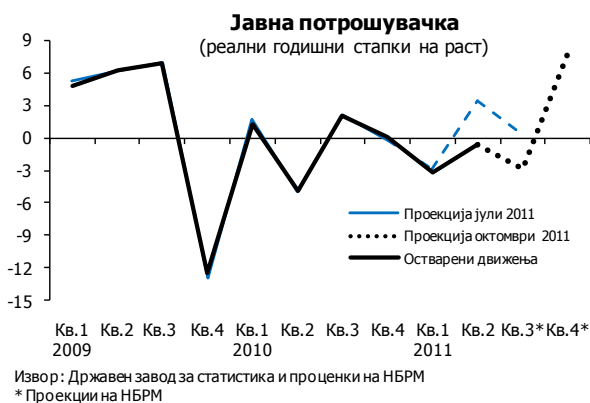
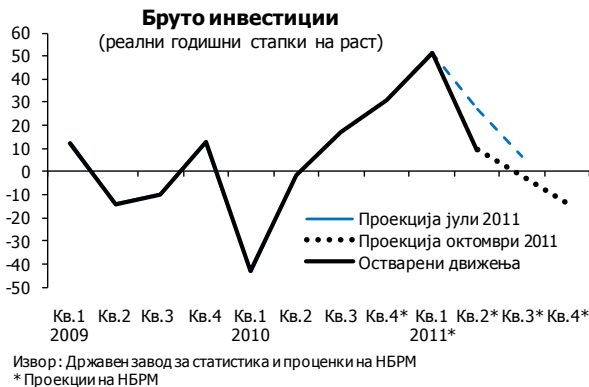
Вкупната понуда на пари во економијата ќе продолжи да се проширува и во текот на 2012 година, при што **оценките се дека во декември 2012 година најшироката парична маса М4 ќе оствари годишна стапка на раст од 9,8%**, со што би се обезбедила соодветна поддршка на проектираниот економски раст. Согласно со вака проектираната динамика на раст, се очекува дека учеството на најшироката парична маса М4 во БДП на крајот на 2012 година ќе изнесува 56,2%, наспроти 54,3% во 2011 година. **Ризиците околу динамиката на монетарниот раст до крајот на 2011 година и во 2012 година** и натаму се поврзани со темпото на раст на домашната економија, односно со капацитетот на економијата да обезбедува дополнителен доход.

Активноста на кредитниот пазар во текот на третиот квартал растеше со побавна динамика во однос на претходниот квартал и на крајот на септември годишната стапка на кредитен раст изнесуваше 8,1%, што е под нивото од јулската проекција (од 10%). Намалената понуда на кредити во услови кога кредитната побарувачка и натаму расте упатува на промена на согледувањата на банките за ризиците во економијата. Ваквото однесување на банките се јавува во период на повторно актуализирање на проблемите во евро-зоната и растечка неизвесност во глобални рамки, што најверојатно повторно доведе до нивна воздржаност во поглед на нова кредитна изложеност. **Во четвртиот квартал на 2011 година се очекува дека банките ќе продолжат да ја кредитираат домашната економија со малку посилно темпо во однос на претходниот квартал, што би довело до годишна стапка на кредитен раст на крајот на годината од 9,2%.** Капацитетот за натамошно кредитирање на банките се согледува во здравоста и сигурноста на банкарскиот систем, како и расположливите стабилни извори за финансирање. Имено, односот на кредити и депозити во септември изнесува 90,6%, што во услови на очекувано натамошно зголемување на депозитната база, укажува на солиден потенцијал на банките за растечка кредитна активност. Сепак, и покрај поволните фундаменти на банкарскиот сектор, идната кредитна активност и понатаму зависи од квалитетот на кредитната побарувачка којашто и натаму е најзначајниот фактор со директно влијание врз динамиката на раст на кредитите. Во споредба со јулската проекција, кредитниот раст за 2011 година е ревидиран надолу, што во најголем дел произлегува од пониските остварувања во третиот квартал, но е во согласност и со послабиот очекуван реален раст на економијата за четвртиот квартал, во услови на понагласени надолни ризици во споредба со јулската проекција. **Во текот на 2012 година, се очекува дека банкарскиот сектор ќе продолжи да го поддржува растот на домашната економија. Притоа, се очекува годишен раст на кредитите од 8%, со што учеството на кредитите во БДП ќе се зголеми за речиси еден процентен поен и во 2012 година ќе изнесува 45,4% од БДП.** Проектираниот раст е малку поумерен, во споредба со 2011 година, што е во

согласност со очекувањата за забавен реален раст на економијата во 2012 година, во услови на влошени очекувања за растот на глобалната економија. **Ризиците за кредитната активност во следната година и натаму остануваат и се поврзани со интензитетот на раст на глобалната и домашната економија**, како фактор којшто во голема мера влијае врз согледувањата за ризикот (како кај банките, така и кај потенцијалните кредитокорисници), а со тоа и врз динамиката на кредитниот раст.

Во четвртиот квартал на 2011 година се очекува натамошно намалување на инвестициската активност. Во споредба со истиот период од претходната година, **бруто-инвестициите ќе бидат пониски за 14,1%**. Високата стапка на годишен пад во значителен дел е условена од споредбената основа од претходната година, кога бруто-инвестициите се зголемија за 31%. Притоа, како и во третиот квартал, повторно се оценува дека надолното движење на бруто-инвестициите е резултат на намалувањето на залихите, иако се очекува дека овој тренд на трошење на залихите ќе се исцрпи кон крајот на годината. **Од друга страна, се очекува дека индикативните категории за движењето на инвестициите во основни средства ќе се задржат во позитивната зона.** Воедно, анкетните истражувања⁸⁶ упатуваат на подобрени краткорочни очекувања на раководителите во градежништвото и во индустријата во поглед на идниот обем на производство.

Во согласност со планираните расходи од буџетот, **се очекува дека јавната потрошувачка во четвртиот квартал на годината ќе забележи висок раст од 7,8 % на годишна основа, односно раст од 7% на квартална основа.**

Во четвртиот квартал се очекува годишен раст на реалниот извоз од 0,3%, што укажува на забрзување на кварталната стапка на раст на 4,6%. Умерениот раст на извозот во последните три месеци на годината во голема мера го одразува базниот ефект од претходната година, кога извозот растеше со годишна стапка од речиси 40%. Притоа, се очекува влошување кај фундаменталните фактори коишто ја објаснуваат динамиката на извозот. Прво, очекуваниот раст на странската ефективна побарувачка во четвртиот квартал на годината е значително ревидиран во надолна насока, како резултат на очекувањата за значително забавување на економскиот раст

⁸⁶ Извор: Државен завод за статистика, анкети за деловните тенденции во преработувачката индустрија (август 2011 година) и во градежништвото (втор квартал на 2011 година).

на сите најзначајни трговски партнери. Второ, движењето на релативните извозни цени упатува на влошување на позицијата на домашните извозници на странските пазари, односно на повисок раст на домашните од странските цени на нашите извозни производи. **Се очекува дека увозот на стоки и услуги во четвртиот квартал ќе биде повисок за 2,6% на годишна основа, додека на квартална основа се очекува раст од 3%.** Очекувањата за умерен раст на увозот го одразуваат релативно нискиот раст на извозот, намалената побарувачка за инвестициски добра во услови на проектиран пад на инвестициската побарувачка, како и оценките за понатамошно задоволување на најголем дел на личната потрошувачка од залихите. При повисок очекуван раст на увозот од извозот на стоки и услуги, се очекува значителен негативен придонес на нето извозната побарувачка во растот во четвртиот квартал.

Процентото движење за третиот квартал и очекуваните движења за последните три месеци од годината укажуваат на раст на БДП од 3,6% во 2011 година. Притоа, се очекува дека растот ќе биде предизвикан од домашната побарувачка, првенствено како резултат на високото ниво на лична потрошувачка. Исто така, значителен позитивен придонес се очекува и од извозот. Сепак, придонесот на нето-извозот останува негативен заради истовремениот раст на увозот.

Се очекува дека претежно поволните макроекономски движења ќе продолжат и во наредната година, при проектиран раст на БДП во 2012 година од 3%. Сепак, ова претставува забавување на растот главно заради движењето на личната потрошувачка, за која се очекува дека ќе се стабилизира по исклучително високиот раст во 2011 година. Оттаму, за разлика од 2011 година кога се очекува дека растот на домашната побарувачка ќе биде одраз на високата потрошувачка на домаќинствата, во 2012 година позитивниот импулс во најголема мера ќе се должи на повисоката инвестициска побарувачка. Ова се објаснува со планираните државни капитални инвестиции и очекувањата за нови странски директни инвестиции. Понатаму, се очекува значително намалување на негативниот придонес на нето-извозот при забавен раст на увозот условен од движењата на личната потрошувачка. Од друга страна, и покрај неповолните оценки за глобалната

економија, се очекува задржување на повољните движења кај извозот којшто ќе оствари највисок индивидуален позитивен придонес во растот. Ваквото движење во голема мера ги одразува очекувањата за натамошно подобрување на остварувањата на дел од индустриските капацитети од слободните економски зони.

Во однос на ризиците за проектираниот раст за оваа и наредната година, сè уште се најзастапени надолните ризици коишто дополнително се нагласени согласно со последните движења во глобалната економија. Имено, главниот ризик и понатаму се однесува на високата неизвесност во поглед на времетраењето и длабочината на должничката криза во евро-зоната, со можни глобални ефекти. Натамошното влошување на состојбата би значело поголемо забавување или намалување на странската ефективна побарувачка, што директно би се одразило врз извозот. Воедно, понискиот извоз би довел до пониско производство и инвестиции. Ваквата ситуација најверојатно би се прелеала врз пазарот на труд, односно би условила пад на вработеноста и на личната потрошувачка. Евентуалното остварување на овие ризици упатува и на понизок економски раст во 2011 година и особено во 2012 година во однос на очекуваниот.

Прилог 5: Проекции на движењата на надворешниот сектор

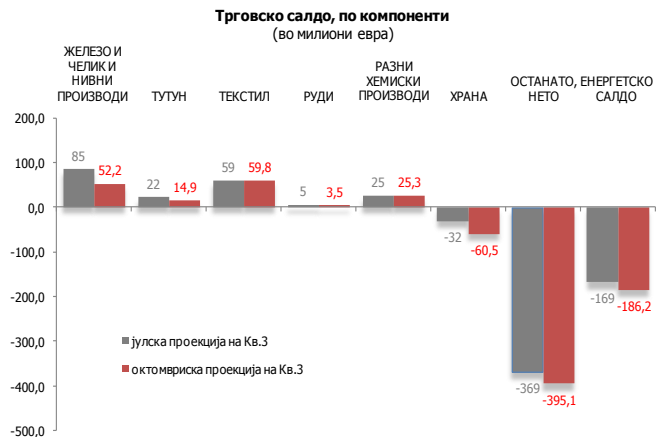
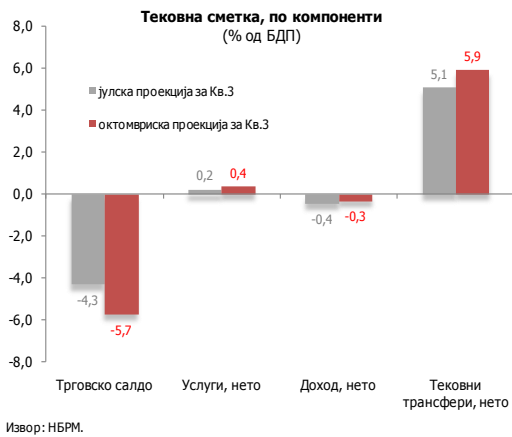
Во согласност со најновите податоци од надворешниот сектор⁸⁷, во третото тримесечје на 2011 година се очекува остварување на суфицит во тековната сметка на билансот на плаќања од 0,2% од БДП, наспроти планираниот суфицит од 0,9% од БДП, според јулската проекција. Надолната ревизија на позитивното салдо во целост се должи на влошувањето на негативниот јаз кај размената на стоки со странство, и покрај подобрите остварувања кај сите останати компоненти на тековната сметка. Имено, продлабочувањето на **трговскиот дефицит**, во најголем дел (придонес од 84,3%) се должи на проширувањето на дефицитот кај неенергетското салдо, и тоа заради намалениот суфицит кај железото и челикот, но и зголемениот дефицит кај храната и кај останатите производи. Во помал дел (придонес од 15,7%), зголемувањето на трговскиот дефицит го одразува проширениот енергетски биланс, што е резултат на позабрзаниот раст на увозот во однос на извозот на енергенти. Продлабочениот трговски дефицит делумно беше неутрализиран од повисоките нето-приливи кај **приватните трансфери** од очекуваните, односно нето-ефективата на менувачкото работење⁸⁸. Така, според последните расположливи податоци (заклучно со 30.09.2011 година) од менувачкиот пазар, во третото тримесечје нето-откупот

⁸⁷ Последните расположливи податоци од надворешниот сектор користени во јулската проекција се: биланс на плаќања, јули 2011, надворешнотрговска размена, август 2011 година и менувачко работење, заклучно со септември 2011 година.

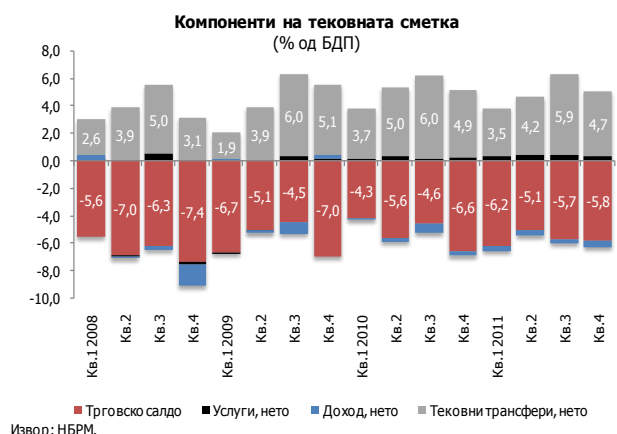
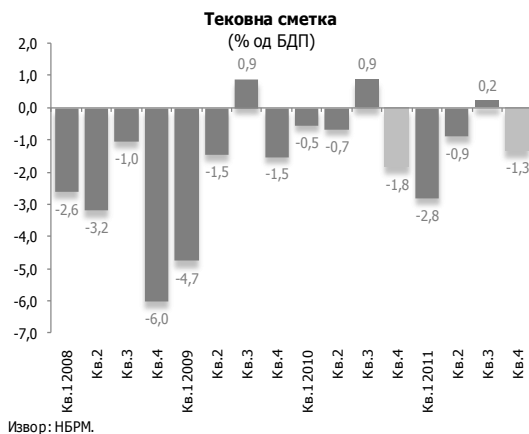
⁸⁸ Податоците од менувачкиот пазар служат за процена на нето-приливите од приватни трансфери во ефектива.

забележа годишен раст од 13,3%, наспроти очекуваниот годишен пад од 12,3%, согласно со јулската проекција. Истовремено, остварувањата упатуваат на повисок суфицит кај **услугите**, додека кај **доходот** се очекува помал дефицит во однос на проектираниот во јулската проекција.

Во последното тримесечје на 2011 година, се очекува дека дефицитот во тековната сметка ќе изнесува 1,3% од БДП, што претставува стеснување од 0,5 п.п. од БДП, на годишна основа. Ваквата годишна промена, произлегува од позитивните движења кај сите компоненти на тековната сметка, со исклучок на доходот. Во рамки на **размената на стоки со странство**, се очекува дефицитот да се намали за 0,8 п.п. од БДП, како резултат на стеснувањето на негативното неенергетско салдо, во услови на понатамошно проширување на дефицитот кај енергијата. Имено, се очекува дека пониските цени на храната на светските берзи ќе придонесат за намалување на дефицитот во салдото кај оваа категорија (понизок очекуван увоз на храна), но истовремено, поволни движења се очекуваат и кај салдата на текстилот и на останатите производи (очекуван повисок годишен извоз на останати производи). Се очекува дека во насока на стеснување на дефицитот на тековната сметка ќе се движат и **тековните трансфери**, кај кои се планираат повисоки годишни нето-приливи за 4,4%, со што тие ќе изнесуваат 4,7% од БДП⁸⁹. Кај размената на **услуги** се очекува мало зголемување на суфицитот на годишна основа, додека кај подбилансот на **доход**, се очекуваат зголемени нето-одливи на годишна основа.

До крајот на 2011 година, се очекува дефицитот во тековната сметка на билансот на плаќања да изнесува 4,8% од БДП, во споредба со планираниот

⁸⁹ Анализата во однос на релативните показатели покажува намалување на нето-приливите од приватни трансфери, како процент од БДП, заради повисоката стапка на раст на номиналниот БДП.

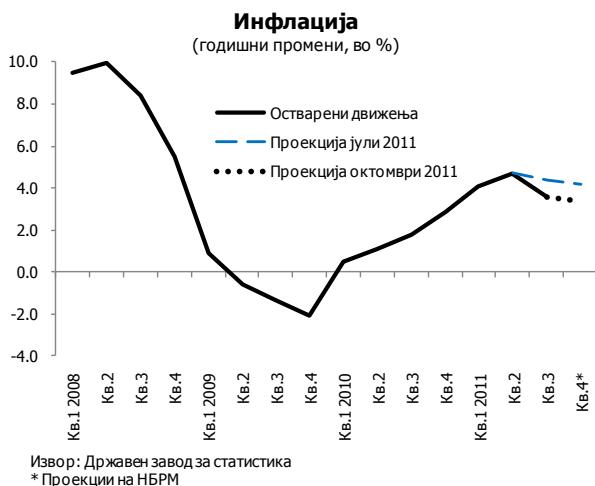
дефицит од 5,5% од БДП, во јулската проекција. На годишна основа, се предвидува негативниот јаз во тековната сметка, да се прошири за 2,6 п.п. од БДП, главно заради влошувањето на негативното салдо на трговската сметка. Се очекува дека планираните капитални нето-приливи (првенствено како резултат на зголеменото задолжување на државата во странство) во целост ќе го покријат дефицитот кај тековните трансакции и ќе условат дополнителен раст на девизните резерви. Така, до крајот на годината, се очекува дека состојбата на девизните резерви ќе се задржи на соодветно ниво, коешто ќе обезбеди околу 4 месечна покриеност на увозот од наредната година.

Се очекува дека нивото на дефицит во тековната сметка на билансот на плаќања од 4,8% од БДП ќе задржи и во 2012 година. *Анализирано од аспект на релативното учество во БДП,* во 2012 година се очекуваат поволни движења во размената на стоки и услуги во странство, коишто би придонесле за стеснување на негативниот јаз од 22,9% во 2011 година на 22,1% од БДП во 2012 година. Се претпоставува дека ваквите движења ќе бидат во целост неутрализирани од очекуваните пониски нето-приливи кај тековните трансфери и влошениот дефицит кај доходот. Во рамките на *надворешнотрговската размена на стоки,* и покрај прогнозите за забавување на светската економска активност, сепак се очекува дека работењето на капацитетите од слободната индустриска зона, како и поповолните очекувања кај храната (при понатамошен пад кај светските цени) ќе доведат до поволни придвижувања кај неенергетското салдо. Од друга страна, зголемената домашна економска активност ќе услови зголемен увоз на енергенти (повисоки количински увоз на електрична енергија), што придонесе за понатамошно продлабочување на негативниот јаз кај енергијата. Се очекува дека планираниот дефицит во тековните трансакции во целост ќе биде финансиран од нето-приливите во капиталната и финансиската сметка, за кои се очекува дека ќе овозможат дополнителен раст на девизните резерви и задржување на четиримесечната покриеност на увозот со девизните резерви. Притоа, најголем дел од капиталните приливи се очекуваат од странските директни инвестиции и задолжувањето на државата⁹⁰ на меѓународните пазари на капитал. **Ризиците за проекцијата на платниот биланс и натаму се присутни.** Имено, неизвесноста околу разрешувањето на должничката криза во евро-зоната и нејзиното влијание врз растот на Европската Унија, како наш најзначаен трговски партнер, но и врз глобалниот економски раст, создаваат неизвесност за движењето на извозната побарувачка и трговското салдо, за остварувањето на очекуваните капитални приливи за финансирање на домашната економија (вклучително и за потребите на државата), како и за движењето на светските цени.

Во третиот квартал на 2011 година е остварена годишна стапка на инфлација од 3,6%, наспроти очекуваната стапка на инфлација од 4,4%. Ова отстапување го одразува остварувањето на надолните ризици за растот на странските цени коишто беа нагласени во претходната проекција. Имено, беше забележан побавен годишен раст на странската ефективна инфлација, цените на нафтата и светските цени на пченицата.

Остварувањето во третиот квартал, дополнето со надолните корекции на проекциите за движењето на странската ефективна инфлација, странските цени на храната и цената на нафтата во четвртиот квартал, упатува на натамошно забавување на стапката на инфлација. **Така, во четвртиот квартал на 2011 година се очекува годишна стапка на инфлација од 3,4%.**

⁹⁰ Се очекува дека дел од задолжувањето на државата ќе се искористи за отплата на Еврообврзницата којашто достасува на почетокот на 2013 година.

Пониската инфлација во втората половина на годината налага надолна ревизија на очекуваната стапка на инфлација за 2011 година. **Согласно со остварувањата и промените во претпоставките, се очекува дека просечната стапка на инфлација во 2011 година ќе изнесува 3,9%, наместо 4,5% колку што се очекуваше во претходната проекција.** Очекуваната стапка на инфлација во целост се објаснува со движењето на факторите на страната на понудата. Од друга страна, во услови на сè уште пониско тековно ниво на производство од потенцијалот на економијата, не се очекуваат притисоци од страната на побарувачката. Се очекува дека базичната инфлација ќе остане во рамки на претходната проекција и ќе изнесува околу 1,2%. **Ризиците за проекцијата на инфлацијата се оценуваат како претежно надолни,** имајќи ги предвид актуелните случувања поврзани со финансиските проблеми во евро-зоната. Во вакви услови постои висока неизвесност во поглед на идната траекторија на светските цени и нивниот пренесен ефект врз домашните цени. Воедно, евентуалното остварување на негативните ризици за економскиот раст би предизвикала дополнителен надолен притисок врз цените.

Во 2012 се очекува значително забавување на растот на цените, односно просечна стапка на инфлација од 2%. Проекцијата за 2012 година е заснована врз претпоставката за намалување на цената на нафтата и светските цени на храната, како и за релативно ниска увезена инфлација. Притоа, очекуваниот негативен произведен јаз во поголемиот дел на годината укажува на отсуство на притисоци од домашната побарувачка. Основната проекција за инфлацијата го вклучува најавеното зголемување на цената на струјата и на парното греење на почетокот на наредната година. Доколку се изолира директниот ефект од ова покачување, стапката на инфлација во 2012 година би изнесувала околу 1,3%. Ризиците за проекцијата на инфлацијата произлегуваат од евентуално подлабок пад на странските цени и понизок економски раст од очекуваниот заради поголемо забавување од очекуваното на глобалната економија. Притоа, очекуваната просечна стапка на инфлација од околу 2% во голема мера зависи и од остварувањето на зададените претпоставки за зголемувањето на регулираните цени на електричната енергија и парното. Евентуално

повисоки цени од претпоставените би довеле до повисоко ценовно ниво од очекуваното.

СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ

Табели од реалниот сектор

Табела 1: Бруто домашен производ

Табела 2: Цени

Табела 3: Индекс на индустриското производство

Табела 4: Вработеност и продуктивност во целата економија

Табела 5: Плати

Табела 6: Државен буџет

Табели од монетарниот сектор

Табела 7: Биланс на НБРМ

Табела 8: Биланс на останатите депозитни институции - банки и штедилници

Табела 9: Преглед на депозитни институции - НБРМ, останати депозитни институции (ОДИ-банки и штедилници)

Табела 10: Кредити на недржавен сектор дадени од банки и штедилници

Табела 11: Монетарни агрегати и нивните компоненти (недвижен сектор)

Табела 12: Побарувања на останати депозитни институции (банки и штедилници)

Табела 13: Обврски на депозитните банки

Табела 14: Извештај за пондерирани каматни стапки на вкупно примени депозити и вкупно дадени кредити

Табела 15: Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија

Табела 16: Задолжителна резерва на банки и штедилници

Табела 17: Каматни стапки на државни хартии од вредност

Табели од надворешнотрговскиот и девизен сектор

Табела 18: Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци

Табела 19: Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци

Табела 20: Платен биланс на Република Македонија - услуги

Табела 21: Платен биланс на Република Македонија - доход

Табела 22: Платен биланс на Република Македонија - тековни трансфери

Табела 23: Платен биланс на Република Македонија - капитална финансиска сметка

Табела 24: Надворешно трговска размена на Република Македонија по сектори на СМТК и по економска намена

Табела 25: Надворешно трговска размена на Република Македонија по сектори по земји

Табела 26: Состојба на директни инвестиции во Република Македонија - по земји - 1997-2010

Табела 27: Состојба на директни инвестиции во Република Македонија по дејности - 1997 - 2008

Табела 28: Меѓународна инвестициска позиција: надворешни средства и обврски

Табела 29: Меѓународна инвестициска позиција: надворешни средства и обврски

Табела 30: Бруто надворешен долг на Република Македонија - состојба

Табела 31: Бруто надворешени побарувања на Република Македонија - состојба

Табела 32: Нето надворешен долг на Република Македонија - состојба

Табела 33: Девизни резерви

Табела 34: Девизен курс на денарот (просек за периодот)

Табела 35: Среден девизен курс на денарот (на крај на периодот)

Табела 36: Индекси на ефективен девизен курс на денарот

Методолошки објаснувања

Бруто домашен производ (според производниот метод)

Во милиони денари (по постојани цени - референтна 2005 година) и реални годишни стапки на раст (во %)

	БДП вкупно	%	Земјоделство, лов, шумарство и рибарство	%	Вадене руди и камен, преработувачка индустрија и снабдување со елек.енергија, гас и вода	%	Градежништво	%	Трговија на големо и трговија на мало	%	Hotели и ресторани	%	Сообраќај, складирање и врски	%	Финансиско посредување, активности во врска со недвижен имот и други деловни и услужни дејности	%	Јавна управа и одбрана	%
			А+Б		В+Г+Д		Ѓ		Е		Ж		З		С+И+Љ		Ј+К+Л	
1997 ¹	242107	1.4	30099		45646		12570		26280		2844		15378		38109		35331	
1998	250294	3.4	31090	3.3	46303	1.4	13537	7.7	26379	0.4	3052	7.3	19453	26.5	38109	0.0	35759	1.2
1999	261176	4.3	31370	0.9	47089	1.7	14946	10.4	27179	3.0	3804	24.7	22792	17.2	38838	1.9	37226	4.1
2000	273030	4.5	31689	1.0	51493	9.4	15335	2.6	28005	3.0	3375	-11.3	24723	8.5	39887	2.7	37261	0.1
2001	260674	-4.5	28268	-10.8	49140	-4.6	13122	-14.4	27771	-0.8	3223	-4.5	22666	-8.3	40720	2.1	36387	-2.3
2002	262899	0.9	27693	-2.0	48741	-0.8	13203	0.6	29276	5.4	3759	16.6	22268	-1.8	39218	-3.7	37649	3.5
2003	270314	2.8	29030	4.8	51214	5.1	14957	13.3	29796	1.8	4121	9.6	22366	0.4	37794	-3.6	39501	4.9
2004	282748	4.6	30888	6.4	52648	2.8	15810	5.7	33282	11.7	4051	-1.7	21292	-4.8	43010	13.8	39264	-0.6
2005	295052	4.4	30991	0.3	55052	4.6	15761	-0.3	38649	16.1	4245	4.8	23459	10.2	42625	-0.9	40670	3.6
2006	309895	5.0	32465	4.8	56465	2.6	16513	4.8	40528	4.9	4309	1.5	25759	9.8	46139	8.2	41301	1.6
2007	328951	6.1	31508	-2.9	63607	12.6	17063	3.3	43186	6.6	4677	8.5	28460	10.5	48015	4.1	42274	2.4
2008	345239	5.0	33293	5.7	65133	2.4	16125	-5.5	46014	6.5	4954	5.9	31920	12.2	51177	6.6	44175	4.5
2009 ²	342062	-0.9	34175	2.6	58159	-10.7	16835	4.4	48974	6.4	4528	-8.6	31563	-1.1	53556	4.6	45215	2.4
2010 ³	348357	1.8	35695	4.4	56882	-2.2	19360	15.0	51912	6.0	4109	-9.3	33169	5.1	54769	2.3	45807	1.3
2005 Кв.1	63697	2.3	5291	-2.6	12563	9.1	2133	-21.7	7730	14.4	906	-0.8	5058	0.8	10662	-0.9	10157	3.8
Кв.2	74535	8.2	6871	0.3	14503	15.6	3956	-6.0	9899	25.7	1022	3.7	5883	10.7	10734	-0.6	10229	4.5
Кв.3	75061	4.4	7439	2.2	13793	0.1	4585	6.3	9672	14.2	1229	8.7	6386	17.9	10569	-1.8	10164	3.7
Кв.4	81760	2.6	11390	0.5	14194	-4.2	5086	11.5	11348	11.5	1088	6.6	6132	10.7	10660	-0.2	10121	2.3
2006 Кв.1	67610	6.1	5414	2.3	11822	-5.9	2777	30.2	9843	27.3	922	1.8	5966	18.0	11137	4.5	10321	1.6
Кв.2	77191	3.6	7455	8.5	14042	-3.2	4821	21.9	9709	-1.9	1047	2.4	6336	7.7	11676	8.8	10307	0.8
Кв.3	80100	6.7	7937	6.7	14883	7.9	4634	1.1	10312	6.6	1238	0.7	6732	5.4	11616	9.9	10308	1.4
Кв.4	84994	4.0	11659	2.4	15718	10.7	4281	-15.8	10664	-6.0	1102	1.3	6726	9.7	11710	9.8	10365	2.4
2007 Кв.1	72083	6.6	5803	7.2	14342	21.3	2606	-6.2	9362	-4.9	923	0.1	6325	6.0	11474	3.0	10465	1.4
Кв.2	81116	5.1	7533	1.0	15540	10.7	4763	-1.2	10570	8.9	1185	13.2	6846	8.0	11873	1.7	10553	2.4
Кв.3	84493	5.5	7535	-5.1	16417	10.3	4910	6.0	11136	8.0	1391	12.4	7317	8.7	12218	5.2	10577	2.6
Кв.4	91259	7.4	10635	-8.8	17308	10.1	4785	11.8	12118	13.6	1178	6.9	7973	18.5	12450	6.3	10678	3.0
2008 Кв.1	76552	6.2	5885	1.4	15484	8.0	2443	-6.3	10290	9.9	1056	14.4	7223	14.2	12395	8.0	10908	4.2
Кв.2	86448	6.6	8059	7.0	16443	5.8	4511	-5.3	11544	9.2	1225	3.4	8032	17.3	13050	9.9	11019	4.4
Кв.3	89403	5.8	8514	13.0	17199	4.8	4360	-11.2	11744	5.5	1456	4.7	8231	12.5	12851	5.2	11094	4.9
Кв.4	92836	1.7	10834	1.9	16007	-7.5	4812	0.6	12436	2.6	1218	3.4	8433	5.8	12881	3.5	11155	4.5
2009 Кв.1	75516	-1.4	6042	2.7	13398	-13.5	2551	4.4	10785	4.8	1002	-5.1	7243	0.3	13249	6.9	11135	2.1
Кв.2	84368	-2.4	7873	-2.3	14443	-12.2	4897	8.6	11957	3.6	1135	-7.3	7847	-2.3	13404	2.7	11345	3.0
Кв.3	87495	-2.1	8821	3.6	14659	-14.8	4446	2.0	12546	6.8	1346	-7.6	8253	0.3	13554	5.5	11328	2.1
Кв.4	94683	2.0	11439	5.6	15658	-2.2	4942	2.7	13685	10.0	1045	-14.2	8220	-2.5	13348	3.6	11407	2.3
2010 ² Кв.1	75125	-0.5	6313	4.5	12626	-5.8	2670	4.7	11308	4.8	846	-15.6	7256	0.2	13596	2.6	11498	3.3
Кв.2	85630	1.5	8219	4.4	14239	-1.4	4457	-9.0	12716	6.3	1055	-7.0	8267	5.4	13684	2.1	11384	0.3
Кв.3	89328	2.1	9194	4.2	14648	-0.1	5405	21.6	13489	7.5	1234	-8.3	8147	-1.3	13862	2.3	11398	0.6
Кв.4	98273	3.8	11969	4.6	15369	-1.8	6829	38.2	14399	5.2	973	-6.9	9499	15.6	13627	2.1	11527	1.1
2011 ² Кв.1	78883	5.0	6457	2.3	14353	13.7	3236	21.2	12075	6.8	860	1.7	7788	7.3	13339	-1.9	11672	1.5
Кв.2	90207	5.3	8426	2.5	16063	12.8	5616	26.0	15009	18.0	1094	3.7	8348	1.0	13414	-2.0	11726	3.0

¹ Реалната вредност на БДП и додадената вредност по сектори од кв.1 1997 до кв.4 2002 е пресметана врз база на годишните стапки на раст произлезени од износите по цени од 1997 година.

² Проценети податоци.

Извор: Државен завод за статистика.

Цени

Годишни стапки (%)

	Индекс на трошоци на живот (стапки на раст)															Индекс на цени на производители на индустриски производи (стапки на раст)	
	Вкупно Стоки Услуги			По категории													
				Исхрана Тугун и пилалаци Облека и обувки			Домување						Хигиена и здравје Култура и разонода Сообраќајни средства и услуги Ресторани и хотели /1				Останати Услуги /1
							Вкупно	Стан (станарина, вода, услуги)	Огрев и осветление	Токуќина	Хигиена и здравје	Култура и разонода					
1997	2.6	2.2	3.8	4.2	-3.9	-1.6	1.7	0.3	3.8	1.6	-0.5	-8.6	19.4	-	-	4.2	
1998	-0.1	0.0	-0.4	-0.2	3.6	2.4	0.4	0.0	0.4	2.0	0.1	-10.3	2.4	-	-	4.0	
1999	-0.7	-1.1	0.5	-1.6	0.2	1.2	0.3	0.1	1.1	-1.9	-1.4	-2.2	-0.8	-	-	-0.1	
2000	5.8	5.2	8.9	-0.4	13.9	-2.3	19.3	8.8	27.4	1.7	-1.7	-1.6	22.4	-	-	8.9	
2001	5.5	4.5	10.9	6.9	2.3	1.3	5.5	11.3	3.9	0.1	-0.7	1.9	9.5	-	-	2.0	
2002	1.8	1.2	5.0	1.8	1.0	6.8	1.7	4.1	1.0	-0.6	-3.8	3.6	2.1	-	-	-0.9	
2003	1.2	0.3	5.9	-1.4	3.4	2.2	3.9	3.9	4.4	1.1	3.9	2.2	4.2	-	-	-0.3	
2004	-0.4	-1.1	3.3	-3.1	1.1	0.9	2.2	-0.3	3.0	4.2	0.4	1.3	4.0	-	-	0.9	
2005	0.5	0.3	1.3	-1.2	5.5	2.2	0.4	0.3	1.0	-1.2	-3.5	0.9	3.7	-	-	3.2	
2006	3.2	3.7	1.3	2.2	17.8	0.2	2.0	-0.7	3.7	-0.8	2.0	6.4	1.8	-	-	6.9	
2007	2.3	3.0	-0.3	3.9	1.8	1.8	4.7	6.3	5.8	-0.7	0.3	2.4	-3.1	4.7	8.6	2.5	
2008	8.3	9.2	5.1	15.3	4.0	1.8	6.0	6.1	7.3	1.4	1.5	0.2	3.2	11.4	2.2	10.2	
2009	-0.8	-0.8	-0.8	-1.6	4.0	0.0	4.5	2.0	6.3	1.7	2.1	-3.8	-7.9	2.2	-5.8	-7.0	
2010	1.6	1.9	0.0	0.3	0.5	0.8	5.1	0.6	8.7	0.4	0.4	0.4	3.7	0.4	-5.6	8.7	
2006 Кв.1/2	2.7	3.2	0.9	1.6	17.7	-0.5	0.9	-0.2	1.6	-0.5	0.3	6.0	2.6	-	-	7.2	
Кв.2	3.4	3.8	2.0	2.3	17.5	0.3	1.1	0.2	1.9	-0.5	1.9	6.8	3.8	-	-	9.0	
Кв.3	3.6	4.0	1.9	2.9	17.9	0.5	1.7	-0.6	3.2	-0.9	2.7	6.9	2.3	-	-	6.9	
Кв.4	3.1	3.7	0.4	2.1	17.9	0.6	4.2	-2.2	7.9	-1.1	2.9	5.7	-1.5	-	-	4.4	
2007 Кв.1	0.7	1.3	-1.1	0.7	0.1	1.8	5.1	1.6	8.8	-1.8	0.0	3.5	-5.0	3.0	-2.8	1.3	
Кв.2	1.1	1.6	-0.5	0.7	2.2	1.0	5.9	6.6	7.8	-0.9	0.5	3.1	-4.3	3.6	11.6	0.5	
Кв.3	2.4	3.0	0.2	3.8	2.3	1.1	5.2	7.5	6.0	-0.1	0.9	3.6	-3.1	3.9	12.5	1.3	
Кв.4	4.9	6.2	0.4	10.4	2.4	3.5	2.8	9.6	1.1	0.0	0.0	-0.5	-0.6	8.0	13.0	7.1	
2008 Кв.1	9.5	11.0	3.9	19.0	4.2	1.6	3.6	8.5	2.7	0.4	1.5	-0.3	4.4	11.8	16.7	10.3	
Кв.2	9.9	11.4	4.5	19.5	3.5	3.6	3.4	4.7	3.7	1.0	1.1	0.5	5.8	12.0	1.9	13.7	
Кв.3	8.4	9.0	6.1	14.7	4.1	1.9	6.3	5.7	7.9	1.6	1.2	-0.2	5.1	13.1	-1.1	15.3	
Кв.4	5.5	5.4	5.8	8.6	4.3	0.3	10.4	5.8	14.4	2.7	2.1	0.9	-2.4	8.9	-6.6	1.5	
2009 Кв.1	0.9	0.8	1.2	0.9	4.5	1.6	7.4	3.8	9.9	3.8	2.1	-1.7	-9.1	5.1	-7.3	-6.6	
Кв.2	-0.6	-0.7	0.0	-1.0	4.2	-0.9	6.7	2.4	9.7	2.4	2.7	-2.3	-10.9	3.1	-8.6	-10.0	
Кв.3	-1.4	-1.3	-1.8	-2.2	3.8	0.2	4.1	1.3	6.2	1.0	2.3	-4.4	-9.1	1.0	-5.8	-11.0	
Кв.4	-2.1	-2.0	-2.4	-4.2	3.3	-0.8	0.2	0.6	0.3	-0.3	1.4	-6.9	-2.1	-0.1	-0.9	-0.8	
2010 Кв.1	0.5	0.6	-0.2	-2.4	1.2	-0.4	4.9	0.3	8.7	-0.2	1.2	-0.1	4.0	-0.4	-2.3	7.3	
Кв.2	1.1	1.4	-0.2	-0.9	0.1	0.9	4.7	-0.2	8.3	0.2	-0.3	0.8	5.2	-0.1	-7.1	10.5	
Кв.3	1.8	2.0	0.6	1.2	-0.2	1.1	5.2	0.0	8.9	0.7	0.0	1.6	2.6	0.5	-6.8	8.4	
Кв.4	2.9	3.5	0.0	3.3	0.8	1.6	5.8	2.5	8.9	1.1	0.7	-0.8	3.1	1.6	-6.2	8.6	
Јануари	0.1	0.1	0.2	-3.5	2.4	-1.2	5.4	0.4	9.5	-0.2	1.2	-0.5	3.7	-0.4	-0.2	6.0	
Февруари	0.6	0.8	-0.3	-1.9	0.7	-0.3	4.8	0.3	8.6	-0.3	0.9	-0.3	4.0	-0.4	0.8	7.2	
Март	0.7	0.9	-0.6	-1.9	0.5	0.4	4.5	0.3	7.9	-0.2	1.6	0.4	4.2	-0.5	-7.6	8.5	
Април	1.4	1.8	-0.5	-0.3	0.3	0.7	4.7	0.0	8.3	0.0	0.2	1.1	5.4	-0.5	-7.4	11.2	
Мај	0.2	0.3	-0.7	-3.4	0.0	1.1	4.7	-0.3	8.3	0.2	-0.4	0.0	5.7	-0.1	-6.9	11.6	
Јуни	1.8	2.0	0.7	0.9	0.0	1.0	4.6	-0.4	8.2	0.4	-0.6	1.2	4.5	0.3	-6.9	8.7	
Јули	1.5	1.6	0.8	0.2	-0.2	1.0	4.7	-0.2	8.2	0.6	-0.1	2.1	3.6	0.6	-7.1	8.2	
Август	1.9	2.0	1.4	1.0	-0.3	1.2	5.5	-0.2	9.5	0.7	-0.1	3.0	2.8	0.7	-6.8	8.3	
Септември	2.0	2.5	-0.3	2.3	-0.2	1.2	5.4	0.4	9.1	0.7	0.1	-0.3	1.3	0.2	-6.4	8.6	
Октомври	2.7	3.5	-0.8	3.4	0.7	2.0	5.7	1.6	9.1	1.0	-0.1	-2.5	3.1	0.7	-6.5	9.0	
Ноември	2.9	3.5	0.4	3.4	0.9	1.5	5.9	3.0	8.9	1.3	0.6	0.3	2.5	2.2	-6.1	7.3	
Декември	3.0	3.5	0.3	3.2	0.7	1.3	5.7	3.0	8.6	1.0	1.5	-0.3	3.6	1.9	-6.1	9.3	
2011 Кв.1	4.1	4.5	1.0	7.1	1.0	1.0	3.0	6.0	3.3	0.4	1.4	-0.8	4.8	1.5	-5.5	13.6	
Кв.2	4.7	5.4	1.1	8.4	1.0	1.4	4.3	6.9	5.5	-0.1	3.5	-2.6	2.8	1.6	2.4	11.7	
Јануари	3.2	3.6	0.7	5.3	0.8	0.9	2.3	4.8	2.3	0.7	1.2	-0.9	5.0	1.0	-8.3	12.7	
Февруари	3.9	4.2	0.9	6.8	1.1	1.0	2.3	6.5	2.0	0.4	1.4	-0.5	4.6	1.1	-8.3	12.8	
Март	5.2	5.7	1.5	9.1	1.2	1.2	4.3	6.7	5.6	0.1	1.6	-1.0	4.9	2.3	0.1	15.3	
Април	4.8	5.3	1.6	8.3	0.9	1.5	4.2	6.9	5.4	-0.1	3.3	-2.2	3.7	2.0	2.3	13.3	
Мај	5.2	5.9	1.5	9.6	1.1	1.6	4.3	6.8	5.5	-0.1	3.4	-2.8	2.9	1.6	2.3	10.8	
Јуни	4.1	5.1	0.2	7.2	1.1	1.2	4.3	7.0	5.5	-0.1	3.9	-2.8	1.7	1.2	2.5	10.9	
Јули	3.8	4.5	0.9	6.2	1.1	1.8	4.2	6.7	5.5	-0.2	3.3	-2.2	2.0	1.7	2.4	9.5	
Август	3.6	4.6	-0.6	5.6	1.2	1.4	3.9	6.5	4.8	0.2	4.2	-1.7	2.4	1.6	2.1	11.1	
Септември	3.4	4.1	0.3	4.3	1.2	1.2	3.7	5.8	4.7	0.0	4.0	1.7	3.5	1.6	1.6	10.0	

^{1/} Почнувајќи од 2007 година, структурата на индексот на трошоците на животот (ЦПИ) е проширена за категориите: ресторани и хотели и за категоријата останати услуги неспомнати на друго место.

^{2/} Кварталните пресметки се изработени во Дирекција за истражување на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика.

Индекс на индустриското производство (стапки на раст)

Годишни стапки на раст (%)

	Вкупно	По сектори			По група на производи				
		Вадење руди и камен	Преработувачка индустрија	Електрична енергија, гас и вода	Енергија	Интермедијарни производи, освен енергија	Капитални производи	Трајни производи за широка потрошувачка	Нетрајни производи за широка потрошувачка
2002	-5.3	-24.5	-4.7	-3.8	-16.8	-8.0	53.3	-22.6	-2.4
2003	4.7	-39.1	5.9	9.8	28.7	-12.1	-9.0	36.9	19.0
2004	-2.2	-5.0	-2.1	-2.6	-1.8	0.9	-20.1	9.1	-3.4
2005	7.0	40.4	7.3	2.5	4.6	14.2	-3.2	-14.9	3.8
2006	5.9	11.1	6.4	0.8	3.2	10.1	6.1	-17.1	4.7
2007	3.9	10.0	5.5	-9.5	-6.9	11.8	25.0	9.3	-1.3
2008	5.1	9.4	5.9	-3.1	-0.1	7.5	-1.0	64.6	2.8
2009	-8.7	-12.4	-10.4	8.7	2.5	-14.9	-23.1	-21.6	-3.3
2010	-4.8	-3.8	-7.5	14.4	6.8	-12.8	-10.8	-1.0	-1.8
2005 Кв.1 ^{1/}	4.8	-19.7	5.8	3.7	2.0	14.0	-1.7	-19.3	0.7
Кв.2	13.5	14.0	16.3	-0.3	5.8	24.6	-2.2	10.0	8.8
Кв.3	6.0	62.4	5.5	2.0	3.8	9.8	-5.4	-10.7	5.1
Кв.4	4.1	95.1	2.5	3.7	6.9	9.5	-7.1	-26.3	0.1
2006 Кв.1	3.0	37.9	2.4	-0.7	4.7	5.8	-18.0	2.1	2.2
Кв.2	4.2	23.6	3.9	1.0	-2.9	4.1	27.3	-37.9	7.4
Кв.3	10.5	2.8	11.5	4.6	5.2	18.6	11.6	-5.4	6.2
Кв.4	5.4	-4.8	6.9	-0.4	5.3	11.3	1.0	-16.7	2.4
2007 Кв.1	11.0	14.3	15.2	-9.0	-2.1	20.9	60.3	10.3	6.0
Кв.2	-2.6	16.6	-1.2	-20.7	-16.7	6.9	-1.2	25.3	-7.3
Кв.3	1.5	16.0	1.9	-8.6	-4.5	7.0	30.2	-2.3	-4.9
Кв.4	6.9	-3.7	8.6	-1.1	-6.3	15.3	27.0	7.7	2.9
2008 Кв.1	6.0	10.5	6.9	-0.8	1.7	9.2	28.5	74.6	-1.3
Кв.2	11.4	13.1	12.3	1.8	15.9	13.0	29.9	73.7	2.4
Кв.3	12.4	2.5	13.8	1.9	3.4	26.8	-16.7	52.1	2.9
Кв.4	-8.2	11.9	-8.6	-12.1	-15.3	-18.3	-31.5	60.3	6.1
2009 Кв.1	-12.3	-12.2	-14.0	-1.6	-0.1	-27.2	-22.7	-16.1	-0.6
Кв.2	-14.5	-18.8	-16.9	15.5	-0.9	-25.1	-39.7	-31.7	-1.0
Кв.3	-13.4	-11.4	-15.4	10.3	-5.2	-22.1	-17.7	-14.2	-4.1
Кв.4	6.4	-7.4	6.3	14.2	16.1	22.2	-5.1	-22.4	-6.5
2010 Кв.1	-9.3	-6.4	-14.6	19.1	-2.5	-15.5	-27.7	-1.3	-6.2
Кв.2	-0.9	-0.4	-5.8	38.5	28.6	-5.1	-5.9	1.9	-8.1
Кв.3	-3.6	5.1	-5.1	6.9	8.5	-12.6	-12.7	-5.8	3.0
Кв.4	-6.0	-12.5	-5.9	-3.8	-1.7	-17.6	5.1	1.1	2.9
Јануари	-2.8	8.8	-8.0	16.8	6.6	-10.1	-36.7	5.9	0.0
Февруари	-10.6	1.0	-17.9	31.3	7.2	-21.4	-26.5	0.0	-10.2
Март	-13.3	-22.9	-16.6	10.6	-20.9	-13.8	-22.3	-8.5	-7.4
Април	-7.2	-14.2	-11.4	29.6	2.5	-4.8	-24.3	10.3	-12.4
Мај	-1.1	-3.2	-6.1	37.6	55.1	-12.0	-21.4	-17.3	-6.9
Јуни	5.5	20.6	0.1	49.7	33.3	2.1	31.3	14.1	-5.2
Јули	8.0	10.7	5.0	35.1	24.3	17.8	4.2	1.5	-4.0
Август	-2.5	6.1	-3.2	-0.1	9.7	-13.2	-13.9	-3.3	6.2
Септември	-14.0	-0.5	-14.9	-10.8	-12.4	-29.0	-22.4	-13.2	7.9
Октомври	-4.7	-7.5	-4.1	-8.2	-10.1	-9.3	2.9	-1.0	2.3
Ноември	-2.9	-11.4	-1.0	-14.3	-4.3	-11.2	-16.7	-0.8	6.7
Декември	-10.0	-18.8	-12.2	10.0	8.7	-30.7	28.1	5.5	-0.6
2011 Кв.1	13.8	7.9	18.4	-3.1	6.8	19.9	64.5	65.2	3.8
Кв.2	5.3	14.6	9.7	-21.6	-23.3	4.2	44.7	117.5	9.7
Јануари	4.9	2.4	8.0	-4.8	-6.1	16.8	72.6	19.5	-1.8
Февруари	10.9	-2.7	16.6	-7.9	1.2	18.2	81.9	22.4	3.2
Март	24.5	24.4	28.9	4.1	31.8	23.6	47.4	150.2	9.3
Април	11.8	20.8	14.7	-6.3	12.9	4.7	44.8	107.0	7.3
Мај	6.9	27.3	11.9	-24.4	-30.1	12.2	87.0	103.9	10.2
Јуни	-1.8	-2.8	3.4	-33.5	-45.7	-3.6	17.6	139.8	11.4
Јули	5.5	2.2	9.0	-18.7	-15.5	2.6	26.1	181.1	6.3
Август	0.9	-8.9	3.1	-12.9	-21.1	9.9	55.0	3.8	-3.1

^{1/} Кварталните пресметки се изработени во Дирекција за истражување на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика.

Вработеност и продуктивност во целата економија

	Вкупно работоспособно население	Активно население:			Број на вработени лица по економски дејности:			Продуктивност / ¹
		Вкупно	Вработени	Невработени	Земјоделство	Индустрија	Услуги	
1996	1,436,602	789,081	537,591	251,489	100,067	193,975	243,548	-
1997	1,489,625	800,513	512,301	288,213	84,256	163,988	264,056	-
1998	1,503,365	823,826	539,762	284,064	107,249	190,674	241,839	-
1999	1,518,250	806,674	545,222	261,452	115,361	185,283	244,580	-
2000	1,534,256	811,557	549,846	261,711	119,971	187,066	242,809	-
2001	1,554,420	862,504	599,308	263,196	131,094	190,458	277,755	-
2002	1,566,953	824,824	561,341	263,483	134,293	186,917	238,868	-
2003	1,579,450	860,976	545,108	315,868	120,132	184,855	238,583	-
2004	1,594,557	832,281	522,995	309,286	88,050	171,390	261,810	-
2005	1,607,997	869,187	545,253	323,934	106,533	175,868	261,523	0.2
2006	1,618,482	891,679	570,404	321,274	114,777	186,085	268,117	0.5
2007	1,628,635	907,138	590,234	316,905	107,717	184,928	294,305	2.3
2008	1,633,341	919,424	609,015	310,409	119,749	190,530	297,189	1.9
2009	1,638,869	928,775	629,901	298,873	116,668	187,077	324,410	-4.2
2010	1,649,473	939,479	640,199	299,279	121,184	186,664	330,060	-0.7
2005 Кв.1	1,603,675	827,428	507,397	320,030	76,546	181,450	251,307	5.3
Кв.2	1,606,833	883,522	552,797	330,724	126,194	174,588	251,112	6.0
Кв.3	1,609,071	889,725	564,880	324,845	135,712	170,157	257,804	-1.7
Кв.4	1,612,410	876,074	555,938	320,136	87,921	180,089	286,837	-7.8
2006 Кв.1	1,615,584	877,798	559,702	318,096	103,319	190,355	264,550	-2.5
Кв.2	1,617,423	885,609	566,293	319,316	128,519	189,630	246,842	0.6
Кв.3	1,619,447	899,732	576,813	322,919	125,322	187,760	262,480	3.6
Кв.4	1,621,475	903,576	578,810	324,766	101,948	176,592	298,599	0.3
2007 Кв.1	1,624,611	902,588	579,301	323,287	95,384	186,975	293,629	4.0
Кв.2	1,627,216	906,199	589,254	316,944	112,982	184,622	288,104	-0.4
Кв.3	1,630,010	909,466	598,327	311,139	117,531	181,993	294,863	0.8
Кв.4	1,632,702	910,301	594,054	316,247	104,975	186,122	300,622	5.0
2008 Кв.1	1,635,058	920,512	600,593	319,919	121,238	178,848	298,110	3.0
Кв.2	1,633,339	917,566	607,125	310,441	129,711	186,184	289,783	3.2
Кв.3	1,631,646	925,073	619,802	305,271	119,149	198,499	301,415	2.1
Кв.4	1,633,321	914,547	608,541	306,006	108,896	198,590	299,451	-0.8
2009 Кв.1	1,634,986	919,026	618,189	300,837	120,186	181,567	314,199	-3.6
Кв.2	1,637,828	933,878	636,156	297,722	122,958	188,433	322,983	-7.3
Кв.3	1,640,302	940,661	642,541	298,120	119,474	189,239	333,028	-5.5
Кв.4	1,642,360	921,534	622,720	298,814	104,055	189,069	327,428	-0.4
2010 Кв.1	1,644,423	925,613	615,962	309,651	109,821	182,562	321,505	0.2
Кв.2	1,648,132	923,323	627,129	296,194	121,442	183,307	320,243	2.9
Кв.3	1,649,507	949,313	648,773	300,540	128,825	186,077	332,186	1.1
Кв.4	1,652,026	954,928	659,557	295,371	126,995	189,024	341,179	-2.4
2011 Кв.1	1,653,275	944,216	649,575	294,641	118,837	192,349	335,187	-0.1
Кв.2	1,655,188	936,256	642,809	293,448	122,698	194,047	323,785	2.7

¹ Годишни стапки на раст во (%). Пресметките се изработени во Дирекција за истражување на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика. Анкета за работна сила.

Плати

Износи во денари, годишна промена во (%)

	Бруто плати:						Нето плати:					
	Просечна, вкупно	Номинална промена	Реална промена	По економски дејности:			Просечна, вкупно	Номинална промена	Реална промена	По економски дејности:		
				Земјоделство	Индустија	Услуги				Земјоделство	Индустија	Услуги
1999	16,941	3.6	-	12,944	16,306	19,684	10,029	2.9	3.6	8,667	8,380	10,720
2000	17,958	6.0	-	15,733	17,785	20,968	10,526	5.5	-0.3	9,294	8,883	11,354
2001	17,893	-0.4	-5.6	14,739	18,304	20,467	10,592	3.5	-1.9	8,754	10,348	11,852
2002	19,030	6.4	4.5	14,437	19,243	21,648	11,550	6.9	5.0	8,833	11,415	12,791
2003	19,957	4.9	3.7	14,100	19,854	22,955	11,955	4.8	3.6	8,522	11,782	13,549
2004	20,779	4.1	4.5	17,287	20,692	23,748	12,534	4.0	4.4	10,337	12,290	13,999
2005	21,335	2.7	2.2	19,128	21,450	24,737	13,125	2.5	2.0	11,419	12,738	14,548
2006	23,037	8.0	4.6	19,485	23,570	25,624	13,854	7.3	4.0	11,660	13,983	15,036
2007	24,139	4.8	2.4	17,755	23,965	26,520	14,586	7.9	5.5	10,766	14,585	16,080
2008	25,349	8.7	0.3	17,342	25,478	28,492	16,095	10.3	1.9	10,693	15,780	17,581
2009	29,923	9.4	10.3	19,331	29,068	33,056	19,958	9.9	10.8	13,096	19,316	22,136
2010	30,226	1.0	-0.6	19,597	29,762	32,659	20,554	3.0	1.4	13,388	20,090	22,289
2006 Кв.1	22,559	7.6	4.9	19,179	22,969	25,184	13,207	6.9	3.7	11,466	13,606	14,757
Кв.2	22,923	8.5	5.1	19,600	23,340	25,444	13,428	7.7	4.2	11,681	13,820	14,910
Кв.3	23,214	8.7	5.1	19,719	23,967	25,835	13,584	7.7	3.9	11,779	14,184	15,125
Кв.4	23,451	7.1	4.0	19,440	24,003	26,035	13,854	7.2	4.0	11,712	14,321	15,351
2007 Кв.1	23,139	2.6	1.9	17,809	23,414	25,635	13,962	5.7	5.0	10,802	14,230	15,516
Кв.2	23,651	3.2	2.1	18,396	23,569	26,020	14,287	6.4	5.3	11,161	14,335	15,746
Кв.3	24,193	4.2	1.8	17,524	24,043	26,510	14,604	7.5	5.1	10,652	14,608	16,086
Кв.4	25,574	9.1	4.2	17,291	24,836	27,917	15,490	11.8	6.9	10,451	15,167	16,971
2008 Кв.1	25,146	8.7	-0.8	16,983	24,571	27,429	15,430	10.5	0.9	10,315	15,220	16,934
Кв.2	25,566	8.1	-1.6	16,679	25,126	27,899	15,697	9.9	0.0	10,295	15,559	17,228
Кв.3	26,337	8.9	0.4	16,779	25,610	28,561	16,171	10.7	2.1	10,479	15,860	17,628
Кв.4	27,863	9.0	3.3	18,928	26,604	30,080	17,081	10.3	4.5	11,684	16,480	18,534
2009 Кв.1*	29,540	12.5	11.5	19,127	28,496	32,764	19,653	12.7	11.8	12,973	18,774	21,885
Кв.2*	30,137	12.8	13.5	19,489	29,156	33,394	20,116	13.4	14.1	13,191	19,414	22,423
Кв.3*	29,833	8.4	9.9	19,453	29,248	32,861	19,891	8.9	10.4	13,171	19,496	21,973
Кв.4*	30,183	3.7	5.9	19,254	29,372	33,207	20,172	4.5	6.8	13,051	19,579	22,261
2010 Кв.1	29,879	1.1	0.6	19,358	29,223	32,467	20,303	3.3	2.8	13,234	19,774	22,136
Кв.2	30,238	0.3	-0.8	19,678	29,636	32,650	20,557	2.2	1.1	13,491	19,982	22,283
Кв.3	30,099	0.9	-0.9	20,072	29,724	32,325	20,465	2.9	1.1	13,668	20,056	22,049
Кв.4	30,688	1.7	-1.2	19,280	30,465	33,194	20,890	3.6	0.7	13,161	20,548	22,690
Јануари 2010	29,947	1.2	1.1	19,844	29,370	32,586	20,330	3.6	3.5	13,651	19,850	22,196
Февруари	29,751	1.1	0.5	19,205	28,801	32,659	20,240	3.3	2.7	13,155	19,565	22,324
Март	29,938	1.1	0.4	19,026	29,500	32,157	20,338	3.0	2.3	12,897	19,907	21,889
Април	30,081	-0.2	-1.6	19,723	29,249	32,481	20,449	1.4	0.0	13,551	19,760	22,155
Мај	30,598	1.7	1.5	19,684	29,925	32,971	20,798	3.4	3.2	13,573	20,154	22,501
Јуни	30,035	-0.5	-2.2	19,626	29,734	32,500	20,424	1.8	0.0	13,348	20,033	22,193
Јули	29,827	0.3	-1.2	20,661	29,164	31,921	20,299	2.7	1.2	14,125	19,728	21,792
Август	30,207	1.5	-0.4	19,839	29,976	32,421	20,541	3.4	1.5	13,499	20,215	22,118
Септември	30,263	0.9	-1.1	19,716	30,031	32,634	20,554	2.5	0.5	13,379	20,226	22,236
Октомври	30,279	0.6	-2.1	18,716	30,034	32,582	20,584	2.3	-0.4	12,630	20,245	22,232
Ноември	30,349	1.7	-1.1	19,488	29,734	32,786	20,633	3.6	0.7	13,363	20,071	22,382
Декември	31,435	2.7	-0.3	19,636	31,629	34,213	21,454	4.7	1.7	13,491	21,329	23,456
2011 Кв.1	30,383	1.7	-2.3	20,478	31,582	33,718	20,682	1.9	-2.1	14,093	21,319	23,030
Кв.2	30,633	1.3	-3.2	21,613	32,000	34,397	20,864	1.5	-3.1	14,871	21,597	23,515
Јануари 2011**	30,902	3.2	0.0	20,689	31,900	34,252	21,029	3.4	0.2	14,247	21,369	23,431
Февруари	30,032	0.9	-2.8	19,938	31,550	33,346	20,433	1.0	-2.8	13,731	21,394	22,748
Март	30,216	0.9	-4.1	20,806	31,297	33,557	20,585	1.2	-3.8	14,301	21,193	22,910
Април	30,172	0.3	-4.3	21,195	31,705	33,735	20,519	0.3	-4.3	14,542	21,276	23,027
Мај	30,736	0.5	-4.5	21,765	32,342	34,274	20,954	0.7	-4.3	14,966	21,850	23,441
Јуни	30,990	3.2	-0.9	21,880	31,954	35,181	21,119	3.4	-0.7	15,104	21,664	24,078
Јули	30,528	2.4	-1.3	21,314	31,453	34,030	20,813	2.5	-1.3	14,741	21,343	23,281

*Од јануари 2009 година настана структурна промена во податоците за платите, заради примената на концептот на "бруто плата". Оттука, износите за нето и бруто плата од јануари 2009 година се значајно повисоки во однос на претходниот период.

Од друга страна, стапките на раст на нето и бруто платите се однесуваат на податоците кои се коригирани за структурната промена. Промената е направена од страна на НБРМ, така што е претпоставено дека платата во јануари 2009 година е

** Од јануари 2011 година ДЗС ја примени новата Национална класификација на дејностите (НКД Рев.2) за прибирање и обработка на податоците за просечната месечна исплатена нето и бруто плата.

Извор: Државен завод за статистика.

Буџет на Република Македонија (Централен Буџет и Буџети на Фондови)

	2010				Вкупно 2010	2011		2011	
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4		Кв.1	Кв.2	Јули	Авг.
ВКУПНИ ПРИХОДИ	29,521	32,322	36,134	34,173	132,150	31,422	36,042	11,918	10,897
Даночни приходи и придонеси	25,295	28,151	29,176	29,818	112,440	27,332	29,519	10,600	9,742
Даночни приходи (ССП)*	177	160	196	282	815	192	146	52	40
Даноци	16,009	18,528	19,209	19,192	72,938	18,002	19,411	7,095	6,465
Персонален данок на доход	2,111	2,116	2,085	2,560	8,872	2,242	2,325	781	708
Данок на добивка	879	623	1154	1034	3,690	920	1,496	284	185
ДДВ	8,204	9,734	9,929	9,827	37,694	9,834	10,140	4,160	3,383
Акцизи	3,140	3,542	4,304	3,939	14,925	3,423	3,687	1,273	1,533
Увозни давачки	953	1,772	903	1,084	4,712	809	950	304	378
Други даноци	722	741	834	748	3,045	774	813	293	278
Придонеси	9,109	9,463	9,771	10,344	38,687	9,138	9,962	3,453	3,237
Фонд за ПИОМ	6,162	6,385	6,613	6,977	26,137	6,188	6,740	2,332	2,186
Агенција за вработување	400	400	412	439	1,651	388	425	149	140
Фонд за здравствено осигурување	2,547	2,678	2,746	2,928	10,899	2,562	2,797	972	911
Неданочни приходи	3,703	3,020	6,284	3,563	16,570	2,995	3,648	1,147	1,011
Неданочни приходи (ССП)	1,864	1,431	1,821	1,320	6,436	1,677	1,536	454	349
Профит од јавни финансиски институции	495	63	3157	764	4,479	12	22	43	230
Народна банка на РМ	408	0	0	0	408	0	0	0	0
Агенција за управување со средства	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Други приходи од имот	77	37	632	748	1494	1	22	24	198
Камати од депонирани средства во НБРМ	8	26	15	15	64	11	0	19	32
Дивиденди	2	0	2510	1	2,513	0	0	0	0
Административни такси	448	474	381	472	1,775	439	565	125	119
Партиципација за здравствени услуги	85	80	75	75	315	82	90	28	25
Други административни такси	133	137	115	158	543	127	196	50	52
Други неданочни приходи	247	289	145	203	884	297	770	265	49
Надоместоци за Агенција за патишта	358	446	574	449	1,827	340	458	162	184
Капитални приходи	268	331	227	333	1,159	532	2,495	31	63
Странски донации	201	648	281	329	1459	231	277	101	38
Приходи од наплатени заеми	56	173	166	130	525	332	103	39	43
ВКУПНИ РАСХОДИ	33,625	34,293	36,644	38,130	142,692	35,148	40,048	13,187	11,121
Тековни трошоци	30,396	31,563	31,703	33,696	127,358	31,152	35,166	11,317	10,041
Плати и надоместоци	5,751	5,636	5,588	5,663	22,638	5,755	5,773	1,950	1,947
Стоки и услуги	3,728	3,179	3,785	3,989	14,681	3,516	3,718	1,110	934
Трансфери	20,687	22,086	20,960	23,132	86,865	21,523	24,938	7,067	6,990
Трансфери (ССП)	264	309	369	243	1,185	173	211	64	76
Социјални трансфери	15,620	15,931	16,079	16,156	63,786	15,931	17,203	5,575	5,528
Фонд за ПИОМ	9,231	9,380	9,378	9,625	37,614	9,521	9,800	3,263	3,229
Агенција за вработување	495	525	518	656	2,194	488	552	172	170
Социјална помош	1,267	1,336	1,215	856	4,674	1,070	1,757	429	426
Здравствена заштита	4,627	4,690	4,968	5,019	19,304	4,852	5,094	1,711	1,703
Други трансфери	4,794	5,829	4,502	6,718	21,843	5,419	7,524	1,428	1,386
Каматни плаќања	231	661	1370	912	3,174	358	737	1190	170
Камати по домашен долг	99	464	185	271	1,019	196	444	75	66
Камати по надворешен долг	131	198	1185	641	2,155	162	293	1115	104
Гаранции	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Капитални трошоци	3,229	2,730	4,941	4,434	15,334	3,996	4,882	1,870	1,080
Инвестиции во постојани средства	2,387	1,816	3,623	3,301	11,127	3,358	3,793	1,486	759
Капитални трансфери	843	914	1318	1133	4,208	638	1,089	384	321
БУЏЕТСКИ ДЕФИЦИТ / СУФИЦИТ	-4,104	-1,972	-510	-3,957	-10,543	-3,726	-4,006	-1,269	-224
Финансирање	4,104	1,972	510	3,957	10,543	3,726	4,006	1,269	224
Прилив	4,699	5,504	1,545	6,276	18,024	4,518	7,810	1,531	334
Приходи од приватизација	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Странски заеми	337	1593	722	4,525	7,177	635	14,324	285	74
Депозити	4,440	1,616	129	-2,173	4012	3,199	-6,315	918	-367
Државни записи	-78	2,295	695	3884	6,796	615	-199	328	584
Продажба на акции	0	0	0	40	40	69	0	0	43
Одлив	596	3,532	1035	2319	7,482	792	3,804	262	110
Отплата на главница	596	3,532	1035	2319	7,482	792	3,804	262	110
Надворешен долг	596	534	726	734	2,590	650	783	130	110
Домашен долг	0	2,998	309	1585	4,892	142	3,021	132	0

*Сметки за сопствени приходи.

Извор: Министерство за финансии на Република Македонија.

Биланс на НБРМ /1,2,3,4

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009											
	XII	XII	XII	XII	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
А. ВКУПНИ СРЕДСТВА	52223	51352	75272	95647	99990	96111	93073	91373	82366	78467	76168	78057	89571	96341	97643	98975	101631	102010
1. Девизни средства	46078	44831	69588	88102	94979	91908	88888	87201	78197	74290	72012	73904	85428	92219	93538	94889	97499	97807
1.1. Девизни резерви	44178	44423	68698	86664	93291	91808	88543	86814	77859	73928	71658	73618	85235	92066	93387	94760	97380	97725
1.2. Останати девизни средства	1900	408	890	1438	1688	100	345	387	338	362	354	286	193	154	151	129	119	83
2. Побарувања од Државата	3890	3495	3549	2519	1271	1304	1309	1305	1305	1306	1306	1305	1306	1306	1301	1294	1319	1327
2.1. Во денари	3815	3495	3549	2505	1264	1296	1297	1297	1297	1297	1297	1297	1297	1297	1293	1286	1311	1318
2.2. Во странска валута	75	0	0	14	7	8	12	8	8	9	9	9	9	9	8	8	8	9
3. Други средства	2254	3025	2135	5025	3740	2898	2876	2867	2864	2872	2850	2847	2837	2815	2804	2792	2813	2876
Б. ВКУПНИ ОБВРСКИ	52223	51352	75272	95647	99990	96111	93073	91373	82366	78467	76168	78057	89571	96341	97643	98975	101631	102010
1. Монетарна база	22345	22683	28374	34018	41468	48035	45654	45915	42550	42717	42016	44035	49041	49542	48875	52287	51188	51892
1.1. Готови пари во оптик	15010	15071	15813	17732	19894	20799	18484	17856	17267	17388	17144	16822	18094	17599	17170	17243	17449	19482
1.2. Останати депозитни институции	6018	6043	10307	13769	17966	21619	21246	22026	19686	19678	18742	20850	24377	25356	24860	28055	27171	26639
1.2.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денари	3248	2677	4984	7396	10689	10288	10550	10787	8823	8444	7279	9281	12815	13470	12612	15759	14881	14245
1.2.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денарс						1528	895	847	240	331	275	324	310	281	269	239	186	169
1.2.3. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	2770	3366	5323	6373	7277	9803	9801	10392	10623	10903	11189	11245	11252	11605	11978	12058	12104	12225
1.3. Локална самоуправа	0	0	679	635	1602	2823	3080	3185	2655	2646	2992	3219	3157	3290	3467	3596	3241	2361
1.3.1. Трансферабилни депозити - Локална самоуправа, во денари	0	0	679	635	1602	2823	3080	3185	2655	2646	2992	3219	3157	3290	3467	3596	3241	2361
1.4. Останати финансиски институции	1317	1569	1575	1882	2006	2794	2844	2848	2942	3006	3137	3143	3414	3296	3379	3392	3327	3410
2. Готови пари кај останати депозитни институции	844	921	1389	1545	1986	3198	2569	2515	2621	2627	2700	2613	2795	2834	2714	2639	2979	3216
3. Останати депозитни институции - останати обврски	4581	4713	8945	9480	21040	17451	13593	14103	7511	10502	9923	12489	8391	13054	15247	14830	17846	16676
3.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	193	147	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	0	0	0	0	0	0	0	418	602	663	1557	2835	2110	3781	2618	2496	2526	814
3.3. Хартии од вредност, исклучени од монетарните агрегати, во денари	4388	4566	8945	9480	21040	17451	13593	13685	6909	9838	8366	9654	6280	9274	12629	12333	15319	15862
4. Ограничени депозити	0	0	0	0	0	11	2	1	1	13	17	17	8	2	12	7	0	0
5. Девизни обврски	3982	3457	3863	3249	555	955	949	950	949	949	734	733	733	4158	4542	4484	4505	4561
6. Депозити на државата	12348	12865	24025	34648	20833	12334	13738	11696	14900	8287	7600	5445	16149	14595	13536	12103	11903	12692
6.1. Во денари	3997	6584	8399	16962	15313	9208	10876	9055	12445	5757	4808	3485	3812	2170	1539	1523	1674	2775
6.2. Во странска валута	8351	6281	15626	17686	5520	3126	2862	2641	2455	2530	2793	1960	12337	12425	11997	10580	10229	9917
7. Останати обврски	8967	7634	10065	14252	16094	17324	19137	18708	16455	15999	15878	15338	15249	14989	15431	15264	16189	16189

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно

со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Август 2008 година, депозитните банки и штедилниците издвојуваат задолжителен депозит кај НБРМ, согласно Одлуката за задолжителен депозит кај НБРМ, бр. 02-15/VI-1/2008 од 12.06.2008 година.

3) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

4) Согласно препораките на ММФ, променет е третманот на СПВ алокацијата така што наместо да биде дел од капиталните сметки претставува девизна обврска на НБРМ. Извршена е ревизија на целата временска серија.

Биланс на НБРМ /1,2,3,4

во милиони денари

	2010												2011					
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
А. ВКУПНИ СРЕДСТВА	103709	103882	103114	105478	107774	109433	105350	110091	112350	110622	111982	114473	113189	112959	138681	138380	142965	140365
1. Девизни средства	99515	99697	98935	101310	103590	105246	101212	105896	104160	102450	103745	105495	105025	104760	116919	118563	122646	120236
1.1. Девизни резерви	99435	99595	98837	101209	103485	105138	101126	105844	104119	102408	103707	105451	104979	104715	116881	115470	116006	112912
1.2. Останати девизни средства	80	102	99	102	105	108	86	53	41	42	38	45	46	45	38	3092	6640	7324
2. Побарувања од Државата	1337	1347	1347	1355	1380	1394	1370	1381	5405	5402	5477	5493	5451	5468	19039	18451	18932	18750
2.1. Во денари	1328	1338	1338	1346	1371	1383	1360	1371	5395	5392	5465	5479	5379	5395	5402	5209	5317	5281
2.2. Во странска валута	9	9	9	9	9	11	10	11	11	10	12	13	72	74	13637	13242	13615	13469
3. Други средства	2857	2838	2832	2813	2804	2793	2768	2813	2784	2770	2760	3485	2713	2731	2722	1366	1387	1379
Б. ВКУПНИ ОБВРСКИ	103709	103882	103114	105478	107774	109433	105350	110091	112350	110622	111982	114473	113189	112959	138681	138380	142965	140365
1. Монетарна база	52672	51077	50046	51684	52365	54127	52346	52903	51432	54313	53027	53917	53993	54389	61954	65852	65868	65572
1.1. Готови пари во оптик	18431	17949	17995	17925	18576	18463	19752	19338	18879	19007	18507	20173	18875	19087	18744	19841	20592	20135
1.2. Останати депозитни институции	28044	27090	26001	27345	27166	29001	27167	28000	26845	29445	28770	28830	29518	29633	37199	39600	38934	39148
1.2.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денари	15704	14919	13761	14877	14760	16299	14479	15109	13804	16514	15849	15659	16123	15073	15083	16396	16023	14422
1.2.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денарс	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1070	8597	9549	9120	10818
1.2.3. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	12189	12171	12240	12468	12406	12702	12688	12891	13042	12931	12921	13170	13395	13490	13519	13655	13791	13907
1.3. Локална самоуправа	2896	2622	2592	2930	3162	3179	3157	3370	3425	3532	3420	2505	3124	3177	3452	3836	3716	3621
1.3.1. Трансферабилни депозити - Локална самоуправа, во денари	2896	2622	2592	2930	3162	3179	3157	3370	3425	3532	3420	2505	3124	3177	3452	3836	3716	3621
1.4. Останати финансиски институции	3300	3415	3459	3484	3460	3484	2270	2195	2282	2328	2330	2409	2476	2492	2559	2575	2626	2668
2. Готови пари кај останати депозитни институции	2906	2862	3151	2702	3071	2801	3024	3135	2934	2939	2922	3215	3061	3025	2801	3044	3311	3095
3. Останати депозитни институции - останати обврски	18194	21033	23201	23447	25012	23660	22878	25427	27618	25623	27118	26867	27142	27388	19874	15946	19493	19219
3.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	417	215	246	215	197	185	62	985	986	924	984	923	923	923	0	0	0	0
3.3. Хартии од вредност, исклучени од монетарните агрегати, во денари	17776	20817	22954	23231	24814	23475	22816	24441	26631	24698	26133	25944	26218	26465	19874	15945	19492	19219
4. Ограничени депозити	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Девизни обврски	4638	4719	4722	4777	4812	4903	4724	4993	4816	4788	4872	4886	4786	4832	4761	7688	11342	12000
6. Депозити на државата	11385	9507	8242	7620	6112	6774	7807	8043	10435	8172	8024	9009	9659	8185	34240	32730	28990	26840
6.1. Во денари	3110	3013	4206	2384	1546	2189	3995	4402	3485	2129	2875	5941	5515	4132	2906	5384	1315	2552
6.2. Во странска валута	8274	6494	4035	5236	4566	4585	3812	3640	6950	6043	5149	3068	4144	4053	31334	27346	27674	24288
7. Останати обврски	16820	17546	16903	17950	19474	19968	17594	18725	18049	17726	18941	19794	17610	18165	17852	16164	17272	16733

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003
 2) Почнувајќи од Август 2008 година, депозитните банки и штедилниците издвојуваат задолжителен депозит кај НБРМ, согласно Одлуката за задолжителен депозит кај НБРМ, бр. 02-15/VI-1/2008 од 12.06.2008 година.

3) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

4) Согласно препораките на ММФ, променет е третманот на СПВ алокацијата така што наместо да биде дел од капиталните сметки претставува девизна обврска на НБРМ. Извршена е ревизија на целата временска серија.

Биланс на останатите депозитни институции - банки и штедилници /1,2

во милиони денари

	2003						2009											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009											
	XII	XII	XII	XII	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Б. ВКУПНО ОБВРСКИ	128133	146283	171189	204745	254348	283710	279841	283210	281636	284510	282706	284134	287565	293062	293358	298724	302720	306469
1. Депозити вклучени во монетарни	65671	78831	92725	117838	155869	175130	173922	174586	172789	174714	173259	174596	172880	177642	177897	181947	183647	187587
1.1. Во денари	31159	36262	41617	57385	87613	91298	88487	88391	83493	82879	82375	82972	78099	80497	80773	83617	85023	87073
1.1.1. Останати финансиски институции	398	285	338	492	1008	1947	5227	5232	4850	4859	5018	5495	5158	5387	5893	6244	6708	7005
1.1.2. Локална самоуправа	308	193	16	10	33	42	61	60	61	52	52	59	37	32	29	42	39	34
1.1.3. Јавни нефинансиски институции	457	659	609	674	2511	3095	5455	5220	5278	5073	4695	4330	3625	4260	3692	3487	3183	3067
1.1.4. Останати нефинансиски институции	15491	18866	20571	27691	37280	38913	32860	34104	32240	31848	32275	33312	29409	31276	30733	31548	32111	31459
1.1.5. Други резиденти	14505	16259	20083	28518	46781	47301	44884	43774	41065	41047	40335	39776	39870	39543	40426	42295	42983	45508
1.2. Во странска валута	34512	42569	51108	60453	68256	83832	85435	86195	89296	91834	90885	91624	94780	97145	97124	98330	98624	100513
1.2.1. Останати финансиски институции	49	73	20	32	78	217	793	893	844	873	1017	994	935	941	933	971	1015	1108
1.2.2. Локална самоуправа	0	0	0	0	0	0	7	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	9
1.2.3. Јавни нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	1791	327	383	435	261	230	392	457	431	459	484	358
1.2.4. Останати нефинансиски институции	6834	9659	11522	15243	17417	19883	17668	17528	17746	17790	15904	15177	16361	17641	16829	17609	17131	17679
1.2.5. Други резиденти	27629	32837	39566	45178	50761	63732	65176	67440	70316	72729	73695	75215	77084	78096	78922	79283	79986	81360
2. Депозити исклучени од монетар	7372	5849	8541	13869	18367	23512	21661	23950	24033	24248	25233	20024	24959	25539	25359	24009	24103	21332
2.1. Во денари	3166	2241	2985	3516	4398	5721	4087	4771	4713	5047	5373	5012	5971	6665	6737	6028	5937	6124
2.1.1. НБРМ	0	0	0	0	0	0	35	35	0	0	0	3	3	4	6	7	7	8
2.1.2. Останати депозитни институции	1150	740	1273	1746	2954	3420	510	504	593	530	561	562	593	621	628	542	554	552
2.1.3. Останати финансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	4	88	19	4	4	34	34	37	37	37	37
2.1.4. Држава	1850	1177	1562	1672	1359	2243	1230	1212	1217	1299	1182	1310	1330	1931	1948	1365	1168	1226
2.1.5. Локална самоуправа	0	0	0	0	0	0	23	23	23	23	23	24	24	18	18	18	18	18
2.1.6. Јавни нефинансиски институции	166	324	150	98	85	58	39	39	39	39	39	39	0	19	19	19	21	21
2.1.7. Останати нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	483	966	1077	1097	1072	1000	989	976	1007	930	956	912
2.1.8. Други резиденти	0	0	0	0	0	0	803	1020	828	810	1113	792	860	830	830	891	930	1136
2.1.9. Нерезиденти	0	0	0	0	0	0	964	970	846	1228	1377	1280	2138	2231	2245	2219	2247	2214
2.2. Во странска валута	4206	3608	5556	10353	13969	17791	17573	19179	19320	19202	19861	15012	18988	18874	18622	17981	18165	15208
2.2.1. Останати депозитни институции	760	340	964	1657	1571	2308	1213	963	1170	1247	1382	1454	1493	1780	1350	921	1150	902
2.2.2. Останати финансиски институции	0	0	0	0	0	0	47	56	9	9	9	9	8	8	8	8	9	9
2.2.3. Држава	25	27	1	1	1	2	49	16	5	8	8	6	5	7	6	4	5	5
2.2.4. Останати нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	244	1826	1910	1942	1935	1923	1861	1792	1797	1753	1757	1747
2.2.5. Други резиденти	0	0	0	0	0	0	1606	1633	1770	1742	1717	1797	1809	2058	2392	2344	2156	2243
2.2.6. Нерезиденти	3421	3241	4591	8695	12397	15481	14414	14686	14455	14253	14809	9822	13812	13229	13069	12951	13087	10303
3. Хартии од вредност различни од	0	0	0	0	300	954	957	959	975	977	944	932	936	940	943	947	942	932
4. Кредити	8959	9691	13556	14646	17860	16047	15599	15955	16088	16330	15912	20139	19923	19672	19695	20991	21801	25445
4.1. Во денари	2532	1946	2218	3212	3575	5089	4838	4999	5358	5360	5263	5209	5181	5074	5101	5412	5441	5779
4.2. Во странска валута	6427	7745	11338	11434	14285	10958	10760	10956	10730	10971	10649	14929	14742	14598	14594	15578	16359	19666
5. Финансиски деривативи																		1
5.1. Во денари																		0
5.2. Во странска валута																		1
6. Останати обврски	14131	16931	18778	19115	18639	18373	17133	17215	17787	18570	17326	18010	17996	17923	17516	18329	19228	18366
6.1. Во денари	12791	14086	17542	17802	16684	17090	15824	15924	16520	17287	16112	16664	16683	16655	15921	16763	17623	17036
6.2. Во странска валута	1340	2845	1236	1313	1955	1283	1309	1290	1267	1282	1214	1346	1313	1268	1595	1567	1605	1330
7. Акции и други сопственички хар	32000	34981	37589	39277	43313	49694	50569	50544	49964	49672	50031	50432	50871	51347	51948	52501	53000	52806

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од Јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Биланс на останатите депозит

во милиони денари

	2010												2011					
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
A. ВКУПНО СРЕДСТВА	307928	309677	310961	317359	324351	328194	331352	331594	335190	337668	342815	349758	348059	351252	356990	360817	366040	369593
1. Валуты и депозити	57956	55073	53849	56658	60361	60487	60167	60032	59705	63303	64985	68466	66204	66670	74245	77974	77060	76951
1.1. Валуты	5153	4932	5286	5231	5534	5297	6135	6152	5635	5514	5427	6204	5339	5340	4926	5577	5569	5773
1.1.1. Во денари	2906	2862	3151	2702	3071	2801	3024	3135	2934	2939	2922	3215	3061	3025	2801	3044	3311	3095
1.1.2. Во девизи	2247	2070	2135	2530	2463	2496	3111	3018	2701	2575	2506	2989	2278	2315	2125	2533	2258	2678
1.2. Депозити	52802	50140	48563	51427	54827	55190	54032	53880	54070	57789	59557	62262	60865	61331	69319	72397	71491	71178
1.2.1. Во денари	15967	15031	13930	14952	14926	16737	14560	15320	14059	16609	16079	15978	16271	16293	23818	25905	25061	25135
- НБРМ/ Задолжителна резерва и клиринг, - Останати депозитни	15528	14586	13484	14580	14529	16312	14132	14871	13630	16173	15647	15391	15826	15849	23372	25509	24666	24749
1.2.2. Во странска валута	439	445	446	372	397	425	428	449	429	436	432	587	445	444	446	397	395	385
- Останати депозитни	36835	35109	34633	36475	39901	38453	39472	38560	40011	41180	43479	46285	44595	45038	45501	46491	46430	46043
- НБРМ	1233	1123	1166	1095	1021	1010	934	1726	1748	1886	1729	1789	1493	1630	757	996	792	854
- Нерезиденти	12189	12171	12240	12468	12406	12702	12688	12891	13042	12931	12921	13170	13395	13490	13519	13655	13791	13907
	23412	21814	21227	22912	26474	24742	25850	23943	25221	26363	28828	31325	29707					
2. Хартии од вредност различни од акции	32668	35877	36709	36801	38309	38149	36272	38681	40898	39765	42739	44492	44601	44793	38121	34060	36421	36058
2.1. Во денари	32145	35353	36336	36431	37952	37789	35919	38316	40530	39384	42357	44114	44222	44351	37675	33610	35965	35601
2.1.1. НБРМ	17776	20814	22954	23230	24814	23196	22816	24441	26630	24698	26132	25943	26218	26465	19873	15944	19492	19218
2.1.2. Останати депозитни институции	836	839	840	841	835	837	838	840	841	842	835	617	618	619	621	622	617	618
2.1.3. Останати финансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.4. Држава	13533	13701	12542	12360	12303	13756	12266	13036	13060	13845	15390	17554	17385	17267	17181	17044	15857	15765
2.1.5. Останати нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.6. Нерезиденти	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2. Во странска валута	523	523	374	370	357	360	353	365	367	381	381	377	379	442	446	450	455	457
2.2.1. Држава	362	361	374	370	357	360	353	365	367	381	381	377	379	442	446	450	455	457
2.2.2. Нерезиденти	161	162	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Кредити	184395	185977	187083	188961	190102	191702	192930	194698	195411	195873	196655	198375	198310	200049	203787	206275	209023	211061
3.1. Во денари	142513	142846	143465	143654	143816	144628	146210	147201	147004	147292	146911	144692	144552	145486	146885	148673	149914	150990
3.1.1. НБРМ	13	12	13	12	13	13	14	14	13	14	13	16	15	13	21	35	46	52
3.1.2. Останати депозитни институции	2690	2911	2905	2245	2285	2486	2611	2849	2262	2056	1966	2061	1974	1756	1758	1849	2095	1940
3.1.3. Останати финансиски институции	41	41	42	43	39	21	23	19	19	39	37	40	21	21	25	20	39	39
3.1.4. Држава	97	98	101	96	97	102	95	98	97	93	95	99	89	92	97	88	97	105
3.1.5. Локална самоуправа	20	20	19	18	18	17	18	17	16	16	15	15	15	14	13	13	13	12
3.1.6. Јавни нефинансиски институции	33	32	31	25	23	18	13	12	11	10	10	10	12	17	17	19	21	25
3.1.7. Останати нефинансиски институции	71540	71734	72103	72594	72099	72006	73382	73620	73731	73866	73386	71848	71792	72916	73681	74993	75100	75502
3.1.8. Други резиденти	68025	67945	68196	68561	69186	69908	69997	70517	70801	71141	71330	70544	70577	70601	71216	71600	72447	73260
3.1.9. Нерезиденти	53	54	54	61	55	56	57	57	55	57	57	58	57	56	57	56	56	55
3.2. Во странска валута	41882	43131	43618	45307	46286	47074	46720	47497	48407	48581	49745	53683	53758	54563	56902	57602	59109	60071
3.2.1. Останати депозитни институции	1817	2263	2265	2908	2954	2850	3144	3150	3633	3526	3622	4593	4632	4742	5759	6564	6794	7059
3.2.2. Останати финансиски институции	46	46	46	45	44	45	44	45	43	41	24	23	34	31	32	31	29	28
3.2.3. Држава	18	18	17	17	17	17	17	12	11	11	10	10	9	9	8	7	5	5
3.2.4. Јавни нефинансиски институции	391	386	395	395	437	430	421	419	422	416	407	407	398	397	383	274	269	265
3.2.5. Останати нефинансиски институции	34798	35630	36057	36992	37744	38595	37973	38644	39041	39186	40170	42844	42815	43289	44313	44139	45272	46006
3.2.6. Други резиденти	3806	3778	3833	3990	4077	4218	4352	4435	4526	4649	4753	5085	5134	5299	5528	5786	5944	6014
3.2.7. Нерезиденти	1005	1009	1005	961	1013	920	770	791	731	751	758	721	735	796	877	801	794	694
4. Акции и други сопственички хартии од вредност	1337	1347	1351	1356	1342	1355	1340	1339	1333	1335	1342	1430	1431	1436	1417	1416	1430	1434
4.1. Во денари	1137	1144	1143	1144	1143	1153	1145	1142	1140	1141	1145	1238	1242	1245	1228	1227	1233	1240
4.2. Во странска валута	199	203	207	212	199	202	195	198	193	194	197	192	189	192	188	188	197	194
5. Финансиски деривативи	18	4	5	8	18	20	16	6	2	11	1	3	12	12	0	0	0	0
6. Останати побарувања	19238	19079	19597	21036	21731	23890	27983	24206	24916	24468	23288	23080	23627	24538	25437	26986	27883	29652
6.1. Во денари	17971	17810	18316	19774	20511	22637	26814	23017	23724	23399	22250	22101	22718	23132	24007	25589	26221	27932
6.2. Во странска валута	1267	1269	1282	1262	1219	1253	1169	1189	1191	1069	1038	979	909	1406	1431	1397	1662	1720
7. Нефинансиски средства	12317	12321	12367	12538	12488	12591	12644	12631	12927	12913	13806	13913	13874	13754	13982	14106	14225	14437

 1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003
 2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Биланс на останатите депозит

во милиони денари

	2010												2011					
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
Б. ВКУПНО ОБВРСКИ	307928	309677	310961	317359	324351	328194	331352	331594	335190	337668	342815	349758	348059	351252	356990	360817	366040	369593
1. Депозити вклучени во монетарн	189304	189768	192433	196282	200480	201213	197149	201567	203658	206073	211217	213202	213743	214900	216220	215044	218119	219709
1.1. Во денари	87556	88087	89897	91937	95189	96197	92959	96227	97744	99695	102694	104409	104662	105056	105381	105271	106796	107536
1.1.1. Останати финансиски институции	7062	7266	7497	7777	7896	7690	7985	8293	8148	8070	8111	7821	8022	8294	8073	8008	7903	7857
1.1.2. Локална самоуправа	33	33	34	33	33	32	34	40	41	46	45	18	24	22	16	18	19	26
1.1.3. Јавни нефинансиски институции	2410	3127	2799	2962	2684	2732	2546	3021	3381	3560	3467	2927	2856	2740	2739	2690	2880	2527
1.1.4. Останати нефинансиски институции	31777	29999	29881	30026	32156	32122	27750	29945	30428	30817	32342	31646	32106	31223	31698	29936	31086	31696
1.1.5. Други резиденти	46273	47663	49685	51138	52420	53621	54644	54929	55747	57202	58730	61997	61655	62778	62854	64619	64908	65430
1.2. Во странска валута	101748	101681	102535	104345	105292	105016	104190	105340	105914	106378	108523	108793	109081	109844	110839	109773	111323	112173
1.2.1. Останати финансиски институции	1085	1044	1382	956	970	1010	1140	1052	1023	937	1000	1037	985	977	931	1047	1076	1091
1.2.2. Локална самоуправа	9	9	9	9	9	10	9	9	9	9	9	9	9	0	0	0	0	0
1.2.3. Јавни нефинансиски институции	369	364	362	363	365	341	351	360	294	279	283	311	317	344	333	324	312	308
1.2.4. Останати нефинансиски институции	17732	16931	17370	19636	20693	20034	19531	19660	20381	20500	21196	20648	20581	20695	20893	19176	19383	19550
1.2.5. Други резиденти	82553	83333	83412	83380	83254	83521	83159	84258	84206	84652	86035	86788	87190	87829	88681	89226	90551	91225
2. Депозити исклучени од монетар	19363	19154	19076	18423	18380	18501	19259	18070	18236	18722	19261	18111	19065	19029	20061	20986	21653	21582
2.1. Во денари	6438	5582	5743	5786	5655	5688	5646	5447	5681	5837	6083	5754	5428	5582	5630	5852	6195	6174
2.1.1. НБРМ	9	10	12	13	15	17	20	19	21	1	0	1	1	0	1	1	1	0
2.1.2. Останати депозитни институции	565	551	582	491	494	523	515	536	518	534	517	679	499	488	516	564	565	574
2.1.3. Останати финансиски институции	38	33	34	33	33	33	45	46	46	16	16	16	16	15	15	25	26	27
2.1.4. Држава	1256	1122	1175	1307	1154	1104	854	827	1072	1039	1118	1157	1100	1137	1095	1173	1088	1060
2.1.5. Локална самоуправа	12	12	10	10	10	10	10	7	7	7	7	7	7	6	3	3	3	3
2.1.6. Јавни нефинансиски институции	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	22
2.1.7. Останати нефинансиски институции	1048	992	992	939	933	899	893	912	920	963	1059	984	947	939	909	937	1029	1094
2.1.8. Други резиденти	1187	1128	1132	1170	1169	1226	1452	1329	1322	1365	1402	1362	1292	1404	1544	1491	1812	1600
2.1.9. Нерезиденти	2302	1713	1786	1801	1824	1853	1836	1751	1755	1892	1943	1528	1545	1572	1525	1637	1648	1793
2.2. Во странска валута	12926	13571	13333	12637	12725	12813	13613	12623	12555	12885	13177	16057	13636	13447	14431	15134	15459	15408
2.2.1. Останати депозитни институции	849	875	945	862	807	797	829	738	764	953	718	870	571	717	769	1001	805	862
2.2.2. Останати финансиски институции	9	9	12	12	12	14	13	14	14	13	14	15	15	13	19	19	19	19
2.2.3. Држава	6	7	6	6	6	5	5	7	5	4	201	164	114	107	103	95	97	90
2.2.4. Останати нефинансиски институции	1764	1762	1652	1626	1673	1636	1543	1512	1495	1524	1472	1434	1397	1412	1393	1373	1314	1271
2.2.5. Други резиденти	2258	2353	2404	2474	2430	2808	2482	2451	2522	2531	2627	2639	2619	2633	2717	2802	2814	3336
2.2.6. Нерезиденти	8040	8567	8316	7657	7798	7553	8740	7901	7755	7859	8146	10936	8921	8564	9429	9844	10410	9829
3. Хартии од вредност различни од	938	942	945	949	945	936	939	943	947	950	927	617	618	619	621	622	617	618
4. Кредити	25125	26354	25004	25900	27845	28593	30978	31177	31230	30615	30882	33749	33349	33306	35518	37895	38563	38639
4.1. Во денари	5462	5713	5710	4964	5139	5363	5421	5655	5063	4745	4742	4807	4565	4353	4363	4282	4607	4466
4.2. Во странска валута	19663	20641	19294	20936	22705	23230	25557	25522	26167	25870	26140	28942	28784	28952	31155	33613	33955	34173
5. Финансиски деривативи	5	6	1	0	0	2	0	8	5	7	3	1	6	1	6	18	8	7
5.1. Во денари	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2. Во странска валута	5	6	1	0	0	2	0	8	5	7	3	1	6	1	6	18	8	7
6. Останати обврски	19854	19760	19810	22141	22690	24395	28220	24605	25220	25009	23855	23924	24456	25377	26650	28021	28452	30033
6.1. Во денари	18481	18356	18454	20796	21334	23033	26880	23278	23873	23758	22613	22572	23264	23631	24977	25847	26579	28202
6.2. Во странска валута	1373	1404	1356	1345	1356	1362	1340	1327	1347	1251	1242	1353	1192	1746	1673	2175	1873	1832
7. Акции и други сопственички хар	53340	53693	53692	53664	54011	54555	54808	55224	55894	56293	56671	56454	56822	58019	57913	58230	58629	59005

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од Јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Преглед на депозитни институции - НБРМ, останатни депозитни институции (ОДИ-

во милиони денари

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009											
	XII	XII	XII	XII	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A. ДЕВИЗНИ СРЕДСТВА, НЕТО	65371	67722	88937	107524	109068	90980	88967	87428	80949	78762	78534	77493	86604	90895	92170	92974	92113	94764
1. Девизни средства, нето	42096	41374	65725	84853	94424	90953	87939	86251	77247	73340	71278	73172	84696	88061	88996	90405	92994	93246
1.1. Девизни средства	46078	44831	69588	88102	94979	91908	88888	87201	78197	74290	72012	73904	85428	92219	93538	94889	97499	97807
1.2. Девизни обврски	-3982	-3457	-3863	-3249	-555	-955	-949	-950	-949	-734	-733	-733	-4158	-4542	-4484	-4505	-4561	
2. Девизни средства, нето	23275	26348	23212	22671	14644	27	1029	1177	3702	5421	7256	4322	1908	2834	3174	2569	-881	1518
2.1. Девизни средства	33080	37106	37797	39732	38478	23904	24682	25244	27203	29365	31604	27899	30187	30465	30720	30978	28489	30643
2.2. Девизни обврски	-9805	-10758	-14585	-17061	-23834	-23877	-23654	-24067	-23501	-23944	-24348	-23577	-28279	-27632	-27546	-28409	-29370	-29125
B. ДОМАШНИ КРЕДИТИ	43317	55212	57232	72912	121814	169749	170028	173783	174959	178445	177414	179028	169596	170240	170646	174054	177231	178825
1. Побарувања од државата, нето	-4392	-4132	-15271	-21263	-8922	-5530	-6033	-4360	-4082	-1073	-1643	1028	-9009	-7941	-7308	-4287	-2648	-2408
1.1. Побарувања од државата	3890	3495	3549	2519	1271	1304	1309	1305	1305	1306	1306	1305	1306	1306	1301	1294	1319	1327
1.2. Депозити на државата	-12348	-12865	-24025	-34648	-20833	-12334	-13738	-11696	-14900	-8287	-7601	-5446	-16149	-14595	-13536	-12103	-11903	-12692
1.3. Побарувања од државата	6833	7333	7542	13646	12995	9380	9800	9588	13529	9972	8576	9228	9884	10018	9687	10690	11945	13059
1.4. Депозити на државата	-2767	-2095	-2338	-2781	-2355	-3880	-3405	-3557	-4017	-4064	-3924	-4060	-4050	-4669	-4761	-4168	-4009	-4103
2. Побарувања од локалната самоуправа	2	20	13	0	0	24	24	24	24	23	23	22	22	22	21	21	20	20
2.1. Побарувања од локалната самоуправа	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2. Побарувања од локалната самоуправа	2	20	13	0	0	24	24	24	24	23	23	22	22	22	21	21	20	20
3. Побарувања од јавни нефинансиски институции	485	682	517	363	315	133	374	372	516	512	511	453	431	435	446	441	439	431
3.1. Побарувања од јавни нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Побарувања од јавни нефинансиски институции	485	682	517	363	315	133	374	372	516	512	511	453	431	435	446	441	439	431
4. Побарувања од приватен сектор	47172	58639	71967	93803	130366	174782	175068	177000	177802	178276	177861	176876	177546	177138	176893	177287	178846	180196
4.1. Побарувања од приватен сектор	-1	44	1063	1092	1412	1508	1499	1490	1494	1506	1498	1491	1487	1480	1471	1464	1480	1512
4.2. Побарувања од приватен сектор	47173	58595	70904	92711	128954	173274	173569	175509	176307	176769	176363	175386	176059	175658	175422	175823	177366	178684
5. Побарувања од останати финансиски институции	49	3	6	9	55	340	595	747	699	708	661	649	607	586	593	592	573	587
5.1. Побарувања од останати финансиски институции	3	3	3	3	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5.2. Побарувања од останати финансиски институции	46	0	3	6	52	337	594	746	698	707	660	648	606	585	592	591	572	586
B. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА	28265	28842	31354	36788	48858	56942	52702	52073	49446	49465	50319	50854	51471	52894	51376	52716	52301	54584
1. Готови пари надвор од институции	14166	14150	14424	16187	17908	17601	15915	15341	14646	14760	14443	14210	15299	14766	14456	14604	14470	16266
2. Обврски кон јавен сектор	0	0	679	635	1602	2823	3080	3185	2655	2646	2992	3219	3157	3290	3467	3596	3241	2361
3. Обврски кон останати финансиски институции	1317	1569	1575	1882	2006	2794	2844	2848	2942	3006	3137	3143	3414	3296	3379	3392	3327	3410
4. Депозитни пари	12782	13123	14676	18084	27342	33724	30863	30700	29203	29053	29746	30281	29602	31542	30075	31123	31262	32547
Г. ОГРАНИЧЕНИ ДЕПОЗИТИ	166	324	150	98	85	69	3201	5509	5649	5667	5917	5592	5551	5695	6075	5962	5838	6077
1. Ограничени депозити	0	0	0	0	11	2	1	1	13	17	17	8	2	12	7	0	0	
2. Ограничени депозити	166	324	150	98	85	58	3199	5507	5648	5654	5900	5575	5543	5693	6062	5955	5837	6077
Д. ОСТАНАТИ ДЕПОЗИТИ	52889	65708	78049	99754	128527	141406	143059	143887	143586	145660	143514	144315	143278	146100	147823	150824	152385	155040
1. Орочени, штедни и девизни депозити	52889	65708	78049	99754	128527	141406	143059	143887	143586	145660	143514	144315	143278	146100	147823	150824	152385	155040
Г. ОБВРСКИ КОН ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ИНСТИТУЦИИ	0	0	0	15	346	10	441	452	436	369	360	340	381	361	356	415	407	397
1. Обврски кон останати финансиски институции	0	0	0	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2. Обврски кон останати финансиски институции	0	0	0	0	346	10	441	452	436	369	360	340	381	361	356	415	407	397
Е. КАПИТАЛНИ СМЕТКИ	38327	40727	45756	47644	52570	61474	64514	65062	63470	62687	62817	62648	62848	63140	63672	64130	65552	65554
Ж. ОСТАНАТИ СТАВКИ (НЕТО)	-10959	-12667	-9140	-3863	496	828	-4921	-5772	-6680	-6641	-6979	-7226	-7329	-7055	-6485	-7019	-7140	-8062

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од Јануари 2003
2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Преглед на депозитни институции - НБРМ, останати депозитни институции (ОДИ-

во милиони денари

	2010											2011						
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
A. ДЕВИЗНИ СРЕДСТВА, НЕТО	95012	92917	92943	96911	100656	99983	94424	97854	97099	96366	99436	99869	99191	99443	110825	108111	107580	104757
1. Девизни средства, нето	94877	94978	94214	96534	98778	100343	96488	100903	99344	97662	98873	100610	100239	99928	112158	110875	111304	108236
1.1. Девизни средства	99515	99697	98935	101310	103590	105246	101212	105896	104160	102450	103745	105495	105025	104760	116919	118563	122646	120236
1.2. Девизни обврски	-4638	-4719	-4722	-4777	-4812	-4903	-4724	-4993	-4816	-4788	-4872	-4886	-4786	-4832	-4761	-7688	-11342	-12000
2. Девизни средства, нето	135	-2061	-1271	377	1877	-360	-2064	-3049	-2245	-1296	563	-740	-1048	-485	-1333	-2764	-3723	-3479
2.1. Девизни средства	27146	25372	24694	26761	30269	28488	30044	28071	29002	30009	32411	35346	33018	33332	34543	35503	35233	34985
2.2. Девизни обврски	-27012	-27433	-25965	-26383	-28392	-28048	-32108	-31120	-31247	-31304	-31048	-36086	-34066	-33817	-35876	-38267	-38956	-38464
B. ДОМАШНИ КРЕДИТИ	181649	184830	186027	188332	190973	193713	193501	195453	197962	201704	203991	206007	205104	208176	198325	199754	204961	208906
1. Побарувања од државата, нето	-91	2070	2145	2476	4153	5036	3675	4253	5726	8849	10365	11511	10800	12210	-294	531	3682	5595
1.1. Побарувања од државата	1337	1347	1347	1355	1380	1394	1370	1381	5405	5402	5477	5493	5451	5468	19039	18451	18932	18750
1.2. Депозити на државата	-11385	-9507	-8242	-7620	-6112	-6774	-7807	-8043	-10435	-8172	-8024	-9009	-9659	-8185	-34240	-32730	-28990	-26840
1.3. Побарувања од државата	14021	14195	13056	12865	12800	14266	12764	13550	13580	14379	15932	18060	17880	17833	17756	17605	16434	16354
1.4. Депозити на државата	-4064	-3965	-4017	-4124	-3916	-3849	-2652	-2636	-2825	-2759	-3019	-3033	-2872	-2907	-2849	-2795	-2695	-2669
2. Побарувања од локалната самоуправа, нето	20	20	19	18	18	17	18	17	16	16	15	15	15	14	13	13	13	12
2.1. Побарувања од локалната самоуправа	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2. Депозити на локалната самоуправа	20	20	19	18	18	17	18	17	16	16	15	15	15	14	13	13	13	12
3. Побарувања од јавни нефинансиски институции, нето	424	417	426	420	461	448	433	431	433	427	417	417	410	414	400	292	290	290
3.1. Побарувања од јавни нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Депозити на јавни нефинансиски институции	424	417	426	420	461	448	433	431	433	427	417	417	410	414	400	292	290	290
4. Побарувања од приватен сектор, нето	180710	181736	182852	184832	185758	187635	188797	190177	191215	191822	192617	193394	193216	194878	197557	198274	200308	202335
4.1. Побарувања од приватен сектор	1514	1493	1487	1468	1453	1444	1445	1492	1482	1475	1464	1455	1445	1437	1427	110	101	98
4.2. Депозити на приватен сектор	179196	180244	181364	183364	184305	186191	187352	188686	189733	190347	191153	191939	191771	193441	196130	198165	200208	202237
5. Побарувања од останати финансиски институции, нето	586	587	586	586	584	577	578	575	572	590	576	669	662	660	648	643	666	674
5.1. Побарувања од останати финансиски институции	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
5.2. Депозити на останати финансиски институции	585	585	585	585	582	576	576	574	571	589	575	668	661	659	648	643	666	674
B. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА	52872	53367	52866	53508	56104	55706	55854	56966	57197	57301	57428	59867	57755	57299	57505	61008	61896	61637
1. Готови пари надвор од останати депозитни институции	15525	15087	14844	15224	15505	15662	16728	16204	15945	16068	15585	16958	15814	16062	15944	16797	17281	17040
2. Обврски кон јавен сектор	2896	2622	2592	2930	3162	3179	3157	3370	3425	3532	3420	2505	3124	3177	3452	3836	3716	3621
3. Обврски кон останати финансиски институции	3300	3415	3459	3484	3460	3484	2270	2195	2282	2328	2330	2409	2476	2492	2559	2575	2626	2668
4. Депозитни пари	31151	32242	31971	31871	33976	33381	33699	35198	35544	35373	36093	37995	36341	35567	35551	37801	38273	38308
Г. ОГРАНИЧЕНИ ДЕПОЗИТИ	6291	6268	6211	6241	6237	6601	6402	6232	6288	6411	6589	6447	6283	6416	6589	6627	6994	7326
1. Ограничени депозити	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Ограничени депозити	6290	6268	6211	6240	6237	6600	6401	6231	6287	6411	6589	6446	6283	6415	6589	6627	6993	7325
Д. ОСТАНАТИ ДЕПОЗИТИ	158153	157526	160461	164411	166504	167832	163449	166369	168113	170700	175124	175207	177402	179333	180670	177243	179846	181402
1. Орочени, штедни и девизни депозити	158153	157526	160461	164411	166504	167832	163449	166369	168113	170700	175124	175207	177402	179333	180670	177243	179846	181402
Г. ОБВРСКИ КОН ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ИНСТИТУЦИИ	398	396	379	378	363	348	415	402	383	357	365	407	413	401	407	423	459	487
1. Обврски кон останати финансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Обврски кон останати финансиски институции	398	396	379	378	363	348	415	402	383	357	365	407	413	401	407	423	459	487
Е. КАПИТАЛНИ СМЕТКИ	66408	67627	67758	68609	70473	71522	69495	71133	71132	71169	72798	72902	71610	73387	72944	72973	74481	74282
Ж. ОСТАНАТИ СТАВКИ (НЕТО)	-7460	-7437	-8705	-7903	-8053	-8313	-7690	-7796	-8052	-7870	-8877	-8953	-9169	-9217	-8964	-10410	-11135	-11470

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од Јануари 2003
2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Кредити на недржавен сектор дадени од банки и штедилници /1,2

во милиони денари

	2003		2004	2005	2006	2007	2008	2009											
	I	XII	XII	XII	XII	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ВКУПНИ КРЕДИТИ	39125	46644	58298	70524	92017	128071	172150	173301	175397	176298	176758	176261	175164	175711	175326	175066	175384	176889	178196
1. Во денари	33301	39368	46901	53297	68442	97352	133679	133925	135992	136900	137156	137334	136884	137406	137151	137052	137201	138212	139197
1.1. Краткорочни кредити	15460	15975	17200	17800	22121	32070	44469	44943	45454	45691	46097	45789	45204	45330	44905	44496	42948	43485	44529
1.1.1. Во денари без валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	40204	40759	40424	39468	39004	38549	38424	37803	37339	35794	36187	36400
1.1.2. Во денари со валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	4738	4695	5267	6628	6785	6654	6906	7102	7157	7153	7298	8130
1.2. Долгорочни кредити	9810	14347	20810	26065	36856	56324	78193	78631	80030	80332	80069	79653	79141	79123	78939	78834	79650	80109	81155
1.2.1. Во денари без валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	29856	30968	30948	28581	28297	28388	28144	27968	27865	28008	27969	28288
1.2.2. Во денари со валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	48775	49062	49384	51488	51357	50753	50979	50972	50969	51642	52141	52866
1.3. Пресметана камата	521	406	385	485	578	752	1027	1542	1552	1589	1615	1690	1681	1723	1824	1841	1849	1904	1788
1.4. Сомнителни и спорни побарувања	7510	8640	8506	8947	8887	8206	9990	8808	8956	9287	9375	10201	10858	11230	11483	11880	12753	12713	11725
2. Во странска валута	5824	7276	11397	17227	23575	30719	38471	39376	39405	39398	39602	38927	38280	38304	38175	38015	38183	38676	38998
2.1. Краткорочни кредити	1361	1863	3246	3360	4654	6734	9829	9974	10173	9967	10428	9786	9516	9554	9342	8797	8873	9210	8558
2.2. Долгорочни кредити	3295	4016	6993	12684	17692	22695	27064	26559	26323	26027	25563	25452	25034	25080	25059	25075	25171	25318	26226
2.3. Пресметана камата	50	33	45	44	76	88	96	243	260	238	222	231	232	224	244	226	220	230	216
2.4. Сомнителни и спорни побарувања	1118	1364	1113	1139	1153	1202	1482	2601	2649	3166	3389	3456	3499	3445	3530	3917	3919	3918	3999

годишни стапки на пораст

ВКУПНИ КРЕДИТИ			24.98	20.97	30.48	39.18	34.42	32.10	28.99	25.35	21.37	18.46	14.34	11.22	9.34	6.42	4.64	4.07	3.51
1. Во денари			19.13	13.64	28.42	42.24	37.32	34.22	30.61	26.07	22.11	19.43	15.49	12.87	11.22	8.56	6.27	5.16	4.13
1.1. Краткорочни кредити			7.67	3.49	24.28	44.98	38.66	36.60	30.28	24.71	21.29	18.64	13.55	11.19	8.65	4.37	-0.38	-2.32	0.14
1.1.1. Во денари без валутна клаузула																			
1.1.2. Во денари со валутна клаузула																			
1.2. Долгорочни кредити			45.05	25.25	41.40	52.82	38.83	36.47	33.70	28.61	23.58	19.66	15.07	11.65	10.09	7.59	5.56	5.17	3.79
1.2.1. Во денари без валутна клаузула																			
1.2.2. Во денари со валутна клаузула																			
1.3. Пресметана камата			-5.17	25.97	19.18	30.10	36.57	93.04	86.96	83.49	81.05	81.70	76.61	76.15	69.02	78.19	73.49	67.35	74.09
1.4. Сомнителни и спорни побарувања			-1.55	5.18	-0.67	-7.66	21.74	4.05	4.82	7.63	8.60	14.65	20.82	22.99	24.82	27.67	34.63	32.33	17.37
2. Во странска валута			56.64	51.15	36.85	30.30	25.24	25.37	23.70	22.92	18.86	15.17	10.39	5.68	3.07	-0.63	-0.81	0.35	1.37
2.1. Краткорочни кредити			74.24	3.51	38.51	44.69	45.96	40.20	38.05	33.60	30.13	19.26	13.37	6.18	1.81	-12.33	-10.27	-5.30	-12.93
2.2. Долгорочни кредити			74.13	81.38	39.48	28.28	19.25	17.85	16.15	12.20	6.43	4.43	0.89	-3.08	-5.41	-6.15	-6.98	-6.81	-3.10
2.3. Пресметана камата			36.36	-2.22	72.73	15.79	9.09	160.88	192.62	156.36	88.13	120.30	116.41	122.26	132.42	69.77	83.37	107.57	124.79
2.4. Сомнителни и спорни побарувања			-18.40	2.34	1.23	4.25	23.29	56.21	52.57	142.99	190.39	209.72	156.88	171.70	178.59	185.94	174.25	154.92	169.84

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Кредити на недржавен сектор дадени од банки и штедилници /1,2

во милиони денари

	2010												2011					
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
ВКУПНИ КРЕДИТИ	178702	179611	180722	182662	183668	185258	186222	187728	188609	189365	190133	190816	190799	192584	195209	196874	199135	201151
1. Во денари	139660	139771	140391	141241	141366	141971	143432	144184	144577	145072	144779	142457	142417	143569	144952	146645	147621	148839
1.1. Краткорочни кредити	44518	44621	45084	45791	46018	46099	46151	46266	46238	46156	46161	44287	44374	44943	45601	45807	45978	45785
1.1.1. Во денари без валутна клаузула	36099	35654	36159	36519	36657	36529	36595	36926	36878	36671	36626	35188	35498	35907	36615	36794	37008	36782
1.1.2. Во денари со валутна клаузула	8419	8967	8925	9272	9360	9570	9556	9340	9360	9485	9535	9099	8877	9036	8986	9012	8971	9003
1.2. Долгорочни кредити	80273	80265	80545	80346	79934	80684	81155	80648	81191	81733	82337	83433	82675	83370	84230	85504	86111	87663
1.2.1. Во денари без валутна клаузула	27841	27837	28200	28544	28906	29524	30007	29800	30386	31093	31804	33200	33087	33784	34540	35802	35975	37123
1.2.2. Во денари со валутна клаузула	52433	52428	52345	51802	51028	51160	51149	50848	50805	50641	50533	50233	49588	49586	49690	49702	50136	50540
1.3. Пресметана камата	1913	1880	1874	1890	1921	1907	1941	1971	1933	1992	1971	1713	1790	1790	1821	1870	1896	1895
1.4. Сомнителни и спорни побарувања	12954	13004	12889	13212	13494	13281	14185	15300	15217	15191	14310	13024	13578	13466	13300	13465	13636	13495
2. Во странска валута	39042	39840	40331	41421	42302	43287	42790	43544	44032	44292	45354	48359	48382	49016	50257	50229	51514	52313
2.1. Краткорочни кредити	8303	8441	8704	8781	8705	8510	8084	8246	7964	7957	8007	8278	8312	8432	7264	7233	7572	7730
2.2. Долгорочни кредити	26256	26899	26963	28062	28543	29551	29805	30491	31338	31444	32468	35520	35444	35853	38102	38160	38765	39504
2.3. Пресметана камата	234	245	249	231	249	258	253	278	301	273	276	301	302	317	352	322	344	360
2.4. Сомнителни и спорни побарувања	4249	4255	4414	4347	4805	4968	4647	4529	4430	4619	4603	4260	4324	4413	4540	4514	4833	4719
годишни стапки на пораст																		
ВКУПНИ КРЕДИТИ	3.12	2.40	2.51	3.34	4.20	5.76	5.98	7.07	7.74	7.97	7.49	7.08	6.77	7.22	8.02	7.78	8.42	8.58
1. Во денари	4.28	2.78	2.55	2.98	2.94	3.72	4.39	5.13	5.49	5.74	4.75	2.34	1.97	2.72	3.25	3.83	4.43	4.84
1.1. Краткорочни кредити	-0.94	-1.83	-1.33	-0.66	0.50	1.98	1.81	3.03	3.91	7.47	6.15	-0.54	-0.32	0.72	1.15	0.03	-0.09	-0.68
1.1.1. Во денари без валутна клаузула	-10.21	-12.53	-10.55	-7.47	-6.02	-5.24	-4.76	-2.32	-1.23	2.45	1.21	-3.33	-1.67	0.71	1.26	0.75	0.96	0.69
1.1.2. Во денари со валутна клаузула	77.68	90.99	69.44	39.90	37.96	43.82	38.39	31.51	30.77	32.60	30.65	11.92	5.43	0.77	0.69	-2.80	-4.16	-5.92
1.2. Долгорочни кредити	2.09	0.29	0.26	0.35	0.35	1.95	2.57	2.16	2.99	2.62	2.78	2.81	2.99	3.87	4.57	6.42	7.73	8.65
1.2.1. Во денари без валутна клаузула	-6.75	-10.11	-8.88	-0.13	2.15	4.00	6.62	6.55	9.05	11.01	13.71	17.36	18.85	21.36	22.48	25.43	24.46	25.74
1.2.2. Во денари со валутна клаузула	7.50	6.86	6.00	0.61	-0.64	0.80	0.33	-0.24	-0.32	-1.94	-3.08	-4.98	-5.43	-5.42	-5.07	-4.06	-1.75	-1.21
1.3. Пресметана камата	24.01	21.15	17.93	17.06	13.69	13.43	12.65	8.06	4.99	7.69	3.51	-4.21	-6.44	-4.81	-2.81	-1.08	-1.32	-0.61
1.4. Сомнителни и спорни побарувања	47.07	45.20	38.79	40.93	32.27	22.31	26.32	33.24	28.09	19.12	12.57	11.08	4.81	3.55	3.19	1.91	1.06	1.61
2. Во странска валута	-0.85	1.10	2.37	4.59	8.67	13.08	11.71	14.07	15.83	16.00	17.26	24.00	23.92	23.03	24.61	21.26	21.78	20.85
2.1. Краткорочни кредити	-16.75	-17.02	-12.67	-15.79	-11.05	-10.57	-15.39	-11.74	-9.47	-10.33	-13.06	-3.27	0.10	-0.11	-16.55	-17.63	-13.02	-9.17
2.2. Долгорочни кредити	-1.14	2.19	3.60	9.78	12.14	18.05	18.84	21.68	24.98	24.92	28.24	35.44	34.99	33.29	41.31	35.98	35.81	33.68
2.3. Пресметана камата	-3.73	-6.08	4.53	3.88	7.73	11.24	12.85	14.07	33.10	23.85	19.61	39.35	29.36	29.70	41.09	39.76	37.96	39.88
2.4. Сомнителни и спорни побарувања	63.37	60.67	39.42	28.27	39.00	42.00	34.89	28.30	13.09	17.85	17.48	6.53	1.75	3.71	2.85	3.84	0.60	-5.02

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

**Монетарни агрегати и нивните
компоненти (недвижен сектор)
1,2)**

во милиони денари

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009											
	XII	XII	XII	XII	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1. Готови пари во оптек	14166	14150	14424	16187	17908	17601	15915	15341	14646	14760	14443	14210	15299	14766	14456	14604	14470	16266
2. Депозитни пари	14099	14692	16251	19966	29348	36518	33707	33548	32145	32059	32883	33425	33016	34838	33453	34516	34590	35957
3. (1+2) Парична маса M1	28265	28842	30675	36153	47256	54119	49622	48888	46791	46819	47326	47635	48315	49603	47909	49119	49060	52223
4. Краткорочни депозити	48986	61593	73802	94187	119697	124766	128446	128828	128168	130009	127606	128129	126819	129604	130687	132786	132869	133761
4.1. во денари	15752	20722	24677	36742	55599	49584	50444	50453	46995	46580	45341	45530	41523	42133	43538	44957	45742	45735
4.2. во странска валута	33234	40871	49125	57445	64098	75182	78002	78376	81173	83429	82264	82598	85296	87471	87149	87829	87128	88025
5. (3+4.1.) Парична маса M2 - денарски	44017	49564	55352	72895	102855	103703	100065	99341	93786	93400	92668	93165	89837	91736	91447	94076	94801	97958
6. (5+4.2.) Парична маса M2 - вкупно	77251	90435	104477	130340	166953	178885	178067	177717	174959	176829	174932	175763	175133	179208	178596	181905	181929	185984
7. Долгорочни депозити	3903	4115	4247	5567	8830	16640	14613	15058	15418	15651	15908	16186	16460	16496	17136	18038	19516	21279
7.1. во денари	2625	2417	2264	2559	4672	7990	7180	7239	7295	7246	7288	7160	6975	6823	7161	7537	8019	8791
7.2. во странска валута	1278	1698	1983	3008	4158	8650	7433	7820	8123	8405	8620	9026	9485	9673	9975	10501	11496	12488
8. (6+7) Парична маса M4 - вкупно	81154	94550	108724	135907	175783	195525	192681	192775	190377	192480	190840	191949	191593	195704	195732	199943	201445	207262

годишни стапки на пораст

1. Готови пари во оптек	-0.11	1.94	12.22	10.63	-1.71	-2.87	-5.35	-6.82	-9.54	-11.82	-12.02	-8.59	-9.69	-12.52	-11.93	-8.55	-7.59
2. Депозитни пари	4.21	10.61	22.86	46.99	24.43	19.47	13.88	11.83	7.05	3.36	0.43	3.87	3.43	-0.60	5.79	3.34	-1.54
3. Парична маса M1	2.04	6.35	17.86	30.71	14.52	11.26	7.05	5.24	1.20	-1.80	-3.64	-0.43	-0.85	-4.53	-0.18	-0.48	-3.50
4. Краткорочни депозити	25.74	19.82	27.62	27.08	4.23	4.69	4.03	3.49	3.18	0.20	-0.38	-3.93	-3.36	-2.36	1.46	6.51	7.21
4.1. во денари	31.55	19.09	48.89	51.32	-10.82	-10.97	-11.51	-16.77	-18.48	-20.80	-20.93	-29.99	-28.76	-25.25	-22.36	-10.72	-7.76
4.2. во странска валута	22.98	20.20	16.94	11.58	17.29	18.14	17.30	20.46	21.16	17.35	16.28	17.33	16.69	15.28	20.36	18.52	17.08
5. Парична маса M2 - денарски	12.60	11.68	31.69	41.10	0.82	-1.18	-3.26	-7.07	-9.68	-12.12	-12.95	-16.69	-15.97	-15.66	-12.17	-5.70	-5.54
6. Парична маса M2 - вкупно	17.07	15.53	24.75	28.09	7.15	6.44	4.85	3.95	2.65	-0.35	-1.29	-2.99	-2.68	-2.95	1.01	4.53	3.97
7. Долгорочни депозити	5.43	3.21	31.08	58.61	88.45	65.03	56.99	50.86	44.14	36.98	38.62	34.91	24.78	23.55	18.69	20.94	27.88
7.1. во денари	-7.92	-6.33	13.03	82.57	71.02	49.25	45.18	41.63	34.11	26.32	18.27	9.00	3.11	2.93	-1.18	-0.33	10.02
7.2. во странска валута	32.86	16.78	51.69	38.23	108.03	83.80	69.77	60.25	54.08	47.51	60.52	63.50	46.50	44.29	38.72	42.09	44.37
8. Парична маса M4 - вкупно	16.51	14.99	25.00	29.34	11.23	9.39	7.64	6.64	5.11	1.97	1.17	-0.59	-0.84	-1.09	2.39	5.92	6.00

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

**Монетарни агрегати и нивните
компоненти (недвижен сектор)
1,2)**

во милиони денари

	2010												2011					
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
1. Готови пари во оптек	15525	15087	14844	15224	15505	15662	16728	16204	15945	16068	15585	16958	15814	16062	15944	16797	17281	17040
2. Депозитни пари	34451	35658	35430	35355	37437	36865	35969	37393	37827	37701	38423	40404	38817	38060	38109	40376	40899	40976
3. (1+2) Парична маса M1	49976	50745	50274	50578	52942	52527	52697	53596	53772	53769	54008	57362	54631	54122	54053	57172	58180	58016
4. Краткорочни депозити	136124	135063	136879	139799	141464	142646	138009	140246	141594	143320	146452	144217	145550	146838	147519	143712	145763	146532
4.1. во денари	47145	46229	47695	49297	50090	51574	47799	49184	50072	51562	52980	51296	52544	53326	53281	50782	51460	51660
4.2. во странска валута	88979	88835	89184	90502	91374	91072	90211	91062	91522	91758	93472	92921	93006	93512	94238	92930	94303	94872
5. (3+4.1.) Парична маса M2 - денарски	97121	96974	97969	99876	103032	104101	100495	102781	103844	105331	106988	108658	107175	107447	107334	107954	109640	109676
6. (5+4.2.) Парична маса M2 - вкупно	186100	185808	187153	190377	194406	195173	190706	193842	195366	197089	200460	201579	200181	200959	201572	200884	203944	204548
7. Долгорочни депозити	22029	22463	23582	24612	25040	25186	25440	26123	26518	27380	28672	30989	31852	32495	33150	33531	34083	34869
7.1. во денари	9260	9617	10231	10769	11123	11242	11460	11845	12127	12760	13621	15118	15777	16163	16549	16689	17063	17569
7.2. во странска валута	12769	12846	13351	13843	13918	13945	13979	14278	14391	14619	15051	15872	16074	16332	16601	16842	17020	17301
8. (6+7) Парична маса M4 - вкупно	208129	208271	210735	214989	219446	220359	216146	219965	221884	224469	229132	232569	232033	233454	234722	234416	238026	239417

годишни стапки на пораст

1. Готови пари во оптек	-2.45	-1.65	1.35	3.14	7.35	10.22	9.34	9.74	10.30	10.03	7.71	4.26	1.86	6.46	7.41	10.33	11.45	8.80
2. Депозитни пари	2.21	6.29	10.22	10.28	13.85	10.29	8.95	7.33	13.07	9.23	11.08	12.37	12.67	6.74	7.56	14.20	9.25	11.15
3. Парична маса M1	0.71	3.80	7.44	8.03	11.87	10.27	9.07	8.05	12.24	9.47	10.09	9.84	9.31	6.65	7.52	13.04	9.89	10.45
4. Краткорочни депозити	5.98	4.84	6.80	7.53	10.86	11.33	8.82	8.21	8.35	7.93	10.22	7.82	6.92	8.72	7.77	2.80	3.04	2.72
4.1. во денари	-6.54	-8.37	1.49	5.83	10.47	13.27	15.11	16.74	15.01	14.69	15.83	12.16	11.45	15.35	11.71	3.01	2.74	0.17
4.2. во странска валута	14.07	13.34	9.87	8.48	11.07	10.26	5.76	4.10	5.02	4.47	7.28	5.56	4.53	5.27	5.67	2.68	3.21	4.17
5. Парична маса M2 - денарски	-2.94	-2.38	4.46	6.93	11.18	11.74	11.86	12.04	13.56	11.96	12.85	10.92	10.35	10.80	9.56	8.09	6.41	5.36
6. Парична маса M2 - вкупно	4.51	4.55	6.97	7.66	11.13	11.04	8.89	8.17	9.39	8.35	10.19	8.39	7.57	8.15	7.70	5.52	4.91	4.80
7. Долгорочни депозити	50.74	49.17	52.95	57.25	57.41	55.60	54.56	58.36	54.75	51.79	46.92	45.63	44.59	44.66	40.57	36.24	36.11	38.45
7.1. во денари	28.96	32.85	40.24	48.62	52.63	57.00	64.30	73.61	69.35	69.30	69.84	71.97	70.38	68.07	61.76	54.98	53.40	56.28
7.2. во странска валута	71.78	64.28	64.36	64.70	61.45	54.49	47.39	47.60	44.27	39.22	30.92	27.09	25.89	27.14	24.34	21.66	22.29	24.07
8. Парична маса M4 - вкупно	8.02	8.04	10.69	11.69	14.99	14.80	12.82	12.40	13.36	12.27	13.74	12.21	11.49	12.09	11.38	9.04	8.47	8.65

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Побарувања на останати депозитни институции (банки и штедилници)

во милиони денари

I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР

- Нефинансиски друштва (јавни и приватни друштва)

Период	Кредити				Пресмета на камата		Достасани ненаплатени и сомнителни и спорни		Хартии од вредност		Акции		
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според валута		Според валута		Според валута		
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2010	I	63659	31173	35100	59732	596	204	7318	3813	0	0	351	6
	II	63838	31965	35486	60317	596	221	7331	3831	0	0	357	6
	III	64418	32248	36317	60349	565	226	7152	3978	0	0	357	6
	IV	64627	33277	37090	60815	572	210	7420	3900	0	0	357	6
	V	64199	33603	37126	60676	572	228	7352	4350	0	0	355	6
	VI	64377	34409	37112	61674	542	237	7107	4378	0	0	355	6
	VII	64959	34134	37008	62085	560	232	7876	4028	0	0	353	6
	VIII	64256	34910	37181	61985	559	256	8816	3898	0	0	351	6
	IX	64591	35396	36867	63121	525	278	8625	3789	0	0	350	6
	X	64702	35366	36802	63266	565	249	8610	3987	0	0	350	6
	XI	64948	36313	36935	64326	565	252	7883	4012	0	0	351	6
	XII	63994	39303	35705	67592	476	275	7388	3672	0	0	351	6
2011	I	63485	39205	35721	66969	522	275	7798	3733	0	0	355	6
	II	64583	39575	36521	67637	523	291	7828	3820	0	0	356	6
	III	65507	40447	35899	70055	528	323	7664	3927	0	0	356	6
	IV	66620	40210	36184	70646	569	291	7822	3911	0	0	355	6
	V	66683	41010	36532	71161	571	311	7867	4220	0	0	353	6
	VI	67179	41821	36501	72499	520	327	7828	4123	0	0	352	6

I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР

- Домаќинства (Физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд)

Период	Кредити				Пресметана камата		Достасани ненаплатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити		Кредити				
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според рочност		Според намена				
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Потрошувачки кредити	Автомобилски	За станбена изграда	Рамковни кредити	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2010	I	61003	3329	17663	46669	1316	29	5636	436	22220	4045	14211	17403
	II	60925	3318	17518	46725	1283	24	5673	425	22197	4028	14367	17246
	III	61069	3363	17411	47021	1308	23	5736	436	22346	3983	14498	17177
	IV	61363	3512	17426	47449	1317	21	5792	447	22585	3963	14678	17207
	V	61618	3591	17541	47667	1348	21	6137	454	22806	3918	14770	17312
	VI	62260	3599	17469	48390	1364	20	6169	589	23313	3897	14983	17257
	VII	62230	3693	17215	48708	1380	21	6304	619	23634	3823	15104	17003
	VIII	62535	3764	17315	48985	1410	21	6478	631	23845	3763	15217	17138
	IX	62721	3845	17317	49249	1407	21	6586	641	24187	3716	15226	17150
	X	63062	3977	17284	49755	1426	23	6576	631	24487	3664	15421	17120
	XI	63430	4127	17208	50348	1405	23	6423	590	24759	3617	15642	17087
	XII	63585	4460	16814	51231	1236	25	5631	588	25331	3579	15890	16719
2011	I	63456	4503	16938	51021	1267	27	5769	591	25203	3511	15888	16856
	II	63622	4665	16827	51461	1265	26	5627	593	25527	3444	16029	16732
	III	64219	4873	16939	52154	1292	28	5622	613	26071	3377	16199	16810
	IV	64548	5139	16787	52900	1300	30	5636	603	26615	3322	16368	16663
	V	65223	5285	16943	53565	1323	32	5762	613	27120	3260	16566	16826
	VI	66122	5372	16984	54510	1374	32	5667	596	27725	3210	16892	16868

Побарувања на останати депозитни институции (банки и штедилници)

во милиони денари

I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР

- Останато

(Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата, Останати финансиски институции, Локална самоуправа)

Период	Кредити				Пресметана камата		Достасани ненаплатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити		Хартии од вредност		Акции		
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според валута		Според валута		Според валута		
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2010	I	130	57	58	129	2	0	1	0	0		493	4
	II	122	57	58	122	2	0	1	0	0		493	4
	III	142	56	59	139	1	0	1	0	0		493	4
	IV	147	55	57	145	1	0	1	0	0		493	4
	V	134	54	55	133	1	1	5	0	0		494	5
	VI	147	54	29	171	1	1	5	0	0		505	5
	VII	118	62	12	168	1	1	5	0	0		505	5
	VIII	123	63	16	170	1	1	5	0	0		505	5
	IX	116	60	18	159	1	1	5	0	0		505	4
	X	127	58	28	157	1	1	5	0	0		505	4
	XI	120	36	25	131	1	1	5	0	0		509	4
	XII	141	35	45	130	1	1	4	0	0		601	4
2011	I	108	48	27	129	1	0	11	0	0		601	4
	II	108	45	27	126	1	1	11	0	0		603	4
	III	105	45	27	123	1	1	14	0	0		587	4
	IV	142	44	68	118	1	1	7	0	0	0	587	4
	V	183	41	74	150	2	1	7	0	0	0	594	4
	VI	147	41	29	158	1	1	0	0	0	0	603	4

II. ДРЖАВА

Период	Кредити				Пресмета на камата		Достасани ненаплатени и сомнителни и спорни		Хартии од вредност		Акции		
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според валута		Според валута		Според валута		
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2010	I	87	18	13	92	1	0	8	0	13533	362	0	0
	II	87	18	14	91	2	0	8	0	13701	361	0	0
	III	90	17	17	90	3	0	8	0	12542	374	0	0
	IV	86	17	14	89	1	0	8	0	12360	370	0	0
	V	85	17	14	88	3	0	8	0	12303	357	0	0
	VI	88	17	17	88	4	0	9	0	13756	360	0	0
	VII	85	17	15	88	1	0	9	0	12266	353	0	0
	VIII	85	12	12	85	4	0	9	0	13036	365	0	0
	IX	83	11	10	85	6	0	9	0	13060	367	0	0
	X	82	11	10	82	2	0	9	0	13845	381	0	0
	XI	81	11	11	81	5	0	9	0	15390	381	0	0
	XII	80	10	11	80	11	0	9	0	17554	377	0	0
2011	I	78	10	11	77	3	0	8	0	17385	379	0	0
	II	75	9	8	76	9	0	8	0	17267	442	0	0
	III	73	9	7	74	16	0	8	0	17181	446	0	0
	IV	75	8	10	73	4	0	8	0	17044	450	0	0
	V	74	7	12	69	14	0	8	0	15857	455	0	0
	VI	72	5	11	67	24	0	8	0	15765	457	0	0

Обврски на депозитните банки 1,2)

во милиони денари

Период	Депозити										Хартии од вредност		Останати кредитни обврски		
	Во денари					Во странска валута					Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	
	депозитни пари	депозити по видување	орочени до 3 месеци	орочени над 3 месеци до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити	депозити по видување	орочени до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР															
- Нефинансиски друштва (јавни и приватни друштва)															
2010	I	17374	254	7766	7260	1044	490	8134	8561	297	1108	0	0	26	3
	II	18300	147	6280	6881	1039	479	7284	8630	273	1108	0	0	26	3
	III	17411	231	8980	4544	1008	507	7468	8817	219	1228	0	0	26	2
	IV	17217	154	8647	5486	960	526	9324	9487	231	958	0	0	26	2
	V	18776	375	6760	7394	1001	534	10305	9080	221	1453	0	0	26	2
	VI	18298	205	5980	8856	1003	512	9505	9277	206	1387	0	0	26	1
	VII	18233	307	5235	5043	977	500	9643	8107	206	1926	0	0	26	1
	VIII	20122	298	5567	5345	987	646	9356	8926	210	1528	0	0	26	1
	IX	20377	257	5069	6463	998	646	10023	9022	202	1428	0	0	26	1
	X	20388	303	4956	6993	1053	684	9175	9747	184	1673	0	0	26	0
	XI	20962	284	4830	8044	1058	631	9193	10259	57	1970	0	0	26	0
	XII	21180	276	3854	7510	1148	606	9885	9671	116	1288	0	0	26	0
2011	I	20545	248	4677	7680	1178	634	9584	9798	123	1393	0	0	26	0
	II	19412	242	5108	7573	1174	454	9196	9747	141	1954	0	0	26	0
	III	19568	106	6666	6468	1192	437	9666	10032	145	1383	0	0	26	0
	IV	20387	401	5337	4888	1166	447	10019	7924	68	1489	0	0	26	0
	V	21101	168	5584	5477	1226	410	9960	8163	69	1504	0	0	26	0
	VI	21136	181	5283	5715	1367	540	9634	8042	78	2104	0	0	26	0
- Домаќин ства (физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд)															
2010	I	11943	2739	9010	13711	6374	318	19465	48340	12961	1509	0	0	10	0
	II	12142	2685	9463	14259	6612	334	19686	48688	13048	1589	0	0	10	0
	III	12725	2731	9820	14845	7118	338	19571	48434	13552	1557	0	0	12	0
	IV	12804	2906	9969	15482	7520	355	19037	48425	14040	1556	0	0	11	0
	V	13162	2828	10227	15880	7870	360	18776	48466	14148	1562	0	0	3	0
	VI	12787	2894	10590	16553	8124	369	18906	48621	14202	1602	0	0	5	0
	VII	13039	2748	10675	17011	8579	395	18643	48410	14246	1566	0	0	5	0
	VIII	12514	2619	10709	17504	8931	414	18817	48985	14557	1567	0	0	5	0
	IX	12597	2550	10707	17960	9220	430	18473	49202	14674	1554	0	0	6	0
	X	12859	2706	10738	18521	9606	443	18141	49682	14964	1535	0	0	6	0
	XI	13101	2624	10665	19105	10459	443	17996	50376	15517	1564	0	0	6	0
	XII	14981	2582	10628	19415	11697	434	18072	50589	16224	1463	0	0	9	0
2011	I	13634	2603	10809	19610	12277	476	17935	51021	16382	1503	0	0	9	0
	II	13960	2576	10920	20078	12593	493	17788	51495	16633	1565	0	0	9	0
	III	13879	2545	10658	20150	12924	529	17934	51861	16927	1595	0	0	10	0
	IV	15227	2780	10640	20126	13155	541	18006	51989	17248	1595	0	0	10	0
	V	15184	2743	10597	20145	13418	558	18326	52816	17464	1575	0	0	10	0
	VI	15174	2772	10592	20126	13772	581	18520	52994	17717	1581	0	0	5	0

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Обврски на депозитните банки 1,2)

во милиони денари

Период	Депозити											Хартии од вредност		Останати кредитни обврски	
	Во денари						Во странска валута					Во денари	Во странска валута	Во денари	во странска валута
	депозитни пари	депозити по видување	орочени до 3 месеци	орочени над 3 месеци до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити	депозити по видување	орочени до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР															
- Останато															
(Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата, Останати финансиски институции, Локална самоуправа)															
2010	I	1834	29	1753	3138	2452	65	486	698	174	13	0	0	380	0
	II	1801	40	1784	3182	2590	69	479	707	176	11	0	0	383	1
	III	1836	132	1550	3336	2724	62	786	715	176	11	0	0	361	0
	IV	1850	59	1225	3796	2926	55	450	655	172	10	0	0	359	0
	V	2038	48	1099	3893	2893	50	439	656	177	10	0	0	344	1
	VI	2296	36	1038	3836	2766	54	476	648	176	10	0	0	328	0
	VII	2427	8	1246	3953	2533	48	574	676	181	13	0	0	383	0
	VIII	2562	14	1342	4014	2592	47	508	689	183	13	0	0	370	0
	IX	2570	20	1287	3969	2562	62	483	655	185	13	0	0	351	0
	X	2126	20	1313	4138	2786	59	427	679	157	13	0	0	355	0
	XI	2029	19	1241	4335	2805	58	727	693	158	13	0	0	362	0
	XII	1835	20	1098	4146	2938	61	626	687	160	13	0	0	401	2
2011	I	2162	5	1050	4095	2927	50	497	679	155	11	0	0	407	3
	II	2194	40	1099	4079	3011	49	494	663	156	11	0	0	397	2
	III	2104	59	1020	3920	3089	67	478	640	165	11	0	0	398	2
	IV	2187	29	1185	3686	3022	68	601	661	161	11	0	0	405	0
	V	1989	40	1157	3823	3099	76	618	652	164	14	0	0	440	0
	VI	1998	42	1232	3841	3102	80	684	607	200	14	0	0	467	0
II. ДРЖАВА															
2010	I	1013	2	88	142	0	11	6	0	0	0	0	0	1920	868
	II	888	52	38	142	0	2	7	0	0	0	0	0	1954	871
	III	918	2	109	142	0	4	6	0	0	0	0	0	1971	814
	IV	1051	2	109	142	0	3	6	0	0	0	0	0	1903	816
	V	908	2	109	132	0	3	6	0	0	0	0	0	1935	789
	VI	929	2	37	132	0	4	5	0	0	0	0	0	1970	752
	VII	686	2	72	91	0	2	5	0	0	0	0	0	1035	746
	VIII	661	2	71	91	0	2	7	0	0	0	0	0	1041	748
	IX	905	2	72	91	0	2	5	0	0	0	0	0	1051	685
	X	861	2	72	91	0	13	4	0	0	0	0	0	1019	685
	XI	954	2	69	91	0	2	201	0	0	0	0	0	1028	658
	XII	949	2	97	107	0	2	164	0	0	0	0	0	1038	635
2011	I	952	3	37	106	0	2	114	0	0	0	0	0	1007	630
	II	928	3	38	167	0	2	107	0	0	0	0	0	1012	630
	III	888	3	37	167	0	1	103	0	0	0	0	0	1023	575
	IV	1001	2	2	167	0	1	95	0	0	0	0	0	943	576
	V	979	3	4	102	0	1	97	0	0	0	0	0	951	549
	VI	949	3	4	102	0	3	90	0	0	0	0	0	969	537

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Извештај за пондерирани каматни стапки на вкупно примени депозити и вкупно дадени кредити

(во % на годишно ниво)

	XI.05	XII.05	XII.06	XII.07	XII.08	XII.09	I.10	II.10	III.10	IV.10	V.10	VI.10	VII.10	VIII.10	IX.10	X.10	XI.10	XII.10	I.11	II.11	III.11	IV.11	V.11	VI.11	
A. ДЕНАРСКИ КАМАТНИ СТАПКИ																									
1. КАМАТНИ СТАПКИ	12.1	12.1	10.7	9.9	9.8	10.3	10.2	10.0	9.8	9.8	9.6	9.6	9.2	9.2	9.2	9.1	9.1	9.0	9.0	9.0	8.9	8.9	8.9	8.9	8.8
1.1. Каматни стапки	12.5	12.6	10.9	10.2	10.5	11.5	11.5	11.5	11.3	11.3	11.0	10.9	10.3	10.2	10.2	10.1	10.1	10.0	9.8	9.7	9.7	9.6	9.6	9.6	9.6
<i>Каматни стапки на краткорочни кредити</i>	11.3	11.4	9.9	8.9	9.2	10.0	9.9	9.9	9.7	9.7	9.3	9.2	9.2	9.2	9.1	9.0	8.9	8.9	8.8	8.8	8.7	8.7	8.7	8.7	8.7
- на краткорочни кредити	10.7	10.7	9.5	8.6	9.0	9.9	9.8	9.8	9.7	9.6	9.2	9.2	9.2	9.1	9.1	8.9	8.9	8.9	8.8	8.8	8.7	8.7	8.7	8.7	8.7
<i>Каматни стапки на депозити</i>	13.5	13.5	11.7	11.3	11.6	12.5	12.5	12.5	12.3	12.3	12.1	12.0	10.9	10.9	10.9	10.8	10.7	10.6	10.3	10.2	10.2	10.1	10.1	10.1	10.0
- на долгорочни кредити	10.1	10.0	8.4	8.4	8.8	9.8	9.7	9.7	9.5	9.5	9.1	9.1	9.0	9.0	9.0	8.8	8.8	8.7	8.8	8.7	8.7	8.6	8.6	8.6	8.5
- на долгорочни кредити	15.4	15.3	14.3	13.3	13.4	14.6	14.5	14.5	14.3	14.3	14.1	13.9	12.1	12.1	12.1	12.0	12.0	11.9	11.3	11.3	11.2	11.2	11.1	11.1	11.1
1.2. Каматни стапки	11.2	11.1	10.3	9.5	9.1	9.3	9.2	8.9	8.7	8.7	8.5	8.5	8.3	8.3	8.3	8.3	8.2	8.2	8.3	8.3	8.3	8.3	8.2	8.2	8.2
<i>Каматни стапки на краткорочни кредити</i>	9.4	9.0	8.1	7.2	7.4	8.9	8.8	8.7	8.7	8.6	8.5	8.4	8.4	8.3	8.3	8.3	8.2	8.3	8.3	8.2	8.1	8.1	8.0	8.1	8.1
- на краткорочни кредити	9.6	9.1	8.3	7.2	7.4	8.9	8.9	8.7	8.7	8.6	8.5	8.4	8.4	8.3	8.3	8.3	8.2	8.3	8.3	8.3	8.3	8.1	8.1	8.1	8.1
- на краткорочни депозити	8.1	8.1	7.0	7.1	7.3	8.2	8.2	7.7	7.8	7.7	7.8	7.8	7.5	7.8	7.9	7.8	7.7	7.4	7.6	7.8	7.6	7.3	7.1	7.2	7.2
<i>Каматни стапки на депозити</i>	11.5	11.5	10.6	9.6	9.2	9.3	9.2	8.9	8.7	8.7	8.6	8.5	8.3	8.3	8.3	8.2	8.2	8.2	8.3	8.3	8.3	8.3	8.2	8.2	8.2
- на долгорочни кредити	10.9	11.0	10.4	9.3	9.0	9.7	9.5	9.5	9.4	9.4	9.2	9.2	9.1	9.1	9.1	9.0	9.0	8.9	8.9	8.8	8.8	8.8	8.7	8.7	8.7
- на долгорочни кредити	11.9	11.9	10.8	9.8	9.4	9.0	8.9	8.4	8.0	8.0	8.0	7.9	7.6	7.5	7.6	7.5	7.5	7.5	7.9	7.9	7.9	7.8	7.8	7.8	7.8
2. КАМАТНИ СТАПКИ	5.7	5.6	4.4	5.3	6.5	7.5	7.3	7.5	7.5	7.4	7.1	7.0	7.1	7.0	6.8	6.7	6.7	6.7	6.4	6.3	6.0	6.0	6.0	6.0	5.9
2.1. Каматни стапки	5.8	5.7	4.5	5.6	6.8	8.4	8.0	8.0	8.0	7.9	7.6	7.5	7.3	7.2	7.1	7.0	7.0	7.0	6.7	6.6	6.2	6.1	6.1	6.1	6.0
<i>Каматни стапки на депозити</i>	7.4	7.2	3.4	5.4	6.2	7.1	6.2	6.5	6.5	6.3	5.9	5.8	5.8	5.6	5.4	5.3	5.3	5.4	5.2	5.2	5.0	4.9	4.9	4.8	4.8
- на депозити по вид	0.7	0.6	0.7	2.3	1.5	0.2	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
- на краткорочно орочени депозити	7.6	7.3	3.4	5.4	6.0	7.0	6.0	6.2	6.2	6.1	5.6	5.5	5.6	5.4	5.2	5.0	5.0	5.1	4.9	4.9	4.7	4.6	4.7	4.4	4.4
- на долгорочно орочени депозити	7.3	7.3	6.7	7.5	8.6	9.1	9.1	9.1	9.0	8.9	8.8	8.8	8.6	8.6	8.5	8.5	8.4	8.2	8.1	7.9	7.8	7.9	7.6	7.5	7.5
<i>Каматни стапки на денарски депозити</i>	4.8	4.8	5.0	5.7	7.0	8.7	8.5	8.4	8.4	8.3	8.0	8.0	7.7	7.7	7.5	7.4	7.4	7.3	7.0	6.9	6.5	6.4	6.3	6.2	6.2
- на депозити по вид	1.0	1.0	1.0	1.1	1.0	1.1	0.8	0.7	0.9	0.7	0.4	0.5	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2
- на краткорочно орочени депозити	6.9	7.0	6.7	6.9	7.9	9.1	8.9	8.7	8.6	8.4	8.0	8.0	7.6	7.6	7.3	7.3	7.3	7.1	6.7	6.6	6.1	5.9	5.9	5.8	5.8
- на долгорочно орочени депозити	7.9	8.0	8.0	8.3	9.1	10.7	10.7	10.5	10.8	10.8	10.7	10.6	10.2	10.1	10.1	9.9	9.7	9.6	9.3	9.2	8.8	8.8	8.7	8.6	8.6
2.2. Каматни стапки	4.4	4.4	3.4	3.9	5.0	3.6	3.1	3.9	3.7	3.8	3.6	3.2	2.6	2.6	2.5	2.5	2.4	2.6	2.6	2.5	2.4	3.1	2.8	2.8	2.8
<i>Каматни стапки на депозити</i>	4.4	4.4	3.3	3.9	5.0	3.5	3.0	3.8	3.7	3.8	3.6	3.2	2.6	2.6	2.5	2.5	2.4	2.6	2.5	2.5	2.4	3.1	2.8	2.8	2.8
- на краткорочно орочени депозити	4.5	4.5	3.2	3.9	5.0	3.5	3.0	3.8	3.7	3.8	3.5	3.1	2.4	2.5	2.4	2.4	2.4	2.5	2.5	2.4	2.3	2.9	2.6	2.6	2.6
- на долгорочно орочени депозити	3.8	3.7	5.8	4.0	4.3	7.1	7.1	7.1	7.1	7.1	6.9	6.9	6.9	6.9	6.9	6.9	7.0	7.6	7.6	7.6	7.6	7.6	7.6	7.6	7.6
<i>Каматни стапки на денарски депозити</i>			8.8	8.3	9.2	7.6	7.6	7.6	9.6	9.6	9.6	9.6	9.6	9.8	9.8	9.8	9.8	9.8	9.8	9.8	9.8	4.3	4.6	6.3	6.3
- на краткорочно орочени депозити			8.8	8.3	8.9	7.5	7.5	7.5	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3	5.4	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3	4.3	4.6	6.3	6.3
- на долгорочно орочени депозити				8.0	9.9	9.7	9.7	9.7	9.7	9.7	9.7	9.7	9.7	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0				

1) Почнувајќи од Јануари 2009, каматните стапки се пондерираат согласно новиот Сметковен план за банки.

Извештај за пондерирани каматни стапки на вкупно примени депозити и вкупно дадени кредити

(во % на годишно ниво)

	XI.05	XII.05	XII.06	XII.07	XII.08	XII.09	I.10	II.10	III.10	IV.10	V.10	VI.10	VII.10	VIII.10	IX.10	X.10	XI.10	XII.10	I.11	II.11	III.11	IV.11	V.11	VI.11	
Б. ДЕВИЗНИ КАМАТНИ СТАПКИ																									
1. КАМАТНИ СТАПКИ	7.6	7.8	8.5	8.5	7.2	7.6	7.5	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4
1.1. Каматни стапки	7.6	8.1	8.4	8.1	6.2	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.5	7.4	7.4	7.5	7.4	7.4	7.4	7.4	7.5	7.6	7.6	7.5	7.4
Каматни стапки на кредити	7.6	8.0	8.4	8.0	6.2	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.5	7.4	7.4	7.5	7.4	7.4	7.4	7.4	7.5	7.6	7.6	7.5	7.4
- одобрени во ЕВРО	7.5	8.1	8.4	8.1	6.8	7.7	7.7	7.8	7.8	7.8	7.7	7.7	7.7	7.6	7.6	7.7	7.6	7.6	7.6	7.6	7.6	7.7	7.7	7.5	7.4
- одобрени во САД долари	7.9	7.4	8.0	6.8	3.1	6.0	6.0	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	6.0	6.0	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	6.7	7.0	7.0	6.6	6.6
Каматни стапки на депозити	16.1	16.2	13.3	12.4	12.8	9.6	9.6	9.2	9.1	9.1	8.8	9.1	8.8	8.8	8.3	8.3	8.3	8.7	8.8	8.7	8.7	8.7	8.7	8.7	8.8
- одобрени во ЕВРО	16.1	16.2	13.3	12.4	12.8	10.0	9.6	9.2	9.1	9.1	8.8	9.1	8.8	8.8	8.3	8.3	8.3	8.7	8.8	8.7	8.7	8.7	8.7	8.7	8.8
- одобрени во САД долари					3.0	2.0																			
1.2. Каматни стапки	7.6	7.8	8.5	8.7	7.5	7.6	7.5	7.2	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4	7.4
Каматни стапки на депозити	7.5	7.6	8.4	8.7	7.3	7.3	7.2	7.1	7.2	7.2	7.2	7.2	7.2	7.2	7.2	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.2	7.3
- одобрени во ЕВРО	7.5	7.6	8.5	8.7	7.4	7.3	7.2	7.1	7.2	7.2	7.2	7.2	7.2	7.2	7.2	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3
- одобрени во САД долари	6.9	6.9	7.6	7.1	3.7	6.5	6.5	6.4	6.5	6.5	6.7	6.6	6.6	6.6	6.5	6.5	6.5	6.4	6.4	6.1	5.5	5.5	5.5	5.5	5.5
Каматни стапки на кредити	10.5	10.4	9.2	8.6	8.5	10.2	9.7	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.0	8.0	8.0
- одобрени во ЕВРО	10.5	10.4	9.2	8.6	8.5	10.2	9.7	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.0	8.0
- одобрени во САД долари	4.2	4.2	4.1	4.7	3.0	2.8	2.8	3.9	2.8	2.8	2.7	2.7	2.8	2.8	2.9	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.5	2.4	2.4	2.4	2.4
2. КАМАТНИ СТАПКИ	1.3	1.4	1.8	2.0	3.0	3.4	3.3	3.3	3.2	3.2	3.1	3.1	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	2.9	2.9	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8
2.1. Каматни стапки	1.7	1.7	2.1	2.3	2.7	2.2	2.0	2.1	2.0	1.9	1.7	1.6	1.7	1.7	1.6	1.6	1.6	1.6	1.6	1.6	1.4	1.3	1.3	1.3	1.3
- на депозити по влог	0.5	0.5	0.6	0.6	0.7	0.4	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
- примени во ЕВРО	0.5	0.5	0.6	0.6	0.7	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
- примени во САД долари	0.5	0.5	0.6	0.6	0.3	0.4	0.4	0.5	0.4	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
- на краткорочно кредити	2.5	2.5	3.2	3.6	4.2	3.6	3.5	3.5	3.4	3.5	3.1	2.9	3.2	3.1	3.1	2.8	2.7	2.9	2.9	2.9	2.5	2.7	2.6	2.7	2.7
- примени во ЕВРО	2.0	2.1	2.8	3.6	4.3	3.6	3.5	3.5	3.4	3.5	3.1	2.9	3.2	3.2	3.1	2.8	2.7	2.9	2.9	2.9	2.5	2.7	2.6	2.7	2.7
- примени во САД долари	3.2	3.3	4.3	3.8	3.1	2.4	2.4	2.3	1.9	1.7	2.5	2.3	2.5	2.3	2.5	2.5	2.5	2.2	2.1	2.1	2.1	1.3	1.3	1.3	1.3
- на долгорочно орочени депозити			3.0	2.7	2.5	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	4.9	4.9	4.9	4.9	5.1	2.7	2.7	2.7	2.7	3.9	3.9	3.2	3.2
- примени во ЕВРО			3.0	2.7	2.5	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	4.9	4.9	4.9	4.9	5.1	2.7	2.7	2.7	2.7	3.9	3.9	3.2	3.2
- примени во САД долари					2.5																				
2.2. Каматни стапки	1.2	1.3	1.7	1.9	3.1	3.6	3.6	3.6	3.5	3.5	3.4	3.4	3.4	3.3	3.3	3.3	3.4	3.4	3.3	3.2	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1
- на депозити по влог	0.6	0.6	0.8	0.8	0.8	0.7	0.7	0.6	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
- примени во ЕВРО	0.7	0.7	0.8	0.8	0.8	0.8	0.7	0.6	0.5	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
- примени во САД долари	0.5	0.5	0.6	0.6	0.5	0.4	0.4	0.4	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
- на краткорочно кредити	1.7	1.8	2.3	2.6	3.9	4.3	4.3	4.2	4.1	4.1	4.0	4.1	3.9	3.8	3.8	3.9	3.9	3.8	3.7	3.7	3.5	3.5	3.4	3.4	3.4
- примени во ЕВРО	1.8	1.8	2.3	2.6	4.1	4.5	4.5	4.4	4.3	4.3	4.2	4.3	4.1	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	3.8	3.8	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6
- примени во САД долари	1.6	1.7	2.3	2.4	2.3	2.2	2.2	2.2	2.1	2.1	2.1	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0
- на долгорочно орочени депозити	2.8	2.9	3.7	3.7	4.8	5.5	5.5	5.5	5.4	5.4	5.5	5.4	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3	5.2	5.2	5.1	4.9	4.9	4.9	4.8	4.8
- примени во ЕВРО	2.9	2.9	3.8	3.9	4.9	5.5	5.5	5.5	5.5	5.5	5.6	5.5	5.4	5.4	5.4	5.4	5.3	5.3	5.2	5.2	5.1	5.0	5.0	4.9	4.9
- примени во САД долари	2.4	2.5	3.1	3.0	2.8	3.6	3.6	3.7	3.7	3.1	3.6	3.6	3.6	3.1	3.2	3.2	3.2	3.1	3.1	3.1	3.0	3.0	2.9	2.8	2.8

1) Почнувајќи од Јануари 2009, каматните стапки се пондерираат согласно новиот Сметковен план за банки.

Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија

(во %)

Период	Есконтна стапка	Референтна каматна стапка за пресметување на стапката на казнена камата	Активни каматни стапки - обезбедување на ликвидност		Пасивни каматни стапки - повлекување на ликвидност	
			Расположлив кредит преку ноќ	Аукциски репо-транзакции	Благајнички записи - основна рочност*	
					тендер со износи	тендер со каматни стапки
2003.XII	6.5		14.0			6.2
2004.XII	6.5		13.0		10.0	
2005.XII	6.5		13.0			8.5
2006.XII	6.5		9.5			5.7
2007.XII	6.5		7.5			4.77
2008.XII	6.5		8.5		7.00	
2009.I	6.5	7.0	8.5		7.00	
II	6.5	7.0	8.5		7.00	
III	6.5	7.0	8.5		7.00	
IV	6.5	7.0	10.5		9.00	
V	6.5	7.0	10.5		9.00	
VI	6.5	7.0	10.5		9.00	
VII	6.5	9.0	10.5		9.00	
VIII	6.5	9.0	10.5		9.00	
IX	6.5	9.0	10.5		9.00	
X	6.5	9.0	10.5		9.00	
XI	6.5	9.0	10.5		9.00	
XII	6.5	9.0	10.0		8.50	
2010.I	6.5	8.5	9.5		8.00	
II		8.5	9.0		7.61	
III		8.5	9.0		7.26	
IV		8.5	8.0		6.50	
V		8.5	7.5		6.24	
VI		8.5	6.5		5.46	
VII		5.0	6.5		5.00	
VIII		5.0	6.0		4.68	
IX		5.0	6.0		4.50	
X		5.0	6.0		4.50	
XI		5.0	6.0		4.50	
XII		5.0	5.5		4.11	
2011.I		4.0	5.5		4.00	
II		4.0	5.5		4.00	
III		4.0	5.5		4.00	
IV		4.0	5.5		4.00	
V		4.0	5.5		4.00	
VI		4.0	5.5		4.00	

* со рочност од 28 дена

Задолжителна резерва на банки и штедилници*

(во милиони денари)

Период	Стапки на задолжителна резерва на банки (%)			Задолжителна резерва на банки во денари						Задолжителна резерва на банки во евра		Задолжителна резерва на штедилници во денари		
	Обврски во домашна валута	Обврски во домашна валута со валутна клаузула	Обврски во странска валута	Процент од износот утврден од обврски во странска валута**	Задолжителна резерва	Просечно исполнување	Вишок/ Недостиг	Процент на исполнување (%)	Стапка на надомест (%)	Задолжителна резерва	Стапка на надомест (%)	Стапка на задолжителна резерва (%)	Задолжителна резерва	Стапка на надомест (%)
2003.XII	7.5		7.5	0.00	2,488	3,467	980	139.4	4.0	2,763	1.0	2.5	7	4.0
2004.XII	7.5		7.5	0.00	2,855	3,309	454	115.9	2.0	3,374	1.0	2.5	8	2.0
2005.XII	10.0		10.0	0.00	4,242	5,267	1,025	124.2	2.0	5,325	0.0	2.5	11	2.0
2006.XII	10.0		10.0	0.00	5,618	6,705	1,087	119.3	2.0	6,373	0.0	2.5	14	2.0
2007.XII	10.0		10.0	0.00	8,436	9,125	689	108.2	2.0	7,288	0.0	2.5	17	2.0
2008.XII	10.0		10.0	0.00	10,125	10,762	637	106.3	2.0	9,802	0.0	2.5	18	2.0
2009.I	10.0		10.0	0.00	9,695	9,915	220	102.3	2.0	9,801	0.0	2.5	17	2.0
II	10.0		10.0	0.00	9,645	9,827	182	101.9	2.0	10,392	0.0	2.5	17	2.0
III	10.0		10.0	0.00	9,310	9,482	172	101.9	2.0	10,623	0.0	2.5	17	2.0
IV	10.0		10.0	0.00	9,146	9,462	316	103.5	2.0	10,903	0.0	2.5	17	2.0
V	10.0		10.0	0.00	8,952	9,224	272	103.0	2.0	11,189	0.0	2.5	16	2.0
VI	10.0		10.0	0.00	8,867	9,365	498	105.6	2.0	11,291	0.0	2.5	16	2.0
VII	10.0	20.0 **	11.5	13.00	11,957	12,161	204	101.7	2.0	11,251	0.0	2.5	16	2.0
VIII	10.0	20.0	13.0	23.00	13,239	13,375	136	101.0	2.0	11,604	0.0	2.5	15	2.0
IX	10.0	20.0	13.0	23.00	13,207	13,410	203	101.5	2.0	11,979	0.0	2.5	15	2.0
X	10.0	20.0	13.0	23.00	13,489	14,058	569	104.2	2.0	12,058	0.1	2.5	15	2.0
XI	10.0	20.0	13.0	23.00	13,653	14,029	376	102.8	2.0	12,104	0.1	2.5	14	2.0
XII	10.0	20.0	13.0	23.00	13,874	14,253	379	102.7	2.0	12,225	0.1	2.5	14	2.0
2010.I	10.0	20.0	13.0	23.00	14,097	14,549	452	103.2	2.0	12,151	0.1	2.5	14	2.0
II	10.0	20.0	13.0	23.00	14,212	14,606	394	102.8	2.0	12,144	0.1	2.5	14	2.0
III	10.0	20.0	13.0	23.00	13,914	14,217	302	102.2	2.0	12,237	0.1	2.5	14	2.0
IV	10.0	20.0	13.0	23.00	14,164	14,348	184	101.3	2.0	12,459	0.1	2.5	14	2.0
V	10.0	20.0	13.0	23.00	14,439	14,559	120	100.8	2.0	12,418	0.1	2.5	14	2.0
VI	10.0	20.0	13.0	23.00	14,843	15,152	309	102.8	2.0	12,693	0.1	2.5	14	2.0
VII	10.0	20.0	13.0	23.00	15,034	15,415	381	102.5	2.0	12,696	0.1	2.5	14	2.0
VIII	10.0	20.0	13.0	23.00	14,518	15,035	517	103.6	2.0	12,876	0.1	2.5	14	2.0
IX	10.0	20.0	13.0	23.00	14,420	14,887	467	103.2	2.0	13,030	0.1	2.5	15	2.0
X	10.0	20.0	13.0	23.00	14,572	14,919	347	102.4	2.0	12,942	0.1	2.5	15	2.0
XI	10.0	20.0	13.0	23.00	14,878	15,072	194	101.3	2.0	12,938	0.1	2.5	16	2.0
XII	10.0	20.0	13.0	23.00	15,284	15,595	311	102.0	2.0	13,170	0.1	2.5	17	2.0
2011.I	10.0	20.0	13.0	23.00	15,484	15,785	301	101.9	2.0	13,395	0.1	2.5	17	2.0
II	10.0	20.0	13.0	23.00	15,637	15,915	278	101.8	2.0	13,489	0.1	2.5	17	2.0
III	10.0	20.0	13.0	23.00	15,703	16,040	337	102.2	2.0	13,517	0.1	2.5	17	2.0
IV	10.00	20.00	13.00	23.00	15,770	16,291	521	103.3	2.0	13,656	0.1	2.5	18	2.0
V	10.00	20.00	13.00	23.00	15,923	16,226	302	101.9	2.0	13,768	0.1	2.5	18	2.0
VI	10.00	20.00	13.00	23.00	15,689	15,863	174	101.1	2.0	13,906	0.1	2.5	18	2.0

* Задолжителната резерва на банки во денари се одржува на просечно ниво, додека задолжителната резерва на банки во девизи и задолжителната резерва на штедилници во денари се одржува на фиксно ниво.

** Процент од износот утврден од обврски во странска валута кој се исполнува во денари. Остатокот го претставува износот на задолжителна резерва кој се исполнува во евра.

*** Пред 11 јули 2009 година, стапката на задолжителна резерва на обврски во домашна валута со валутна клаузула беше еднаква со стапката на задолжителна резерва на обврски во домашна валута.

Каматни стапки на државни хартии од вредност

(во %)

Период	во денари						во денари со девизна клаузула					
	1 месец	3 месеци	6 месеци	12 месеци	2 години	3 години	1 месец	3 месеци	6 месеци	12 месеци	2 години	3 години
2004.XII		9.2	10.4									
2005.XII		8.0	8.8	9.6								
2006.XII		6.3	7.0	8.9								
2007.XII		4.8										
2008.XII		7.48	7.84	7.00								
2009.I		7.43	7.26	7.00								
II		7.80	7.51									
III	8.57	8.74	7.69									
IV	8.81	8.97	9.10									
V		9.03	8.80									
VI		9.35	8.99					5.25		7.00		
VII		8.65							5.25	5.70		
VIII									5.50			
IX								5.40				
X									5.50			
XI									5.50			
XII								5.30				
2010.I									5.20			
II									5.00			
III									4.99			
IV									4.99			
V									4.99			
VI									4.99			
VII									4.70			
VIII			5.00						4.70			
IX			4.70						4.40			
X			4.70						4.40			
XI		4.50	4.50						4.30			
XII		4.46							4.30			
2011.I			4.30						4.15			
II		4.20							4.10			
III		4.20	4.30					4.10	4.10			
IV			4.30					4.10	4.10			
V		4.20						4.10	4.10			
VI		4.20						4.10	4.10			

Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци /1

(во милиони САД долари)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
I. Тековна сметка	-82.5	-262.9	-298.9	-339.8	-286.5	-280.1	-65.6	-103.1	-235.4	-378.8	-185.5	-451.6	-159.3	-28.5	-605.7	-1235.8	-609.6	-200.0
СТОКИ, нето	42.8	-184.9	-222.8	-314.7	-386.3	-515.6	-495.9	-690.8	-526.7	-805.6	-851.0	-1139.0	-1063.0	-1260.5	-1638.5	-2589.9	-2168.8	-1945.6
Извоз, ф.о.б	1055.3	1086.3	1204.0	1147.4	1236.8	1291.5	1190.0	1320.7	1155.4	1112.1	1362.7	1674.9	2040.6	2410.7	3391.5	3983.3	2702.3	3295.6
Увоз, ф.о.б /2	-1012.5	-1271.3	-1426.8	-1462.1	-1623.1	-1807.1	-1685.9	-2011.6	-1682.2	-1917.7	-2213.7	-2813.8	-3103.6	-3671.2	-5030.0	-6573.2	-4871.0	-5241.2
УСЛУГИ, нето	-154.5	-155.1	-200.5	-156.2	-137.8	-59.8	38.9	48.7	-19.2	-22.1	-10.4	-57.1	-39.3	22.3	38.7	15.9	24.1	64.4
Прилив	84.0	172.0	185.2	154.3	138.1	149.3	272.8	316.7	244.6	253.1	381.2	453.4	516.6	603.5	822.3	1017.3	861.6	917.1
Одлив	-238.5	-327.1	-385.7	-310.4	-275.8	-209.1	-234.0	-268.0	-263.8	-275.3	-391.6	-510.4	-555.9	-581.2	-783.6	-1001.4	-837.5	-852.7
ДОХОД, нето	-56.7	-46.6	-39.6	-51.3	-54.4	-53.5	-72.1	-70.0	-27.2	-45.5	-60.0	-35.3	-109.2	-27.5	-389.3	-119.8	-66.9	-123.7
Прилив	4.3	10.0	20.8	22.8	17.5	23.6	24.2	41.6	52.6	50.8	60.3	84.6	97.1	134.7	213.1	272.7	178.1	194.8
Одлив	-61.0	-56.6	-60.4	-74.2	-71.9	-77.1	-96.4	-111.7	-79.8	-96.3	-120.3	-119.9	-206.3	-162.2	-602.4	-392.5	-245.0	-318.5
ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ, нето	85.8	123.7	163.9	182.3	292.0	348.9	463.6	609.0	337.8	494.4	735.9	779.7	1052.2	1237.1	1383.4	1458.0	1602.0	1804.9
Прилив	115.0	197.0	293.5	341.3	433.3	376.5	507.2	635.5	372.4	535.2	773.8	824.5	1094.9	1279.2	1480.9	1528.0	1668.4	1867.0
Одлив	-29.2	-73.3	-129.5	-158.9	-141.3	-27.6	-43.6	-26.5	-34.6	-40.8	-37.9	-44.8	-42.7	-42.1	-97.5	-70.0	-66.4	-62.2
II. Капитална и финансиска сметка	-12.9	162.3	280.6	318.2	349.6	296.3	-91.4	40.2	236.6	388.0	218.3	434.1	165.5	24.6	657.6	1266.7	569.2	175.9
КАПИТАЛНА СМЕТКА, нето	0.0	30.0	1.7	0.0	0.0	-1.8	0.0	0.3	1.4	8.3	-6.7	-4.6	-2.0	-1.1	4.9	-17.6	28.6	17.0
ФИНАНСИСКА СМЕТКА, нето	-12.9	132.3	278.9	318.2	349.6	298.1	-91.4	39.9	235.2	379.7	225.0	438.7	167.5	25.7	652.7	1284.2	540.5	158.8
Директни инвестиции, нето	0.0	24.0	9.5	11.2	58.0	150.5	88.1	215.7	446.3	105.5	117.5	321.9	94.2	424.0	700.2	600.5	185.5	205.6
Директни инвестиции во земјата	0.0	24.0	9.5	11.2	58.1	150.5	88.4	215.1	447.1	105.6	117.8	323.0	97.0	424.2	699.1	587.0	197.1	207.5
Директни инвестиции во странство	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	-0.3	0.6	-0.9	-0.1	-0.3	-1.2	-2.8	-0.2	1.1	13.5	-11.6	-1.9
Портфолио-инвестиции, нето	0.0	0.0	2.7	0.3	1.3	-0.2	0.1	-0.9	3.5	1.2	5.7	11.5	238.6	92.4	155.2	-72.5	147.2	-78.4
Средства	0.0	0.0	1.4	-0.5	1.7	0.2	0.1	-0.8	3.2	1.2	0.3	-0.9	0.8	-0.5	-2.8	-1.1	-51.3	-29.0
Обврски	0.0	0.0	1.3	0.8	-0.4	-0.4	0.0	-0.1	0.4	0.1	5.3	12.4	237.8	92.8	157.9	-71.4	198.5	-49.4
Останати инвестиции, нето	44.0	150.2	367.4	300.8	294.1	201.1	-36.3	89.6	-137.6	133.4	152.8	124.8	249.7	-116.4	-69.4	676.2	355.1	108.7
Средства	32.0	34.7	39.9	77.7	-66.1	-58.9	-184.1	-63.0	-112.2	226.8	18.2	8.5	-47.0	-148.6	-80.9	297.7	-144.6	-206.3
Обврски	12.0	115.5	327.5	223.1	360.3	260.0	147.8	152.6	-25.4	-93.4	134.7	116.3	296.8	32.2	11.4	378.4	499.7	315.0
Бруто официјални резерви, (- = зголемување) /3	-56.8	-41.9	-100.6	5.9	-3.8	-53.3	-143.3	-264.5	-77.0	139.7	-51.0	-19.5	-415.1	-374.2	-133.2	80.0	-147.3	-77.1
III. Грешки и пропусти	95.4	100.6	18.3	21.6	-63.2	-16.2	157.0	62.9	-1.2	-9.2	-32.8	17.6	-6.2	4.0	-51.8	-30.9	40.4	24.1

Извор: Народна банка на Република Македонија.

1/ Претходни податоци.

а. во септември 2011 година извршена е ревизија на податоците за:

- 2010 година во категориите: директни инвестиции, доход и останати инвестиции - поради вклучување на податоците од годишниот прашалник за странски вложувања ДИ 22 и подобар опфат на податоците за кредитната задолженост, вклучување на пресметана камата;

- услуги и тековни трансфери за 2010 година - како резултат на подобар опфат на податоците

-2009 година - стоки, услуги и трговски кредити, врз основа на дефинитивните податоци за надворешно - трговска размена .

- од 2003 година во билансот на плаќања е воведена пресметка за финансиските услуги-мерени индиректно (FISIM).

- од 2006 година во билансот на плаќања хартиите од вредност во рамки на девизните резерви се прикажани без ценовните промени.

2/ Увозот е прикажан на ф.о.б. паритет согласно V издание на прирачникот за платен биланс од ММФ. Пресметката на ц.и.ф. - ф.о.б. факторот како процент од увозот ц.и.ф.

по години изнесува: 1993-20%, 1994-20%, 1995-20%,1996-14%,1997-10%,1998-5,02%,1999-4,86%, 2000-3,9%, 2001-4,2%, 2002-3,8%, 2003-4,06%, 2004, 2005, 2006, 2007-4,14%, 2008, 2009 и 2010 - 3,86%.

За 2006, 2007 и 2008 година направено е и временско прилагодување за увозот на електрична енергија.

3/ За периодот 2006-2010 година без ценовни промени и курсни разлики. За периодот до 2005 година без монетарно злато и курсни разлики.

Период	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	2009	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	2010	1	2	3	4	5	6	Кв.1	Кв.2	2011
3.8.2. Останати лични, културни и рекреативни	0.4	1.8	1.1	0.9	3.5	2.1	0.2	-0.3	0.3	-0.1	0.1	0.3	0.7	1.4	1.6	3.9	0.4	0.1	1.0	0.3	0.7	0.1	1.6	1.1	2.6
- Извоз	2.2	3.0	3.5	4.0	6.7	7.3	1.8	1.5	1.6	2.1	6.9	1.7	3.0	2.9	3.2	10.9	0.8	0.7	1.5	0.8	1.3	0.9	3.1	3.0	6.1
- Увоз	-1.8	-1.1	-2.4	-3.1	-3.2	-5.2	-1.5	-1.8	-1.4	-2.2	-6.9	-1.5	-2.3	-1.5	-1.7	-6.9	-0.4	-0.5	-0.5	-0.6	-0.6	-0.8	-1.5	-2.0	-3.5
3.9. Владини услуги, н.и.е.	3.2	1.0	3.5	-6.4	-14.2	-13.1	-2.6	-4.2	-2.8	-2.5	-12.0	-4.2	-3.9	-4.5	-4.0	-16.5	-1.3	-1.4	-1.5	-1.1	-1.1	-1.3	-4.2	-3.4	-7.6
- Извоз	18.0	19.1	21.3	15.8	13.8	13.5	3.3	2.6	2.9	3.7	12.4	2.7	2.3	2.8	3.1	10.9	0.6	0.8	1.0	1.1	0.9	1.0	2.5	2.9	5.4
- Увоз	-14.8	-18.1	-17.7	-22.2	-28.0	-26.6	-5.8	-6.7	-5.7	-6.2	-24.4	-6.9	-6.2	-7.3	-7.1	-27.5	-1.9	-2.2	-2.6	-2.2	-2.0	-2.3	-6.6	-6.4	-13.0

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Платен биланс на Република Македонија - тековни трансфери

(во милиони евра)

Период	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	2009	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	2010	1	2	3	4	5	6	Кв.1	Кв.2	2011
Тековни трансфери, нето	646.1	628.2	853.3	981.9	1012.4	985.5	128.9	260.3	399.6	344.6	1133.3	259.2	348.2	420.0	339.8	1367.2	96.0	82.8	87.4	112.4	102.7	104.2	266.1	319.3	585.4
- Прилив	679.5	664.2	887.5	1015.3	1081.3	1033.2	140.4	272.9	410.3	357.5	1181.0	269.1	359.4	431.1	354.4	1414.0	99.3	86.1	91.3	116.1	107.2	108.4	276.7	331.7	608.4
- Одлив	-33.4	-36.0	-34.2	-33.4	-68.9	-47.7	-11.4	-12.6	-10.7	-12.9	-47.7	-9.8	-11.2	-11.2	-14.6	-46.9	-3.3	-3.3	-3.9	-3.7	-4.5	-4.3	-10.6	-12.5	-23.0
1. Држава - официјални трансфери	89.4	55.5	53.4	58.8	24.3	49.4	5.2	5.9	3.7	20.4	35.3	4.3	14.2	6.9	6.7	32.0	17.7	1.9	1.8	10.7	2.3	1.4	21.4	14.4	35.8
- Прилив	92.9	60.1	60.9	66.3	61.0	62.5	6.3	7.8	5.2	21.8	41.2	5.1	15.1	7.4	8.4	36.0	18.0	2.4	2.1	11.0	3.5	1.9	22.5	16.4	38.9
- Одлив	-3.5	-4.7	-7.6	-7.4	-36.7	-13.1	-1.1	-1.9	-1.5	-1.4	-5.9	-0.8	-0.9	-0.5	-1.7	-4.0	-0.3	-0.5	-0.3	-0.3	-1.2	-0.5	-1.1	-2.0	-3.0
2. Останати сектори - приватни трансфери	556.7	572.7	799.9	923.1	988.2	936.1	123.7	254.3	395.9	324.1	1098.1	255.0	334.0	413.0	333.1	1335.1	78.3	80.9	85.5	101.8	100.4	102.8	244.7	304.9	549.6
- Прилив	586.6	604.1	826.5	949.0	1020.4	970.7	134.0	265.0	405.1	335.7	1139.8	264.0	344.3	423.7	346.0	1378.0	81.3	83.8	89.2	105.2	103.7	106.5	254.2	315.4	569.6
- Одлив	-29.9	-31.3	-26.6	-25.9	-32.2	-34.6	-10.3	-10.7	-9.3	-11.5	-41.8	-9.0	-10.3	-10.7	-12.9	-42.9	-3.0	-2.9	-3.6	-3.4	-3.3	-3.8	-9.5	-10.5	-20.0
2.1. Дознаки од вработени	115.2	117.9	125.3	144.7	158.1	161.6	35.5	43.3	46.4	44.9	170.1	39.3	47.7	46.6	48.2	181.8	10.7	11.9	15.0	15.7	16.7	16.2	37.7	48.6	86.2
- Прилив	128.9	129.8	136.6	157.1	174.3	180.9	39.8	47.3	49.9	49.1	186.2	42.7	51.1	50.0	52.4	196.3	11.9	13.1	15.9	16.8	17.8	17.5	40.9	52.1	93.0
- Одлив	-13.6	-11.9	-11.3	-12.4	-16.2	-19.2	-4.3	-4.1	-3.4	-4.2	-16.0	-3.5	-3.4	-3.4	-4.2	-14.5	-1.2	-1.1	-0.9	-1.1	-1.1	-1.3	-3.2	-3.5	-6.8
2.2. Други трансфери	441.5	454.8	674.6	778.4	830.1	774.4	88.2	211.1	349.4	279.2	927.9	215.7	286.3	366.5	284.9	1153.4	67.6	68.9	70.5	86.1	83.7	86.6	207.0	256.3	463.4
- Прилив	457.7	474.3	690.0	791.9	846.0	789.8	94.2	217.7	355.3	286.5	953.7	221.2	293.2	373.7	293.6	1181.8	69.4	70.7	73.2	88.4	85.9	89.0	213.3	263.3	476.6
- Одлив	-16.2	-19.4	-15.3	-13.5	-16.0	-15.4	-6.0	-6.6	-5.8	-7.3	-25.7	-5.6	-6.9	-7.3	-8.7	-28.4	-1.8	-1.8	-2.7	-2.3	-2.2	-2.5	-6.3	-6.9	-13.3

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Надворешно трговска размена на Република Македонија по сектори на СМТК и по економска намена

(во мил. УСД)

	ИЗВОЗ												УВОЗ												ИЗВОЗ												УВОЗ												ИЗВОЗ												УВОЗ											
	2003				2004				2005				2006				2007				2008				2009				2009				2010				2010				2011				2011																											
	Вкупно		Вкупно		Вкупно		Вкупно		Вкупно		Вкупно		Вкупно		Вкупно		Вкупно		Вкупно		Вкупно		Вкупно		Вкупно		Вкупно		Вкупно		Вкупно		Вкупно		Вкупно		Вкупно																																			
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4																																				
ВКУПНО	1,367.0	1,675.9	2,042.3	2,415.2	3,398.3	3,990.6	2,306.4	2,931.6	3,232.8	3,752.3	5,280.6	6,882.7	521.9	673.4	768.9	744.2	2,708.5	1,150.6	1,181.4	1,244.8	1,496.1	5,072.8	666.7	781.5	887.8	965.8	3,301.8	1,117.4	1,335.5	1,349.4	1,648.4	5,450.7	959.8	1,139.7	1,650.7	1,748.3																																				
СМТК																																																																								
Храна и живи животни	92.0	125.6	167.2	192.7	250.4	308.5	271.2	337.5	343.2	362.4	518.3	620.9	45.4	82.9	77.0	78.4	283.6	125.9	131.6	141.5	160.3	559.3	60.7	80.8	90.3	96.9	328.7	128.4	132.2	127.4	170.1	558.1	68.1	108.7	153.7	158.6																																				
Плијалоци и тугун	137.1	127.8	163.1	193.6	209.6	218.8	24.2	28.0	31.1	31.8	38.3	51.2	26.5	66.8	66.2	37.6	197.1	8.6	13.7	12.8	16.5	51.7	44.9	50.9	56.0	50.8	202.5	12.6	13.8	15.9	15.3	57.6	44.8	47.3	10.6	19.7																																				
Сировини освен гориво	39.9	44.1	67.8	113.6	170.6	272.0	60.0	77.4	106.7	133.5	298.2	351.0	26.7	37.7	50.2	59.1	173.7	34.4	45.6	53.0	70.6	203.5	64.7	65.7	65.0	64.6	260.0	35.9	70.4	80.8	101.0	288.1	67.0	78.4	76.6	90.5																																				
Минерални горива, мазива и сл.	73.7	78.3	163.6	225.0	165.3	314.3	323.1	397.8	619.2	758.9	975.7	1,419.3	31.6	46.6	69.8	54.9	202.9	220.4	150.5	196.5	243.7	811.1	50.3	59.7	83.3	64.1	257.4	197.5	215.1	229.4	324.8	966.8	76.7	108.4	349.2	310.2																																				
Животински и растителни масла	0.8	7.0	2.9	2.2	2.5	12.4	24.5	52.9	30.0	31.4	47.0	67.4	2.5	2.1	2.6	1.0	8.2	11.9	10.2	10.7	13.2	45.9	2.1	2.4	1.8	5.0	11.3	9.1	10.3	13.7	18.7	51.8	2.7	4.0	14.4	15.2																																				
Хемиски производи	70.2	73.4	90.8	100.7	133.1	181.1	254.9	281.0	334.0	364.5	490.2	614.1	31.0	41.7	43.6	56.0	172.2	115.9	141.6	145.2	166.8	569.4	53.1	81.3	89.8	157.6	381.8	151.2	165.2	177.6	168.6	662.6	198.0	189.3	243.2	206.2																																				
Производи класирани по материјали	398.1	552.7	682.8	853.8	1,513.2	1,602.8	333.2	740.8	950.5	1,121.0	1,509.2	1,862.9	141.6	188.2	224.0	217.7	771.5	239.9	307.7	308.3	358.1	1,214.0	188.5	249.2	265.8	286.5	989.9	259.6	359.1	307.5	448.0	1,374.2	266.5	332.8	461.7	512.2																																				
Машини транспортни уреди	80.6	92.6	109.9	118.7	151.6	186.4	434.2	504.5	563.1	688.8	1,046.3	1,442.4	36.0	38.4	35.4	43.5	153.3	306.4	278.7	277.6	352.5	1,215.2	26.1	36.4	43.0	47.2	152.8	234.8	275.8	296.0	284.3	1,090.8	44.8	67.6	256.8	315.5																																				
Разни готови производи	471.8	570.8	590.5	612.0	800.3	892.8	128.7	171.9	252.9	257.7	355.9	451.6	180.6	168.8	199.9	195.8	745.1	83.1	98.6	97.6	113.5	392.7	176.1	154.3	192.2	192.4	715.1	84.8	93.2	100.8	116.9	395.6	190.6	201.8	83.6	119.3																																				
Трансакции и неспомната стока	2.7	3.5	3.7	3.0	1.8	1.4	452.4	340.1	2.1	2.1	1.8	1.7	0.1	0.2	0.4	0.1	0.8	4.4	3.1	1.6	0.8	10.0	0.1	0.7	0.7	0.8	2.4	3.6	0.5	0.3	0.7	5.0	0.6	1.4	0.9	0.8																																				
Економска намена																																																																								
Производи за репродукција	669.2	816.2	1,110.4	1,398.9	2,086.1	2,444.1	1,492.5	1,904.7	2,099.0	2,453.5	3,427.8	4,452.7	224.3	347.0	416.9	381.1	1,369.3	641.8	670.8	729.4	865.5	2,907.5	374.6	474.5	524.0	576.2	1,949.3	678.1	846.7	837.7	1,084.2	3,446.6	621.7	721.9	1,177.4	1,151.7																																				
Средства за работа	22.3	30.6	39.9	51.5	76.6	133.9	285.9	312.8	348.5	421.4	643.7	939.1	33.3	31.1	27.7	33.7	125.8	228.1	188.9	186.4	236.3	839.7	18.2	26.8	29.6	30.9	105.5	136.4	143.8	153.3	190.9	624.4	33.7	56.5	155.7	209.4																																				
Стока за широка потрошувачка	674.5	827.7	891.2	964.7	1,235.6	1,412.6	525.2	711.8	783.2	875.3	1,207.5	1,489.2	264.3	295.3	324.3	329.5	1,213.3	278.0	319.7	328.3	393.9	1,319.9	273.9	280.2	334.2	358.7	1,247.0	299.4	344.5	358.2	372.6	1,374.7	304.0	361.1	316.8	386.3																																				
Непознато	0.9	1.3	0.8	0.0	0.0	0.0	2.7	2.3	2.1	2.1	1.7	1.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.7	2.0	0.6	0.4	5.7	0.0	0.0	0.0	0.0	3.5	0.4	0.3	0.7	4.9	0.3	0.2	0.9	0.8																																					

Извор: Државен Завод за статистика на РМ

Надворешно трговска размена на Република Македонија по сектори по земји*

(во мил. УСД)

	ИЗВОЗ						УВОЗ						ИЗВОЗ				УВОЗ					
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009				2009					
	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно
ВКУПНО	1,367.0	1,675.9	2,042.3	2,415.2	3,398.3	3,990.6	2,306.4	2,931.6	3,232.8	3,752.3	5,280.6	6,882.7	521.9	673.4	768.9	744.2	2,708.5	1,150.6	1,181.4	1,244.8	1,496.1	5,072.8
Србија и Црна Гора	275.0	347.6	459.7	559.6			212.8	243.7	264.2	283.4												
Србија					644.7	934.8					454.5	533.1	108.4	102.2	57.5	69.7	337.8	80.5	100.3	101.4	115.8	398.0
Црна Гора					28.0	39.0					1.4	1.2	4.5	5.8	7.4	7.1	24.9	0.4	0.4	0.5	0.4	1.8
Германија	279.4	317.2	364.2	381.2	501.8	564.9	304.8	368.2	336.1	372.3	533.1	652.9	116.2	103.3	110.5	125.8	455.9	113.4	129.6	130.6	148.0	521.7
Грција	180.4	228.8	313.2	361.3	424.7	536.4	300.6	282.6	297.7	306.4	416.2	511.7	58.1	84.4	77.7	71.5	291.6	84.0	100.8	120.8	136.2	441.9
Италија	95.4	134.6	169.8	238.5	349.9	321.4	123.1	168.8	194.1	228.3	313.3	390.2	43.1	44.2	67.1	63.9	218.3	70.4	103.8	87.6	106.7	368.5
Бугарија	25.8	51.5	76.1	130.9	243.9	379.3	149.2	209.7	234.4	251.3	271.1	327.9	29.8	51.5	75.0	60.7	216.9	49.4	61.7	64.1	69.1	244.3
Хрватска	66.2	80.2	81.1	124.7	165.1	230.5	63.5	65.8	75.3	79.0	110.8	137.8	35.5	44.9	32.2	40.1	152.7	25.5	26.0	30.9	36.0	118.4
Белгија	9.7	15.2	34.6	83.9	178.1	109.2	16.7	22.1	27.3	27.0	32.4	42.1	8.1	4.3	14.2	9.5	36.1	6.6	8.0	10.1	9.0	33.7
Босна и Херцеговина	23.8	33.2	50.5	65.8	89.0	104.8	11.8	16.3	23.6	26.5	34.9	52.6	16.9	20.5	23.5	25.8	86.7	9.0	11.7	12.6	13.2	46.5
Холандија	47.3	47.3	44.6	56.5	73.1	70.6	49.6	57.1	53.3	60.1	75.3	94.1	14.5	10.8	19.5	16.8	61.7	12.5	16.1	19.6	22.8	71.0
Турција	32.8	54.0	46.3	55.2	53.8	31.6	78.8	94.9	113.9	122.5	198.5	272.1	10.1	11.2	8.4	11.1	40.8	52.3	63.8	56.0	81.2	253.4
Шпанија	21.3	23.0	14.0	50.4	173.0	77.0	24.6	31.0	32.4	51.9	52.1	55.6	3.2	5.3	19.4	10.8	38.8	11.0	13.1	10.9	14.0	49.0
Словенија	21.3	27.2	31.8	41.4	69.1	65.1	139.1	140.3	128.0	129.6	156.1	203.4	6.7	7.8	10.3	9.5	34.3	43.8	43.7	47.3	56.0	190.9
Албанија	17.4	23.6	27.5	40.7	73.1	107.0	4.0	6.3	9.1	11.7	19.7	35.7	15.4	22.3	23.3	22.9	84.0	3.4	7.0	8.2	5.4	24.1
В.Британија	35.2	42.5	42.9	36.6	76.0	70.1	39.5	54.7	44.2	38.2	52.9	70.6	8.5	8.5	12.3	13.6	42.9	10.8	14.5	15.4	22.9	63.6
Русија	13.7	19.7	21.4	25.6	23.6	32.7	179.0	271.0	425.2	569.7	638.2	932.0	2.5	6.3	5.6	8.1	22.5	142.8	96.9	104.4	150.9	495.1
САД	72.8	72.1	44.4	22.4	52.7	11.2	56.6	48.0	45.2	40.3	78.5	101.6	1.6	2.3	2.3	3.2	9.5	24.3	19.9	30.0	36.7	110.8
Шведска	5.6	5.7	8.3	19.4	15.2	9.4	20.2	25.1	20.1	29.6	55.0	53.5	2.3	1.9	2.3	2.9	9.5	6.2	7.0	8.2	10.2	31.6
Австрија	7.7	8.5	9.0	15.0	20.0	22.5	56.2	68.9	69.2	80.5	102.7	119.9	3.4	4.6	5.1	5.9	19.1	18.9	26.3	25.3	29.8	100.3
Романија	1.4	1.8	4.2	13.4	19.3	33.5	14.4	113.1	64.9	91.9	96.7	117.7	2.9	3.4	5.9	7.9	20.0	17.6	21.7	26.9	42.6	108.8
Чешка	3.1	5.4	6.0	10.7	11.3	14.4	12.0	17.5	23.3	32.9	64.6	65.5	2.0	2.1	2.5	2.7	9.3	11.8	12.5	12.9	14.6	51.9
Франција	54.7	77.3	19.9	10.3	16.1	24.3	51.5	67.5	61.0	66.6	90.8	124.7	2.6	3.1	3.6	3.3	12.6	17.0	20.9	22.4	31.4	91.8
Швајцарија	19.3	6.4	7.5	10.2	10.8	16.2	27.2	45.7	63.9	59.2	114.7	292.8	2.3	3.3	6.3	5.5	17.4	51.4	25.4	25.9	21.6	124.3
Унгарија	2.8	2.2	2.7	6.5	6.7	7.2	29.1	31.0	36.3	37.6	55.2	80.6	0.5	1.0	1.3	1.1	3.8	11.0	12.8	13.4	13.6	50.9
Полска	0.5	2.6	4.0	6.4	11.2	16.8	26.4	78.3	94.6	117.8	162.7	265.3	2.2	1.9	1.5	2.4	8.1	18.4	24.0	21.6	19.2	83.2
Кипар	0.5	4.8	5.5	4.5	3.0	5.5	4.1	4.7	3.5	1.5	1.9	4.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.2	0.4	0.2	0.2	0.4	1.2
Австралија	2.5	2.5	1.7	2.3	3.6	3.3	6.7	2.7	4.3	1.8	3.4	3.3	0.4	0.9	0.7	1.8	3.9	0.7	0.9	0.9	0.6	3.1
Украина	1.8	2.2	2.0	1.8	2.0	3.0	88.0	74.1	72.1	105.7	104.4	203.0	1.9	5.4	1.7	1.2	10.1	15.0	18.1	27.0	24.4	84.5
Кореја	0.1	2.0	1.4	1.7	0.0	0.3	14.0	23.4	33.7	41.4	55.1	57.7	0.0	0.0	3.8	0.8	4.6	7.2	9.7	9.8	11.8	38.6
Кина	14.6	1.4	9.9	1.5	0.6	1.6	48.3	82.0	115.3	138.6	245.6	315.6	0.0	0.3	1.6	1.3	3.2	63.1	67.7	67.7	91.6	290.1
Данска	3.3	2.3	2.8	1.6	3.7	13.8	11.3	14.8	14.3	16.9	19.5	22.5	0.4	0.5	0.5	0.9	2.2	4.8	4.7	4.7	5.2	19.5
Јапонија	5.8	2.7	8.4	1.2	0.7	1.3	19.3	24.4	22.8	26.9	41.2	58.1	0.1	0.2	2.9	0.1	3.2	17.2	12.7	9.2	15.6	54.6
Канада	0.5	1.1	1.1	1.0	1.8	1.3	4.0	8.6	22.3	35.5	15.8	17.4	0.3	0.2	0.3	0.6	1.4	4.1	6.2	4.7	8.3	23.2
Белорусија	0.1	0.2	0.5	0.9	2.6	3.1	0.6	0.2	0.2	0.4	1.5	0.1	0.1	0.3	0.2	0.1	0.7	0.1	0.1	0.3	0.5	1.1
Хонг Конг	0.2	0.1	0.1	0.2	0.0	0.1	2.4	3.0	2.6	1.7	13.9	16.1	0.0	0.2	0.1	0.1	0.4	0.5	0.5	0.5	1.1	2.5
Лихтенштајн	0.0	0.3	0.3	0.1	0.0	0.0	0.7	0.4	0.6	0.2	0.3	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Аргентина	0.0	0.3	1.6	0.0	0.0	0.0	5.6	9.9	8.7	10.1	13.4	14.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.7	2.6	3.5	6.2	15.0
Боливија	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бразил	0.0	0.0	0.9	0.0	0.1	0.0	23.3	41.1	37.7	38.2	75.4	121.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15.3	12.7	20.4	13.8	62.3

Извор: Државен Завод
за статистика на РМ

Надворешно трговска размена на Република Македонија по сектори по земји*

(во мил. УСД)

	ИЗВОЗ					УВОЗ				ИЗВОЗ		УВОЗ		
	2010					2010				2011		2011		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.1	Кв.2
ВКУПНО	666.7	781.5	887.8	965.8	3,301.8	1,117.4	1,335.5	1,349.4	1,648.4	5,450.7	959.8	1,139.7	1,650.7	1,748.3
Србија и Црна Гора														
Србија	46.0	67.1	73.7	85.0	271.8	88.3	102.3	100.0	127.7	418.4	57.8	97.2	111.6	124.7
Црна Гора	4.9	8.3	7.0	7.2	27.4	0.2	0.3	0.4	0.6	1.4	6.0	9.7	0.2	0.4
Германија	134.9	143.8	173.4	240.5	692.5	117.2	156.8	163.7	172.4	610.1	295.8	315.7	170.4	192.0
Грција	60.6	67.2	65.5	51.9	245.1	88.9	96.5	105.3	157.9	448.6	43.7	58.8	102.2	158.0
Италија	48.7	56.6	63.6	65.7	234.6	70.3	89.8	75.4	91.8	327.3	57.3	76.4	70.9	130.5
Бугарија	67.8	73.2	76.5	76.5	294.0	54.9	72.8	79.8	94.2	301.6	72.4	83.8	96.1	112.5
Хрватска	31.2	29.1	30.6	32.8	123.6	23.8	27.3	29.8	32.4	113.3	37.1	39.3	27.2	36.1
Белгија	27.0	18.7	16.5	18.6	80.8	8.2	6.8	8.0	8.4	31.5	19.5	6.9	11.1	8.9
Босна и Херцеговина	15.7	22.7	21.2	25.3	84.9	9.4	11.9	13.9	13.9	49.1	17.1	26.3	16.6	25.0
Холандија	14.4	15.8	17.4	22.7	70.3	13.7	16.8	13.7	24.3	68.5	20.9	23.4	15.4	18.2
Турција	12.2	10.1	14.1	14.5	50.9	51.9	66.9	60.9	80.7	260.3	19.7	17.8	72.2	94.1
Шпанија	9.7	30.1	16.8	17.0	73.7	11.7	14.7	13.3	20.7	60.4	16.1	18.5	10.9	20.4
Словенија	9.2	15.9	23.4	20.6	69.1	37.8	35.3	45.0	47.0	165.1	22.6	26.0	39.8	50.2
Албанија	16.6	16.1	18.5	21.1	72.4	2.6	7.1	7.4	5.8	22.9	18.1	21.7	5.7	10.9
В.Британија	10.7	10.5	20.4	17.8	59.3	43.7	66.4	55.3	118.2	283.6	12.5	11.4	222.7	130.1
Русија	4.0	6.4	6.1	10.3	26.7	128.4	130.5	145.2	148.5	552.5	12.6	9.8	210.2	141.6
САД	2.0	3.3	2.4	6.6	14.2	24.2	23.4	31.8	23.0	102.4	8.4	4.9	16.1	16.7
Шведска	2.3	3.1	3.4	4.3	13.2	4.5	12.8	7.0	9.5	33.8	2.7	4.5	7.8	8.9
Австрија	6.3	10.3	9.2	11.1	37.0	17.0	23.4	26.0	27.2	93.7	8.8	10.5	25.4	36.6
Романија	6.2	11.5	21.4	15.2	54.3	34.0	33.2	28.3	30.7	126.2	9.4	13.2	32.3	19.9
Чешка	1.4	3.0	5.8	5.0	15.3	12.3	11.6	13.3	14.2	51.3	2.9	8.6	13.2	14.5
Франција	3.7	2.8	3.3	4.1	13.9	18.1	22.2	22.6	22.0	85.0	3.7	4.2	23.3	26.2
Швајцарија	3.6	4.5	5.0	5.6	18.8	21.2	19.0	19.1	38.2	97.5	6.2	9.6	39.9	38.4
Унгарија	2.0	1.5	2.2	3.0	8.6	12.2	11.2	12.5	11.7	47.6	1.7	1.9	10.0	12.1
Полска	2.4	3.9	10.1	7.8	24.2	12.8	14.7	20.9	21.4	69.8	4.9	9.1	18.9	21.1
Кипар	0.2	0.2	0.1	0.1	0.6	0.2	0.2	0.1	0.2	0.7	0.3	0.1	0.1	0.3
Австралија	0.9	0.8	0.7	1.4	3.7	0.6	0.7	0.5	0.7	2.4	1.1	0.9	0.4	1.8
Украина	0.3	5.1	5.7	10.2	21.3	24.5	35.5	22.0	34.6	116.6	26.7	24.6	48.2	34.9
Кореја	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	8.6	11.0	11.4	12.5	43.4	0.0	0.0	8.8	11.5
Кина	18.4	15.5	22.5	31.4	87.9	65.6	66.4	70.0	85.4	287.4	14.7	29.5	70.4	89.5
Данска	0.8	0.8	1.0	2.0	4.6	4.5	5.9	5.0	5.3	20.7	3.3	3.1	5.2	5.5
Јапонија	0.0	0.3	0.1	0.4	0.9	8.5	10.8	11.9	14.0	45.2	0.1	0.7	13.1	12.8
Канада	0.4	0.4	0.5	0.8	2.0	4.4	3.3	3.5	4.3	15.5	0.5	0.6	5.1	5.1
Белорусија	0.2	1.7	0.9	0.2	3.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.7	0.9	2.8	0.1	0.8
Хонг Конг	0.1	0.2	0.2	0.1	0.6	0.7	0.9	0.5	0.8	2.9	0.1	0.1	0.7	0.7
Лихтенштајн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Аргентина	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.0	3.3	3.5	3.9	14.8	2.1	1.1	2.8	3.7
Боливија	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бразил	0.0	0.0	0.9	0.0	0.9	15.7	16.4	13.7	13.8	59.6	0.0	0.0	16.6	10.8

Извор: Државен Завод
за статистика на РМ

Состојба на директни инвестиции во Република Македонија - по земји-1997-2010

во милиони евра

Земји	1997		1998		1999		2000		2001		2002		2003	
	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %
Авганистан	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.01	0.00	0.01	0.00	0.01	0.00
Албанија	0.03	0.02	0.01	0.01	0.03	0.01	0.11	0.02	0.60	0.06	2.06	0.18	2.04	0.16
Азербејџан														
Австралија	-0.08	-0.06	0.15	0.06	0.29	0.08	0.33	0.06	0.44	0.04	1.82	0.16	2.11	0.16
Австрија	17.56	12.43	30.15	11.15	39.47	10.97	32.99	5.69	36.78	3.54	37.69	3.25	42.82	3.31
Бахамски Острови									0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Барбадос														
Белгија	0.07	0.05	0.08	0.03	0.04	0.01	0.07	0.01	0.42	0.04	0.50	0.04	1.25	0.10
Бермуди														
Босна и Херцеговина	1.57	1.11	2.94	1.09	2.81	0.78	2.72	0.47	2.40	0.23	2.42	0.21	2.36	0.18
Белизе														
Британски Девствени Острови	0.07	0.05	0.15	0.05	0.49	0.14	1.41	0.24	3.86	0.37	7.00	0.60	11.33	0.88
Бугарија	2.58	1.83	3.35	1.24	2.90	0.81	3.55	0.61	6.57	0.63	11.68	1.01	23.28	1.80
Белорусија														
Канада	0.01	0.01	0.01	0.00	0.05	0.01	0.28	0.05	0.08	0.01	0.10	0.01	0.28	0.02
Кајмански Острови	0.07	0.05	0.06	0.02	0.10	0.03								
Централно Афричка Република														
Шри Ланка														
Кина	0.01	0.00	0.01	0.00	0.02	0.01	0.04	0.01	0.04	0.00	0.06	0.01	0.22	0.02
Тајван							2.77	0.48	4.21	0.41	3.48	0.30	3.28	0.25
Кукови Острови														
Костарика														
Хрватска	5.77	4.09	6.40	2.37	7.58	2.10	8.18	1.41	10.33	0.99	12.33	1.06	10.92	0.85
Куба														
Кипар	1.18	0.83	77.11	28.52	92.76	25.77	117.87	20.32	138.70	13.35	141.58	12.20	141.07	10.92
Чешка	0.01	0.01	0.07	0.02	0.10	0.03	0.13	0.02	0.14	0.01	0.18	0.02	0.22	0.02
Данска	0.02	0.01	0.02	0.01	0.02	0.01	0.09	0.02	0.10	0.01	0.10	0.01	0.08	0.01
Доминиканска Република														
Ел Салвадор														
Естонија														
Финска														
Франција	0.23	0.16	0.35	0.13	0.42	0.12	7.99	1.38	5.89	0.57	10.75	0.93	15.18	1.17
Грузија														
Германија	9.33	6.61	14.12	5.22	15.92	4.42	50.18	8.65	54.57	5.25	52.47	4.52	57.26	4.43
Гибралтар	0.31	0.22	0.40	0.15	0.49	0.14	0.88	0.15	0.78	0.08	1.01	0.09	0.35	0.03
Грција	9.74	6.89	12.77	4.72	20.48	5.69	105.28	18.15	174.21	16.76	213.02	18.35	223.02	17.26
Хонг Конг					0.29	0.08	0.32	0.06						
Унгарија	0.02	0.01	0.02	0.01	0.02	0.00	0.01	0.00	300.58	28.93	300.10	25.86	313.37	24.25
Исланд	0.89	0.63	0.12	0.04	0.06	0.02	0.05	0.01	0.04	0.00				
Индија							0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Иран	0.08	0.06	0.09	0.03	0.10	0.03	0.03	0.01	0.05	0.01	0.01	0.00	0.01	0.00
Ирак	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.04	0.00	0.04	0.00	0.05	0.00
Ирска	0.00	0.00	-0.05	-0.02	-0.06	-0.02	0.13	0.02	0.65	0.06				
Израел			0.15	0.06	0.10	0.03	0.11	0.02						
Италија	9.87	6.99	10.96	4.05	11.44	3.18	11.41	1.97	13.88	1.34	16.50	1.42	14.97	1.16
Јапонија							0.01	0.00	0.01	0.00				
Џонстон Остров														
Јордан	0.03	0.02	0.04	0.01	0.05	0.01	0.06	0.01	0.02	0.00	0.02	0.00		
Кореја, Република														
Либан														
Либија					0.00	0.00	0.00	0.00						
Лихтенштајн	0.18	0.12	3.77	1.40	10.24	2.85	4.76	0.82	6.49	0.62	4.07	0.35	22.00	1.70

Состојба на директни инвестиции во Република Македонија - по земји-1997-2010

во милиони евра

Земји	1997		1998		1999		2000		2001		2002		2003	
	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %
Литванија														
Луксембург	0.20	0.14	1.80	0.66	1.88	0.52	2.28	0.39	2.33	0.22	2.30	0.20	2.24	0.17
Малезија													0.00	0.00
Малта									0.01	0.00	0.03	0.00	-0.03	0.00
Маврициус														
Мексико			-0.91	-0.34	0.15	0.04								
Молдавија														
Црна Гора														
Холандија	1.43	1.01	4.63	1.71	10.23	2.84	14.70	2.53	15.59	1.50	61.06	5.26	69.72	5.40
Холандски Антили														
Нигерија	0.02	0.01	0.02	0.01	0.01	0.00								
Норвешка					0.02	0.01	0.02	0.00	0.07	0.01	0.05	0.00	0.03	0.00
Маршалски Острови	1.25	0.89	0.65	0.24	0.67	0.19	0.11	0.02	0.21	0.02	0.19	0.02	0.25	0.02
Пакистан	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00	-0.01	0.00	0.00	0.00
Панама	2.00	1.42	2.91	1.08	3.10	0.86	3.52	0.61	12.93	1.24	13.30	1.15	13.34	1.03
Полска			0.00	0.00	0.09	0.02	0.04	0.01	0.00	0.00	0.02	0.00	0.05	0.00
Португалија														
Романија							0.12	0.02	0.14	0.01	0.33	0.03	0.33	0.03
Русија	3.52	2.50	5.47	2.02	2.51	0.70	0.01	0.00	0.01	0.00	1.29	0.11	1.31	0.10
Сент Ките и Невис														
Сент Винсент и Гренадин														
Сан Марино											0.79	0.07	0.67	0.05
Саудиска Арабија														
Србија														
Сејшелски Острови							0.05	0.01	0.06	0.01	0.09	0.01	-0.12	-0.01
Сингапур														
Словачка	0.06	0.04	0.06	0.02	0.07	0.02	0.08	0.01	0.02	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00
Словенија	16.41	11.62	21.18	7.84	43.70	12.14	56.16	9.68	58.83	5.66	66.41	5.72	84.74	6.56
Јужна Африка													0.01	0.00
Шпанија							-0.01	0.00	0.03	0.00	0.02	0.00	-0.04	0.00
Шведска	1.40	0.99	1.63	0.60	1.72	0.48	2.21	0.38	1.10	0.11	2.34	0.20	1.96	0.15
Швајцарија	32.14	22.76	40.85	15.11	45.83	12.73	61.48	10.60	79.20	7.62	85.15	7.34	101.85	7.88
Сирија	0.01	0.01	0.01	0.00	0.01	0.00	0.01	0.00	0.09	0.01	0.18	0.02	0.15	0.01
Обединети Арапски Емирати							0.01	0.00	0.04	0.00	0.04	0.00	0.04	0.00
Турција	0.70	0.50	1.15	0.42	14.24	3.96	16.12	2.78	16.23	1.56	17.98	1.55	18.86	1.46
Украина	0.01	0.01	0.01	0.00	0.01	0.00	0.01	0.00	0.01	0.00	0.01	0.00	0.18	0.01
Египет														
Велика Британија	5.27	3.73	5.85	2.17	4.19	1.16	30.17	5.20	19.03	1.83	12.75	1.10	23.13	1.79
Џерси														
Човечки остров														
САД	1.40	0.99	2.37	0.88	4.14	1.15	12.54	2.16	33.96	3.27	41.27	3.56	42.24	3.27
Девствени Острови на Обединетите Држави	0.00	0.00	0.00	0.00					0.17	0.02	0.22	0.02	0.48	0.04
Узбекистан													0.00	0.00
Србија и Црна Гора	15.86	11.23	19.43	7.19	21.12	5.87	19.28	3.32	29.65	2.85	26.68	2.30	29.13	2.25
Меѓународна финасиска корпорација														
Европска банка за реконструкција и развој							9.332555	1.61	7.576185	0.73	9.193529	0.79	14.13	1.09
Банка за развој на Централно африкански земји														
Северноатланска алијанса за соработка														
ВКУПНО	141.22335	100.00	270.369	100.00	359.901	100.00	580.052	100.00	1039.1534	100.00	1160.7074	100.00	1,292.14	100.00

Состојба на директни инвестиции во Република Македонија -по земји-1997-2010

во милиони евра

Земји	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %
Авганистан	0.01	0.00	0.02	0.00	0.02	0.00	0.03	0.00	0.04	0.00	0.04	0.00	0.01	0.00
Албанија	4.42	0.27	3.57	0.20	11.60	0.55	16.63	0.65	23.90	0.81	27.90	0.89	35.68	1.06
Азербејџан													4.02	0.12
Австралија	2.10	0.13	2.08	0.12	2.32	0.11	1.96	0.08	2.40	0.08	2.36	0.08	2.41	0.07
Австрија	62.29	3.87	57.72	3.26	219.41	10.46	238.29	9.36	334.58	11.27	362.58	11.54	371.88	11.10
Бахамски Острови	0.00	0.00			0.00	0.00								
Барбадос							0.41	0.02						
Белгија	1.31	0.08	1.28	0.07	0.89	0.04	1.28	0.05	1.17	0.04	1.20	0.04	1.17	0.03
Бермуди					0.00	0.00	0.06	0.00	0.11	0.00	0.13	0.00	0.23	0.01
Босна и Херцеговина	0.70	0.04	0.20	0.01	1.00	0.05	1.32	0.05	1.82	0.06	2.54	0.08	3.39	0.10
Белизе					0.00	0.00					0.01	0.00	0.03	0.00
Британски Девствени Острови	8.72	0.54	11.80	0.67	15.85	0.76	29.44	1.16	51.31	1.73	58.11	1.85	66.98	2.00
Бугарија	24.33	1.51	27.36	1.55	42.79	2.04	62.49	2.46	86.50	2.91	92.29	2.94	116.19	3.47
Белорусија	0.01	0.00	0.01	0.00										
Канада	0.41	0.03	0.47	0.03	1.06	0.05	2.33	0.09	3.16	0.11	2.85	0.09	4.13	0.12
Кајмански Острови									-1.00	-0.03	-1.00	-0.03	-1.31	-0.04
Централно Афричка Република							0.02	0.00						
Шри Ланка							0.05	0.00						
Кина	0.93	0.06	1.08	0.06	1.41	0.07	1.51	0.06	1.30	0.04	0.95	0.03	1.01	0.03
Тајван	2.55	0.16	0.77	0.04	2.16	0.10	1.57	0.06	0.77	0.03	0.77	0.02		
Кукови Острови							1.17	0.05	1.29	0.04				
Костарика									0.19	0.01	0.19	0.01	0.26	0.01
Хрватска	15.74	0.98	20.34	1.15	30.59	1.46	44.27	1.74	53.23	1.79	55.54	1.77	72.27	2.16
Куба									0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Кипар	150.53	9.35	160.81	9.09	182.23	8.68	20.53	0.81	34.90	1.18	47.93	1.53	45.69	1.36
Чешка	0.26	0.02	0.27	0.02	0.29	0.01	7.51	0.30	0.49	0.02	0.51	0.02	2.85	0.09
Данска	0.07	0.00			0.54	0.03	1.24	0.05	1.27	0.04	1.45	0.05	1.90	0.06
Доминиканска Република			-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00						
Ел Салвадор							0.00	0.00						
Естонија									0.01	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00
Финска														
Франција	19.58	1.22	1.47	0.08	0.29	0.01	10.51	0.41	13.04	0.44	26.15	0.83	129.68	3.87
Грузија							0.00	0.00						0.00
Германија	70.57	4.38	64.07	3.62	64.08	3.05	85.91	3.38	66.23	2.23	61.98	1.97	71.37	2.13
Гибралтар	0.44	0.03	0.51	0.03	0.70	0.03	0.79	0.03						0.00
Грција	264.10	16.40	279.21	15.78	320.40	15.27	387.14	15.21	450.70	15.18	380.31	12.11	431.55	12.88
Хонг Конг									0.04	0.00	0.05	0.00	0.04	0.00
Унгарија	354.40	22.01	350.01	19.79	350.35	16.69	421.25	16.55	410.56	13.83	388.75	12.38	346.77	10.35
Исланд							8.14	0.32	12.15	0.41	11.62	0.37	3.26	0.10
Индија	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02	0.00
Иран	0.08	0.01	0.04	0.00	0.03	0.00	0.04	0.00	0.04	0.00	0.03	0.00	0.04	0.00
Ирак	0.02	0.00	0.00	0.00	0.04	0.00	-0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Ирска							0.03	0.00	0.01	0.00	0.40	0.01	0.41	0.01
Израел					0.01	0.00	4.27	0.17	4.11	0.14	3.99	0.13	4.39	0.13
Италија	32.09	1.99	37.69	2.13	44.39	2.12	46.50	1.83	55.54	1.87	55.85	1.78	58.50	1.75
Јапонија							-0.17	-0.01						
Џонстон Остров					0.02	0.00								
Јордан									0.00	0.00			0.00	0.00
Кореја, Република													0.03	0.00
Либан			0.01	0.00					0.00	0.00	0.31	0.01	0.41	0.01
Либија														
Лихтенштајн	1.48	0.09	2.46	0.14	6.70	0.32	1.57	0.06	2.05	0.07	1.65	0.05	18.09	0.54

Состојба на директни инвестиции во Република Македонија -по земји-1997-2010

во милиони евра

Земји	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %
Литванија														0.00
Луксембург	10.83	0.67	15.16	0.86	25.42	1.21	71.85	2.82	69.14	2.33	62.03	1.97	16.10	0.48
Малезија	0.00	0.00												
Малта	-0.12	-0.01	-0.18	-0.01	-0.13	-0.01	-0.05	0.00	0.06	0.00	-0.03	0.00	-0.02	0.00
Маврициус							0.01	0.00	0.01	0.00	0.06	0.00	0.06	0.00
Мексико														
Молдавија			-0.05	0.00	-0.02	0.00	0.01	0.00	0.11	0.00	0.09	0.00	0.06	0.00
Црна Гора							0.18	0.01	0.24	0.01	0.22	0.01	2.48	0.07
Холандија	103.23	6.41	213.35	12.06	211.99	10.10	431.31	16.95	435.57	14.67	523.56	16.67	554.43	16.55
Холандски Антили	98.87	6.14	69.52	3.93	54.71	2.61	17.96	0.71	0.01	0.00	0.11	0.00	0.61	0.02
Нигерија									0.01	0.00				
Норвешка	-0.08	-0.01					0.41	0.02	0.85	0.03	1.02	0.03	0.83	0.02
Маршалски Острови	0.28	0.02	0.02	0.00	0.02	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Пакистан	-0.01	0.00	-0.01	0.00	-0.02	0.00	-0.55	-0.02	-0.32	-0.01	0.00	0.00	0.01	0.00
Панама	2.98	0.19	3.24	0.18	4.13	0.20	8.64	0.34	11.12	0.37	10.58	0.34	11.70	0.35
Полска	0.06	0.00	0.12	0.01	0.53	0.03	0.48	0.02	0.50	0.02	0.41	0.01	0.40	0.01
Португалија					1.81	0.09	2.24	0.09	2.28	0.08	1.58	0.05	1.54	0.05
Романија	0.47	0.03	0.43	0.02	0.05	0.00	0.45	0.02	-0.26	-0.01	0.87	0.03	1.78	0.05
Русија	1.38	0.09	1.34	0.08	1.35	0.06	1.52	0.06	1.32	0.04	1.22	0.04	4.93	0.15
Сент Ките и Невис							2.97	0.12	2.94	0.10	2.97	0.09	2.92	0.09
Сент Винсент и Гренадин			36.09	2.04	17.55	0.84	19.35	0.76	62.14	2.09	48.02	1.53	94.59	2.82
Сан Марино	0.70	0.04	0.76	0.04	0.88	0.04	2.39	0.09	2.40	0.08				
Саудиска Арабија									0.03	0.00	0.04	0.00	0.00	0.00
Србија							66.33	2.61	62.31	2.10	83.72	2.67	84.53	2.52
Сејшелски Острови	2.06	0.13	-0.01	0.00	0.08	0.00	0.11	0.00	0.01	0.00	2.52	0.08	-0.15	0.00
Сингапур			0.02	0.00			2.00	0.08					0.00	0.00
Словачка	0.07	0.00	0.18	0.01	0.00	0.00	0.07	0.00	0.04	0.00	0.00	0.00	-0.02	0.00
Словенија	101.85	6.33	106.79	6.04	126.71	6.04	165.84	6.52	262.78	8.85	391.21	12.45	415.73	12.41
Јужна Африка	0.01	0.00												
Шпанија	-0.04	0.00	0.00	0.00	0.02	0.00	-0.20	-0.01	-0.13	0.00	-0.86	-0.03	0.17	0.00
Шведска	2.51	0.16	2.47	0.14	2.57	0.12	2.70	0.11	-1.76	-0.06	3.56	0.11	5.11	0.15
Швајцарија	143.90	8.94	164.20	9.28	150.78	7.18	166.82	6.55	200.73	6.76	202.07	6.43	152.26	4.54
Сирија	0.15	0.01	0.15	0.01										
Обединети Арапски Емирати	0.06	0.00	0.04	0.00	0.00	0.00	0.07	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Турција	26.49	1.65	25.06	1.42	27.72	1.32	34.91	1.37	42.98	1.45	49.74	1.58	47.96	1.43
Украина	0.64	0.04	3.55	0.20	3.28	0.16	1.89	0.07	0.89	0.03	0.65	0.02	-14.03	-0.42
Египет														0.00
Велика Британија	27.66	1.72	26.37	1.49	53.36	2.54	80.60	3.17	114.83	3.87	76.73	2.44	110.87	3.31
Џерси									0.45	0.02				
Човечки остров														
САД	25.62	1.59	29.84	1.69	45.32	2.16	35.88	1.41	47.79	1.61	48.78	1.55	35.94	1.07
Девствени Острови на Обединетите Држави	0.83	0.05	0.86	0.05	1.24	0.06	7.56	0.30	6.99	0.24	6.54	0.21	5.65	0.17
Узбекистан	0.00	0.00			-0.09	0.00			0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Србија и Црна Гора	29.50	1.83	32.83	1.86	53.77	2.56								
Меѓународна финасиска корпорација														
Европска банка за реконструкција и развој	13.17	0.82	13.60	0.77	15.43	0.74	21.64	0.85	30.76	1.04	36.52	1.16	20.87	0.62
Банка за развој на Централно африкански земји					0.01	0.00								
Северноатланска алијанса за соработка					0.94	0.04		1.72	0.07					
ВКУПНО	1,610.22	100.00	1,768.97	100.00	2,098.57	100.00	2,545.17	100.00	2,968.75	100.00	3,141.38	100.00	3,350.69	100.00

Состојба на директни инвестиции во Република Македонија по дејности - 1997 - 2008 / 1

(во милиони евра)

Дејности СДИ во Република Македонија	1997		1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%
ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ЛОВ И РИБАРСТВО	1.05	0.75	0.60	0.22	0.90	0.25	0.78	0.13	2.67	0.26	3.73	0.32	9.81	0.76	23.09	1.43	22.98	1.30	23.11	1.10	27.00	1.06	30.86	1.04
РУДАРСТВО И ЕКСТРАКЦИЈА	0.27	0.19	0.42	0.15	0.68	0.19	9.89	1.71	13.60	1.31	16.94	1.46	15.53	1.20	22.37	1.39	39.27	2.22	45.30	2.16	50.74	1.99	168.52	5.68
ПРОИЗВОДСТВО ЕЛЕКТРИФИКАЦИЈА, ГАСИФИКАЦИЈА И ВОДОСТОПАНСТВО	67.45	47.76	165.33	61.15	222.08	61.70	294.83	50.83	396.21	38.13	457.70	39.43	490.36	37.95	664.92	41.29	775.32	43.83	801.86	38.21	907.35	35.65	886.28	29.85
ГРАДЕЖНИШТВО	0.58	0.41	0.83	0.31	5.63	1.56	32.94	5.68	47.04	4.53	56.06	4.83	65.91	5.10	64.49	4.01	61.08	3.45	70.48	3.36	87.05	3.42	117.25	3.95
ВКУПНО УСЛУГИ	68.31	48.37	98.12	36.29	124.93	34.71	236.89	40.84	574.38	55.27	619.61	53.38	702.51	54.37	822.03	51.05	854.22	48.29	984.55	46.92	1,302.69	51.18	1,601.52	53.95
НЕ АЛОЦИРАНИ	3.56	2.52	5.07	1.87	5.70	1.58	4.73	0.82	5.25	0.51	6.66	0.57	7.26	0.56	8.15	0.51	9.89	0.56	16.19	0.77	9.10	0.36	0.00	0.00
СУБ-ТОТАЛ	141.22		270.37		359.90		580.05		1,039.15		1,160.71		1,292.14		1,610.22		1,768.97		2,098.57		2,545.17		2,968.75	
ВКУПНО	141.22	100.00	270.37	100.00	359.90	100.00	580.05	100.00	1,039.15	100.00	1,160.71	100.00	1,292.14	100.00	1,610.22	100.00	1,768.97	100.00	2,098.57	100.00	2,545.17	100.00	2,968.75	100.00

1/ претходни податоци

Извор: Народна банка на Република Македонија

Меѓународна инвестициска позиција: надворешни средства и обврски

(во милиони долари)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Обврски	3,867.52	4,673.33	4,804.17	5,741.15	7,475.31	8,069.03	8,919.06	8,859.94
Директни инвестиции во земјата	1,614.65	2,190.55	2,086.86	2,763.82	3,739.36	4,185.34	4,504.11	4,449.71
Акционерски капитал и реинвестирани добивки	1,477.00	1,858.46	1,863.48	2,454.03	3,271.35	3,393.98	3,557.64	3,509.50
Побарувања од директните инвеститори (-)								
Обврски кон директните инвеститори	1,477.00	1,858.46	1,863.48	2,454.03	3,271.35	3,393.98	3,557.64	3,509.50
Останат капитал	137.65	332.09	223.38	309.79	468.01	791.36	946.47	940.22
Побарувања од директните инвеститори (-)	-59.96	-49.93	-87.93	-106.56	-155.90	-160.66	-243.69	-305.15
Обврски кон директните инвеститори	197.61	382.02	311.31	416.35	623.91	952.02	1,190.15	1,245.37
Портфолио инвестиции	107.24	71.62	273.93	364.73	445.25	373.49	590.69	524.71
Сопственички хартии од вредност	80.48	39.99	52.77	114.01	194.77	187.93	195.57	181.74
Банки	12.60	19.06	29.53	106.21	90.88	99.69	107.12	107.45
Останати сектори	67.88	20.94	23.25	7.79	103.89	88.24	88.45	74.30
Должнички хартии од вредност	26.76	31.63	221.15	250.73	250.48	185.55	395.11	342.96
Обврзници и записи	26.76	31.63	221.15	250.73	250.48	185.55	395.11	342.96
Монетарни власти								
Држава	26.76	31.63	221.15	250.73	250.48	185.55	395.11	342.96
Банки								
Останати сектори								
Инструменти на Пазар на пари								
Монетарни власти								
Држава								
Банки								
Останати сектори								
Финансиски деривати								
Монетарни власти								
Држава								
Банки								
Останати сектори								
Останати инвестиции	2,145.63	2,411.16	2,443.39	2,612.59	3,290.70	3,510.20	3,824.26	3,885.52
Трговски кредити	398.16	469.80	441.08	486.21	854.50	914.41	914.57	877.88
Држава						4.92	3.53	2.18
Долгорочни						4.92	3.53	2.18
Краткорочни								
Останати сектори	398.16	469.80	441.08	486.21	854.50	909.49	911.04	875.70
Долгорочни	61.76	30.96	13.02	25.80	21.36	33.23	27.49	18.08
Краткорочни	336.40	438.84	428.06	460.41	833.14	876.26	883.55	857.62
Заеми	1,657.16	1,788.12	1,820.15	1,853.31	1,991.89	2,180.86	2,338.13	2,420.42
Монетарни власти	68.35	62.54	62.13	55.83				
Кредити и заеми од Фондот	68.35	62.54	62.13	55.83				
Останати долгорочни								
Краткорочни								
Држава	1,256.52	1,351.15	1,292.19	1,152.62	1,068.43	1,087.27	1,114.92	1,132.21
Долгорочни	1,256.52	1,351.15	1,292.19	1,152.62	1,068.43	1,087.27	1,114.92	1,132.21
Краткорочни								
Банки	90.92	85.47	127.06	192.69	317.80	283.57	372.93	498.91
Долгорочни	80.03	75.90	125.52	192.69	293.56	283.57	315.58	493.99
Краткорочни	10.89	9.57	1.53		24.24		57.35	4.93
Останати сектори	241.37	288.96	338.78	452.17	605.66	810.03	850.27	789.30
Долгорочни	219.85	282.46	276.21	436.82	547.89	789.01	839.39	730.01
Краткорочни	21.52	6.50	62.56	15.35	57.77	21.02	10.88	59.29
Валутни и депозити	68.95	70.55	86.89	148.60	238.27	245.36	284.98	260.04
Монетарни власти								
Држава								
Банки	68.95	70.55	86.89	148.60	238.27	245.36	284.98	260.04
Останати сектори								
Останати обврски	21.36	82.70	95.26	124.47	206.04	169.57	286.59	327.17
Монетарни власти		13.01	11.97	12.64	13.24	12.90	102.87	101.48
Долгорочни		13.01	11.97	12.64	13.24	12.90	102.87	101.48
Од кои СДР Алокација		13.01	11.97	12.64	13.24	12.90	102.87	101.48
Краткорочни								
Држава							0.30110	0.55
Долгорочни								
Краткорочни							0.30110	0.55
Банки		11.66	12.57	14.15	13.76	12.55	13.42	6.01
Долгорочни								
Краткорочни		11.66	12.57	14.15	13.76	12.55	13.42	6.01
Останати сектори	21.36	58.03	70.72	97.68	179.04	144.12	170.01	219.14
Долгорочни					0.53	0.51	0.52	14.41
Краткорочни	21.36	58.03	70.72	97.68	178.51	143.62	169.49	204.73

Извор: Народна банка на Република Македонија

Меѓународна инвестициска позиција: надворешни средства и обврски

(во милиони евра)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Обврски	3,095.01	3,435.26	4,072.37	4,359.26	5,088.01	5,723.53	6,220.57	6,671.64
Директни инвестиции во земјата	1,292.14	1,610.22	1,768.97	2,098.57	2,545.17	2,968.75	3,141.38	3,350.69
Акционерски капитал и реинвестирани добивки	1,181.98	1,366.11	1,579.62	1,863.35	2,226.62	2,407.42	2,481.27	2,642.69
Побарувања од директните инвеститори (-)								
Обврски кон директните инвеститори	1,181.98	1,366.11	1,579.62	1,863.35	2,226.62	2,407.42	2,481.27	2,642.69
Останат капитал	110.16	244.11	189.36	235.23	318.55	561.33	660.11	708.00
Побарувања од директните инвеститори (-)	-47.98	-36.70	-74.54	-80.91	-106.11	-113.96	-169.96	-229.78
Обврски кон директните инвеститори	158.14	280.82	263.89	316.14	424.66	675.29	830.07	937.78
Портфолио инвестиции	85.82	52.65	232.20	276.94	303.06	264.92	411.97	395.11
Сопственички хартии од вредност	64.40	29.40	44.73	86.57	132.57	133.31	136.40	136.86
Банки	10.08	14.01	25.03	80.65	61.85	70.71	74.71	80.91
Останати сектори	54.32	15.39	19.71	5.92	70.71	62.59	61.69	55.95
Должнички хартии од вредност	21.42	23.25	187.47	190.38	170.49	131.62	275.57	258.25
Обврзници и записи	21.42	23.25	187.47	190.38	170.49	131.62	275.57	258.25
Монетарни власти								
Држава	21.42	23.25	187.47	190.38	170.49	131.62	275.57	258.25
Банки								
Останати сектори								
Инструменти на Пазар на пари								
Монетарни власти								
Држава								
Банки								
Останати сектори								
Финансиски деривати								
Монетарни власти								
Држава								
Банки								
Останати сектори								
Останати инвестиции	1,717.05	1,772.39	2,071.20	1,983.75	2,239.79	2,489.86	2,667.22	2,925.84
Трговски кредити	318.63	345.34	373.90	369.18	581.61	648.61	637.86	661.06
Држава						3.49	2.46	1.64
Долгорочни						3.49	2.46	1.64
Краткорочни								
Останати сектори	318.63	345.34	373.90	369.18	581.61	645.12	635.40	659.41
Долгорочни	49.42	22.76	11.04	19.59	14.54	23.57	19.17	13.62
Краткорочни	269.21	322.58	362.86	349.59	567.07	621.55	616.23	645.80
Заеми	1,326.15	1,314.40	1,542.90	1,407.22	1,355.76	1,546.93	1,630.72	1,822.61
Монетарни власти	54.70	45.97	52.67	42.39				
Кредити и заеми од Фондот	54.70	45.97	52.67	42.39				
Останати долгорочни								
Краткорочни								
Држава	1,005.54	993.20	1,095.36	875.19	727.22	771.22	777.60	852.57
Долгорочни	1,005.54	993.20	1,095.36	875.19	727.22	771.22	777.60	852.57
Краткорочни								
Банки	72.76	62.83	107.70	146.31	216.31	201.14	260.10	375.69
Долгорочни	64.04	55.79	106.40	146.31	199.81	201.14	220.10	371.98
Краткорочни	8.71	7.04	1.30		16.50		40.00	3.71
Останати сектори	193.16	212.41	287.17	343.33	412.24	574.57	593.02	594.35
Долгорочни	175.94	207.63	234.14	331.68	372.92	559.66	585.43	549.71
Краткорочни	17.22	4.78	53.03	11.65	39.32	14.91	7.59	44.64
Валутни и депозити	55.18	51.86	73.66	112.83	162.18	174.04	198.76	195.82
Монетарни власти								
Држава								
Банки	55.18	51.86	73.66	112.83	162.18	174.04	198.76	195.82
Останати сектори								
Останати обврски	17.09	60.79	80.75	94.51	140.24	120.28	199.88	246.36
Монетарни власти		9.56	10.14	9.60	9.01	9.15	71.74	76.42
Долгорочни		9.56	10.14	9.60	9.01	9.15	71.74	76.42
Од кои СДР Алокација		9.56	10.14	9.60	9.01	9.15	71.74	76.42
Краткорочни								
Држава							0.21	0.41
Долгорочни								
Краткорочни							0.21	0.41
Банки		8.57	10.66	10.74	9.36	8.90	9.36	4.52
Долгорочни								
Краткорочни		8.57	10.66	10.74	9.36	8.90	9.36	4.52
Останати сектори	17.09	42.66	59.95	74.17	121.86	102.23	118.57	165.01
Долгорочни					0.36	0.36	0.36	10.85
Краткорочни	17.09	42.66	59.95	74.17	121.50	101.87	118.21	154.17

Извор: Народна банка на Република Македонија

Бруто надворешен долг на Република Македонија - состојба /3,*

(Во милиони евра)

Претходни податоци

	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007 ¹⁾	31.03.2008	30.06.2008	30.09.2008	31.12.2008	31.03.2009	30.06.2009	30.09.2009	31.12.2009	31.03.2010 ²⁾	30.06.2010	30.09.2010	31.12.2010	31.03.2011	30.06.2011
4. ОСТАНАТИ СЕКТОРИ	600.40	721.01	786.69	1,115.71	1,031.96	1,143.09	1,328.26	1,321.91	1,388.03	1,317.53	1,325.21	1,346.99	1,361.28	1,449.48	1,356.41	1,418.78	1,545.70	1,533.52
4.1 Краткорочни обврски	370.02	475.84	435.42	727.89	643.68	727.10	808.90	738.32	790.61	710.65	721.70	742.04	773.01	859.50	773.95	844.61	914.33	894.69
4.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4.1.2. Заеми	4.78	53.03	11.65	39.32	24.35	16.37	16.51	14.91	17.02	11.31	9.11	7.59	18.50	47.73	39.76	44.64	7.13	6.32
4.1.3. Валутни и депозити	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4.1.4. Комерцијални кредити	322.58	362.86	349.59	567.07	539.02	626.80	703.70	621.55	671.20	593.67	604.61	616.23	632.52	680.49	596.02	645.80	770.44	742.56
4.1.5. Останати обврски	42.66	59.95	74.17	121.50	80.30	83.92	88.69	101.87	102.39	105.67	107.98	118.21	122.00	131.28	138.17	154.17	136.77	145.81
Достасани неплатени обврски	42.66	58.40	74.17	121.50	80.30	83.92	88.69	101.87	102.39	105.67	107.98	118.21	122.00	131.28	138.17	154.17	136.77	145.81
Останато	0.00	1.54	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4.2 Долгорочни обврски	230.39	245.18	351.27	387.81	388.28	415.99	519.36	583.59	597.42	606.88	603.50	604.95	588.27	589.98	582.46	574.17	631.37	638.83
4.2.1. Обврзници	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4.2.2. Заеми	207.63	234.14	331.68	372.92	371.83	397.35	499.36	559.66	574.94	584.87	581.46	585.43	569.51	572.81	566.44	549.71	608.66	617.81
4.2.3. Валутни и депозити	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4.2.4. Комерцијални кредити	22.76	11.04	19.59	14.54	16.10	18.28	19.64	23.57	22.13	21.65	21.68	19.17	18.38	16.79	15.63	13.62	12.31	11.07
4.2.5. Останати обврски	0.00	0.00	0.00	0.36	0.36	0.36	0.36	0.36	0.36	0.36	0.36	0.36	0.38	0.39	0.39	10.85	10.40	9.95
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани субјекти	284.52	269.57	329.30	430.77	588.22	664.41	685.47	682.70	724.38	763.92	791.48	837.56	939.29	955.77	969.13	949.72	1,003.58	984.70
5.1. Обврски кон директно инвестирани субјекти	3.70	5.68	13.16	6.11	4.30	5.46	6.35	7.40	6.12	5.98	6.64	7.49	7.89	11.57	9.88	11.94	10.17	11.70
Краткорочни обврски	2.70	4.68	12.16	5.61	3.80	4.21	5.37	6.54	5.25	5.11	5.71	6.57	6.91	10.55	8.81	10.89	9.09	11.70
Долгорочни обврски	1.00	1.00	1.00	0.50	0.50	1.26	0.98	0.87	0.87	0.87	0.93	0.92	0.98	1.02	1.07	1.05	1.08	0.00
5.2. Обврски кон директните инвеститори	280.82	263.89	316.14	424.66	583.92	658.95	679.12	675.29	718.26	757.94	784.85	830.07	931.40	944.20	959.25	937.78	993.41	973.00
Краткорочни обврски	189.58	112.22	162.51	219.65	213.84	243.62	266.16	246.37	279.16	241.27	258.88	271.24	298.38	311.73	316.75	309.57	289.19	310.61
Долгорочни обврски	91.23	151.67	153.63	205.01	370.08	415.33	412.96	428.92	439.10	516.67	525.97	558.83	633.02	632.47	642.50	628.21	704.21	662.38
БРУТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ	2,080.17	2,528.23	2,503.42	2,841.05	2,858.77	3,058.16	3,292.55	3,304.16	3,416.30	3,375.39	3,729.94	3,780.36	3,863.83	4,060.79	3,983.95	4,133.82	4,522.89	4,647.50

Меморандум ставки

Јавен долг	1,211.44	1,487.93	1,270.37	1,057.35	1,037.38	1,045.22	1,047.77	1,109.94	1,119.05	1,108.11	1,352.66	1,324.87	1,357.64	1,413.78	1,387.43	1,424.32	1,658.87	1,779.30
Приватен долг	868.73	1,040.31	1,233.06	1,783.70	1,821.39	2,012.94	2,244.78	2,194.23	2,297.25	2,267.28	2,377.28	2,455.49	2,506.2	2,647.0	2,596.5	2,709.5	2,864.02	2,868.20
Краткорочен долг	629.63	674.16	725.53	1,131.28	1,003.62	1,113.76	1,253.77	1,162.58	1,228.24	1,119.85	1,213.62	1,242.25	1,206.23	1,293.75	1,246.61	1,328.67	1,339.64	1,491.09
Долгорочен долг	1,450.54	1,854.08	1,777.89	1,709.77	1,855.15	1,944.40	2,038.78	2,141.58	2,188.06	2,255.54	2,516.32	2,538.11	2,657.61	2,767.04	2,737.33	2,805.15	3,183.25	3,156.41

^{1/} Од 2007 година извор на податокот за трговските кредити е прашалникот КИПО.

^{2/} Од 2010 година во податокот е вклучена и акумулирана камата.

^{3/} Во септември 2011 година, податоците за 2010 година се ревидирани

*/ Претходни податоци

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Бруто надворешени побарувања на Република Македонија - состојба /3, *

(Во милиони евра)

Претходни податоци

	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007 ¹⁾	31.03.2008	30.06.2008	30.09.2008	31.12.2008	31.03.2009	30.06.2009	30.09.2009	31.12.2009	31.03.2010 ²⁾	30.06.2010	30.09.2010	31.12.2010	31.03.2011	30.06.2011
4. ОСТАНАТИ СЕКТОРИ	197.77	253.94	336.54	447.43	490.79	540.12	588.92	507.00	461.68	479.80	483.89	440.22	504.33	555.72	581.03	572.64	683.84	694.51
4.1 Краткорочни побарувања	196.55	253.46	335.63	445.09	486.45	534.86	583.89	501.91	455.95	472.73	477.72	434.25	499.76	548.82	570.96	562.07	672.36	684.93
4.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4.1.2. Заеми	0.00	0.20	0.00	0.31	0.23	0.46	0.68	0.88	0.95	0.42	0.41	0.26	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.05
4.1.3. Валуты и депозити	0.00	0.00	0.21	0.39	0.13	0.18	0.04	0.23	0.07	0.06	0.06	0.02	0.11	0.08	0.03	0.05	0.05	0.04
4.1.4. Комерцијални кредити*	196.12	252.79	334.82	443.51	463.85	512.13	559.94	477.14	430.57	447.76	452.35	408.19	481.72	530.57	552.39	543.50	653.66	666.26
4.1.5. Останати побарувања	0.43	0.46	0.60	0.87	22.23	22.09	23.22	23.65	24.36	24.48	24.90	25.77	17.91	18.17	18.54	18.53	18.64	18.58
Достасани ненаплатени побарувања	0.43	0.46	0.60	0.87	22.23	22.09	23.22	23.65	24.36	24.48	24.90	25.77	17.91	18.17	18.54	18.53	18.64	18.58
Останато	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4.2 Долгорочни побарувања	1.23	0.49	0.91	2.34	4.35	5.26	5.04	5.09	5.73	7.08	6.17	5.98	4.56	6.90	10.07	10.57	11.48	9.58
4.2.1. Обврзници	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.66	6.73	5.94	4.92	4.24
4.2.2. Заеми	1.23	0.10	0.25	1.57	3.83	4.10	4.07	4.12	4.95	6.30	5.58	5.39	4.38	4.05	3.24	4.62	5.03	5.34
4.2.3. Валуты и депозити	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4.2.4. Комерцијални кредити	0.00	0.39	0.66	0.77	0.52	1.17	0.97	0.97	0.78	0.78	0.58	0.58	0.18	0.19	0.09	0.01	0.00	0.00
4.2.5. Остнати побарувања	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.52	0.00
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани субјекти	47.98	95.87	95.60	123.11	130.14	138.32	127.95	133.29	155.47	188.33	183.76	194.56	211.33	205.26	231.54	265.82	263.68	283.75
5.1. Побарувања од директно инвестирани субјекти	11.28	21.33	14.69	17.00	16.81	17.53	17.93	19.33	20.48	19.82	20.24	24.60	25.05	25.45	30.71	36.03	38.95	39.68
Краткорочни побарувања	11.28	18.31	12.99	15.79	15.60	15.65	15.97	17.24	18.32	17.52	17.14	20.68	20.88	20.68	25.20	30.11	33.13	33.95
Долгорочни побарувања	0.00	3.02	1.70	1.21	1.21	1.88	1.96	2.10	2.16	2.30	3.10	3.92	4.16	4.77	5.50	5.92	5.82	5.73
5.2. Побарувања од директните инвеститори	36.70	74.54	80.91	106.11	113.34	120.78	110.02	113.96	134.99	168.51	163.52	169.96	186.28	179.80	200.83	229.78	224.73	244.07
Краткорочни побарувања	21.78	24.71	29.46	66.31	59.09	66.61	55.85	57.14	64.89	65.72	75.39	80.30	114.18	115.77	143.90	132.90	126.55	117.50
Долгорочни побарувања	14.92	49.82	51.45	39.80	54.24	54.17	54.17	56.82	70.09	102.79	88.13	89.66	72.10	64.04	56.93	96.89	98.17	126.58
БРУТО НАДВОРЕШНИ ПОБАНУВАЊА	1,530.00	2,026.19	2,427.38	2,634.87	2,565.51	2,621.61	2,802.90	2,392.10	2,179.34	2,183.20	2,493.38	2,498.49	2,477.73	2,638.23	2,759.33	2,893.65	3,185.58	3,383.65

Меморандум ставки

Краткорочни побарувања	1,513.01	1,971.55	2,213.07	2,075.67	1,373.19	1,427.32	1,574.12	1,193.28	1,130.48	1,238.92	1,575.11	1,473.51	1,352.33	1,483.07	1,548.26	1,623.77	1,729.77	1,833.72
Долгорочни побарувања	16.99	54.64	214.31	559.20	1,192.33	1,194.29	1,228.78	1,198.83	1,048.85	944.27	918.27	1,024.98	1,125.40	1,155.16	1,211.07	1,269.88	1,455.82	1,549.93

¹⁾ Од 2007 година извор на податокот за трговските кредити е прашалникот КИПО.

²⁾ Од 2010 година во податокот е вклучена и акумулирана камата.

³⁾ Во септември 2011 година, податоците за 2010 година се ревидирани.

*/Претходни податоци

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Нето надворешен долг на Република Македонија - состојба /1, 3, *

(Во милиони евра)

Претходни податоци

	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	31.03.2008	30.06.2008	30.09.2008	31.12.2008	31.03.2009	30.06.2009	30.09.2009	31.12.2009	31.03.2010 ³⁾	30.06.2010	30.09.2010	31.12.2010	31.03.2011	30.06.2011
4. ОСТАНАТИ СЕКТОРИ	402.63	467.07	450.15	668.28	541.17	602.97	739.33	814.91	926.35	837.73	841.32	906.77	856.96	893.76	775.38	846.14	861.86	839.01
4.1 Краткорочни обврски	173.47	222.38	99.79	282.81	157.23	192.24	225.01	236.41	334.66	237.92	243.98	307.79	273.25	310.67	202.99	282.54	241.97	209.76
4.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4.1.2. Заеми	4.78	52.83	11.65	39.01	24.13	15.92	15.83	14.02	16.07	10.89	8.70	7.33	18.48	47.73	39.76	44.64	7.12	6.27
4.1.3. Валути и депозити	0.00	0.00	-0.21	-0.39	-0.13	-0.18	-0.04	-0.23	-0.07	-0.06	-0.06	-0.02	-0.11	-0.08	-0.03	-0.05	-0.05	-0.04
4.1.4. Комерцијални кредити	126.47	110.07	14.77	123.56	75.17	114.67	143.76	144.40	240.63	145.91	152.26	208.04	150.80	149.92	43.63	102.30	116.77	76.30
4.1.5. Останати обврски	42.23	59.48	73.57	120.63	58.07	61.83	65.47	78.21	78.03	81.19	83.08	92.44	104.09	113.11	119.63	135.64	118.13	127.23
Достасани неплатени обврски	42.23	57.94	73.57	120.63	58.07	61.83	65.47	78.21	78.03	81.19	83.08	92.44	104.09	113.11	119.63	135.64	118.13	127.23
Останато	0.00	1.54	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4.2 Долгорочни обврски	229.16	244.69	350.36	385.47	383.94	410.72	514.32	578.50	591.69	599.80	597.34	598.98	583.71	583.08	572.39	563.60	619.89	629.25
4.2.1. Обврзници	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-2.66	-6.73	-5.94	-4.92	-4.24
4.2.2. Заеми	206.40	234.04	331.43	371.35	368.00	393.25	495.29	555.54	569.98	578.57	575.88	580.03	565.13	568.76	563.19	545.09	603.63	612.47
4.2.3. Валути и депозити	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4.2.4. Комерцијални кредити	22.76	10.65	18.93	13.77	15.58	17.11	18.67	22.60	21.35	20.87	21.10	18.58	18.19	16.60	15.54	13.60	12.31	11.07
4.2.5. Останати обврски	0.00	0.00	0.00	0.36	0.36	0.36	0.36	0.36	0.36	0.36	0.36	0.36	0.38	0.39	0.39	10.85	8.88	9.95
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани субјекти	236.54	173.71	233.70	307.66	458.08	526.10	557.52	549.40	568.91	575.59	607.72	643.00	727.96	750.51	737.59	683.90	739.90	700.95
5.1. Обврски кон директно инвестирани субјекти	-7.57	-15.65	-1.53	-10.89	-12.51	-12.07	-11.58	-11.93	-14.36	-13.84	-13.60	-17.10	-17.16	-13.88	-20.83	-24.09	-28.78	-27.98
Краткорочни обврски	-8.58	-13.63	-0.83	-10.18	-11.80	-11.45	-10.60	-10.70	-13.07	-12.41	-11.43	-14.11	-13.98	-10.13	-16.40	-19.23	-24.04	-22.24
Долгорочни обврски	1.00	-2.02	-0.70	-0.71	-0.71	-0.62	-0.98	-1.23	-1.29	-1.42	-2.17	-2.99	-3.18	-3.75	-4.43	-4.87	-4.74	-5.73
5.2. Обврски кон директните инвеститори	244.11	189.36	235.23	318.55	470.58	538.17	569.09	561.33	583.27	589.43	621.33	660.10	745.12	764.40	758.42	708.00	768.68	728.92
Краткорочни обврски	167.80	87.51	133.05	153.35	154.75	177.01	210.30	189.23	214.26	175.55	183.49	190.94	184.20	195.96	172.85	176.67	162.64	193.12
Долгорочни обврски	76.31	101.85	102.18	165.20	315.84	361.16	358.79	372.10	369.01	413.88	437.84	469.17	560.92	568.44	585.57	531.32	606.04	535.81
НЕТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ	550.17	502.05	76.05	206.18	293.26	436.55	489.65	912.06	1,236.96	1,192.19	1,236.56	1,281.86	1,386.10	1,422.56	1,224.62	1,240.17	1,337.30	1,263.85
Меморандум ставки																		
Краткорочен долг	-883.39	-1,297.39	-1,487.53	-944.38	-369.57	-313.56	-320.35	-30.70	97.76	-119.08	-361.49	-231.27	-146.11	-189.31	-301.64	-295.10	-390.13	-342.63
Долгорочен долг	1,433.55	1,799.43	1,563.58	1,150.57	662.82	750.11	810.00	942.75	1,139.21	1,311.26	1,598.05	1,513.13	1,532.21	1,611.88	1,526.26	1,535.27	1,727.43	1,606.48

^{1/} Нето надворешниот долг се пресметува како разлика на бруто надворешниот долг и бруто надворешните побарувања, изразени по пазарна вредност во делот на хартиите од вредност.

^{2/} Од 2010 година во податокот е вклучена и акумулирана камата.

^{3/} Во септември 2011 година, податоците за 2010 година се ревидирани

*/Претходни податоци

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Девизни резерви
(во милиони евра)

	Девизни резерви							ВКУПНО
	Монетарно злато	Специјални права на влечење - SDR	Резервна позиција кај ММФ	Девизни резервни средства		Други резервни средства		
				Валуте и депозити	Хартии од вредност			
2003	29.7	0.3	0.0	615.1	69.9	0.0	715.0	
2004	63.6	0.6	0.0	635.8	17.0	0.0	716.9	
2005	94.9	0.7	0.0	998.7	28.6	0.0	1,122.9	
2006	105.4	2.3	0.0	1,150.5	158.5	0.0	1,416.7	
I	108.7	1.7	0.0	1,036.1	248.6	0.0	1,395.1	
II	111.7	0.2	0.0	1,024.7	245.9	0.0	1,382.6	
III	108.7	7.0	0.0	1,056.0	241.3	0.0	1,413.1	
IV	108.5	4.2	0.0	1,014.6	328.3	0.0	1,455.7	
V	106.8	1.4	0.0	1,028.6	329.2	0.0	1,466.0	
VI	104.8	1.4	0.0	983.4	328.8	0.0	1,418.4	
VII	106.6	1.4	0.0	924.3	416.8	0.0	1,449.1	
VIII	107.1	1.2	0.0	960.9	416.2	0.0	1,485.4	
IX	113.6	1.1	0.0	994.3	413.2	0.0	1,522.1	
X	118.6	1.1	0.0	932.4	499.0	0.0	1,551.1	
XI	117.7	1.0	0.0	934.9	493.4	0.0	1,547.0	
XII	124.3	1.0	0.0	900.5	498.5	0.0	1,524.4	
Кв.1	108.7	7.0	0.0	1,056.0	241.3	0.0	1,413.1	
Кв.2	104.8	1.4	0.0	983.4	328.8	0.0	1,418.4	
Кв.3	113.6	1.1	0.0	994.3	413.2	0.0	1,522.1	
Кв.4	124.3	1.0	0.0	900.5	498.5	0.0	1,524.4	
2007	124.3	1.0	0.0	900.5	498.5	0.0	1,524.4	
I	136.1	1.0	0.0	279.3	1,119.4	0.0	1,535.8	
II	139.9	0.9	0.0	287.7	1,120.5	0.0	1,548.9	
III	129.5	0.9	0.0	273.7	1,115.3	0.0	1,519.3	
IV	121.6	1.1	0.0	258.5	1,113.1	0.0	1,494.3	
V	123.8	1.0	0.0	271.2	1,113.9	0.0	1,509.9	
VI	129.3	1.0	0.0	300.4	1,112.7	0.0	1,543.4	
VII	127.7	1.0	0.0	316.9	1,111.3	0.0	1,556.9	
VIII	123.9	1.0	0.0	336.9	1,137.8	0.0	1,599.6	
IX	136.5	1.0	0.0	404.2	1,147.4	0.0	1,689.0	
X	122.0	1.1	0.0	374.6	1,175.5	0.0	1,673.2	
XI	139.5	1.0	0.0	258.9	1,189.8	0.0	1,589.2	
XII	133.9	1.0	0.0	245.3	1,114.7	0.0	1,494.9	
Кв.1	129.5	0.9	0.0	273.7	1,115.3	0.0	1,519.3	
Кв.2	129.3	1.0	0.0	300.4	1,112.7	0.0	1,543.4	
Кв.3	136.5	1.0	0.0	404.2	1,147.4	0.0	1,689.0	
Кв.4	133.9	1.0	0.0	245.3	1,114.7	0.0	1,494.9	
2008	133.9	1.0	0.0	245.3	1,114.7	0.0	1,494.9	
I	156.4	1.0	0.0	203.5	1,080.8	0.0	1,441.8	
II	162.9	1.0	0.0	208.2	1,041.5	0.0	1,413.6	
III	152.0	1.0	0.0	164.1	950.7	0.0	1,267.8	
IV	146.3	1.0	0.0	183.6	873.0	0.0	1,203.8	
V	150.5	0.9	0.0	172.5	842.9	0.0	1,166.8	
VI	146.1	0.9	0.0	245.7	810.8	0.0	1,203.6	
VII	145.5	0.9	0.0	446.5	800.5	0.0	1,393.4	
VIII	145.5	57.0	0.0	461.1	841.4	0.0	1,505.0	
IX	150.2	63.3	0.0	514.5	798.6	0.0	1,526.6	
X	154.1	62.4	0.0	532.9	799.7	0.0	1,549.0	
XI	171.5	62.7	0.0	469.1	888.6	0.0	1,591.8	
XII	168.1	63.5	0.0	464.8	901.2	0.0	1,597.5	
Кв.1	152.0	1.0	0.0	164.1	950.7	0.0	1,267.8	
Кв.2	146.1	0.9	0.0	245.7	810.8	0.0	1,203.6	
Кв.3	150.2	63.3	0.0	514.5	798.6	0.0	1,526.6	
Кв.4	168.1	63.5	0.0	464.8	901.2	0.0	1,597.5	
2009	168.1	63.5	0.0	464.8	901.2	0.0	1,597.5	
I	169.2	64.4	0.0	401.2	985.4	0.0	1,620.3	
II	179.0	65.4	0.0	373.9	1,001.1	0.0	1,619.3	
III	179.6	65.4	0.0	341.0	1,020.5	0.0	1,606.6	
IV	193.5	66.2	0.0	343.5	1,040.7	0.0	1,644.0	
V	214.0	69.1	0.0	349.1	1,050.5	0.0	1,682.6	
VI	222.0	70.4	0.0	359.2	1,056.7	0.0	1,708.3	
VII	195.7	67.9	0.0	316.0	1,064.6	0.0	1,644.2	
VIII	212.0	69.0	0.0	351.1	1,086.7	0.0	1,718.8	
IX	210.2	1.0	0.0	362.2	1,115.9	0.0	1,689.3	
X	210.5	0.9	0.0	348.6	1,102.8	0.0	1,662.9	
XI	228.3	0.9	0.0	342.2	1,114.8	0.0	1,686.2	
XII	231.8	0.9	0.0	348.0	1,133.8	0.0	1,714.5	
Кв.1	179.6	65.4	0.0	341.0	1,020.5	0.0	1,606.6	
Кв.2	222.0	70.4	0.0	359.2	1,056.7	0.0	1,708.3	
Кв.3	210.2	1.0	0.0	362.2	1,115.9	0.0	1,689.3	
Кв.4	231.8	0.9	0.0	348.0	1,133.8	0.0	1,714.5	
2010	231.8	0.9	0.0	348.0	1,133.8	0.0	1,714.5	
I	212.3	0.1	0.0	263.1	1,231.4	0.0	1,706.8	
II	223.6	0.0	0.0	248.0	1,230.9	0.0	1,702.5	
III	221.7	0.1	0.0	360.5	1,317.7	0.0	1,900.0	
IV	224.9	0.5	0.0	290.6	1,361.2	0.0	1,877.2	
V	235.0	0.1	0.0	237.2	1,410.4	0.0	1,882.8	
VI	228.2	1.2	0.0	216.5	1,386.5	0.0	1,832.4	
Кв.1. 2011	221.7	0.1	0.0	360.5	1,317.7	0.0	1,900.0	
Кв.2. 2011	228.2	1.2	0.0	216.5	1,386.5	0.0	1,832.4	

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Девизен курс на денарот (просек за периодот)

		100	100	100	100	100	1	1	1	100
		ATS	FRF	ITL	DEM	CHF	GBP	USD	EUR	JPY
1993	/1	2.0127	4.1226	1.4832	14.1617	15.9867	35.3541	23.5722	-	-
1994		3.7833	7.7828	2.6792	26.6162	31.5905	66.0911	43.2351	-	-
1995		3.7722	7.6206	2.3369	26.5390	32.1770	60.0303	38.0354	-	-
1996		3.7787	7.8183	2.5929	26.5848	32.3948	62.4691	39.9935	-	-
1997		4.0780	8.5259	2.9225	28.6980	34.3423	81.6392	49.8299	-	-
1998		4.3993	9.2329	3.1357	30.9525	37.5788	90.2462	54.4506	-	-
1999		4.4052	9.2409	3.1306	30.9927	37.8747	92.0413	56.8964	-	-
2000		4.4131	9.2575	3.1362	31.0482	38.9892	99.6905	65.8856	60.7250	61.1533
2001		4.4267	9.2862	3.1459	31.1445	40.3381	97.9875	68.0421	60.9133	56.0157
2002		-	-	-	-	41.5689	97.0365	64.7341	60.9783	51.6839
2003		-	-	-	-	40.3117	88.6405	54.3031	61.2639	46.8292
2004		-	-	-	-	39.7337	90.4298	49.4105	61.3377	45.6661
2005		-	-	-	-	39.5872	89.6186	49.2919	61.2958	44.7895
2006		-	-	-	-	38.8981	89.7611	48.7854	61.1885	41.9345
2007		-	-	-	-	37.2534	89.4324	44.7184	61.1838	37.9705
2008		-	-	-	-	38.6300	77.1265	41.8646	61.2654	40.7177
2009		-	-	-	-	40.5769	68.8041	44.0766	61.2728	47.1313
2010		-	-	-	-	44.5956	71.7150	46.4574	61.5150	52.9905
2007	Q1	-	-	-	-	37.8609	91.2615	46.6974	61.1809	39.1234
	Q2	-	-	-	-	37.1487	90.0730	45.3961	61.1741	37.6175
	Q3	-	-	-	-	37.1335	90.0013	44.5585	61.1750	37.8021
	Q4	-	-	-	-	36.8825	86.4403	42.2718	61.2053	37.3601
2008	Q1	-	-	-	-	38.2826	81.0138	40.9350	61.2908	38.8218
	Q2	-	-	-	-	38.0241	77.2550	39.2020	61.2579	37.5382
	Q3	-	-	-	-	37.9561	76.9805	40.7035	61.1776	37.8493
	Q4	-	-	-	-	40.2469	73.3003	46.5786	61.3356	48.6062
2009	Q1	-	-	-	-	41.0135	67.5760	47.0742	61.4067	50.4188
	Q2	-	-	-	-	40.5226	69.6867	45.0823	61.3386	46.2837
	Q3	-	-	-	-	40.2498	70.2639	42.8182	61.1774	45.7428
	Q4	-	-	-	-	40.5307	67.6727	41.4079	61.1720	46.1421
2010	Q1	-	-	-	-	41.9384	69.2109	44.3686	61.4015	48.9037
	Q2	-	-	-	-	43.6691	72.0352	48.3614	61.5465	52.4391
	Q3	-	-	-	-	46.2249	73.9430	47.7731	61.5522	55.6637
	Q4	-	-	-	-	46.4822	71.6201	45.3020	61.5577	54.8607
2011	Q1	-	-	-	-	47.8172	72.0363	45.0214	61.5126	54.7356
2007	1-6	-	-	-	-	37.5029	90.6640	46.0432	61.1774	38.3663
2007	1	-	-	-	-	37.8973	92.1831	47.0635	61.1802	39.1269
	2	-	-	-	-	37.7300	91.6664	46.8414	61.1905	38.8048
	3	-	-	-	-	37.9428	89.9742	46.2014	61.1729	39.4077
	4	-	-	-	-	37.3937	90.0173	45.3304	61.1754	38.1562
	5	-	-	-	-	37.0661	89.7285	45.2464	61.1729	37.5017
	6	-	-	-	-	36.9892	90.4847	45.6166	61.1739	37.1983
	7	-	-	-	-	36.9193	90.7086	44.6560	61.1771	36.6735
	8	-	-	-	-	37.3499	90.3063	44.9242	61.1713	38.4779
	9	-	-	-	-	37.1313	88.9552	44.0798	61.1767	38.2698
	10	-	-	-	-	36.6500	87.9323	43.0387	61.1820	37.1373
	11	-	-	-	-	37.1130	86.4482	41.7364	61.2049	37.5533
	12	-	-	-	-	36.8919	84.9406	42.0230	61.2290	37.3960
2008	1-6	-	-	-	-	38.1533	79.1344	40.0685	61.2744	38.1800
2008	1	-	-	-	-	37.7680	82.1796	41.6851	61.3375	38.5097
	2	-	-	-	-	38.1420	81.7821	41.6268	61.3231	38.8401
	3	-	-	-	-	38.9287	79.1295	39.5378	61.2140	39.1168
	4	-	-	-	-	38.4651	77.1392	38.9019	61.3727	38.0133
	5	-	-	-	-	37.7336	77.3340	39.3720	61.2280	37.7820
	6	-	-	-	-	37.8834	77.2891	39.3265	61.1740	36.8111
	7	-	-	-	-	37.8104	77.1410	38.7910	61.1836	36.3449
	8	-	-	-	-	37.7134	77.2368	40.7884	61.1783	37.3325
	9	-	-	-	-	38.3576	76.5500	42.5922	61.1706	39.9380
	10	-	-	-	-	40.2313	77.6866	45.7943	61.1979	45.7813
	11	-	-	-	-	40.6211	74.2772	48.2683	61.4102	49.8986
	12	-	-	-	-	39.9004	67.9685	45.7279	61.4012	50.1804
2009	1-6	-	-	-	-	40.7667	68.6372	46.0728	61.3724	48.3398
2009	1	-	-	-	-	41.1248	66.6250	46.0763	61.3998	50.9909
	2	-	-	-	-	41.1790	69.3252	48.0659	61.4078	52.1057
	3	-	-	-	-	40.7526	66.9471	47.1763	61.4126	48.3223
	4	-	-	-	-	40.4791	68.2231	46.4123	61.3479	46.9268
	5	-	-	-	-	40.6244	69.3441	45.1223	61.4011	46.6773
	6	-	-	-	-	40.4609	71.5043	43.7110	61.2647	45.2340
	7	-	-	-	-	40.2642	71.0768	43.4667	61.1950	46.0554
	8	-	-	-	-	40.1109	70.9292	42.9041	61.1714	45.2262
	9	-	-	-	-	40.3786	68.7365	42.0592	61.1656	45.9535
	10	-	-	-	-	40.4087	66.9090	41.3269	61.1685	45.8048
	11	-	-	-	-	40.4927	68.1054	41.0722	61.1695	45.9878
	12	-	-	-	-	40.6894	68.0175	41.8137	61.1778	46.6287
2010	1-6	-	-	-	-	42.8085	70.6309	46.3760	61.4744	50.6812
2010	1	-	-	-	-	41.4189	69.2566	42.8267	61.1798	46.8747
	2	-	-	-	-	41.8753	70.1393	44.9312	61.4225	49.7987
	3	-	-	-	-	42.5149	68.3266	45.4022	61.6042	50.1244
	4	-	-	-	-	43.0267	70.3153	45.9023	61.5988	49.1079
	5	-	-	-	-	43.4104	71.6068	48.7870	61.5285	52.8646
	6	-	-	-	-	44.5787	74.1980	50.3806	61.5127	55.3306
	7	-	-	-	-	45.7495	73.6661	48.2471	61.5171	55.1205
	8	-	-	-	-	45.8521	74.6177	47.7062	61.5102	55.8324
	9	-	-	-	-	47.1013	73.5319	47.3526	61.6319	56.0508
	10	-	-	-	-	45.8029	70.3719	44.3729	61.6227	54.2038
	11	-	-	-	-	45.7145	71.9099	44.9678	61.5474	54.5373
	12	-	-	-	-	47.9046	72.5878	46.5545	61.5027	55.8305
2011	1-6	-	-	-	-	48.4662	70.8908	43.8841	61.5330	53.5634
2011	1	-	-	-	-	48.1809	72.4702	45.9858	61.5116	55.7828
	2	-	-	-	-	47.4083	72.6380	45.0951	61.5075	54.5762
	3	-	-	-	-	47.8229	71.0588	43.9906	61.5183	53.8322
	4	-	-	-	-	47.4222	69.7080	42.6383	61.5200	51.1740
	5	-	-	-	-	49.0049	70.0430	42.8266	61.5297	52.8060
	6	-	-	-	-	50.9005	69.5135	42.8109	61.6103	53.2191

1/ Извршена деноминација на денарот за 100 во мај 1993

Извор: Народна банка на Република Македонија

Индекси на ефективен девизен курс на денарот

година	Квартал	Номинален ефективен девизен курс на денарот	Реален ефективен девизен курс на денарот		
			Индекс на трошоци на живот	Индекс на цени на производители на индустриски производи	Индекс на трошоци на работна сила по единица производ
2002	Квартал 4	93.0	109.9	109.2	
2003	Квартал 4	96.4	110.1	107.5	105.3
2004	Квартал 4	99.4	105.7	103.9	111.1
2005	Квартал 4	99.8	100.3	99.8	109.0
2006	Квартал 4	99.3	98.5	97.7	97.8
2007	Квартал 4	99.5	97.4	96.7	85.5
2008	Квартал 4	101.2	98.0	95.0	90.9
2009	Квартал 4	106.8	98.2	99.7	
2010	Квартал 4	107.2	96.7	100.0	
2002	Квартал 1	89.3	110.7	109.6	
	Квартал 2	90.6	111.5	110.9	
	Квартал 3	92.6	110.5	110.3	
	Квартал 4	93.0	109.9	109.2	
2003	Квартал 1	94.4	109.7	109.2	132.3
	Квартал 2	95.4	110.8	108.9	128.2
	Квартал 3	95.0	109.4	106.9	118.1
	Квартал 4	96.4	110.1	107.5	105.3
2004	Квартал 1	96.9	109.0	105.7	110.4
	Квартал 2	97.0	106.3	103.7	110.4
	Квартал 3	98.0	104.9	104.2	108.0
	Квартал 4	99.4	105.7	103.9	111.1
2005	Квартал 1	99.8	104.5	102.0	109.8
	Квартал 2	99.6	102.7	101.1	92.9
	Квартал 3	99.8	101.3	102.2	95.2
	Квартал 4	99.8	100.3	99.8	109.0
2006	Квартал 1	99.9	100.9	100.4	107.4
	Квартал 2	100.6	100.9	101.5	95.4
	Квартал 3	100.1	99.7	100.4	99.4
	Квартал 4	99.3	98.5	97.7	97.8
2007	Квартал 1	99.5	97.6	96.7	88.3
	Квартал 2	99.8	97.4	96.5	85.3
	Квартал 3	99.6	96.4	96.3	82.4
	Квартал 4	99.5	97.4	96.7	85.5
2008	Квартал 1	100.6	100.3	97.2	79.6
	Квартал 2	101.0	99.6	98.8	76.6
	Квартал 3	99.7	96.7	97.7	72.7
	Квартал 4	101.2	98.0	95.0	90.9
2009	Квартал 1	106.4	101.5	97.4	82.6
	Квартал 2	106.3	100.0	97.8	83.8
	Квартал 3	106.8	98.9	99.2	80.9
	Квартал 4	106.8	98.2	99.7	
2010	Квартал 1	106.1	98.6	99.0	
	Квартал 2	104.9	96.6	99.5	
	Квартал 3	105.9	95.9	99.8	
	Квартал 4	107.2	96.7	100.0	
2011	Квартал 1	106.6	97.5	101.6	
	Квартал 2	106.1	96.7	101.9	

МЕТОДОЛОШКИ ОБЈАСНУВАЊА

РЕАЛЕН СЕКТОР

Табела бр.1 Бруто домашен производ

Извор на податоците за бруто домашниот производ (БДП) е Државниот завод за статистика на Република Македонија (ДЗСРМ). Пресметката на БДП базира на податоци од годишните сметки од Централниот регистар, од статистичките истражувања на ДЗС, од Министерството за финансии, УЈП и од други извори.

Бруто домашниот производ (БДП) по тековни цени (според производствен метод) е финален производ на производната активност на резидентните производни единици и претставува збир на бруто додадената вредност од одделни институционални сектори или одделни дејности, по основни цени, зголемен за данокот на промет (односно ДДВ) и царините, а намален за субвенциите на производи (што не се распределени по дејности).

Податоци за БДП на квартална основа се расположливи од 1997 година. Производствената страна на БДП на квартална основа се пресметува по постојани цени. Податоците за БДП по произведен метод прикажани по сектори се според Националната класификација на дејности - НКД.

Табела бр.2 Цени

Извор на податоците за цените е ДЗСРМ.

Просечните месечни цени на мало, нивната динамика и структурата на личната потрошувачка се основа за пресметка на *индексот на трошоците на животот (Consumer price index - CPI)*.

При изборот на производите за следење на цените на мало се земаат предвид само оние производи кои имаат значајно учество во прометот на мало. Под цени на мало се подразбираат цените по кои трговијата на мало, индивидуалните производители и вршителите на услугите ги продаваат производите и услугите на крајните потрошувачи. Во цените е вклучен и ДДВ.

Индексот на трошоци на животот се пресметува врз база на посебно групирана листа на производи и услуги од личната потрошувачка на неземјоделските домаќинства и просечните месечни цени на мало на тие производи и услуги, односно нивните индивидуални индекси на цени, пондерирани со структурата од индивидуалната потрошувачка. Од јануари 2007 година структурата на индексот на трошоците на животот е проширена за две нови категории: „Ресторани и хотели“ и „Останати услуги неспомнати на друго место“.

Цените на производителите на индустриски производи - ЦПИП (Producer price index-PPI) се следат во Месечниот извештај за цени на производители на индустриски производи, Ц.41 кај 200 претпријатија од областа на индустријата во Р. Македонија. Изборот на претпријатијата се врши според нивното значење во вкупното производство.

Продажна цена на производителите на индустриски производи е цената според која производителот ги продава своите производи на редовните купувачи на домашниот пазар, во најголеми количества франко натоварено во вагон (камион) во местото на производителот, или цената по која производителот врши пресметка со други производители во прометната сфера. Во оваа цена влегува регресот, ако продавачот го остварува според прописите, а од цената се

одбива трговскиот рабат и попустот (каса сконто и др.) што продавачот му го одобрува на купувачот. Во цената не влегува ДДВ.

Од јануари 2001 година индексот на ЦПИП се обработува според Националната класификација на дејностите.

Табела бр.3 Индекс на индустриското производство и индекс на продуктивноста во индустријата

Извор на податоците за *индустриското производство* е ДЗСРМ. Податоците за индустријата се прибираат преку месечни извештаи што ги доставуваат претпријатијата евидентирани во областа на индустријата, како и деловните единици кои се занимаваат со индустриска дејност, а се наоѓаат во состав на индустриските претпријатија.

Врз основа на податоците од месечните извештаи се пресметуваат индексите на производство.

Со годишниот извештај за индустријата до 1998 година и месечниот извештај за индустријата до 1999 година, податоците се прибираат според Единствената класификација на дејности - ЕКД, а од 1999 година, односно 2000 година, соодветно, прибирањето на податоците врз база на споменатите извештаи се врши според Националната класификација на дејности - НКД.

Индексот на физички обем на индустриско производство се пресметува врз основа на производството, т.е. по чиста дејност, со распоредување на производите во соодветната гранка. За пресметување на индексот се користат:

- просечното месечно готово производство и структурата на производството во базната година;
- вкупно месечно производство во тековната година;
- номенклатурата на производи за месечниот извештај за индустриското производство;
- пондерациони коефициенти за секој производ;
- пондерациони фактори што ја изразуваат структурата на производството, т. е. учеството на секоја гранка во вкупното индустриско производство на Република Македонија.

Продуктивноста во индустријата се пресметува во НБРМ, врз база на податоци од ДЗСРМ за физичкиот обем на индустриското производство и бројот на вработените во индустријата (според Анкета за работна сила), на квартална основа.

Табела бр.4 Вработеност и продуктивност во целата економија

Извор на презентираниите податоци за *вработеноста* е Анкетата за работна сила (АРС) на ДЗСРМ.

АРС е најсеопфатно истражување на економската активност на населението и нивните демографски, образовни и други карактеристики во меѓупописниот период. Анкетата се спроведува на целата територија на Р. Македонија, врз база на примерок од 10.000 домаќинства (7.200 домаќинства до 2003 година) или 1,8% од вкупниот број домаќинства во земјата. До 2003 година АРС се спроведуваше годишно, а од 2004 година се спроведува континуирано неделно во тек на цела година, а обработката се врши квартално и годишно. Единици на набљудување се лица на возраст од 15 до 79 години и домаќинствата. АРС се изработува врз база на меѓународни препораки (ILO и Eurostat). Применети класификации: Национална класификација на дејности и Национална класификација на занимања.

Работоспособното население го сочинуваат сите лица на возраст од 15 години и повеќе. Работоспособното население се дели на активно население и неактивно население.

Активното население (работна сила) ги опфаќа вработените и невработените лица.

Неактивно население ги опфаќа следните лица:

- ученици и студенти
- пензионери
- домаќинки
- издржувани лица (од друго лице, од државата или од друг приход како рента, камата).

Вработените во *земјоделството* ги опфаќаат секторите А и Б; вработените во *индустријата* ги опфаќаат секторите В, Г, Д и Ѓ; вработените во *услужната дејност* ги опфаќаат секторите од Е до Љ според НКД.

Продуктивноста во економијата се пресметува во НБРМ, врз база на податоци од ДЗСРМ за вкупниот БДП и вкупниот број на вработени во економијата (според Анкета за работна сила), на квартална основа.

Табела бр.5 Плати

Податоците за исплатените нето и бруто плати по вработен базираат на месечни извештаи од деловните субјекти во приватна и друга (општествена, државна, задружна и мешовита) сопственост со различни дејности во Република Македонија. Податоците ги изготвува ДЗСРМ.

Нето платите се однесуваат на просечните примања во месецот по работник, остварени за работа со полно, покусо и подолго работно време (прекувремена работа). Вкупно исплатените нето плати опфаќаат и надоместок на нето платата од средствата на претпријатието (или друго правно лице) за годишен одмор, државни празници, платено отсуство до 7 дена, платено отсуство за стручно усовршување, за боледување до 21 ден, надоместок за време поминато на вежби по покана од надлежен државен орган, цивилна заштита, и сл.

Бруто платите ги опфаќаат исплатените нето плати за извештајниот месец, платениот персонален данок и платените придонеси за пензиско, инвалидско и здравствено осигурување, за вработување, професионално заболување и за водостопанство.

Почнувајќи од мај 2001 година податоците за платите се објавуваат според Националната класификација на дејности-НКД.

Платите во *земјоделството* ги опфаќаат секторите А и Б; платите во *индустријата* ги опфаќаат секторите В, Г, Д и Ѓ; платите во *услужната дејност* ги опфаќаат секторите од Е до Љ според НКД.

Табела бр.6 Буџет на Република Македонија (Централен буџет и буџети на фондови)

Податоците за буџетот ги изготвува Министерството за финансии на Република Македонија.

Буџетот на Република Македонија ги инкорпорира централниот буџет и буџетите на вонбуџетските фондови.

Централниот буџет, кој се однесува на централната власт, ги опфаќа основниот буџет, буџетот на самофинансирачки активности и буџетите на заеми и донации. Во вонбуџетски фондови спаѓаат: Фонд за ПИОМ, Фонд за здравствено осигурување, Агенција за вработување и Фонд за патишта.

МЕТОДОЛОШКИ ОБЈАСНУВАЊА

МОНЕТАРЕН СЕКТОР

Податоците во агрегираниот биланс на останатите депозитни институции (банки и штедилници) и билансот на Народната банка на Република Македонија (НБРМ) се поделени согласно со секторскиот и валутниот критериум, како и со финансискиот инструмент врз основа на кој настануваат определени побарувања и обврски. Податоците во прикажаните биланси се однесуваат на крајните салда на крајот на референтниот период. Износите коишто се изразени во странска валута се конвертираат според средниот девизен курс на денарот на крајот на референтниот период, согласно со индикативната курсна листа на НБРМ.

Во секторската класификација, дефинирана во Прирачникот за монетарна и финансиска статистика на ММФ (во согласност со секторизацијата дадена во СНА93 и ЕСА95), комитентите се распоредуваат во две основни групи: резиденти и нерезиденти. Во рамките на групата „резиденти“ постојат пет сектори: финансиски институции, нефинансиски друштва, држава, домаќинства и непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

- Секторот „финансиски институции“ го сочинуваат пет потсектори:
  - Народна банка на Република Македонија (монетарна власт);
  - Останати депозитни институции (банки и штедилници);
  - Останати финансиски институции;
  - Осигурителни друштва и пензиски фондови;
  - Останати финансиски посредници, освен осигурителните друштва и пензиските фондови и помошните финансиски институции.
- Секторот „нефинансиски друштва“ опфаќа два потсектора: јавни нефинансиски претпријатија и приватни нефинансиски претпријатија.
- Секторот „држава“ е поделен на: централна државна власт (Буџет и органи на централната државна власт, фондови за социјално осигурување и други фондови и агенции, како и установи на јавниот сектор (училишта, болници и сл.)) и локална власт.
- Секторот „домаќинства“ опфаќа: население и физички лица кои вршат регистрирана дејност.
- Секторот „непрофитни институции“ коишто им служат на домаќинствата вклучува непрофитни и нефинансиски институции (институции со социјално-хуманитарен карактер, стопански комори, политички партии, здруженија на граѓани, верски заедници, синдикати, црвен крст).

За потребите на монетарните биланси, секторот на домаќинствата и секторот на непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата се прикажани заедно како сектор на останати резиденти.

Народната банка на Република Македонија и останатите депозитни институции (банките и штедилниците) ги сочинуваат депозитните институции на Република Македонија.

Средствата и обврските на депозитните институции се класифицирани во следниве агрегирани категории: монетарно злато и специјални права на влечење (СПВ), валути и депозити (вклучувајќи ги трансферабилните депозити и останатите депозити), хартии од вредност различни од акции, кредити, акции и други сопственички хартии од вредност, останати побарувања и обврски (вклучувајќи ги и трговските кредити и други сметки).

Табела бр. 7 Биланс на Народната банка на Република Македонија

Билансот на НБРМ се изготвува врз основа на сметководствената евиденција на сите средства и обврски на НБРМ кон останатите сектори во економијата, вклучувајќи го и секторот „нерезиденти“. Билансот на НБРМ се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец.

А. Средствата на билансот на НБРМ ги вклучуваат следниве категории: девизни средства, побарувања од државата и други средства.

Девизните средства на НБРМ се состојат од: средства на девизните резерви и останати девизни средства. Во девизните резерви се опфаќаат: монетарното злато, девизите во форма на ефективни странски пари, трансферабилни и останатите депозити на НБРМ во странски банки, пласманите во хартии од вредност емитирани од нерезиденти (во странска валута), пласманите во девизи кај меѓународни финансиски институции и држењето специјални права на влечење (СПВ). Останатите девизни средства ги опфаќаат останатите девизи, чековите, трансферабилните и останатите депозити во странска валута, хартиите од вредност и акциите во странска валута и останатите побарувања од нерезиденти во денари и во странска валута коишто не се дел од девизните резерви.

Побарувањата на НБРМ од Државата се однесуваат на односите со ММФ (алокација на СПВ и побарувања врз основа на репласирани кредити на ММФ), како и побарувања врз основа на пласмани во хартии од вредност. Пласманите во хартии од вредност претставуваат специфична категорија. Имено, емисијата на овие хартии од вредност претставува еден од механизмите во процесот на санирање на банките, преку кој се изврши преземање на лошите пласмани во портфолиото на една банка. Овие хартии од вредност се во сопственост на Агенцијата за санација на банки. Нивното амортизирање се одвива во согласност со склучениот договор помеѓу државата и централната банка.

Останатите средства на НБРМ вклучуваат: побарувања на НБРМ од други сектори врз основа на своето тековно работење, основни средства, средства за посебни намени и според посебни прописи, залихи, приливи врз основа на камати, сомнителни и спорни побарувања врз основа на камата и надомести.

Б. Обврските на билансот на НБРМ опфаќаат: монетарна база, готови пари кај останатите депозитни институции, останати обврски на НБРМ кон останатите депозитни институции, ограничени депозити, девизни обврски, депозити на државата и останати обврски на НБРМ.

Монетарната база ги вклучува: готовите пари во оптек, готовината во благајната, сметките на банките и штедилниците кај НБРМ, сметките на останатите финансиски институции кај НБРМ (главно на фондот за осигурување на депозити). Готовите пари во оптек претставуваат обврска на НБРМ и се однесуваат на готовите пари во оптек коишто ги држат небанкарските субјекти. Сметките на банките кај НБРМ се однесуваат на сметките на банките кај НБРМ (вклучително и на штедилниците), во чии рамки влегува и депонираната задолжителна резерва во денари на останатите финансиски институции кај НБРМ и издвоената задолжителна резерва на банките во странска валута. Задолжителната резерва се пресметува по утврдени стапки на задолжителна резерва коишто се применуваат на просечната месечна состојба на соодветните депозити. Притоа, во примена е просечен систем на одржување задолжителна резерва, според кој банките имаат можност да ги користат средствата на задолжителната резерва за одржување на дневната ликвидност најмногу до 80% од обврската. Податоците за готовите пари во оптек се преземаат од Дирекцијата за трезорско работење при НБРМ, додека податоците за дневната ликвидност на банките и штедилниците се засноваат на нивните дневни извештаи доставени до НБРМ.

Готовите пари кај останатите депозитни институции се однесуваат на готовината во благајната на банките и штедилниците.

Останатите обврски на НБРМ кон останатите депозитни институции главно ги опфаќаат обврските на НБРМ врз основа на издадени благајнички записи. Аукциите на благајнички записи претставуваат основен инструмент на монетарната политика на НБРМ којшто се користи за регулирање на глобалното ниво на ликвидност и каматните стапки во банкарскиот систем, како и за сигнализирање на насоките на монетарната политика. За првпат се воведени во февруари 1994 година и по дефиниција се наменети за повлекување ликвидност од банкарскиот систем. Интервенциите со овој инструмент, чијашто рочност изнесува 28 дена, се вршат преку спроведување аукции коишто можат да бидат организирани како „тендер со износи“ или „тендер со каматни стапки“ (американски тип). Аукциите на благајнички записи се поставени на пазарна и флексибилна основа, што овозможува нивно постојано менување, со цел да се зголеми нивната ефикасност и успешно да се остварат поставените цели.

Депозитите на државата ги опфаќаат депозитните пари на државата во денари (трезорска сметка на државата и други буџетски фондови) и во странска валута (депозити за посебни намени на централно ниво на државата и други депозити). Во рамки на денарските депозити на државата, почнувајќи од март 2006 година, се вклучени и паричните фондови мобилизирани преку емисија на **државни записи за монетарни цели**, коишто се депонираат на посебна сметка. Имено, на 07.03.2006 година, НБРМ во соработка со Министерството за финансии започна со емисија на државни записи за монетарни цели со рок на достасување од три месеци. Државните записи за монетарни цели се издаваат на редовните аукции на државни хартии од вредност и ги имаат истите карактеристики како редовните државни хартии од вредност. Според Законот за јавен долг, државните записи за монетарни цели не се дел од јавниот долг, бидејќи се издаваат за потребите на монетарната политика. Воедно, државата нема право на располагање со повлечените средства преку издавање државни записи за монетарни цели. Каматната стапка на државните записи за монетарни цели ја плаќа НБРМ, според просечната каматна стапка постигната на аукциите на тримесечни државни записи. За регулирање на меѓусебните односи, Министерството за финансии и НБРМ склучија Договор за државни записи за монетарни цели.

Девизните обврски кон странство ги опфаќаат обврските на НБРМ кон нерезидентите врз основа на чекови и кредитни писма во девизи, како и обврските врз основа на искористени кредити од Меѓународниот монетарен фонд. Во оваа категорија е опфатена и алокацијата на специјалните права на влечење (СПВ).

Останатите обврски на НБРМ ги опфаќаат: капиталните сметки коишто ги опфаќаат сопствените средства на НБРМ, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и специфична исправка на вредноста на посебната резерва, вредносните прилагодувања и алокација на СПВ. Во оваа категорија се опфатени и неklasифицираните обврски на НБРМ коишто произлегуваат од најразлични деловни односи со резидентниот сектор.

Останатите обврски на НБРМ ги опфаќаат: капиталните сметки коишто ги опфаќаат сопствените средства на НБРМ, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и специфична исправка на вредноста на посебната резерва и вредносните прилагодувања. Во оваа категорија се и неklasифицираните обврски на НБРМ коишто произлегуваат од најразлични деловни односи со резидентниот сектор.

Табела бр.8. Биланс на останатите депозитни институции - банки и штедилници

Билансот на останатите депозитни институции се изготвува врз основа на доставената сметководствена евиденција од страна на банките и штедилниците (КНБИФО) и претставуваат агрегирани биланси на средствата и обврските на сите останати депозитни институции. Месечниот биланс на останатите депозитни институции се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец. Билансот содржи податоци за побарувањата и обврските (носители на монетарните агрегати, согласно со националната дефиниција) на останатите депозитни институции (со исклучок на НБРМ) кон останатите сектори во економијата, вклучувајќи го и секторот „нерезиденти“. Податоците се класифицирани во

стандардизирани компоненти според сектори, финансиски инструменти и сметководствени принципи.

А. Средствата во билансот на останатите депозитни институции вклучуваат: валути и депозити, хартии од вредност различни од акции, кредити, акции и други сопственички хартии од вредност, финансиски деривати, останати побарувања, нефинансиски средства.

Валутите и депозитите се поделени согласно со валутната структура во денари и странска валута. Валутите ги опфаќаат банкнотите и кованите пари во благајните на останатите депозитни институции коишто се издадени од централната банка и девизите коишто се издадени од централните банки на странски држави. Депозитите ги сочинуваат трансферабилните депозити коишто ги вклучуваат тековните сметки на останатите депозитни институции кај НБРМ (што ја вклучуваат и нивната задолжителна резерва во денари депонирана кај НБРМ) и сметките на банките во странство. Во групата на депозитите се вклучени и депозитите по видување, штедните и други депозити (коишто го вклучуваат и задолжителниот депозит на банките во НБРМ).

Хартиите од вредност различни од акции се класифицирани според валутната структура и секторот и ги опфаќаат благајничките записи, трезорските записи, државните обврзници, компаниските обврзници, комерцијалните хартии од вредност, преносливите депозитни сертификати и сл.

Кредитите се однесуваат на средствата коишто се дадени на различни сектори од страна на останатите депозитни институции. Податоците за кредитите ја вклучуваат пресметаната камата, додека очекуваните загуби, резервациите за кредити и исправките на вредност се исклучени од оваа категорија. Кредитите се класифицирани во денарски и девизни, според валутната распределба.

Акциите и другите сопственички хартии од вредност ги опфаќаат финансиските инструменти коишто на имателот му даваат право на сопственост на друштвото коешто ги издало.

Останатите побарувања ги вклучуваат трговските кредити и аванси коишто се однесуваат на финансиските услуги што останатите депозитни институции ги даваат на други финансиски и нефинансиски институции. Оваа категорија ги содржи и сите останати ставки коишто не се опфатени во другите категории на финансиски инструменти, а се однесуваат на дивидендите, побарувањата во пресметка, ставките во процес на наплата и сл.

Нефинансиските средства ги вклучуваат материјалните средства (фиксни средства, залихи и сл.) и нематеријалните средства за кои нема евидентирани соодветни обврски (патенти, лиценци, софтвер и сл.).

Б. Обврските на останатите депозитни институции ги вклучуваат обврските што настануваат врз основа на: примени депозити, добиени кредити, емитирани хартии од вредност, останати обврски и акции и други сопственички хартии од вредност.

Депозитите се поделени на депозити вклучени и исклучени од парична маса, а понатаму се класифицирани во депозити во денари и странска валута.

Депозитите вклучени во паричната маса ги опфаќаат трансферабилните депозити и останатите депозити на домашните депозитни институции коишто се вклучени во националната дефиниција на паричната маса. Оваа категорија ги вклучува депозитите на останатите финансиски институции, нефинансиски друштва, домаќинства, непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата и локалната самоуправа.

Депозитите исклучени од парична маса ги опфаќаат трансферабилните и останатите депозити на државата (освен на локалната самоуправа), депозитните институции и нерезидентите.

Хартиите од вредност се однесуваат на комерцијалните хартии од вредност емитирани од страна на останатите депозитни институции коишто се во функција на зајакнување на вкупниот финансиски потенцијал.

Кредитите се однесуваат на средствата коишто останатите депозитни институции ги добиваат од различни институционални сектори.

Останатите обврски вклучуваат: трговски кредити (добиеени при купување стоки и услуги од домаќинства, непрофитни институции и нефинансиски друштва) и аванси примени за тековни работи или работи коишто треба да отпочнат, како и авансни плаќања за стоки и услуги. Во оваа категорија се вклучени и обврските во пресметка, обврски по дивиденди, резервации за загуби за оштетени финансиски средства, акумулирана амортизација и загуби коишто произлегуваат од исправката на вредноста и останати обврски. Останатите обврски ги вклучуваат сите сметки што не се класифицирани на друго место во билансната шема на останатите депозитни институции.

Акциите и другите сопственички хартии од вредност се поделени на сопственички вложувања, задржана добивка, финансиски резултат од тековната година, општа и специфична исправка на вредноста и посебна резерва, алокација на специјалните права на влечење (СПВ) и вредносни прилагодувања.

Акциите и другите сопственички хартии од вредност се поделени на сопственички вложувања, задржана добивка, финансиски резултат од тековната година, општа и специфична исправка на вредноста и посебна резерва и вредносни прилагодувања.

Табела бр.9 Преглед на депозитни институции - НБРМ, останати депозитни институции (ОДИ-банки и штедилници)

Прегледот на депозитните институции претставува консолидиран преглед на сметките на банките, штедилниците и НБРМ, при што ги покажува комбинираниот средства и обврски на монетарниот систем во однос на останатите резидентни и нерезидентни субјекти. Основни извори за изработка на прегледот на депозитни институции се прегледот на НБРМ и прегледот на останатите депозитни институции.

Како консолидиран биланс на монетарниот систем претставува основа за негово постојано следење. Истовремено, прегледот овозможува и анализа на соработката на основните макроекономски сектори: реалниот, фискалниот, надворешниот и монетарниот сектор.

Месечниот преглед на депозитните институции се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец.

Главни компоненти на Прегледот на депозитните институции се: нето девизни средства, домашни кредити, парични средства, депозити (ограничени и останати), обврски кон останатите финансиски институции, капитални сметки и останати ставки (нето).

Нето девизните средства претставуваат разлика од девизните средства и обврски на НБРМ и останатите депозитни институции (банки и штедилници). Сите девизни средства и обврски на НБРМ и останатите депозитни институции се агрегирани и се прикажани како нето девизни средства на монетарниот систем.

Домашните кредити ги опфаќаат побарувањата на депозитните институции (НБРМ, банки и штедилници) од државата (прикажани на нето-основа), побарувања од локалната самоуправа, јавните нефинансиски институции, приватниот сектор и останатите финансиски институции (прикажани на бруто основа).

Побарувања од државата се однесуваат на побарувања врз основа на кредити, хартии од вредност и трговски кредити и аванси. Како извори на кредити одобрени на Државата се користат: странски кредити, кредитни линии, депозитниот потенцијал и останати извори. Побарувањата од Државата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања врз основа на специфични хартии од вредност (издадени од државата во процесот на санација на една банка, издадени обврзници за старото девизно штедење).

Побарувањата од локалната самоуправа се однесуваат на побарувањата врз основа на дадени кредити во домашна валута.

Побарувањата од јавните нефинансиски друштва се однесуваат на побарувањата врз основа на дадени кредити во домашна и странска валута на јавните претпријатија.

Побарувањата од приватниот сектор ги опфаќаат вкупните пласмани на депозитните институции на приватниот сектор врз основа на дадени кредити, пласмани во хартии од вредност и акции и останати пласмани. Побарувањата од приватниот сектор ги содржат: побарувањата од останатите нефинансиски друштва, побарувањата од домаќинства и побарувањата од непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

Побарувањата од останати финансиски институции ги опфаќаат вкупните пласмани на депозитните институции врз основа на дадени кредити, пласмани во хартии од вредност и акции.

Паричните средства ги опфаќаат готовите пари во оптек (готови пари надвор од останатите депозитни институции), депозитните пари на локалната самоуправа и останатите финансиски институции кај НБРМ и депозитните пари на секторот на држатели на пари кај банките и штедилниците.

Ограничените депозити ги вклучуваат депозитите чијашто употреба е ограничена за одредена намена утврдена со пропис. Овие депозити се наменети за покривање отворени акредитиви во надворешниот платен промет, гаранции, банкарски дознаки и др.

Останатите депозити ги опфаќаат орочените, штедните и девизните депозити на секторите вклучени во дефиницијата на парична маса, кај НБРМ, банките и штедилниците.

Обврските кон останатите финансиски институции ги опфаќаат вкупните обврски на депозитните институции врз основа на депозити, хартии од вредност и примени кредити.

Капиталните сметките ги обединуваат капиталните сметки на НБРМ, банките и штедилниците.

Останатите ставки (нето) ги прикажуваат сите категории коишто не се опфатени во претходно прикажаните категории, како и сите неklasифицирани средства и обврски на депозитните институции.

Табела бр. 10 Кредити на недржавниот сектор дадени од банки и штедилници

Кредитите коишто останатите депозитни институции ги одобруваат на недржавниот сектор се класифицирани од аспект на валутата: кредити во денари и во странска валута. Понатаму се класифицирани во краткорочни и долгорочни кредити, пресметана камата и сомнителни и спорни побарувања. Краткорочните и долгорочни кредити се поделени на кредити со и без валутна клаузула. Кредитите на недржавниот сектор ги опфаќаат кредитите на следниве сектори: нефинансиски друштва, домаќинства, непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата, локална самоуправа и останати финансиски институции.

Табела бр. 11 Монетарни агрегати и нивните компоненти (недржавен сектор)

Монетарните агрегати, како збир на финансиски инструменти класифицирани согласно со степенот на нивната ликвидност, се дефинирани во согласност со меѓународно прифатените дефиниции и критериуми (согласно со методологијата за монетарна и финансиска статистика на ММФ)). Депозитите вклучени во монетарните агрегати се однесуваат на следниве сектори: останати финансиски институции, локалната самоуправа, нефинансиски друштва (приватни и јавни), домаќинства (физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд) и непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

Паричната маса М1 ги опфаќа готовите пари во оптек и депозитните пари. Притоа, депозитните пари се однесуваат на тековните сметки кај банките и штедилниците и тековните сметки на останатите финансиски институции кај НБРМ.

Готовите пари во оптек претставуваат разлика помеѓу вкупниот износ на печатени и ковани пари и износот на готови пари што се наоѓа во благајната на банките, во трезорот на НБРМ и во дисперзираните трезори.

Паричната маса М2 (ликвидни средства) ги вклучува монетарниот агрегат М1 и краткорочните депозити. Краткорочните депозитите се дефинирани како депозити во кои се опфатени: депозитите по видување, орочените депозити до една година, во денари и странска валута.

Парична маса М4 (вкупен депозитен потенцијал на монетарниот систем), ги вклучува монетарниот агрегат М2 и долгорочните депозити т.е. депозитите орочени над една година, во денари и странска валута.

Табела бр. 12 Вкупни побарувања на останати депозитни институции (ОДИ - банки и штедилници)

Побарувањата на останатите депозитни институции се однесуваат на кредитите, пласманите во хартии од вредност, акциите и достасаните ненаплатени побарувања и сомнителните и спорни побарувања врз основа на кредити. Пласманите на останатите депозитни институции се поделени по сектори, рочности и валути. Согласно со прифатените стандарди од областа на монетарната и финансиската статистика за консолидација, т.е. исклучување на меѓусебните побарувања и обврски во рамките на еден сектор, пласманите ги исклучуваат меѓубанкарските побарувања.

Побарувањата на банките и штедилниците од нефинансиски друштва (приватни и јавни) се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметаната камата врз основа на кредити, достасаните ненаплатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити, хартии од вредност и акции. Сите категории се поделени по валута, а кредитите и по рочност. Останатите депозитни институции одобруваат кредити од различни извори на средства: депозити, сопствени извори, странски кредити, добиени кредитни линии и останати извори. Побарувањата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања врз основа на краткорочни хартии од вредност (чекови и меници) и побарувања врз основа на долгорочни хартии од вредност, односно учества или вложувања на банките и штедилниците во хартии од вредност на нефинансиски друштва. Побарувањата што ја сочинуваат категоријата акции се однесуваат на финансиските инструменти коишто им даваат на останатите депозитни институции право на сопственост врз нефинансиското друштво коешто ги издало.

Побарувањата на банките и штедилниците од домаќинствата (физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд) се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметана камата врз основа на кредити, достасани ненаплатени побарувања и сомнителни и спорни побарувања врз основа на кредити. Побарувањата од домаќинствата се поделени по валута, рок и намена. Според намената, кредитите се делат на: потрошувачки кредити, автомобилски кредити, кредити за станбена изградба, рамковни кредити (кредитни картички и негативни салда на тековни сметки), останати кредити и кредити

за вршење самостојна дејност (им се одобруваат на физичките лица кои вршат регистрирана дејност).

Побарувањата на банките и штедилниците од непрофитните институции коишто им служат на домаќинствата, останатите финансиски институции и локалната самоуправа се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметаната камата врз основа на кредити, достасаните ненаплатени побарувања и сомнителни и спорни побарувања врз основа на кредити, побарувањата врз основа на хартии од вредност и побарувањата врз основа на акции.

Побарувањата на останатите депозитни институции од Државата се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметаната камата врз основа на кредити, достасаните ненаплатени побарувања и сомнителни и спорни побарувања врз основа на кредити, побарувањата врз основа на хартии од вредност и побарувањата врз основа на акции. Како извори на кредити одобрени на Државата се користат: странските кредити, кредитните линии, депозитниот потенцијал и останати извори.

Побарувањата од Државата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања врз основа на специфични хартии од вредност.

Табела бр. 13 Обврски на останатите депозитни институции (ОДИ - банки и штедилници)

Согласно со доминантната класична депозитно-кредитна активност на **останатите депозитни институции, обврските кон нефинансиските друштва** вклучуваат депозити на нефинансиските друштва и кредити добиени од нефинансиските друштва. Покрај депозитите и кредитите во оваа категорија се вклучени и хартиите од вредност издадени од нефинансиските друштва. Депозитите се поделени од аспект на нивната рочна и валутна структура. Кредитите и хартиите од вредност се делат согласно со нивната валутна структура.

Обврските на останатите депозитни институции кон домаќинствата ги вклучуваат тековните сметки, депозитите по видување, орочените депозити (до три месеци, над три месеци, до една година и над една година) и ограничените депозити наменети за покривање акредитиви во домашниот платен промет.

Обврските на депозитните банки кон други комитенти - непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата, кон локалната самоуправа, кон останатите финансиски организации, како и обврските кон државата, соодветно. Станува збор за обврски врз основа на различни видови депозити поделени според нивната рочна и валутна структура, како и обврски врз основа на хартии од вредност и други кредитни обврски изразени во денари и странска валута.

Табела бр.14 Пондерирани каматни стапки на банките за примени депозити и вкупно дадени кредити

Врз основа на Извештај за пондерирани каматни стапки на примени депозити и дадени кредити, кои на редовна месечна основа депозитните банки ги доставуваат до НБРМ, се изготвува агрегиран преглед на Пондерирани каматни стапки на примени депозити и дадени кредити во денари и во девизи.

Каматни стапки на денарски кредити ги опфаќа: каматни стапки на денарски кредити без валутна клаузула и каматни стапки на денарски кредити со валутна клаузула.

Каматни стапки на денарски депозити ги опфаќа: каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула и каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула.

Кај денарските кредити/депозити понатаму е извршена поделба според два критериума: секторска класификација и рочност. Според секторската класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити кои се однесуваат на претпријатија, кредити/депозити кои се однесуваат на население. Според рочноста, поделба е извршена кај кредитите на: краткорочни и долгорочни; и кај депозитите на: депозити по видување, краткорочно и долгорочно орочени депозити.

Девизните кредити/депозити се класифицирани според три критериума: по сектор, по валута и по рочност. Според секторската класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити кои се однесуваат на претпријатија, кредити/депозити кои се однесуваат на население. Според рочноста, поделба е извршена кај кредитите на: краткорочни и долгорочни; а кај депозитите на: депозити по видување, краткорочно орочени депозити и долгорочно орочени депозити. Според валутната класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити одобрени во евра и одобрени во САД долари.

Каматните стапки на кредитите и депозитите искажани се во проценти на годишно ниво.

Табела бр.15 Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија

1. Есконтна стапка е важечката каматна стапка во тековниот месец.
2. Каматната стапка на расположливиот кредит преку ноќ - ломбарден кредит е важечката каматна стапка во тековниот месец.
3. Каматната стапка на репо трансакции за обезбедување на ликвидност во банкарскиот систем се прикажува како просечна пондерирана каматна стапка остварена на аукциите во тој месец.
4. Каматната стапка на благајнички записи се прикажува како просечна пондерираната каматна стапка остварена на аукциите со рок на достасување од 28 дена во тој месец. Каматната стапка е разграничена од аспект на типот на тендер кој може да биде: тендер со износи или тендер со каматни стапки.
5. Каматната стапка на репо трансакции за повлекување на ликвидност од банкарскиот систем се прикажува како просечна пондерирана каматна стапка остварена на аукциите во тој месец.

Табела бр.16 Задолжителна резерва на банки и штедилници

Банките и штедилниците издвојуваат задолжителната резерва врз основа на просечната состојба на депозитите во претходниот месец. Периодот на одржување на задолжителната резерва е од 11-ти во тековниот месец до 10-ти во наредниот месец. Исполнувањето на задолжителната резерва на банките во денари е на просечна основа, додека на задолжителната резерва на штедилниците во денари и задолжителната резерва на банките во девизи е на фиксна основа.

Табела бр.17 Каматни стапки на државни хартии од вредност

Каматните стапки на државните хартии од вредност се прикажуваат како просечни пондерирани каматни стапки остварени на аукциите во соодветниот месец со определен рок на достасување.

МЕТОДОЛОШКИ ОБЈАСНУВАЊА

НАДВОРЕШНОТРГОВСКИ И ДЕВИЗЕН СЕКТОР

Табели бр.18-23 ПЛАТЕН БИЛАНС

Платниот биланс претставува статистички извештај за определен временски период, кој систематски ги сумира сите економски трансакции на Република Македонија со остатокот од светот.

Согласно Законот за Народна банка на Република Македонија и прописите од доменот на девизното работење, Народна банка на Република Македонија (НБРМ) е одговорна за составување и следење на извршувањето на платниот биланс.

Платно-билансната статистика на Република Македонија во основа се подготвува во согласност со методологијата на Меѓународниот Монетарен Фонд (Прирачник за платен биланс, петто издание - ППБ). Податоците се објавуваат на месечна основа, во милиони евра и САД долари. Трансакциите деноминирани во други валути се конвертираат во евра и САД долари еквивалентно на девизниот курс на денот на трансакцијата.

Основни извори на податоци за извршувањето на платниот биланс се:

- единствениот царински документ (ЕЦД) за надворешно-трговската размена на Република Македонија;
- системот за известување за платниот промет на банките со странство (ППС);
- систем за известување за надворешниот долг (НДНП);
- банкарските извештаи за состојбата на средствата и обврските (КНБИФО);
- месечни извештаи за промените и состојбите на сметките во странство на резидентите кои не се овластени банки и состојбата и прометот на евидентните сметки (месечни извештаи-МИ);
- дополнителни извештаи на НБРМ за менувачкото работење и за состојбата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;
- податоци од годишниот прашалник за странски директни инвестиции-ДИ 22.

ПЛАТЕН БИЛАНС: ОДДЕЛНИ СТАВКИ

ТЕКОВНА СМЕТКА

Стоки

Извор на податоци за надворешно-трговската размена на Република Македонија е царинската документација (ЕЦД), која се прибира од страна на Царинската Управа на Република Македонија, а се обработува и објавува од страна на Државниот завод за статистика на Република Македонија (ДЗСРМ) и НБРМ.

ДЗСРМ согласно методологијата за евидентирање на надворешно-трговската размена во трговската статистика, ги објавува податоците за извозот на **ф.о.б.** основа, а за увозот на **ц.и.ф.** основа.

НБРМ согласно препораките на ППБ при евидентирање на стоките во платниот биланс врши прилагодување за опфат и класификација и тоа за:

- опфат: за вратените стоки и за фактурната вредност на извршената услуга за поправка на стоките;
- класификација: за **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот и доработките. Во платниот биланс извозот и увозот се прикажуваат на **ф.о.б.** основа, поради што е неопходно прилагодување на увозот

ц.и.ф. за **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот. Во периодот од 1993 до 1997 година **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот е утврден врз основа на просечните меѓународно определени стапки за пресметка на овие трошоци. Од 1998 година наваму **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот се пресметува по утврдена методологија која се базира на податоците од ЕЦД за транспорт и осигурување на паритетите со дестинација во Република Македонија прилагодени на целокупниот увоз.

За пресметување на ставката увоз во пристанишни места, се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Услуги

Транспорт: Податоците кои се однесуваат на транспортот се од платниот промет на банките со странство и месечните извештаи -МИ. Постои можност за дизагрегација по вид на транспорт (воздушен, поморски, железнички и патен) и по категорија на услуги (превоз на стоки, патници и останато). Прилагодување се врши кај одливот на транспортни услуги (превоз на стоки) за делот од **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот кој се однесува на трошоците за превозни услуги извршени од нерезиденти.

Туризам: Извор се податоците од платниот промет на банките со странство и месечните извештаи -МИ.

Останати услуги: Основен извор се податоците од платниот промет на банките со странство за извршените наплати од и плаќања кон нерезиденти по видови на услуги: телекомуникациони услуги, инвестициони работи, осигурување, деловни, владини и останати услуги. Прилагодување се врши кај одливот за осигурување за делот од **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот кој се однесува на трошоците за осигурување при превозот на стоки. Прилагодување се врши кај услугите за финансиско посредување, преку прераспределување на дел од доходот од инвестиции, а врз основа на пресметка на извозот и увозот на услуги за финансиско посредување мерени индиректно (ФИСИМ). Како дополнителен извор на податоци за одделните видови услуги се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Доход

Доходот како компонента на платниот биланс произлегува од: надомест за вработени (резиденти вработени кај нерезиденти и обратно) и доход од инвестиции. Доходот од инвестиции претставува капитална добивка од директните инвестиции, портфолио инвестициите и останатите инвестиции (дивиденди, камати на заеми и кредити и сл.).

Доход од директни инвестиции: Во податоците се опфатени платените дивиденди и распределената добивка, како и реинвестираната и нераспределена добивка. Извор на податоци за платените/наплатени дивиденди е платниот промет на банките со странство. Извор на податоци за реинвестираната добивка за претходните години претставува годишниот прашалник за директни инвестиции, додека за тековната година се вршат проценки врз основа на податоците од претходните години.

Доход од портфолио инвестиции: Во податоците на страната на приливот се опфатени наплатените камати од странски должнички хартии од вредност и пресметаните камати од странски должнички хартии од вредност во рамки на девизните резерви. На страната на одливот се опфатени платените дивиденди по сопственички хартии од вредност и платените камати по основ на домашни должнички хартии од вредност. Извор се податоците од платниот промет на банките со странство, извештаите на НБРМ за состојбата на официјалните девизни резерви и годишниот прашалник за директни инвестиции.

Доход од останати инвестиции: Во податоците се опфатени наплатените и платените камати на депозити, краткорочни и долгорочни заеми. Наплатените камати ги сочинуваат приливите на камати од девизните депозити на сметки во странство (каматата на официјалните девизни резерви и на девизните средства на банките). Извор се податоците од платниот промет на банките со странство и извештаите на НБРМ за состојбата на официјалните девизни резерви. Кај платените и наплатени камати по краткорочни и долгорочни заеми се применува принципот на пресметна камата. Извор се податоците од НДНП кои задолжително се регистрираат во НБРМ. Прилагодување се врши кај доходот од инвестиции, преку прераспределување на дел од овој доход во ставката услуги за финансиско посредување, а врз основа на пресметка на извозот и увозот на услугите за финансиско посредување мерени индиректно (ФИСИМ).

Тековни трансфери

Официјалните трансфери во најголем дел се однесуваат на парична и стокова помош добиена од влади на странски држави и меѓународни организации. Извор на податоци за паричните трансфери е платниот промет на банките со странство, а за стоките трансфери царинската евиденција.

Приватните трансфери ги сочинуваат: дознаките во и од странство на домашните физички лица, откупената и продадената ефективна на менувачкиот пазар и останатите трансфери од кој најголем дел се рентите, пензиите, инвалидните и др. Основен извор на податоци е платниот промет на банките со странство. Откупената и продадената ефективна на менувачкиот пазар согласно ППБ треба да се класифицира во капитално - финансиската сметка на платниот биланс. Меѓутоа, со оглед дека голем дел од овие средства потекнуваат од наплатите на резиденти од нерезиденти по дадени стоки и услуги (сива економија) и примени трансфери во ефективни странски пари, овие трансакции се евидентираат како дел од тековната сметка на платниот биланс (приватни трансфери).

КАПИТАЛНА И ФИНАНСИСКА СМЕТКА

КАПИТАЛНА СМЕТКА

Опфатени се капиталните трансфери за кои основен извор на податоци е платниот промет на банките со странство.

ФИНАНСИСКА СМЕТКА

Директни инвестиции: Директните инвестиции ги опфаќаат акционерскиот капитал, реинвестираната добивка и другиот капитал. Трговските кредити, долгорочните и краткорочните заеми помеѓу поврзаните субјекти се евидентираат во ставката друг капитал. Основен извор на податоци за претходните години е годишниот прашалник ДИ 22. Извор на податоци за паричните влогови е платниот промет на банките со странство, а за стоките влогови царинските документи. За тековната година за реинвестираната добивка и за еден дел од другиот капитал се вршат проценки врз основа на податоците за претходните години. Податоците за заемите во рамките на другиот капитал се добиваат од системот за известување на надворешниот долг и побарувања.

Портфолио инвестиции: Извор на податоци за портфолио инвестициите е платниот промет на банките со странство. Дополнителен извор на податоци за претходните години е годишниот прашалник ДИ 22.

Други инвестиции:

Трговски кредити: Трговските кредити (одобрени во странство и примени од странство) претставуваат разлика помеѓу физичката размена на стоките и наплатите односно плаќањата за истите. Податоците за трговските кредити како проценка се изведени од податоците за стокната размена од царинските документи и извршените наплати и плаќања од платниот промет по основ на извоз и увоз на стоки. Доколку вредноста на физичкиот извоз е поголема од вредноста на наплатениот извоз, разликата се евидентира како одобрен трговски кредит (со негативен предзнак). Ако вредноста на увезената стока е поголема од плаќањето по основ на увоз на стоки, разликата се евидентира како примен трговски кредит (со позитивен предзнак). Како дополнителен извор на податоци се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Заеми: Во категоријата заеми се прикажуваат користењата и отплатите по краткорочни и долгорочни заеми. Довтасаните, а неплатени обврски за главнина и камата се евидентираат во категоријата други инвестиции - друго. Податоците се базираат на извештаите за

среднорочниот и долгорочниот јавен и приватен надворешен долг изготвени во НБРМ врз основа на НДНП кои задолжително се регистрираат во НБРМ.

Валутни и депозити: Податоците се однесуваат првенствено на промените на девизните средства и девизните обврски на банките. Извор на податоци се месечните банкарски извештаи - КНБИФО и платниот промет на банките со странство. Промените на девизните средства и обврски на банките се искажани со делумно исклучување на меѓувалутарните промени. Промените на девизните средства на населението ја опфаќаат нето положената ефективна на девизни сметки на граѓаните во банкарскиот систем намалена за увозот на стоки од физички лица. Извор на податоци за нето положената ефективна на девизни сметки е платниот промет на банките со странство, а за увозот на стоки од физички лица царинските декларации. Како дополнителен извор на податоци за валутите и депозитите на останатите сектори се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Бруто официјални резерви: Трансакциите се пресметуваат како промена во состојбата на одделни компоненти на официјалните резерви, со исклучување на курсните разлики и ценовните промени. Извор на податоци се извештаите на НБРМ.

Табели бр.24 и 25 Надворешно-трговска размена

Извор на податоци за надворешно-трговската размена е ДЗСРМ. Податоците за стоковната размена на

Република Македонија со странство се подготвуваат согласно основните статистички стандарди, дефиниции и препораки на ООН за концептите и дефинициите на статистиката на надворешната трговија. Податоците за извозот се објавуваат на **ф.о.б.** а за увозот на **ц.и.ф.** основа.

Табели бр.26 и 27 Состојба на странски директни инвестиции

Начинот на пресметување и прикажување на странските директни инвестиции (СДИ) во меѓународни рамки се базира на методолошките препораки на Прирачникот на ММФ (Balance of Payments Manual-fifth edition, IMF 1993) и Прирачникот на OECD (OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment-third edition, OECD 1996). Согласно овие препораки СДИ вклучуваат:

- сопственички капитал и реинвестирана добивка;
- побарувања од поврзаните претпријатија во странство;
- обврски кон поврзаните претпријатија во странство.

Реинвестираната добивка методолошки вклучува:

- дел од добивка распоредена во капитал;
- дел од добивка распоредена во резерви;
- дел од добивка распоредена за покривање на загуби од изминат период;
- нераспоредена добивка;
- непокриена загуба;
- загуба од претходен период, претворена во побарување од инвеститорот и
- добивка од претходен период, претворена во обврска кон инвеститорот.

Согласно Петтото издание на прирачникот од ММФ се препорачува како критериум да се користи минимално учество од 10% во капиталот или правото на глас. Според тоа дистинкција на директен и портфолио инвеститор се прави од аспект на процентот на поседувани акции и удели во претпријатието.

Методолошките постапки кои се применуваат во Република Македонија за пресметување на странските директни и портфолио инвестиции во потполност кореспондираат со методолошките постапки применувани од страна на земјите членки на ММФ и OECD.

Податоците за СДИ во Република Македонија се прикажани од аспект од земајта од каде потекнуваат и дејноста во која е инвестирано.

Табели бр.28 и 29 Меѓународна инвестициона позиција

Меѓународната инвестициона позиција претставува статистички извештај кој ја прикажува состојбата и структурата на финансиските побарувања (средства) на резидентите од нерезидентите и финансиските обврски на резидентите кон нерезидентите кои произлегуваат од нивното меѓусебно работење, на определен датум, вообичаено на последниот ден од годината.

Меѓународните финансиски средства на земјата ги сочинуваат директните и портфолио инвестициите на резидентите правни и физички лица во други земји вклучително и инвестициите во финансиски деривативи, останатите инвестиции на резидентите во странство во вид на одобрени заеми и кредити, девизните средства на резидентните банки кај странските комерцијални банки, како и официјалните девизни резерви. Меѓународните финансиски обврски на земјата ги сочинуваат обврските по директните и портфолио инвестициите на нерезидентите правни и физички лица во земјата вклучително и инвестициите во финансиски деривативи, обврските по останатите инвестиции на нерезидентите во земјата во вид на користени заеми и кредити и обврските по депозитите на странските правни и физички лица кај резидентните банки.

Разликата помеѓу вкупните меѓународни финансиски средства и обврски ја дава нето меѓународната инвестициона позиција на една земја. Односно, нето меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија е разлика помеѓу инвестициите на резидентите кај нерезиденти (нејзините меѓународни средства) и инвестициите на нерезидентите кај резиденти (нејзините меѓународни обврски).

Директните инвестиции се вложувања со кои инвеститорот има намера да воспостави трајна економска поврзаност и/или да оствари право на управување со правното лице во кое инвестира. Притоа, како критериум за дефинирање на директните инвестиции, согласно меѓународните препораки и стандарди, се користи минимално учество од 10% во капиталот или одлучувачко право на глас во правното лице во кое се инвестира. Директните инвестиции го вклучуваат акционерскиот капитал, реинвестираната добивка и долгот на меѓусебно поврзаните субјекти. Извор на податоци за директните инвестиции за составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, се прашалниците - извештаите за состојбата и прометот на поврзаните субјекти кои до НБРМ на годишна основа ги доставуваат сите правни лица-резиденти за вложувањата во и од странство.

Портфолио инвестициите ги опфаќаат вложувањата во должнички хартии од вредност и во сопственички хартии од вредност, каде инвеститорот поседува помалку од 10% од акционерскиот капитал или нема одлучувачко право на глас. За составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, извор на податоци за вложувањата во сопственички хартии од вредност се годишните прашалници - извештаи за состојбата и прометот на поврзаните субјекти, а за вложувањето во должнички хартии од вредност се користат податоците од платниот промет на деловните банки со странство (согласно Извештајниот систем за меѓународните трансакции), извештаите за работи со хартии од вредност од овластените учесници на Македонската берза, како и базата на податоци на Централниот депозитар на хартии од вредност. За пресметка на пазарната вредност на хартиите, се користат податоците за пазарните цени од Македонската берза на хартии од вредност.

Останатите инвестиции ги опфаќаат средствата и обврските врз основа на краткорочни и долгорочни финансиски и трговски кредити и заеми, валути и депозити и останати средства и обврски. Согласно Прирачникот за платен биланс на ММФ, под трговски кредити се подразбираат побарувањата и обврските кои произлегуваат од комерцијално работење на

резидентите со странство (по основ на извоз/увоз на стоки и услуги, авансно плаќање и сл.). За составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, извор на податоци за трговските кредити се кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (образец КИПО), а за финансиските кредити и заеми се користи кредитната евиденција со странство (образец КЗ и КО). Валутите и депозити ги опфаќаат депозитите кои резидентните банки ги држат во странство, односно обврските на резидентните банки кон нерезидентите. Извори на податоци за оваа ставка се месечните извештаи за сметководствената состојба на сметките од комерцијалните банки и платниот промет на банките со странство.

Табели бр.30-32 Бруто надворешен долг, Бруто надворешни побарувања и Нето надворешен долг

1. Општи методолошки објаснувања

Евидентирањето и следењето на надворешниот долг го врши Народна банка на Република Македонија (во продолжение: Народна банка) како надлежна институција согласно Законот за Народна банка на Република Македонија и Законот за девизно работење.

Статистиката за надворешен долг во основа се изготвува согласно Прирачникот за статистика на надворешниот долг¹ (Прирачник).

Бруто надворешен долг

Бруто надворешен долг во даден момент е еднаков на износот на тековни и безусловни обврски кои бараат плаќања на главнина и/или камата од страна на должникот во некое идно време и кои се должат кон нерезиденти од страна на резидентите на една економија. Согласно ваквата дефиниција, бруто надворешниот долг претставува состојба на одреден ден на сите идни обврски на резидентите кон нерезидентите, што вклучува обврски по главнина, достасани неплатени обврски по главнина и камата, акумулирана камата како и пресметана задоцнета камата, независно од видот на инструментот и рочноста.

Бруто надворешни побарувања

Бруто надворешните побарувања се состојба на сите тековни и безусловни побарувања по основ на должнички инструменти кои ги имаат резидентите од нерезиденти. Во основа, дефиницијата за бруто надворешните побарувања е идентична со дефиницијата за бруто надворешниот долг, со оглед на фактот дека дека побарувањата на една економија претставуваат долг на друга економија.

Нето надворешен долг

Нето надворешниот долг е дефиниран како разлика помеѓу состојбата на бруто надворешниот долг и бруто надворешните побарувања. Нето надворешниот долг, во својата структура е идентичен со бруто надворешниот долг, при што стандардната презентација се состои од поделба по институционални сектори, рачност и инструменти на долг.

Согласно Прирачникот, поделбата на долгот се врши помеѓу четири основни институционални сектори во економијата, и тоа:

- државен сектор (вклучува јавна власт и нејзини агенции- владини единици на сите нивоа-централна, локална власт и социјални фондови);
- монетарна власт (централна банка или друга институција носител на монетарната власт);
- банкарски сектор (финансиски посредници кои вршат активности на прибирање на депозити и давање на кредити);

¹ External Debt Statistics: Guide for compilers and Users, IMF, 2003

-останати сектори (небанкарски финансиски посредници, нефинансиски трговски друштва, домаќинства и непрофитни институции).

Понатаму, во рамките на секој сектор, извршено е разграничување по рочност, при што долгот се дели на краткорочен (со рок на доспевање до една година) и долгорочен (со рок на доспевање над една година).

На третото ниво, долгот се распределува по стандардни видови на инструменти, и тоа:

- трговски кредити (побарувања или обврски кои произлегуваат од директно одобрување на кредит од добавувач (испорачател) врз основа на промет на стоки и услуги, авансни плаќања од купувачот на стоки и услуги и изведување на работи);
- заеми (побарувања или обврски кои настануваат со директно позајмување на финансиски средства (пари) од страна на кредиторот на должникот врз основа на договор за кредит);
- должнички хартии од вредност (креирање на долг или побарувања преку емисија/купување на хартии од вредност како дел од портфолио инвестициите во земјата, со кои се тргува на организирани финансиски пазари, како и преку шалтер);
- валути и депозити (валутите се побарувања од централната банка која ги издала банкнотите и монетите, од страна на нерезиденти кои располагаат со истите. Обврските по основ на депозити се обврски на финансиските институции кои примаат депозити од нерезиденти, додека побарувањата по депозити настануваат врз основа на депонирани средства кај нерезидентни финансиски институции); и
- останато (останатите побарувања и обврски настануваат врз основа на должнички инструменти кои не се вклучени во претходните групи. Важна категорија во ставката останато се достасаните неплатени обврски/побарувања кои се третираат како краткорочни, бидејќи допеваат веднаш и се кумулатив на достасаните неплатени обврски/побарувања по сите претходно наведени инструменти).

Во рамките на нето надворешниот долг, посебно се прикажуваат нето обврските на меѓусебно поврзаните субјекти. Издвојувањето на побарувањата/обврските на меѓусебно поврзаните субјекти во рамки на нето надворешниот долг е значајно заради обезбедување на компатибилност и конзистентност со извештајот за меѓународната инвестициона позиција, каде овие обврски/побарувања на меѓусебно поврзаните субјекти се дел од категоријата директни инвестиции (останат капитал).

Од аспект на вреднувањето, согласно Прирачникот за сите инструменти се користи номиналната вредност, освен за должничките хартии од вредност, каде долгот се прикажува по пазарна вредност. Ова во целост е конзистентно со начинот на нивно прикажување во рамките на меѓународната инвестициона позиција на земјата.

Податоците за состојбата на долг, плановите на отплата, достасаните неплатени обврски, акумулираната камата и склучените кредитни работи се пресметуваат во извештајните валути по средниот курс на Народна Банка на датумот на пресек. Тековите по надворешниот долг, повлечените средства и отплатите се курсираат по средниот курс на Народна Банка на датумот на настанување на трансакциите.

Состојбата на надворешниот долг е резултат на повлекувањата на средства, намалени за вкупните отплати на главнина, зголемени за износите на капитализирана достасана неплатена камата, акумулирана камата и пресметана задоцнета камата до датумот на пресек. Со оглед на фактот дека состојбите се курсираат по курс на крај на периодот, а тековите (повлекувања и отплати) со курс на денот на трансакцијата, разликата во состојбата на почетокот и крајот на периодот не одговара на нето промените од трансакции, туку истата ги вклучува и остварените курсни разлики.

2. Извори на податоци и методологија за изготвување на нето надворешниот долг на Република Македонија

Извори на податоци за нето надворешен долг на државниот сектор:

- за категоријата должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазар на пари) - во делот на должничките хартии од вредност издадени во странство и купени од нерезиденти се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД) како и податоци за пазарната вредност на издадените должнички хартии од вредност на датумот на состојбата на долг.;

- за категоријата должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазар на пари) - во делот на должничките хартии од вредност издадени во земјата и купени од нерезиденти се користат податоци од: извештаите за работи со хартии од вредност (ИХВ), кои ги доставуваат овластените учесници на Македонската берза; од Централниот депозитар на хартии од вредност и од Македонската берза на хартии од вредност за утврдување на пазарната цена на хартиите од вредност. - за категоријата заеми се користат податоци од: системот за известување за надворешниот долг (НД) - кредитна евиденција која се води во НБРМ и која произлегува од поединечно евидентирање на обврските по одделни кредитни работи со сите основни елементи. Оваа евиденција овозможува добивање на податоци за состојбата на надворешниот долг, користењата, отплатите, износот на достасани неплатени обврски за одредена кредитна работа како и пресметување на акумулирана камата и сл.; и системот за известување за надворешните побарувања (НП) - кредитната евиденција која се води во НБРМ и која произлегува од поединечно евидентирање на побарувањата по одделни кредитни работи со сите основни елементи. Оваа евиденција обезбедува податоци за состојбата на побарувањата, одобрувањата, наплатите, износот на достасани ненаплатени побарувања за одредена кредитна работа, акумулирана камата и сл.

Извори на податоци за нето надворешен долг на секторот монетарна власт:

- за категоријата должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазар на пари) - се користат податоци од извештаите на НБРМ за состојбата и структурата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;

- за категоријата валути и депозити - се користат податоци од извештаите на НБРМ за состојбата и структурата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;

- за категоријата заеми - се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД) како и извештаите на НБРМ за состојбата и структурата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;

- за категоријата останати обврски се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД) и претставува задолжување на Народна банка кон Меѓународниот монетарен фонд преку распределба на специјални права за влечење (СПВ).

Извори на податоци за нето надворешен долг на секторот банки:

- за категоријата заеми се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП);

- за категоријата валути и депозити се користат податоци од банкарските извештаи за состојбата на средствата и обврските (КЊБИФО) - месечни извештаи за сметководствената состојба на сметките од комерцијалните банки;

- за категоријата останати обврски се користат податоци за достасани неплатени обврски по категоријата заеми од системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП).

Извори на податоци за нето надворешен долг на останатите сектори:

- за категоријата должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазар на пари) - во делот на странски должничките хартии од вредност издадени во странство и купени од резиденти, се користат податоци за пазарната вредност на купените должнички хартии од вредност на датумот на состојбата на долг, добиени од резидентите овластени за учество на странски пазари на капитал;

- за категоријата заеми се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП);

- за категоријата валути и депозити се користат податоци од месечните извештаи за состојбата на редовните сметки на резидентите во странство (извештаи МИ);

- за категоријата краткорочни трговски кредити се користат податоци од кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (КИПО). За тековната година, за оваа категорија се прават проценки за податоците за состојбата на долгот и побарувањата од комерцијално работење, при што износите се добиваат со додавање на тековите за ставката трговски кредити од платниот биланс на состојбата на крајот на претходниот квартал ;
- за категоријата долгорочни трговски кредити се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП);
- за категоријата останати обврски се користат податоци за достасани неплатени обврски по категоријата заеми од системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП) како и податоци за договорен откуп на побарувања и преземање на обврски меѓу резиденти и нерезиденти од прашалникот на известување за договорен откуп на обврски и побарувања (ПОЗ)

Извори на податоци за нето надворешен долг на меѓусебно поврзани субјекти - директни инвестиции:

- како основен извор на податоци за побарувањата и обврските на меѓусебно поврзаните субјекти се користат:
  - за заемите на меѓусебно поврзаните субјекти се користи системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП), каде постои можност за утврдување на меѓусебната поврзаност на кредиторите и должниците;
  - за трговските кредити на меѓусебно поврзаните субјекти податоците од кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (КИПО). За тековната година, за оваа категорија се прават проценки за податоците за состојбата на долгот и побарувањата од комерцијално работење, при што износите се добиваат со додавање на тековите за ставката трговски кредити од платниот биланс на состојбата на крајот на претходниот квартал;
  - за побарувањата и обврските по други основи како дополнителен извор на податоци се користат податоците од годишните прашалници - за состојбата и прометот на поврзаните субјекти (ДИ-22 и ДИ-11).

Податоците за периодот 2004-2005 година се на годишна, додека почнувајќи од 2006 година истите се објавуваат на квартална основа во евра и САД Доллари. Почнувајќи од 01.01.2010 година, податоците вклучуваат и акумулирана камата.

Табела бр.33 Девизни резерви

Податоците се однесуваат на состојбата на девизните резерви на определен датум.

Девизните резерви како средства со кои располагаат и се контролирани од страна на монетарните власти, се состојат од: монетарно злато, специјални права на влечење (SDR-Special Drawing Rights), резервна позиција кај ММФ и девизи.

Одделните компоненти на девизните резерви се дефинирани целосно во согласност со методологијата на Меѓународниот монетарен фонд (Прирачник за платен биланс, петто издание).

Состојбата на девизните резерви се пресметува по средниот курс на НБРМ на денот за кој се објавуваат податоци.

Монетарно злато

Злато: Категоријата монетарно злато го опфаќа златото со кое ракува НБРМ, а кое се состои од монетарно злато кое се наоѓа во трезорот на НБРМ, златни гранулати, монетарно злато депонирано во странски банки и монетарно злато на пат.

Депозити во злато: Депозитите во злато го опфаќаат ороченото злато во странски банки на подолг временски период.

Девизи

Депозити кај странски банки: Оваа категорија ги опфаќа девизните средства на ностро сметки кај странски банки, средства во странски банки кои служат како покритие за отворени акредитиви и гаранции, пласмани во субординирани депозити во странски валути кај нерезиденти, како и орочени девизни средства во странство.

Ефектива во трезор: Ефективата во трезор ја сочинуваат ефективните средства за плаќање кои се наоѓаат во трезорот на НБРМ, чекови во девизи примени во благајна, чекови испратени за наплата во странство, како и чекови испратени за наплата кај домашни банки.

Хартии од вредност: Во оваа категорија влегуваат девизните средства пласирани во должнички купонски и дисконтни хартии од вредност издадени или гарантирани од странски држави, централни банки, мултилатерални развојни банки и меѓународни финансиски институции, како и девизните средства пласирани во колатерализирани и агенциски обврзници.

Табели бр.34 и 35 Девизен курс на денарот- просек за периодот и на крајот од месецот

Просечните годишни девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од просечните месечни девизни курсеви.

Просечните квартални девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од просечните месечни девизни курсеви од дадениот квартал.

Просечните месечни девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од средните дневни девизни курсеви.

Девизен курс на крајот на месецот е средниот дневен девизен курс од курсната листа на НБРМ за последниот ден од месецот.